

***Rīgas attīstības programmas
2022.-2027. gadam
Stratēģiskā ietekmes uz vidi
novērtējuma***

Vides pārskats

INSPIRING
ENVIRONMENT

SIA "ESTONIAN, LATVIAN & LITHUANIAN ENVIRONMENT"

***Rīgas attīstības programmas 2022.-2027.
gadam***

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma

Vides pārskats

Rīga, 2021. gada decembris

Saīsinājumi

AAR	Atkritumu apsaimniekošanas reģions
AER	Atjaunojamie energoresursi
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AP2027 vai AP	Rīgas attīstības programma 2021. – 2027. gadam
AS	Akciju sabiedrība
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
dB(A)	Decibels (A-izsvartais)
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ĢIS	Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas
HES	Hidroelektrostacija
IAS 2030	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam
IKP	Iekšzemes kopprodukts
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
LVĢMGC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NACE	Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
NEKP	Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam
NVO	Nevalstiska organizācija
PPV	Potenciāli piesārņota vieta
PRP plāns	Plūdu risku pārvaldības plāns
PSRS	Padomju Sociālistisko Republiku Savienība
RD MVD	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments
RD PAD	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
Rīgas GKURP 2025	Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.-2025. gadam
RMA	Rīgas metropoles areāls
RPA	Rīgas pašvaldības aģentūra
RVC	Rīgas vēsturiskais centrs
RVC AZ	Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zona
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
SPŪO	Stipri pārveidots ūdensobjekts
TC	Tirdzniecības centrs
TEN-T	Eiropas transporta tīkls
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
UBA	Upju baseina apgabals
UBAAP	Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāns
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
ŪO	Ūdensobjekts
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VVD	Valsts vides dienests
ZIZIMM	Zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība
ZPI	Zaļais publiskais iepirkums

Saturs

IEVADS	4
1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts	4
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti	5
2.1. Vispārējā pieeja un metodes, saistība ar vides mērķiem	5
2.2. Konsultācijas un sabiedrības iesaiste	44
3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	46
3.1. Klimata pārmaiņas	47
3.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	50
3.3. Gaisa kvalitāte	56
3.4. Vides troksnis	67
3.5. Bioloģiskā daudzveidība	70
3.6. Ūdens kvalitāte un plūdu risks	47
3.7. Augsne un piesārņojums	65
3.8. Kultūrvēsturiskās vērtības	68
4. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums	73
4.1. Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā	75
4.2. Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide	80
4.3. Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai	89
4.4. Kvalitatīva un pieejama izglītība	98
4.5. Daudzveidīgu un kvalitatīvu mājokļu pieejamība	101
4.6. Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība	106
4.7. Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta	112
4.8. Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku	116
4.9. Daudzveidīga un autentiska kultūrvide	120
4.10. Jomu mijiedarbības novērtējums	125
5. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un SIVN izstrādes būtiskākās problēmas	130
5.1. Alternatīvas un to izvēles pamatojums	130
5.2. SIVN izstrādes būtiskākās problēmas	133
6. Iespējamie kompensējošie pasākumi	133
7. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes	134
8. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai	134
9. Kopsavilkums	134
1. pielikums. Sabiedriskās apspriešanas materiāli	141

1.1. Publikācijas laikrakstos	141
1.2. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols	143

IEVADS

Rīgas Attīstības programma 2022 – 2027 (turpmāk – AP2027) ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kura mērķis ir turpināt īstenot Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam izvirzīto ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās attīstības perspektīvas un stratēģisko nostādņu sasniegšanu. Attīstības programma fokusē pašvaldības darbu un publisko investīciju izlietojumu tuvākajiem septiņiem gadiem. Tā nosaka pilsētā prioritāri risināmos jautājumus, kā arī koordinē pašvaldības iestāžu darbu stratēģisko mērķu sasniegšanā. AP2027 izstrāde oficiāli tika sākta 2018. gada nogalē, balstoties uz Rīgas domes 21.11.2018. lēmumu Nr. 1770 “Par Rīgas attīstības programmas 2021. – 2027. gadam izstrādes uzsākšanu”.

Lai novērtētu AP2027 iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, plānošanas dokumentam tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN), kura ietvaros tiek sagatavots Vides pārskats. SIVN process uzsākts 2020. gada jūlijā, un Vides pārskatu sagatavoja vides konsultāciju uzņēmums SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”.

Vispārējo pieeju SIVN izstrādē nosaka SIVN procedūru reglamentējošie normatīvie akti - likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (pieņemts 14.10.2008., ar grozījumiem, kas spēkā ar 17.06.2020.) un uz likuma pamata izdotie MK 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (ar grozījumiem, kas spēkā ar 09.12.2016.). Ar šiem normatīvajiem aktiem Latvijā ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Vides pārskats sastāv no 9 nodaļām, un tā izstrādē tika iesaistīti dažādu nozaru eksperti.

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts

AP2027 ir Rīgas pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā tiek ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, tiek noteiktas pašvaldības vidēja termiņa prioritātes, Rīcības plāns, Investīciju plāns, kā arī AP2027 īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. AP2027 kalpo kā rīks, kas pielietojams 2014. gadā apstiprinātajā IAS 2030 izvirzīto ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. AP2027 izvirzītie rīcības virzieni skar visas pašvaldības pārziņā esošās jomas un nozares.

AP2027 turpina īstenot IAS 2030 noteiktos mērķus un attīstības konceptus, kas tiecas veidot ilgtspējīgu pilsētu, kuras pamatā ir līdzsvarota sociālo, ekonomikas un pilsētvides aspektu mijiedarbība. Rīgas ilgtermiņa attīstības mērķi ir:

- Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība;
- Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika;
- Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide;
- Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole.

AP2027 ir izstrādāta, sadarbojoties ar lielu skaitu pašvaldības darbinieku, kā arī konsultējoties ar NVO un valsts iestādēm. Sadarbības rezultātā jaunajā attīstības programmā ir definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni, ar kuriem pašvaldības iestādes pastiprināti strādās turpmākajā plānošanas periodā, tādējādi nodrošinot virzību uz pilsētas ilgtermiņa mērķu sasniegšanu. AP2027 izvirza šādas deviņas prioritātes:

1. Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā;
2. Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide;
3. Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai;
4. Kvalitatīva un pieejama izglītība;
5. Daudzveidīgu un kvalitatīvu mājokļu pieejamība;
6. Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība;
7. Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta;
8. Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku;
9. Daudzveidīga un autentiska kultūrvide.

Katrai prioritātei ir noteikts sasniedzamais mērķis, identificēti izaicinājumi un iespējas, izvirzīti sasniedzamie uzdevumi un paredzēti prioritātes un uzdevumu izpildes rādītāji jeb indikatori, un tie kopā veido AP2027 stratēģisko daļu. Strukturāli AP2027 sastāv no 9 nodaļām, no kurām katra atbilst vienai no augstāk definētajām prioritātēm.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

2.1. Vispārējā pieeja un metodes, saistība ar vides mērķiem

SIVN ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī nacionālo, reģionālo un vietējo plānošanas dokumentu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērst uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams attiecīgo dokumentu sagatavošanas posmā, tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskie un nacionālie normatīvie akti.

SIVN novērtējuma procedūras laikā tiek sagatavots Vides pārskats, kurā tiek iekļauta informācija par plānošanas dokumentu, tā mērķiem, saistību ar citiem plānošanas dokumentiem. Tiek aprakstīta vides pārskata sagatavošanas procedūra un novērtējuma veikšanai lietoto galveno pamatprincipu un metožu apraksts. Vides pārskatā tiek analizēts vides stāvoklis teritorijās, kuras saistītas ar plānošanas dokumentu.

SIVN uzdevums ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

SIVN procesa pamatprincipi:

Integrācija – vides aspekti ir pilnībā jāintegrē plānošanas dokumentā, tādēļ, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām, tie ir jāņem vērā plānošanas sākumstadijā, tādējādi SIVN palīdz veikt

piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa ir nepieciešama papildu izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Ilgspējīgas attīstības princips – ilgtspējīga attīstība ir kļuvusi par pamatprincipu gan ES, gan starptautiskā līmenī. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas ir viens no ANO globālajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2030. gadam, kas pieņemti ar rezolūciju “Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”.

Alternatīvu izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt, kā plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, balstās uz precīzi definētu metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismu un sniedz pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

SIVN procesā ir ievērotas četras stadijas:

1. SIVN veida un apjoma apzināšana. Šajā stadijā tika noteikts SIVN apjoms un detalizācijas pakāpe, ņemot vērā plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu iespējamo ietekmi uz vidi, noteiktas novērtējumam izmantojamās metodes, kā arī vides pārskata struktūra.

Galvenie 1. posma uzdevumi:

- vides faktoru un esošā vides stāvokļa apzināšana;
- vides problēmu un vides aizsardzības uzdevumu noteikšana;
- SIVN mērķu un indikatoru noteikšana;
- iespējamo alternatīvu apzināšana.

Pirmās SIVN stadijas ietvaros tika izstrādāta vienota vērtēšanas metodika, nodrošinot, ka visi eksperti izmanto vienotas vai salīdzināmas metodoloģiskās pieejas, veicot izvērtējumu. Pamatojoties uz MK noteikumos Nr. 156 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” uzskaitītajiem plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi veidiem, atlasot aktuālo attiecīgā plānošanas dokumenta kontekstā, tika identificēti AP2027 SIVN aspekti. Lai nodrošinātu AP2027 ietekmju vērtēšanas procesa caurskatāmību, attiecībā uz katru no identificētajiem SIVN aspektiem tika apkopoti sasniedzamie starptautiska, ES un nacionāla mēroga vides politikas mērķi, un atbilstoši vides politikas mērķiem tika apkopoti izpildāmie virsuzdevumi pašvaldības līmenī, kā arī izstrādāti atbilstoši ietekmju vērtēšanas kritēriji. Iepriekš minētā informācija ir pārskatāmi apkopota turpmākajā tabulā (skat. 2.1. tabulu).

2.1. tabula

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
Klimata pārmaiņas				
<p>Panākt, lai pasaule stingrāk stātos pretim klimata pārmaiņu draudiem ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanas kontekstā, tostarp:</p> <p>a) ierobežojot globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2 °C atzīmes salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiecoties temperatūras kāpumu iegrožot līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, atzīstot, ka tas ievērojami mazinātu klimata pārmaiņu riskus un ietekmi,</p> <p>b) vairojot spējas pielāgoties klimata pārmaiņu nelabvēlīgajai ietekmei un veicināt klimatnoturību un tādu attīstību, kam raksturīgas zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas, turklāt tā, lai neapdraudētu pārtikas ražošanu; un</p> <p>c) finanšu plūsmas pieskaņojot izvirzītajam kursam uz mazākām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību.</p>	ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgums	SEG emisiju samazināšana, veicinot virzību uz Latvijas klimatneitralitāti 2050. gadā	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	IAS 2030 AP2027
<p>Kāpināt 2030. un 2050. gadam nosprausto ES mērķu vērienu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - līdz 2030. g. tiekties uz vismaz 55 % SEG emisiju samazinājumu - līdz 2050. g. panākt klimatneitralitāti 	Eiropas zaļais kurss; EK 17.09.2020 paziņojums "Eiropas 2030. gada klimata politikas ieceru kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē iedzīvotāju labā"		Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
SEG emisiju intensitātes samazinājums atbilstoši trajektorijai, virzoties uz 2030. gada mērķi: 292 t CO ₂ ekv. /milj. eiro	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam			
Klimatneitralitāte (nesamazināmās SEG emisijas kompensē piesaiste ZIZIMM sektorā)	Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam			
SEG emisiju samazināšanas mērķis: -65% pret 1990. g. (neietverot ZIZIMM)	Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam (NEKP)			
Stratēģijas mērķis ir īstenot 2050. gada redzējumu par klimatnoturīgu Savienību, padarot adaptāciju viedāku, sistēmiskāku un ātrāku un pastiprinot starptautisko rīcību.	Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija	Klimatnoturīguma veicināšana Rīgā	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	AP2027 IAS 2030
Mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm un veicināt klimata pārmaiņu radīto iespēju izmantošanu	Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika periodam līdz 2030. gadam		Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	
			Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana				
Aprites ekonomikas ieviešana un attīstība Latvijā, veidojot konkurētspējīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu valsts tautsaimniecību	Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam	Veidot mūsdienīgu un resursus taupošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, balstītu uz efektīvas atkalizmantošanas, kopējo atkritumu samazināšanas veicināšanu un paradumu maiņu	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	
Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana, izpratnes veidošana par vidi un ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam		Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem)	
Atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvara palielināšana, īpaši akcentējot notekūdeņu dūņu apstrādi un bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un to reģenerācijas īpatsvara un jaudas palielinājumu	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam		Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	
Panākt, lai līdz 2030. gadam viss iepakojums ES tirgū būtu ekonomiski dzīvotspējīgi atkalizmantojams vai pārstrādājams	ES jaunais aprites ekonomikas rīcības plāns 2020		Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars	

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
			kopējā nešķirotu atkritumu apjomā, %	
Sadzīvē (mājsaimniecībās) radītais atkritumu daudzums ir ne vairāk kā 400 kg uz iedzīvotāju gadā. Termins: 2028. gads	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam		Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā nešķirotu atkritumu apjomā, %	
Bioloģiskie atkritumi ir vai nu atdalīti un pārstrādāti rašanās vietā, vai savākti dalīti un nav sajaukti ar citiem atkritumu veidiem. Termins: 2023. gada 31. decembris	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu		Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	
Izveidotas dalītas savākšanas sistēmas tekstilmateriāliem. Termins: līdz 2025. gada 1. janvārim	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu			
Poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10% no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks. Termins 2035. gads.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu Padomes 1999. gada 26. aprīļa direktīva 1999/31/EK par atkritumu poligoniem			

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
Atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas. Termiņš: līdz 2025. gadam	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu			
Gaisa kvalitāte				
Nepārsniegt maksimāli pieļaujamo antropogēno emisiju apjomu un izpildīt emisiju samazināšanas mērķus galvenajām piesārņojošām vielām – sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdam, nemetāna gaistošajiem organiskajiem savienojumiem, amonjakam un daļiņām PM _{2,5}	Direktīva 2016/2284 Likums "Par piesārņojumu" Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.–2030. gadam	Gaisa piesārņojuma emisiju samazināšana Rīgas pilsētā	NO ₂ emisijas (t/gadā)	Rīgas GKURP 2025 (projekts)
			Daļiņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	Rīgas GKURP 2025 (projekts)
			Benzola emisijas (t/gadā)	Rīgas GKURP 2025 (projekts)
Pārskatīt gaisa kvalitātes standartus atbilstīgi Pasaules veselības organizācijas vadlīnijām	Eiropas Zaļais kurss	Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	AP2027
Nepārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus SO ₂ , NO ₂ , NO _x , C ₆ H ₆ , CO, Pb, PM ₁₀ , PM _{2,5} , O ₃ , As, Cd, Ni, BaP	Direktīva 2008/50/EK MK noteikumi Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti" (03.11.2009.)		NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³	AP2027

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
Samazināt piesārņojuma kaitīgo ietekmi ES uz sabiedrības veselību (priekšlaicīga nāve daļiņu un ozona ietekmē) par 52%, salīdzinot ar 2005. gadu	Programma "Tīru gaisu Eiropai"		- Mīlgrāvja iela 10 - Brīvības iela 73 - Kantora iela 32	IAS 2030 AP2027
			Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	
Vides troksnis				
Vides trokšņa ietekmes apzināšana	Direktīva 2002/49/EK MK noteikumi Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība"	Vides trokšņa ietekmes apzināšana un mazināšana	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	IAS 2030
Trokšņa ietekmes mazināšana	ES rīcības plāns "nulles" līmeņa piesārņojuma sasniegšanai		Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	IAS 2030 AP2027
			Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	IAS 2030 AP2027
			Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	AP2027
Rīcību plānošana un īstenošana ietekmes samazināšanai	Direktīva 2002/49/EK MK noteikumi Nr. 16 "Trokšņa	Rīcību plānošana un īstenošana trokšņa	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai	IAS 2030

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
	novērtēšanas un pārvaldības kārtība”	ietekmes samazināšanai	izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	
Bioloģiskā daudzveidība				
Pilsētas, kurās ir vismaz 20 000 iedzīvotāju, līdz 2021. gada beigām izstrādāt tālejošus pilsētas zaļināšanas plānus, kas ietver pasākumus, kuru mērķis ir radīt biodaudzveidīgas un pieejamas pilsētas zaļās teritorijas.	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030. gadam	Izstrādāt Pilsētas zaļināšanas plānu un mērķtiecīgi īstenot zaļo teritoriju attīstības plānus. Plānošanas dokumentos ietvert mērķus un nosacījumus sabiedrisko apstādījumu platību un kvalitātes palielināšanai pilsētā.	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	IAS 2030
Atjaunot dabu – būtiski uzlabot aizsargāto sugu un biotopu stāvokli, palielināt ainavas elementus un bioloģisko lauksaimniecību laukos, nodrošināt labu jūras vides stāvokli, atjaunot upju brīvu tecējumu, palīdzēt ar pilsētu zaļināšanas plāniem, ierobežot invazīvo sugu ietekmi			Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	IAS 2030
			Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā	AP2027

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, jo īpaši lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un zaļās infrastruktūras izmantošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību un vērtības celšanu, sekmējot ilgtspējīgu tūrisma attīstību.	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam		Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	
Aizsargājamo biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanas pasākumu realizēšana saskaņā ar zinātniski pamatotiem sugu un biotopu aizsardzības un dabas aizsardzības plāniem. Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības sistēmas pilnveidošana, izstrādājot zinātniski pamatotus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus, rādītājus.	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Pašvaldības plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos nodrošināt nosacījumus aizsargājamo biotopu platību saglabāšanai un stāvokļa uzlabošanai.	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	
Ūdens kvalitāte un plūdu risks				
Sasniegt augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvaru: 35%	Eiropas Zaļais kurss; Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Palielināt ūdensobjektu skaitu, kuri atbilst labai un augstai ekoloģiskai kvalitātei	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	UBA un PRP plānu projekti 2022-2027.
Sasniegt visu ūdensobjektu labu kvalitatīvo un kvantitatīvo stāvokli	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas			

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
	jomā (Vispārējā Struktūrdirektīva)			
Jūras vides stāvokļa uzlabošana un pazemes ūdens resursu aizsardzība, samazinot antropogēno slodzi, t. sk. notekūdeņu kaitīgo ietekmi uz dabas resursiem un vidi, nodrošinot nepieciešamās infrastruktūras izveidi un veicinot notekūdeņu dūņu apstrādi	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam	Centralizētās kanalizācijas tīklu paplašināšana un notekūdeņu attīrīšanas uzlabošana	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	IAS 2030
Aizsargāt vidi ES no komunālo notekūdeņu nelabvēlīgās ietekmes, savācot un attīrot notekūdeņus	Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu			
Kanalizācijas tīklu attīstība esošo aglomerāciju robežās, kanalizācijas tīklu pārbūve un atjaunošana, investīcijas notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes uzlabošanai, dūņu apsaimniekošana, decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošana.	Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.-2027.gadam		Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	IAS 2030
Stratēģijas vispārējais mērķis attiecībā uz vidi: glābt jūru. Politikas jomas - barības vielu noplūdes jūrā samazināšana līdz pieļaujamam līmenim, apakšmērķi: <ul style="list-style-type: none"> • <u>mazināt biogēnu ienesi Baltijas jūrā;</u> • <u>mazināt eitrofikāciju un sasniegt labu vides stāvokli.</u> 	ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam (2009) un tās Rīcības plāns			
Rīcību un procesu plānošana, lai nodrošinātu dzeramā ūdens nekaitīgumu un kvalitāti, patērētāju piekļuvi dzeramajam ūdenim, kā arī patērētāju informēšanu par ūdens kvalitāti.	2020/2184/EK Jaunā dzeramā ūdens Direktīva kas aizvieto Direktīvu Padomes Direktīva 98/83/EK	Iedzīvotāju nodrošināšana ar nekaitīgu un drošu kvalitātes dzeramo	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	IAS 2030

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
	<i>(prognozējams, ka tiks transponēta nacionālajā likumdošanā līdz 2022. gada beigām)</i>	ūdeni, samazinot zudumus		
Ūdensapgādes tīklu paplašināšana, ūdensapgādes tīklu rekonstrukcija, dzeramā ūdens uzglabāšanas un padeves uzlabošana, kā arī energoefektivitātes pasākumi ūdensapgādes sistēmā.	Ūdensapgādes investīciju plāns 2021. – 2027. gadam			
Novērtēt un pārvaldīt plūdu riskus, lai mazinātu nelabvēlīgās sekas cilvēku veselībai, videi un kultūras mantojumam	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK (2007. gada 23. oktobris) par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam	Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	UBA un PRP plāni 2022- 2027.
Klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, īstenojot pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.– 2027. gadam			
Augsne un piesārņojums				
Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) asniegšanai	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.– 2027. gadam	Veicināt piesārņoto vietu sanāciju un jauna piesārņojuma rašanās novēršanu	Piesārņoto vietu skaits	

Vides politikas mērķi (starptautiskie, ES, nacionālie)	Avots	Virszdevumi pašvaldības līmenī	Ietekmju vērtēšanas kritēriji	Kritērija avots
<p>Tiekties uz nulles piesārņojumu ar mērķi panākt no toksikantiem brīvu vidi.</p> <p>Lai aizsargātu Eiropas iedzīvotājus un ekosistēmas, ES ir jāuzlabo veids, kā tiek monitorēts, ziņots, novērsts un kompensēts gaisa, ūdens, augsnes un patēriņa preču piesārņojums. Lai to panāktu, ES un dalībvalstīm būs sistemātiskāk jāpievēršas visām rīcībpolitikām un noteikumiem.</p>	Eiropas Zaļais kurss; 8. vides rīcības programma		Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	AP2027
Kultūrvēsturiskās vērtības un ainava				
Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi.	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	Nodrošināt kultūras mantojuma aizsardzību un ilgtspējīgu pārvaldību	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	
Ar dabas un kultūras mantojuma izmantošanu saistīto būvju atjaunošana, konservācija, pārbūve, restaurācija, saglabājot kultūras mantojumu tā sākotnējā kultūrvēsturiskā veidolā, vai jaunu būvju būvniecība un teritorijas labiekārtošana, ievērojot integrētu pieeju dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai.	Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam		Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, skaits	
Kultūras mantojuma ilgtspēja	Padomes secinājumi par kultūras darba plānu 2019.–2022. gadam			

2. *Vides pārskata sagatavošana.* SIVN rezultāti tiek apkopoti Vides pārskatā. Normatīvajos aktos ir noteiktas prasības par Vides pārskata sagatavošanu un tajā iekļaujamo informāciju. Novērtējums lielā mērā ir atkarīgs no datu nodrošinājuma un to analīzes. Ietekmes analīzes galvenais mērķis ir sniegt visaptverošu un skaidru informāciju par visām iespējamām alternatīvām, t.sk. salīdzināt tās savā starpā vai ar „nulles” alternatīvu.

Vides pārskats balstās uz AP2027 izvirzīto uzdevumu izvērtējumu, kā arī uz vērtējumu par plānošanas dokumenta atbilstību starptautiskajai, ES un nacionālajai vides politikai. Vides pārskata izstrādes procesā izmantotas dažādas metodes datu iegūšanai un analīzei.

SIVN veikšanai izmantota publiski pieejamā pašvaldību, reģiona un valsts līmeņa informācija:

- statistikas dati;
- vides stāvokļa pārskati;
- vides monitoringa atskaišu dati;
- vides indikatoru izpildes informācija;
- dažādu politikas plānošanas dokumentu analītiskā daļa;
- pētījumu rezultāti;
- citi avoti.

Datu analīzē izmantotas kvantitatīvās (datu apjoms, teritoriālais pārklājums, novērojumu rindas garums, u.c.) un kvalitatīvās (informācijas attiecināmība, specifika, aktualitāte, uzticamība, u.c.) novērtēšanas metodes, kā arī šo metožu kombinācija, ņemot vērā informācijas un datu veidu.

Būtisks instruments, kas izmantots datu apstrādē un analīzē, ir ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (turpmāk – ĢIS), kas ļauj ar telpisko informāciju sasaistīt aprakstošos datus. Metode ļauj vizuāli aplūkot ietekmju tendences ilgākā laika griezumā. Minētos datus var sakārtot slāņos, kas atvieglo tālāko analīzes procesu un dod uzskatāmu informāciju par noteiktu ģeogrāfisku teritoriju. Telpiskās analīzes topogrāfiskie dati izmantoti, analizējot noteiktas ietekmes. ĢIS tiek izmantotas esošā vides stāvokļa analīzē, piesārņojuma avotu un ietekmju identificēšanai, ietekmju novērtēšanai, vēlamo risinājumu novērtēšanai un alternatīvu salīdzināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus būtiskākos etapus:

- Rīgas attīstības programmas sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem un atbilstība likumdošanas prasībām

Īstenojot attīstības programmu, ir svarīgi, lai tiktu ievērotas arī citos plānošanas dokumentos izvirzītās prioritātes un plānotie pasākumi, tādējādi nodrošinot nepieciešamo sinerģiju. Plānotajiem risinājumiem jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Cita starpā, īpaša uzmanība tika pievērsta AP2027 atbilstībai starptautiskā, ES un nacionālā līmeņa politikas dokumentiem ar plānošanas dokumentu saistītās vides jomās.

- Pašreizējās situācijas novērtējums un „nulles” scenārijs

Vide sevī ietver ļoti plašu jautājumu loku, tādēļ noteiktas tās galvenās jomas, kuras AP2027 kontekstā ir nozīmīgākās un kurām ir būtiskākā ietekme uz vidi. Tika apkopota pieejamā pamatinformācija par vides stāvokli Latvijā saistībā ar attīstības programmu, tādējādi veicot

sākotnējo novērtējumu un identificējot būtiskos vides aspektus, kas saistīti ar plānošanas dokumentu.

- AP2027 īstenošanas būtiskāko ietekmju uz vidi vērtējums

SIVN process organizēts tā, lai identificētu attīstības programmas uzdevumu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi (ietver tiešo un netiešo, sekundāro, paredzētās darbības un citu darbību savstarpējo un kopējo ietekmi, īstermiņa, vidēji ilgu un ilglaicīgu ietekmi, kā arī pastāvīgo pozitīvo un negatīvo ietekmi). SIVN ietvaros vērtēta plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz šādām vides jomām:

- Klimata pārmaiņas;
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana;
- Gaisa kvalitāte;
- Vides troksnis;
- Bioloģiskā daudzveidība;
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks;
- Augsne un piesārņojums;
- Kultūrvēsturiskās vērtības;
- Saistība starp šīm jomām.

Augstāk uzskaitītie aspekti atlasīti SIVN ietvara noteikšanas posmā, identificējot plānošanas dokumentam aktuālākos potenciālos vides aspektus. Ietekme uz cilvēku veselību tiek vērtēta gaisa kvalitātes, trokšņa un ūdens kvalitātes kontekstā. Savukārt ietekme uz materiālajām vērtībām tiek vērtēta caur ietekmi uz atkritumu apsaimniekošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu.

- AP2027 monitorings

Plānošanas dokumenta ietekmju uz vidi monitoringu veic, lai konstatētu, kādas ir ar plānošanas dokumenta realizāciju saistītās vides ietekmes, t.sk. arī neparedzētās ietekmes un vai plānošanas dokumentā nav jāveic grozījumi. Sniedzot priekšlikumus rādītājiem un plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringam, primāri tiek izvēlēti tādi rādītāji, kuri jau tiek aprēķināti vai kuru aprēķināšanai tiek sistemātiski apkopota bāzes informācija.

2.2. Konsultācijas un sabiedrības iesaiste

Sabiedrības, organizāciju un institūciju viedoklis tiek ņemts vērā, organizējot Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, t.sk. sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, un iestrādājot sabiedrības pārstāvju komentārus Vides pārskata gala redakcijā.

Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas uzsākšanu tika ievietots laikrakstā "Latvijas avīze" 2021. gada 25. augustā un laikrakstā "Dienas bizness" 2021. gada 31. augustā. Sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2021. gada 3. septembra līdz 2021. gada 4. oktobrim. Plānošanas dokumenta projekts un Vides pārskata projekts bija pieejami tīmekļvietnēs www.riga.lv, www.rdpad.lv, www.geolatvia.lv, kā arī drukātā veidā Rīgas pilsētas Apkaimju iedzīvotāju centros Daugavpils ielā 31, Eduarda Smiļģa ielā 46 un Ieriķu ielā 43A.

Sabiedriskās apspriešanas ietvaros notika vairākas tematiskās tikšanās un diskusijas:

- sanāksme-darbnīca "Vides pieejamība";

- tikšanās ar jauniešiem;
- tikšanās ar apkaimju iedzīvotāju organizācijām;
- publiskā diskusija "Uzņēmējdarbība un konkurētspēja";
- sanāksme "Klimats un vide";
- publiskā diskusija "Mobilitāte".

AP2027 un Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksme videokonferences režīmā MS TEAMS vidē notika 2021. gada 8. septembrī. Sanāksmes protokols ir pievienots Vides pārskata 1. pielikumā.

No 2021. gada 9. septembra līdz 2021. gada 4. oktobrim tīmekļvietnēs <https://www.rdpad.lv/strategija/attistibas-programma-2021-2027/publiska-apspiesana/> un <https://www.rdpad.lv/departaments/sabiedribas-lidzdaliba/sanaksmju-ieraksti/> bija pieejams Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas videoieraksts/ videoprezentācija.

Komentāri par Vides pārskata projektu tika saņemti no Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes un viens rakstisks komentārs – no privātpersonas. Saņemtie komentāri un atbildes uz tiem apkopoti 2.2. tabulā.

Sabiedriskās apspriešanas materiāli ir pievienoti Vides pārskata 1. pielikumā.

2.2. tabula. Saņemto komentāru apkopojums

Nr. p.k.	Iebilduma/ priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/ priekšlikuma būtība	Nemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/ priekšlikums nav ņemts vērā
1.	Privātpersona	Kā Ķengaraga Lokomotīves ielas apkaimes aktīvistis, vēlos izteikt sekojošus priekšlikumus par "Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu": 1. Lūdzu, Vides pārskatu papildināt ar pašvaldības plāniem vides trokšņa mazināšanai starp Daugmales un Šķirotavas stacijām Rīgā (Lokomotīves ielas daudzdzīvokļu māju aizsardzībai no līdzās esošās dzelzceļa infrastruktūras trokšņa). Vides pārskatā (90.-96.lpp.) nav nevienas atsauces uz Šķirotavas apkaimi, lai gan tā atrodas paaugstināta trokšņa diskomforta zonā. VAS "Latvijas dzelzceļš" savā "Rīcības plānā dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30'000 vilcieniem gadā laika periodam no 2019.-2023. gadam", nepiedāvā nekādus risinājumus trokšņa mazināšanai dotajā teritorijā. LDz savā plānā vien norāda, ka ir mērījis troksni pie ēkas Lokomotīves ielā 40. Tas nav derīgs arguments, jo Lokomotīves iela no Daugmales līdz Šķirotavas stacijai un	Nav ņemts vērā	Troksni mazinošo pasākumu plānošana un īstenošana pie dzelzceļa līnijām nav pašvaldības uzdevums. Saskaņā ar MK 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" 13. punktu par trokšņa robežlielumu pārsniegšanu ir atbildīga persona, kuras īpašumā, lietošanā vai valdījumā esošā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti trokšņa robežlielumi. Proti, jautājums par dzelzceļa radīto trokšņa līmeni Šķirotavas apkārtnē ir jārisina VAS "Latvijas dzelzceļš".

		<p>tālāk līdz Višķu ielai - ietver daudz plašāku teritorijas areālu, nekā vien teritoriju pie ēkas Lokomotīves ielā 40.</p> <p>Lūdzu, ņemt vērā, ka Augstākās Tiesas tiesu prakses apkopojumā: teritorijas plānošanas, būvniecības un vides lietās 2008-2012 otrajā sadaļā - vides aizsardzība noteikts:...</p> <p>3.4."Pašvaldībai ir pienākums savā teritorijā kontrolēt vides stāvokli".</p> <p>Ievērojot augstākminēto, kā arī piesardzības principu, lūdzu papildināt Vides pārskatu ar atsauci uz trokšņa piesārņojuma problēmu mūsu apkaimē, kā arī norādi, ka Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam jākontrolē, lai VAS "Latvijas dzelzceļš" veic taustāmus pasākumus trokšņa līmeņa samazināšanai līdz tas sasniedz to līmeni, kas neizsauc trokšņa diskomfortu.</p>		<p>Ņemot vērā, ka sanāksmes intensitāte uz šī dzelzceļa līnijas posma pārsniedz Eiropas Komisijas noteikto robežsliekšni, VAS "Latvijas dzelzceļš" reizi piecos gados šim līnijas posmam izstrādā trokšņa karti, lai novērtētu situāciju, kā arī rīcības plānu trokšņa mazināšanai. Nākamais rīcības plāns ir izstrādājams līdz 2023. gada 31. decembrim, un plāna izstrādes procesā aktīvu dalību var ņemt arī trokšņa ietekmētie iedzīvotāji.</p>
2.	Dabas aizsardzības pārvalde	<p>Vides pārskatā, 3.5.1. tabulā papildināt informāciju par dabas parku "Piejūra": 2021.gada 9.novembrī ir pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 740 "Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".</p>	Nemts vērā	
3.	Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde	<p>Vēršam uzmanību, ka ir stājušies spēkā Ministru kabineta 09.11.2021. noteikumi Nr.740 "Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".</p>	Nemts vērā	

3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Vides pārskata 3. nodaļā sniegta informācija par vides stāvokli Rīgas pilsētas teritorijā. Attiecībā uz datiem, kur informācija pilsētas griezumā nav pieejama, izmantoti nacionālo stāvokli un tendences raksturojoši dati. Nodaļas izstrādē izmantota pieejamā informācija no dažādiem informācijas avotiem un, iespēju robežās, ilgtermiņa datu rindas, izmantojot šo informāciju par pamatu, vērtējot iespējamās attīstības tendences nākotnē, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots (kas atspoguļo "nulles" scenāriju). Tomēr jāņem vērā, ka lielākā daļa vides aspektu ir ļoti sensitīvi un tos ietekmē liels skaits ārējo faktoru, kas nav atkarīgi tikai no attīstības plānošanas jautājumiem, bet arī citām izmaiņām virzošajos spēkos.

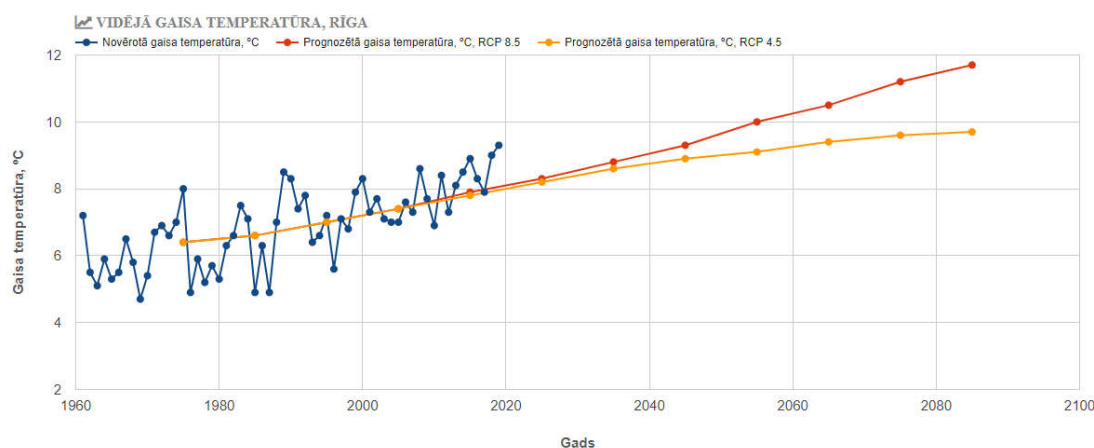
Papildus nodaļā ir aprakstīti aspekti, kuru vides stāvoklis konkrētajās teritorijās var tikt būtiski ietekmēts atkarībā no AP2027 risinājumiem. Šādas teritorijas cita starpā var būt gan vides risku teritorijas, gan jutīgas teritorijas, kur jebkāda teritorijas attīstība īstenojama, tikai ievērojot īpašus nosacījumus.

Katras sadaļas noslēgumā ir pieejama tabula, kurā, izmantojot ietekmju vērtēšanas kritērijus, kas pamatā izriet no indikatoriem un raksturo arī ārējos plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu, tiek vērtēta attiecīgā aspekta vides stāvokļa attīstība gadījumā, ja AP2027 netiek īstenots.

Jāņem vērā, ka, lai veiktu pilnvērtīgu esošās situācijas novērtējumu, nepieciešama aktuāla un detalizēta informācija par attiecīgajiem vides aspektiem. Aktuāli un pilnīgi dati ir būtiski, arī veicot ietekmju izvērtējumu. Tomēr attiecībā uz dažiem aspektiem ir identificēts nozīmīgs datu iztrūkums, kā rezultātā ir apgrūtināts gan esošās situācijas novērtējums, gan ietekmju analīze. Vairākos gadījumos konstatēta situācija, ka trūkst aktuālu datu – tad attiecīgajās nodaļās izmantoti pēdējie pieejamie dati. Apsvērumi, kas attiecas uz informācijas trūkumu, ir norādīti attiecīgajās nodaļās.

3.1. Klimata pārmaiņas

Balstoties uz ilglaicīgiem klimata novērojumiem, vidējā gaisa temperatūra ir konstanti paaugstinājusies. Šādas tendences novērotas gan Latvijā, gan citviet pasaulē. 2015.-2016. gada laikā LVĢMC pirmo reizi Latvijā veica apjomīgu vēsturisko klimatisko datu analīzi, izvērtējot meteoroloģisko parametru izmaiņas laika periodā no 1961. līdz 2010. gadam. Apskatītajā laika periodā gada vidējās gaisa temperatūras vērtības ir paaugstinājušās par 0,7°C, viskrasāk palielinoties vidējās gaisa temperatūras gada minimālajai vērtībai – par vidēji 1,7°C.¹ Līdz ar vēsturisko datu analīzi izvērtējuma ietvaros tika sagatavotas arī prognozes par nākotnes klimata pārmaiņu scenārijiem. Attēlā zemāk apkopoti novērojumu dati par vidējo gaisa temperatūru Rīgā, kā arī attēlotas vidējās gaisa temperatūras nākotnes prognozes diviem izstrādātajiem klimata pārmaiņu scenārijiem.

3.1.1. attēls. Vidējā gaisa temperatūra Rīgā – vēsturiskie dati un prognozes²

Scenāriju izstrādes ietvaros tika analizētas arī gada maksimālās diennakts vidējās gaisa temperatūras vērtību izmaiņas, kas raksturo katra gada vissiltāko diennakti konkrētajā novērojumu punktā. Ilggadīgajā laika periodā maksimālās diennakts vidējās gaisa temperatūras vērtības Latvijas teritorijā fiksētas Rīgā (+23,8°C). Izteikti augstākā diennakts

¹ Avotniece, Z. et al. "Klimata pārmaiņu scenāriji Latvijai". LVĢMC, Rīga, 2017

² Klimata pārmaiņu analīzes rīks, pieejams: <https://www4.meteo.lv/klimatariks/>

vidējās gaisa temperatūras vērtība galvaspilsētā varētu norādīt uz pilsētas siltuma salas efekta ietekmi uz gaisa temperatūras režīmu pilsētā.³

Pilsētas siltuma salas efekts Rīgā detalizētāk pētīts 2015. gadā Rīgas pilsētas arhitekta biroja īstenotā projekta ietvaros, kurā konstatēts, ka galvenie siltuma salas veidošanās faktori Rīgā ir saistīti ar pelēko infrastruktūru (asfalts, bitumens un citi siltumu uzkrājošie materiāli) īpatsvaru un zaļo teritoriju un caurlaidīgo segumu nepietiekamu pieejamību. Saskaņā ar pētījumu siltuma salas efekta ievainojamākie kvartāli—Rīgas centrs, jaunie dzīvokļu namu rajoni (Ziepiņkalns, Pļavnieki, Zolitūde) mazāk—centra perifērija (Grīziņkalns) un vecākas Pēckara apkaimes (Imanta, Jugla). Purvciemā tika konstatētas nelabvēlīgas tendences apkaimes telpiskās attīstības plānošanā un attīstības procesā.⁴ Zaļo teritoriju īpatsvara palielināšana, apstādījumi un ūdens objekti (piem., lietusdārzi) var samazināt siltuma salas efektu.

Arī karstuma viļņu maksimālā ilguma dinamika ilggadīgajā laika periodā norāda uz pieaugošu tendenci. 2019. gadā tika novērotas 20 karstuma viļņu dienas Rīgā.⁵

Analizējot novērojumu datus un prognozes attiecībā uz nokrišņiem Rīgā, var secināt, ka, lai gan vidējās nokrišņu summas izmaiņas nav tik izteiktas, ir mainījusies nokrišņu dinamika, kas pastiprināsies arī nākotnē. Attiecīgi sagaidāms, ka pieaugs dienu skaits ar stipriem nokrišņiem.⁶ Jānorāda, ka atbilstoši klimata pārmaiņu scenāriju atskaitē⁷ secinātajam “*Rīgā iepriekš saistībā ar gaisa temperatūras raksturojumu pieminētais pilsētas siltumsalas efekts ietekmē arī atmosfēras nokrišņu sadalījumu: pilsētas mikroklimate nosaka to, ka gan mākoņu daudzums, gan arī dienu skaits ar nokrišņiem ir augstāks nekā piepilsētās un Rīgas apkaimē. Pilsētas platības palielināšanās pēdējo piecdesmit gadu laikā un pilsētas mikroklimate attīstība nosaka arī to, ka nokrišņu daudzuma izmaiņu raksturs Rīgā ir atšķirīgs no citām Latvijas pilsētām.*”⁸

Novērotās klimata pārmaiņas ir lielā mērā saistītas ar CO₂ un citu SEG emisijām atmosfērā. Lai gan nav iespējams pilnībā novērst klimata pārmaiņas, ir būtiski tās laicīgi ierobežot, samazinot kopējo SEG emisiju apjomu. Arī pašreiz spēkā esošais ES un nacionālais politiskais satvars (skat. nodaļu 2.1.) virzās uz klimatneitralitātes panākšanu.

Izvērtējot pieejamos datus par kopējām CO₂ emisijām Rīgā pa aktivitātēm no 2010. līdz 2019. gadam (skat. attēlu 3.1.2.), var secināt, ka, lai gan kopējās CO₂ emisijas pret 2010. gadu ir samazinājušās, tendence nav stabila. Neskatoties uz to, ka vairumā avotu novērojams salīdzinoši stabils samazinājums, jānorāda, ka transporta sektora radītajām SEG emisijām ir pieaugoša tendence. Bez mērķtiecīgām rīcībām transporta emisiju samazināšanai CO₂ emisiju samazinājums plānošanas dokumenta īstenošanas periodā nav sagaidāms.

³ Avotniece, Z. et al. “Klimata pārmaiņu scenāriji Latvijai”. LVĢMC, Rīga, 2017

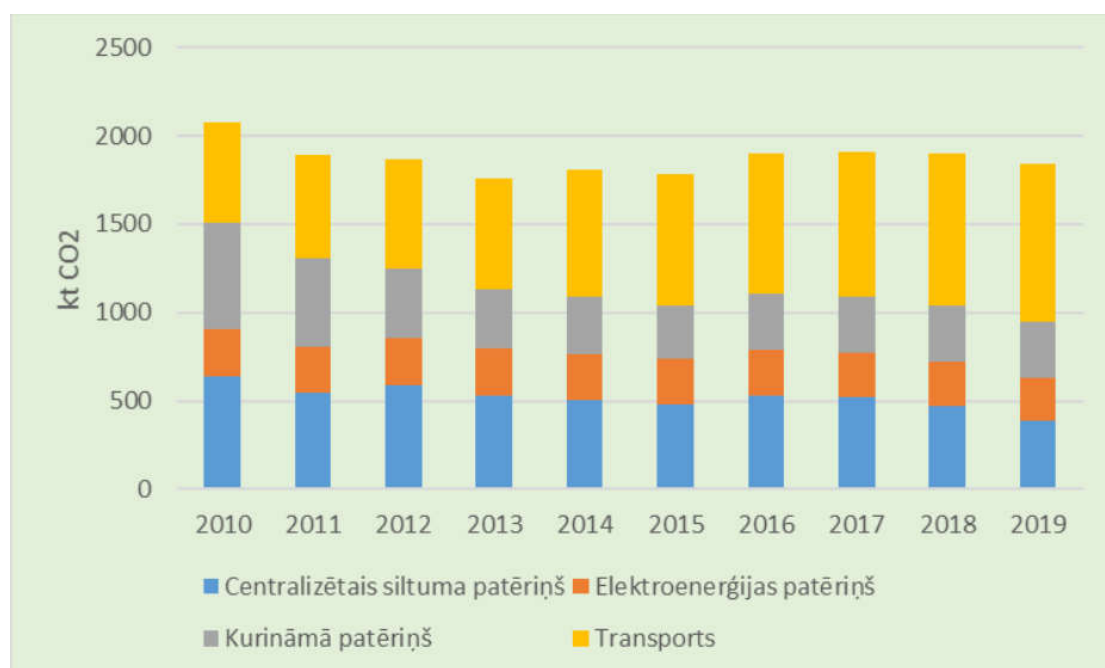
⁴ Kopsavilkums. Rīgas pilsētas arhitekta birojs; pieejams: <http://arhitekts.riga.lv/index.php/klimata-ietekme/par-projektu/664-kopsavilkums>

⁵ Klimata pārmaiņu analīzes rīks, pieejams: <https://www4.meteo.lv/klimatariks/>

⁶ Turpat.

⁷ Avotniece, Z. et al. “Klimata pārmaiņu scenāriji Latvijai”. LVĢMC, Rīga, 2017

⁸ Turpat.

3.1.2. attēls. Kopējās CO₂ emisijām Rīgā pa aktivitātēm no 2010. līdz 2019. gadam⁹

Pašlaik izstrādē ir Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2030. gadam, kurā atbilstoši šādu plānu izstrādes vadlīnijās noteiktajam paredzēts nosegt tādus avotus kā siltumapgāde un dzesēšana, ēkas un būvniecība, transports un apgaismojums.¹⁰

Kā minēts augstāk, būtiska loma klimata pārmaiņu pielāgošanās un klimatnoturīguma palielināšanas kontekstā ir zaļajai infrastruktūrai un zaļajām teritorijām. Atbilstoši RD PAD sniegtajai informācijai zaļo teritoriju īpatsvars Rīgā kopš 2014. gada ir nemainīgs un tas sastāda 23%. Tomēr jāatzīmē, ka šis indikators objektīvi neatspoguļo faktisko zaļās infrastruktūras un zaļo teritoriju situāciju, jo tajā tiek iekļautas teritorijas plānojumā atzīmētās zaļās teritorijas, nevērtējot faktisko stāvokli. Tajā pašā laikā Rīgas sabiedrisko apstādījumu (dārzi, parki, skvēri) teritoriju platības pieaug – 2017. gadā sabiedriskie apstādījumi tika ierīkoti Erevānas dārzā, Lielajos un Jēkaba kapos, Miera/Klusās ielu, Lemešu/Gobas ielu, Stērstu/Dignājas/Bauskas ielu, Ārlavas ielas un Volguntes ielas skvēros.¹¹

⁹ Klāvs, G. CO₂ emisiju aprēķini Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna progress ziņojumam. Fizikālās enerģētikas institūts. Energosistēmu analīzes un optimizācijas laboratorija. Rīga, 2021. gada 8. februāris

¹⁰ Atbilstoši 2021. gada martā Rīgas domes sniegtajai informācijai

¹¹ Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.- 2020. gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojums par periodu no 2014. līdz 2018. gadam. RD PAD. Rīga, 2019

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %		↔
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos		↔
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	Pilsētas apbūves attīstības spiediena ietekmē faktiskā zaļo teritoriju platība samazinās (paplašinās apbūvētās teritorijas).	↔ ↘
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē		↘
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	Bez papildu pasākumu īstenošanas sagaidāms, ka klimatnotrīguma veicinošu labiekārtojuma elementu % var samazināties.	↘
↗ Uzlabosies ↔ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↔ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.2. Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana

Aprites ekonomikas principu ieviešana un atkritumu rašanās novēršana

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Rīgas pašvaldība īsteno atsevišķas aktivitātes, kas saistītas ar aprites ekonomikas principu ieviešanu un atkritumu rašanās novēršanu. Rīgas domes Labklājības departaments 2019.–2020. gadā ir organizējis diskusiju ciklu par sociāli atbildīgu paradumu veidošanu pārtikas aprītē, dzīves prasmju pilnveidi, kā arī par jaunu iniciatīvu ieviešanu zaļākai un labklājīgākai dzīvei.¹² Rīgas enerģētikas aģentūra 2021. gada janvārī organizēja tiešsaistes semināru – diskusiju par ilgtspējīgu būvniecību “Aprites ekonomika pilsētībūvniecībā”. Tāpat, Rīgas enerģētikas aģentūra 2015. – 2018. gadā ir piedalījies ES programmas *Horizon 2020* projektā “Zaļā iepirkuma atbalsts ilgtspējīgai un inovatīvai attīstībai (GreenS)”.¹³ Projekta ietvaros izstrādātas vadlīnijas zaļā publiskā iepirkuma veikšanai un apmācīti darbinieki. Aģentūra īsteno arī citas aktivitātes energoefektivitātes uzlabošanai un resursu taupīšanai.

Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam¹⁴ nosaka šādus galvenos rīcības virzienus un pasākumus aprites ekonomikas ieviešanai:

- 1) Pāreja no atkritumu apsaimniekošanas uz resursu apsaimniekošanu;
- 2) Resursu produktivitātes uzlabošana visās tautsaimniecības nozarēs, veicinot pētniecības un inovācijas attīstību;

¹² <https://ld.riga.lv/lv/aktualitates/aprites-ekonomika-darbiba-riga-realizejas-zalas-idejas.html>

¹³ <http://www.rea.riga.lv/rea-projekti/starptautiskie-projekti?id=923>

¹⁴ <https://likumi.lv/ta/id/317168-par-ricibas-planu-parejai-uz-aprites-ekonomiku-20202027-gadam>

- 3) Priekšnoteikumu veidošana preču otrreizējai izmantošanai;
- 4) Pārejas no preču pirkšanas uz pakalpojumiem veicināšana;
- 5) Materiālu, procesu un atkritumu pārvaldības uzlabošana prioritārajās nozarēs;
- 6) Pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas principu ieviešanā;
- 7) Sabiedrības iesaiste, informēšana un izglītošana.

Plānā īpaši izceltas preču atkārtotas izmantošanas iespējas jauniem biznesa modeļiem. Raksturīgākie virzieni ir tekstilpreču (apģērbu, apavu un citu preču) un mēbeļu, kuras vairs nav tā lietotājam vajadzīgas, tālāka nodošana lietošanā caur sociālajām platformām, sociālajiem dienestiem vai labdarības organizācijām. Tāpat Plāns akcentē nepieciešamību šo praksi ieviest arī publiskajā sektorā, tā ne tikai veicinot pozitīvu attieksmi sabiedrībā, bet arī pieprasījumu pēc atbilstošas kvalitātes otrreiz lietojamām precēm un attiecīgu komercdarbību. Preču atkārtotas lietošanas princips jāiestrādā zaļajā publiskajā iepirkumā, tā palielinot atkārtoti lietojamo preču īpatsvaru pakalpojumu sektorā.

Īstenojot Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam, paredzēts līdz 2023. gadam izstrādāt atbalsta instrumentus sociālajām inovācijām, sociālajai uzņēmējdarbībai un labošanas sektora attīstībai. Tāpat Plāns ietver pasākumu “Zaļā iepirkuma realizācija pašvaldību sektorā, balstoties uz aprites ekonomikas principiem”, kas jāīsteno visā Plāna ieviešanas periodā.

Atkritumu rašanās novēršana ir noteikta kā viens no Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam¹⁵ virsmērķiem:

1.Mērķis (M1) Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību

Valstī kopumā sadzīves atkritumu daudzums kopš 2010. gada ir palielinājies par apmēram 20% un 2019. gadā sasniedza 800 413 tonnas. Radītais bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) daudzums 2019. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir palielinājies par 12%. Valstī radītais izlietotā iepakojuma daudzums ir pakāpeniski palielinājies no 214 tūkst. tonnām 2010. gadā līdz 255 tūkst. tonnām 2018. gadā, kopumā palielinoties par 20%. Radīto ražošanas atkritumu daudzums laika posmā no 2013. gada līdz 2018. gadam ir pakāpeniski pieaudzis, īpaši pieaudzis nebīstamo ražošanas atkritumu daudzums. NACE saimnieciskās darbības statistiskās klasifikācijas sekciju griezumā lielāko radīto nebīstamo un bīstamo ražošanas atkritumu apjomu laika posmā no 2013. līdz 2018. gadam rada apstrādes rūpniecība (36%) un lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (32%). Būtiski bīstamo un nebīstamo ražošanas atkritumu apjomi rodas arī tādās nozarēs kā “Elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un gaisa kondicionēšana” un “Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts”.¹⁶

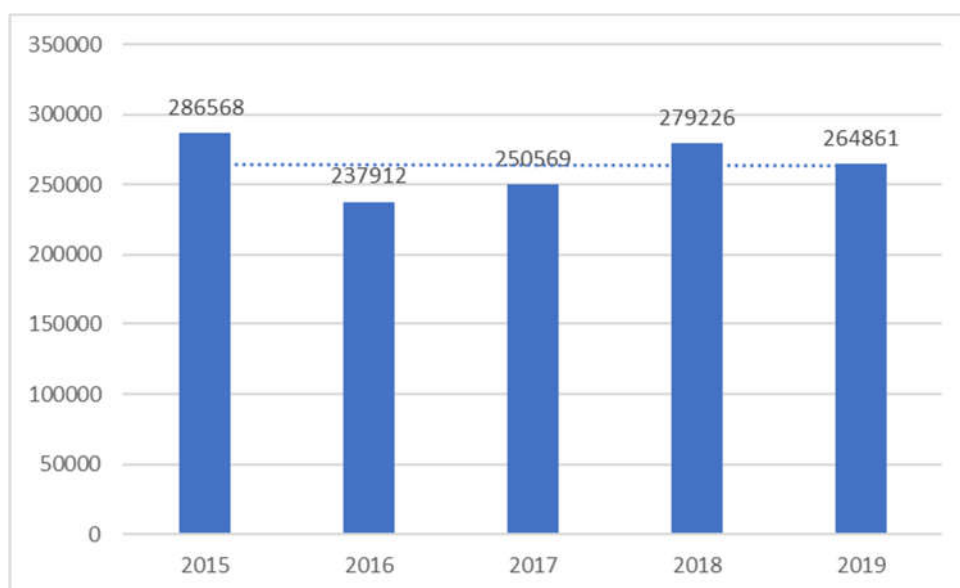
Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028. gadam secināts, ka panākt atkritumu rašanās samazinājumu valstī iespējams tikai īstenojot scenāriju, kas paredz visaptverošu

¹⁵ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

¹⁶ turpat

aprites ekonomikas principu ieviešanu. Modelējot bāzes scenāriju, ir secināts, ka radīto sadzīves atkritumu apjoms valstī turpinās pieaugt, 2035. gadā sasniedzot 921 185 tonnas. Plānā noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām samazināt kopējo radīto sadzīves atkritumu daudzumu līdz 650 000 tonnām gadā.

Rīgas pilsētā radīto sadzīves atkritumu daudzums pēdējo piecu gadu laikā ir bijis salīdzinoši stabils (skat. 3.2.1. attēlu), vidēji periodā sastādot 260 000 tonnas jeb aptuveni 33% no valstī kopumā radītā sadzīves atkritumu apjoma. Ņemot vērā radīto atkritumu daudzuma tendenci, var secināt, ka neveicot mērķtiecīgus pasākumus atkritumu rašanās novēršanai, nav paredzama radīto atkritumu apjoma samazināšanās plānošanas dokumenta īstenošanas periodā.

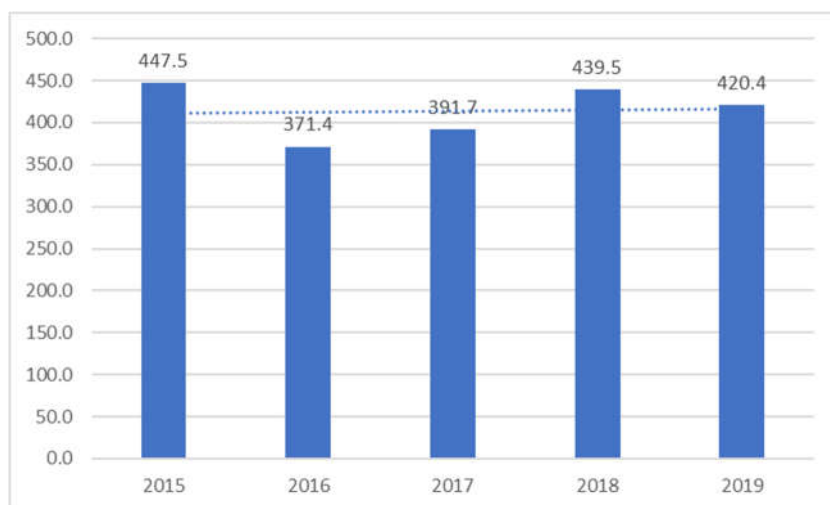

3.2.1. attēls. Rīgas administratīvajā teritorijā radīto sadzīves atkritumu daudzums (tonnas)¹⁷

Samazinoties iedzīvotāju skaitam Rīgas pilsētā, aprēķinātajam radīto sadzīves atkritumu apjomam uz vienu iedzīvotāju vērojama ilggadīga pieaugoša tendence (skat. 3.2.2. attēlu). 2018. gadā tas veidoja 439,5 kg, kas pārsniedz aprēķināto apjomu uz vienu iedzīvotāju valstī 2018. gadā – 409 kg. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikts mērķis līdz 2028. gada beigām šo rādītāju samazināt līdz 400 kg uz vienu iedzīvotāju gadā.¹⁸

¹⁷ Statistikas pārskats 3-Atkritumi. www.meteo.lv

¹⁸ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

3.2.2. attēls. Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu Rīgas pašvaldības iedzīvotāju (kg)¹⁹

Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves atkritumu, t.sk. sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā nosaka Rīgas domes 2019. gada 29. novembra saistošie noteikumi Nr. 87 "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā". Rīgas pilsētas administratīvā teritorija ir sadalīta četrās atkritumu apsaimniekošanas zonās un ir noslēgti līgumi ar trīs atkritumu apsaimniekotājiem – SIA "Clean R", SIA "Eco Baltia vide" un PS "Lautus Vide", kuri ir tiesīgi savākt, šķirot un pārvadāt sadzīves atkritumus Rīgā. Savāktos nešķirotos sadzīves atkritumus atkritumu apsaimniekotāji nogādā uz Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu apglabāšanas poligonu „Getliņi”.²⁰ Katru gadu tajā tiek apglabātas aptuveni 300 000 tonnas atkritumu²¹.

Sadzīves atkritumu dalītā vākšana

MK 2017. gada jūnija noteikumos Nr. 328 "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem" ir norādīts, ka republikas pilsētās jābūt vismaz vienam šķirotu atkritumu savākšanas punktam uz katrām 700 iedzīvotājiem. Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktā jānodrošina vismaz papīra un kartona, plastmasas, stikla un metālu atkritumu dalītu savākšana.

Izvērtējot dalīto atkritumu vākšanas punktu, kuros tiek iekļauti visi četri iepakojuma materiālu veidi, skaitu, vidēji valstī ir viens punkts uz 656 iedzīvotājiem. Izņēmums ir Malienas atkritumu apsaimniekošanas reģions un Rīgas pilsēta, kur nav izveidota infrastruktūra pietiekošā apmērā. Saskaņā ar 2020. gadā VARAM veiktās pašvaldību aptaujas "Par atkritumu apsaimniekošanu un atsevišķiem citiem vides aizsardzības jautājumiem pašvaldībā 2019./2020. gadā" informāciju par dalīto atkritumu vākšanas vietu skaitu pašvaldībās, 2019. gada sākumā Rīgā

¹⁹ CSP un Statistikas pārskats 3-Atkritumi. www.meteo.lv

²⁰ <https://mvd.riga.lv/nozares/vides-parvalde/atkritumu-apsaimniekosana/>

²¹ www.getlini.lv

bija 77 publiskie šķirošanas punkti un 6632 privātās šķirošanas vietas – privātmāju teritorija, daudzdzīvokļu māju teritorijas un koplaukumi.²²

Saskaņā ar pašvaldības datiem, starp Rīgas pašvaldību un atkritumu apsaimniekotājiem noslēgtie līgumi paredz, ka divu gadu laikā Rīgā tiks izveidoti ~1050 publiskie dalīti vākto jeb šķirotu atkritumu savākšanas punkti, kā arī Rīgas pašvaldība tuvāko gadu laikā izveidos vismaz astoņus šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumus.²³

Rīgas iedzīvotājiem tiek nodrošināta iespēja nogādāt drošai pārstrādei sadzīvē radušos bīstamos atkritumus piecās degvielas uzpildes stacijās AS “VIADA Baltija”, Getliņu sadzīves atkritumu poligonā un SIA “CleanR” atkritumu šķirošanas laukumā. Tāpat arī nolietoto sadzīves tehniku un elektropreces iespējams novietot speciālos konteineros pie tirdzniecības centriem TC Mols, TC Alfa un TC Spice²⁴.

2022. gada 1. februārī Latvijā uzsāks darboties depožīta sistēma dzērienu iepakojumam, kurā varēs nodot stikla, plastmasas (PET) un metāla (skārdenes) dzēriena iepakojumu. 2021. gada 24. martā MK apstiprināja likumprojektu “Plastmasu saturošu izstrādājumu likums”, kas paredz konkrētiem plastmasas saturošiem izstrādājumiem noteikt aizliegumu laišanai tirgū, pasākumus to patēriņa samazināšanai vai prasības attiecībā uz izstrādājumu dizainu un pārstrādātas plastmasas saturu tajos. Paredzēts, ka likumprojektā ietvertais normatīvais regulējums stāsies spēkā 2021. gada 3. jūlijā.

Bioloģiski noārdāmie atkritumi

Atbilstoši MK 2013. gada 2.aprīļa noteikumiem Nr.184 “Noteikumi par atkritumu dalītu savākšanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un materiālu reģenerāciju” Rīgas pašvaldībai sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem, kas izraudzīti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu, līdz 2020. gada 31. decembrim bija jāizveido bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītas savākšanas sistēma. Saskaņā ar Rīgas domes saistošo noteikumu Nr. 87 prasībām, sākot ar 2021. gada 1. janvāri, atkritumu apsaimniekotājiem jānodrošina bioloģiski noārdāmo atkritumu dalīta vākšana.

Atkritumu apsaimniekotāju Clean-R (<https://cleanr.lv/>), Lautus Vide (<https://lautusvide.lv/>) un EcoBaltiavide (<https://www.ecobaltiavide.lv/>) tīmekļa vietnēs ir pieejama informācija par iespēju pieteikt bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītas vākšanas pakalpojumu. Saskaņā ar tīmekļa vietnē <https://skiroviegli.lv/#/> pieejamo informāciju, Rīgas pilsētas teritorijā 2021. gada martā bija 13 publiski pieejamas dalīto atkritumu savākšanas vietas, kur iespējams nodot bioloģisko noārdāmos atkritumus.

Lai iedzīvotājus motivētu šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus, to savākšanai ir noteikta zemāka maksa nekā nešķirotiem atkritumiem. Apsaimniekotāji izmanto arī dažādas akcijas, lai mudinātu iedzīvotājus šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus. Piemēram, SIA Clean-R rīkotajam konkursam – izaicinājumam “Šķiro BIO” atsaukušies vairāk nekā 32 000 rīdzinieku jeb 143 daudzdzīvokļu mājās²⁵. Būtisks faktors, kas varētu ietekmēt iedzīvotāju paradumu

²² Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

²³ <https://mvd.riga.lv/nozares/vides-parvalde/atkritumu-apsaimniekosana/>

²⁴ turpat

²⁵ <https://cleanr.lv/aktualitates/>

maiņu, ir Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr. 87 ietvertā prasība līdz 2021. gada 1. janvārim slēgt daudzdzīvokļu māju stāvvadus. Tomēr, jāņem vērā tas, ka, nosakot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītu vākšanu kā brīvprātīgu iespēju, iedzīvotāju paradumu maiņa notiks lēnāk nekā uzliekot šķirošanu par obligātu pienākumu.

Tekstilmateriāli

Tekstilizstrādājumi primāro izejvielu un ūdens izmantošanas ziņā ir ceturtajā vietā (pirmās trīs vietas ieņem pārtika, mājokļi un transports) un piektajā vietā nozares radīto SEG emisiju ziņā.²⁶ Tiek lēsts, ka aptuveni 20% pasaules ūdens piesārņojuma rada tieši tekstilizstrādājumu krāsošana un apdare: tekstilizstrādājumu ražošanā izmanto ap 3500 ķīmisko vielu, no kurām 750 ir klasificētas kā bīstamas cilvēku veselībai un 440 – kā bīstamas videi. Latvijas tirgū katru gadu nonāk 27 000 tonnu jauna un lietota apģērba jeb 14,3 kg uz vienu iedzīvotāju. Trešdaļa iedzīvotāju savas liekās drēbes izmet sadzīves atkritumu konteineros, un tās tiek nogādātas poligonos, kur sintētiskās šķiedras tekstilizstrādājumi sadalās vismaz 200 gadu periodā.²⁷

Līdz 2025. gada 1. janvārim ES dalībvalstīm būs jāizveido tekstilmateriālu dalītas savākšanas sistēmas²⁸. 2019. gada augustā un septembrī Rīgā un Pierīgā tika izvietoti pirmie 20 konteineri tekstila – apģērba, virsdrēbju, gultas veļas, segu, somu, apavu, jostu – šķirošanai. Līdz 2019. gada beigām pilotprojekta ietvaros tika savāktas 108,5 tonnas tekstila atkritumu. No tiem poligonā nodoti apmēram 40%, pārējais apjoms realizēts atkārtotai lietošanai attīstības valstīs, bez atlīdzības nodots pārstrādei, ziedots labdarībai vai tiek uzglabāts ņemot vērā nepietiekamo tirgus pieprasījumu.²⁹ 2021. gada martā Rīgas pašvaldības teritorijā joprojām pieejami 18 konteineri tekstila šķirošanai³⁰.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam ietvaros izstrādātā Atkritumu rašanās novēršanas valsts programmā noteikts, ka līdz 2023. gadam jāizveido dalītās savākšanas sistēma tekstilmateriālu atkritumiem (ietver savākšanas punktus/laukumos nepieciešamo papildus konteineru skaita nepieciešamības novērtēšanu). Atbildīgie par pasākuma ieviešanu ir noteikti VARAM, RAS un pašvaldības.

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem		↔ ↗

²⁶ <https://likumi.lv/ta/id/317168-par-ricibas-planu-parejai-uz-aprites-ekonomiku-20202027-gadam>

²⁷ <http://www.zalais.lv/lv/jaunumi/zalais-punkts/aktualizejot-problemas-tekstila-atkritumu-skirosana-atklata-kampana-nav-ko-vilkt>

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu

²⁹ <http://www.zalais.lv/lv/jaunumi/zalais-punkts/aktualizejot-problemas-tekstila-atkritumu-skirosana-atklata-kampana-nav-ko-vilkt>

³⁰ <http://www.zalais.lv/lv/kur-izmest/waste/18>

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprītes ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).		↵ ↗
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	Neveicot mērķtiecīgus pasākumus atkritumu rašanās novēršanai, paredzams, ka radīto atkritumu apjoms turpinās pieaugt.	↘
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķiroto atkritumu apjomā, %	Paredzams, ka īstenojot normatīvo aktu prasības, pieaugs bioloģiski noārdāmo atkritumu šķirošanas apjoms	↵ ↗
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķiroto atkritumu apjomā, %	Paredzams, ka īstenojot normatīvo aktu prasības, pieaugs tekstila atkritumu šķirošanas apjoms	↵ ↗
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	Paredzams, ka īstenojot ārējo normatīvo aktu prasības atkritumu šķirošanai un otrreizējai pārstrādei, valsts politikas plānošanas dokumentos plānotās rīcības darbības, samazināsies apglabājamo atkritumu apjoms	↗
↗ Uzlabosies ↵ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↵ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.3. Gaisa kvalitāte

Atmosfēras gaisa kvalitāti ietekmē dažādi piesārņojuma avoti. Daļa piesārņojuma nokļūst pilsētā no citiem reģioniem, bieži vien ļoti attālinātiem, bet nozīmīga daļa piesārņojuma tiek emitēta pilsētas teritorijā. Ar gaisa kvalitāti saistītie jautājumi tiek regulēti, pamatojoties uz likuma "Par piesārņojumu", MK 2009. gada 3. novembra noteikumu Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti", kā arī citu normatīvo aktu prasībām. Rīgas domes 2019. gada 18. decembra saistošie noteikumi Nr. 97 "Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu" atkarībā no NO₂ un daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas sadala Rīgas pilsētas administratīvo teritoriju gaisa piesārņojuma zonās, ko izmanto, izskatot jautājumus par siltumapgādes veida izvēli un sagatavojot nosacījumus projektēšanai vides aizsardzības jomā. NO₂ un daļiņu PM₁₀ zonu kartes tiek atjaunotas ik pēc pieciem gadiem. Rīgas pilsētā tiek veikts gaisa kvalitātes monitorings, kura rezultāti liecina par vairāku piesārņojošo vielu robežlielumu vai augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumiem, tādēļ ik pēc 5 gadiem tiek izstrādāta

rīcības programma gaisa kvalitātes uzlabošanai.

Lai novērtētu esošo gaisa kvalitāti, ir izmantoti monitoringa dati un gaisu piesārņojošo vielu modelēšanas rezultāti. SIVN ietvaros ir analizēta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas projekta 2021.-2025. gadam darba uzdevuma atskaitēs ietvertā informācija par nozīmīgākajām gaisa piesārņojuma avotu grupām, piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina rezultātiem un tā atbilstības novērtējumu.

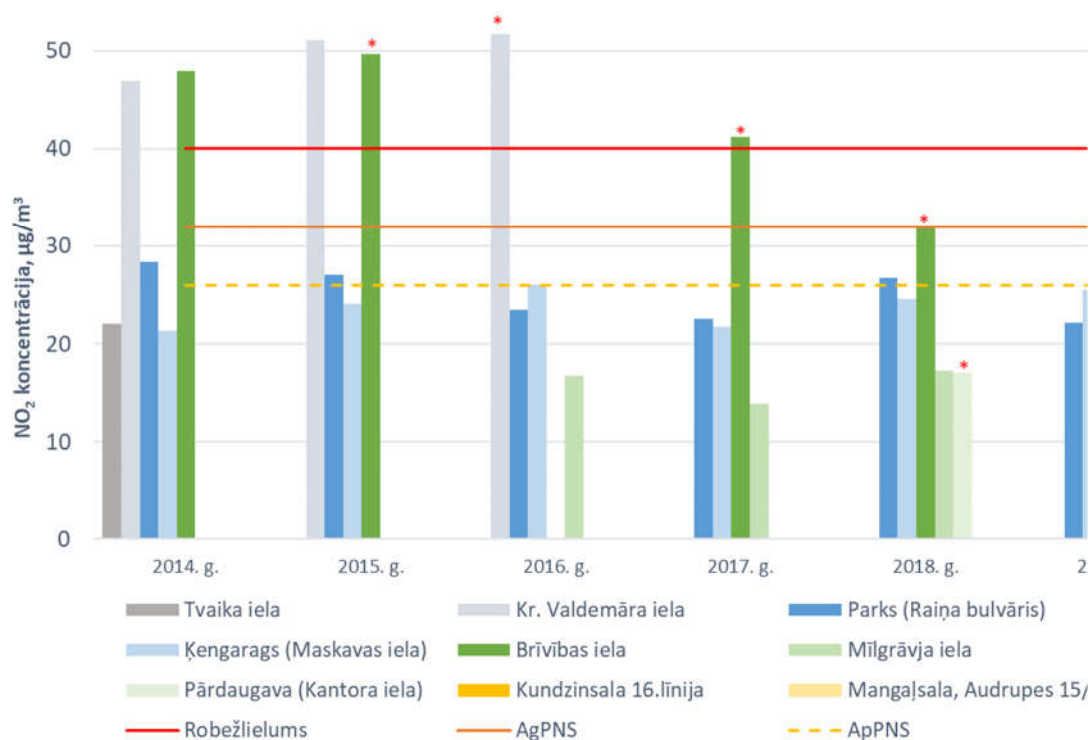
Gaisa kvalitātes monitoringa

Lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni Rīgā, tiek veikts gaisu piesārņojošo vielu monitoringa, kuru nodrošina gan valsts monitoringa tīkla stacijas, gan pašvaldības monitoringa tīkla stacijas, kā arī Valsts vides dienests, Rīgas Brīvostas pārvalde un vairāki uzņēmumi Brīvostā. 2019. gadā monitoringa 3 pašvaldības stacijās Rīgā nodrošināja RD MVD, 4 valsts stacijās –LVĢMC. Līdz ar izmaiņām Rīgas domes 20.12.2005. saistošajos noteikumos Nr. 34 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” kopš 2014. gada tiek paplašināts piesārņojuma monitoringa tīkls Rīgas Brīvostā un uzņēmumos. Rīgas Brīvostas pārvalde ir uzstādījusi 3 gaisa monitoringa stacijas lejamkravu termināliem piegulošās teritorijās un 3 monitoringa stacijas Krievu salā radīto cieta daļiņu emisijas kontrolei.

Sēra dioksīda (SO₂) koncentrācijas Rīgā periodā no 2014. gada līdz 2018. gadam nepārsniedz robežlielumus, kā arī nav novērots sēra dioksīda apakšējā diennakts koncentrācijas piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegums³¹. Nav novērojamas būtiskas sēra dioksīda koncentrāciju atšķirības starp dažādām monitoringa vietām.

Slāpekļa oksīdu (NO) galvenais piesārņojuma avots ir visa veida sadegšanas procesi, ieskaitot enerģētikas uzņēmumus un automašīnu iekšdedzes dzinējus. Degšanas procesa laikā pie augstām temperatūrām (virs 650 °C) slāpekļis, savienojoties ar skābekli, veido oksīdus. No tiem nozīmīgākais gaisa piesārņojuma rādītājs ir **slāpekļa dioksīda** koncentrācija. Slāpekļa dioksīda (NO₂) galvenais emisijas avots Rīgas centrā ir transports, ieskaitot gan autotransportu, gan ūdens transportu. No NO₂ noteiktajiem robežlielumiem periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam NO₂ stundas koncentrācijas robežlielums tika pārsniegts blīvi noslogotās transporta kustības ielās: Brīvības ielā (2014. gadā) un Kr. Valdemāra ielā (2015. gadā). Minētajās ielās tika pārsniegts arī NO₂ gada vidējās koncentrācijas robežlielums – Kr. Valdemāra ielā 2014. un 2015. gadā, Brīvības ielā 2014. gadā. Gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegums fiksēts Brīvības ielā 2015. un 2017. gada, Kr. Valdemāra ielā – 2016. gadā, lai arī tehnisku iemeslu dēļ novērojumu skaits šajās stacijās ir mazāks par 75 % gadā. NO₂ gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014. – 2019. gadā skatīt 3.3.1. attēlā.

³¹ Pārskats “Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā” 2014.-2018. gads
(<https://videscentrs.lv/mc.lv/lapas/gaisa-kvalitate>)

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.3.1. attēls. NO₂ gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

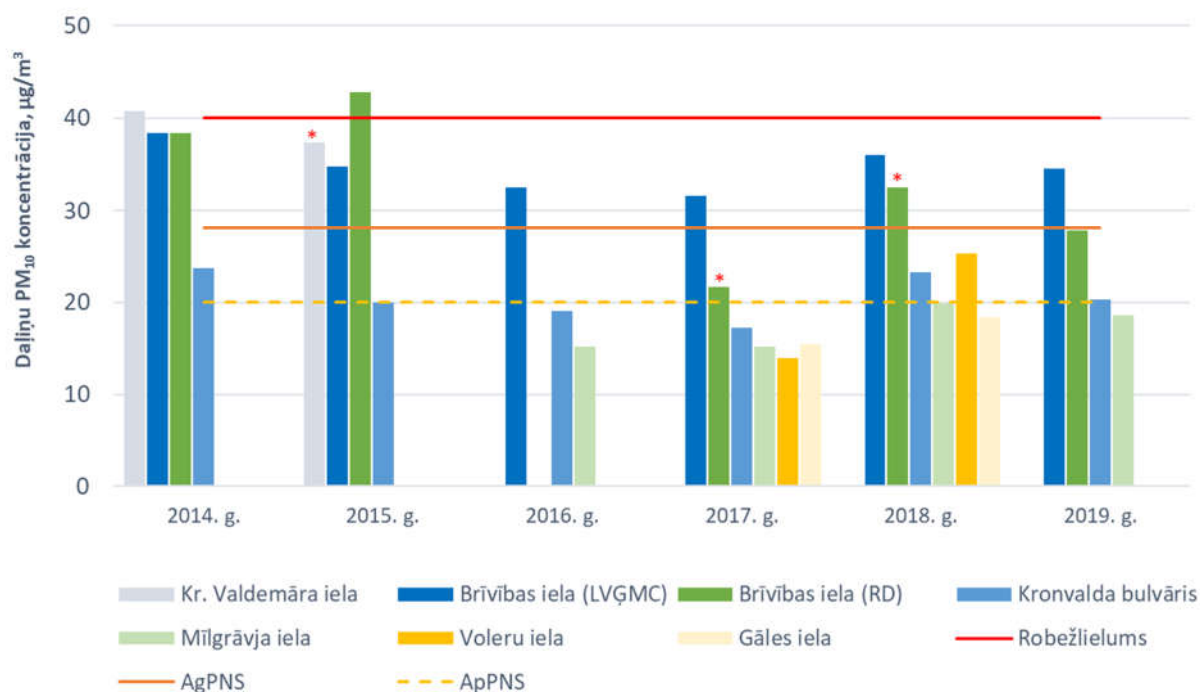
Ozonam (O₃) noteiktie mērķlielumi Rīgā netiek pārsniegti, tāpat netiek pārsniegts arī **oglekļa oksīda** (CO) astoņu stundu robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam (kopš 2016. gada CO monitorings Rīgā netiek veikts, tādēļ tiek veikta CO piesārņojuma izkliede modelēšana).

Daļiņām PM₁₀ noteikti divi dažādi robežlielumi: pieļaujamā diennakts koncentrācija – 50 µg/m³, kuru nedrīkst pārsniegt vairāk nekā 35 reizes gadā; un gada vidējā koncentrācija – 40 µg/m³. Laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam pieļaujamās diennakts koncentrācijas robežlielums daļiņām PM₁₀ tika pārsniegts divās gaisa kvalitātes monitoringa stacijās – Kr. Valdemāra ielā (līdz 2016. gadam) un Brīvības ielā. No 2014. gada diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumu skaits novērojumu stacijā “Brīvības iela” ir pakāpeniski samazinājies, bet 2018. gadā daļiņu PM₁₀ diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumu skaits atkal palielinājies. Saskaņā ar LVĢMC sniegto informāciju³², 2018. gads Latvijā bija sausākais gads novērojumu vēsturē. No 2014. gada līdz 2019. gadam novērojumu stacijā “Brīvības iela” tika veikts novērtējums par sāls/smiltis kaisīšanas ietekmi. Atskaitot no gada diennakts daļiņu PM₁₀ pārsniegšanas gadījumiem pārsniegumus, kas saistīti ar ceļu sāls/smiltis kaisīšanu un dabisko avotu ietekmi novērtējumu periodā novērojumu stacijā “Brīvības iela” nav konstatēti daļiņu PM₁₀ dienas robežlieluma pārsniegumu gadījumi.

Kā redzams 3.3.2. attēlā, daļiņu PM₁₀ gada vidējā koncentrācija nevienā no monitoringa

³² Pārskats “Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā” 2014.-2018. gads
 (<https://videscentrs.lvģmc.lv/lapas/gaisa-kvalitate>)

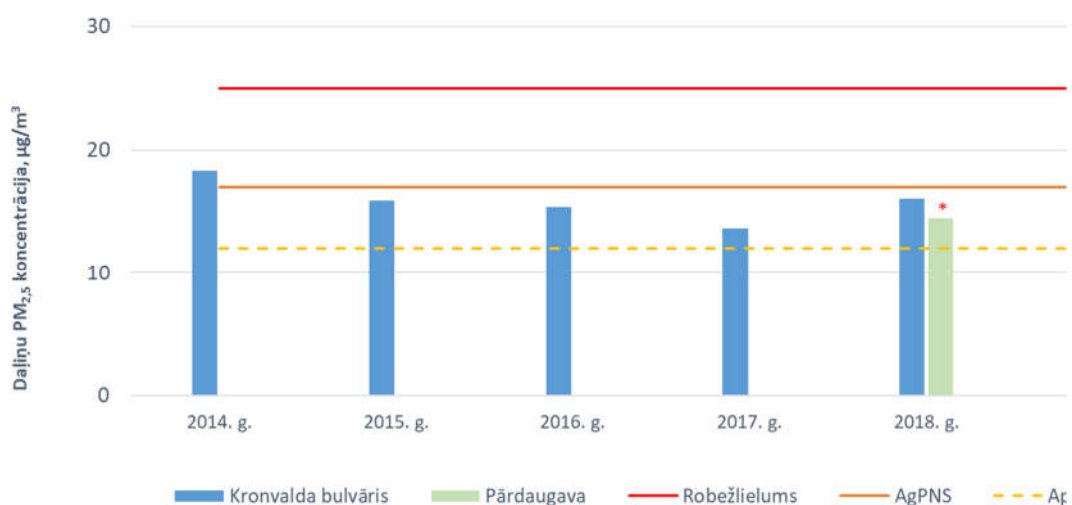
stacijām laikā no 2014. līdz 2019. gadam nepārsniedz noteikto robežlielumu – 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Savukārt daļiņu PM_{10} augšējais piesārņojuma novērtējuma sliekšnis (28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) ir pārsniegts Kr. Valdemāra un Brīvības ielas novērojumu stacijās visā mērījumu laika periodā. Daļiņu PM_{10} apakšējais piesārņojuma novērtējuma sliekšnis (20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), kas ir rekomendētais Pasaules Veselības organizācijas daļiņu PM_{10} gada vidējais līmenis, ir pārsniegts transporta piesārņojuma avotu ietekmes stacijās “Kr. Valdemāra iela” un “Brīvības iela” (visā mērījumu periodā) un pilsētas fona stacijā “Kronvalda bulvāris” 2014. un 2018. gadā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.3.2. attēls. Daļiņu PM_{10} gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

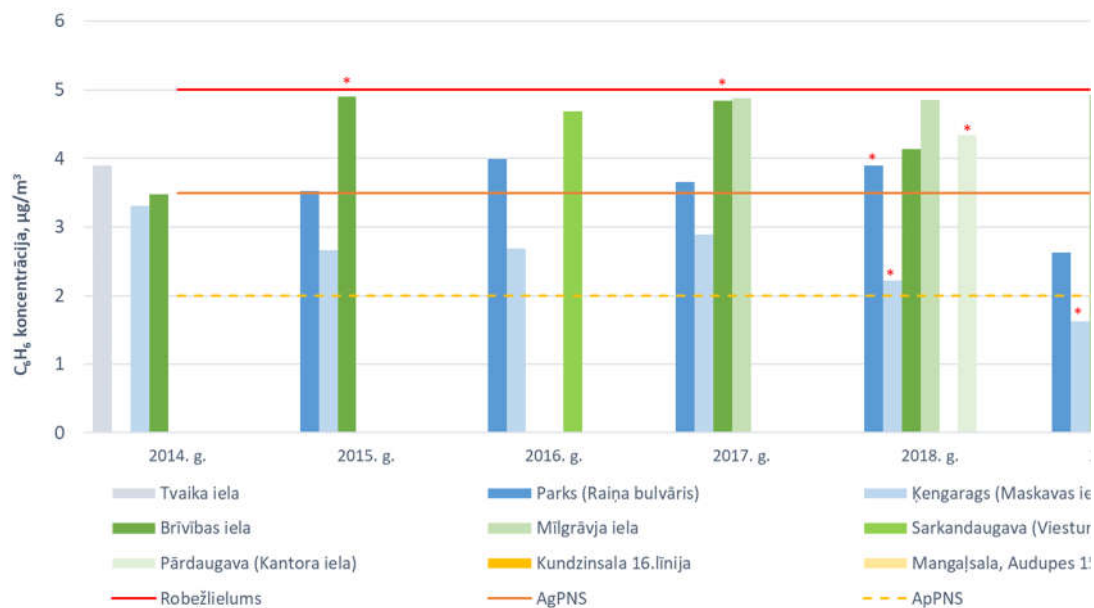
Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai **daļiņām $\text{PM}_{2,5}$** līdz 2020. gada 1. janvārim bija 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, savukārt no 2020. gada 1. janvāra daļiņu $\text{PM}_{2,5}$ robežlieluma gada vidējā koncentrācija ir 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Veiktā monitoringa dati parāda, ka laika posmā no 2014. līdz 2019. gadam nav novēroti daļiņu $\text{PM}_{2,5}$ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegumi (skatīt 3.3.3. attēlu). Daļiņu $\text{PM}_{2,5}$ augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, un tas tika pārsniegts 2014. gadā pilsētas fona novērojumu stacijā “Kronvalda bulvāris”. Daļiņu $\text{PM}_{2,5}$ gada vidējās vērtības apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir 12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ un šī vērtība tika pārsniegta pilsētas fona novērojumu stacijā “Kronvalda bulvāris” laikā no 2014. līdz 2018. gadam. Apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis 2018. un 2019. gadā tika pārsniegts arī 2018. gada aprīlī Rīgas pilsētas pašvaldības uzstādītajā novērojumu stacijā “Pārdaugava” Kantora ielā 32. Šī novērojumu stacija uzstādīta ar mērķi iegūt informāciju par gaisa kvalitāti privātmāju teritorijā Rīgā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.3.3. attēls. Daļiņu PM_{2,5} gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC un Rīgas domes monitoringa datiem)

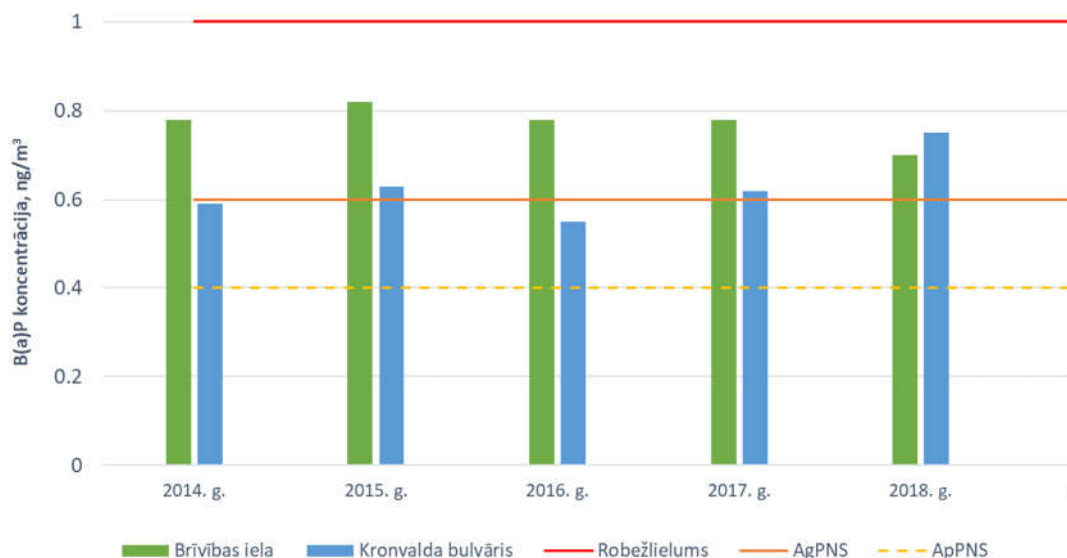
Benzola (C₆H₆) piesārņojuma avots ir sadegšanas procesi, kā arī darbības ar naftas produktiem. Benzolam ir noteikts viens robežlielums – gada vidējā koncentrācija, kura kopš 2010. gada 1. janvāra nedrīkst pārsniegt 5 µg/m³. 3.3.4. attēlā redzams, ka benzola gada vidējās koncentrācijas robežlielums laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam netika pārsniegta nevienā no novērojumu stacijām, tomēr novērojumu stacijās iegūtie rezultāti ir tuvu robežlielumam, visā laika periodā ir novērots benzola gada vidējās koncentrācijas augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegumi. Konkrēta benzola piesārņojuma izplatības teritorija netiek identificēta, jo augstas benzola koncentrācijas tiek novērotas, gan monitoringa stacijā Pārdaugavā, gan Brīvības ielā, kā arī Kundziņsalā un Mangaļsalā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.3.4. attēls. Benzola gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

Benz(a)pirēna daudzuma novērtējums gaisā tiek veikts, analizējot daļiņu PM₁₀ ķīmisko sastāvu. Benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas robežlielums ir 1 ng/m³. Benz(a)pirēna piesārņojuma novērtēšanas augšējais sliekšnis ir 0,6 ng/m³ jeb 60 % no mērķlieluma, savukārt apakšējais novērtēšanas sliekšnis ir 0,4 ng/m³ jeb 40 % no mērķlieluma. 3.3.5. attēlā ir redzams, ka laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam nevienā no novērojumu stacijām nav fiksēts gada robežlieluma pārsniegums, tomēr abās gaisa kvalitātes novērojumu stacijās tiek pārsniegts apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis un stacijā “Brīvības iela” arī augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis 2014.-2018. gadā, savukārt pilsētas fona stacijā “Kronvalda bulvāris” benz(a)pirēna augšējais novērtēšanas sliekšnis sasniegts 2015., 2017. un 2018. gadā.

3.3.5. attēls. Benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, un Rīgas domes monitoringa datiem)

Pilsētvidē tiek mērītas arī **toluola, ksilola un formaldehīda** koncentrācijas. Mērījumu rezultāti nevienā no gadījumiem nepārsniedz šīm piesārņojošām vielām noteiktos vides kvalitātes normatīvus.

Gaisa kvalitātes novērtējums

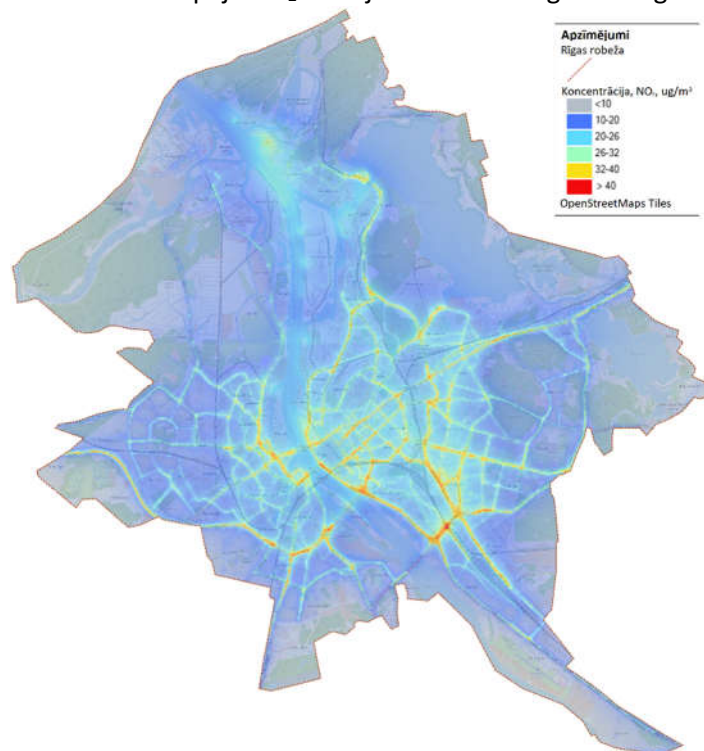
Kā liecina gaisa kvalitātes monitoringa rezultāti, pēdējo gadu laikā Rīgas pilsētā ir reģistrēti vairāku piesārņojošo vielu gaisa kvalitātes normatīvu, kā arī piesārņojuma novērtēšanas augšējo sliekšņu pārsniegumi. Lai izvērtētu piesārņojuma telpisko izkliedi, 2021. gadā tiek izstrādāta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.-2025. gadam (2020. gada 25. jūnijā RD MVD un SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” noslēgtā līguma Nr. DMV-20-134-lī par Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.-2025. gadam izstrādi (publiskā iepirkuma identifikācijas Nr. RD DMV 2020/13)). Projekta ietvaros sagatavotas darba uzdevumu atskaites, kur cita starpā izvērtēta to piesārņojošo vielu emisijas izkliede un atbilstība normatīvo aktu prasībām, kurām laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam reģistrēti robežlieluma, mērķlieluma vai augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegumi kādā no novērojumu stacijām.

Gaisa piesārņojumu Rīgas pilsētā ietekmē dažāda rakstura un lieluma piesārņojošo vielu emisijas avoti, kas novērtējuma mērķiem tika iedalīti trīs grupās:

- stacionārie piesārņojuma avoti – avoti ar konkrētu atrašanās vietu. Galvenokārt izdalīti lielie emisijas avoti Rīgas pilsētā un tās apkārtnē;
- mobilie avoti – avoti, kas raksturo transportēšanas ceļus (autotransports, dīzeļvilcienu kustība, kuģošanas ceļi);
- laukuma vai neorganizētie emisijas avoti – emisijas avoti, kuriem nav definēta konkrēta atrašanās vieta, nav informācijas par emisijas avotu parametriem, kā arī neorganizēti emisijas avoti (emisijas no dzīvojamo māju apkures iekārtām, maza apjoma rūpniecības avotu emisijas un emisijas, ko automašīnu dzinēji rada to

darbības uzsākšanas laikā un īsi pēc dzinēja apturēšanas).

Gaisa kvalitātes novērtējums veikts visās Rīgas pilsētas apkaimēs. Novērtējuma rezultāti 2019. gadā uzrādīja NO₂ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegumus pilsētas maģistrālo ielu un to krustojumu apkārtnē gan Daugavas labā, gan kreisā krasta apkaimēs – Sarkandaugavā, Centrā, Vecpilsētā, Grīziņkalnā, Purvciemā, Ķīpsalā, Ziepniekkalnā un citur (skatīt 3.3.6. attēlu). NO₂ emisijas galvenokārt veidojas degšanas procesos pie augstām temperatūrām un spiediena, kas ir visa veida rūpnieciskie sadegšanas procesi, ieskaitot enerģētikas uzņēmumus un automašīnu iekšdedzes dzinējus. Būtiskākie NO₂ emisijas avoti pilsētvidē ir autotransports (aptuveni 60 % no kopējā NO₂ emisiju daudzuma Rīgā 2019. gadā, izņemot sabiedrisko transportu; sabiedriskā transporta devums – aptuveni 4%), decentralizētās apkures iekārtas (aptuveni 12 %), kuģu satiksme (aptuveni 11 %), ražošanas un siltumapgādes uzņēmumi (aptuveni 10 % no kopējā NO₂ emisiju daudzuma Rīgā 2019. gadā).

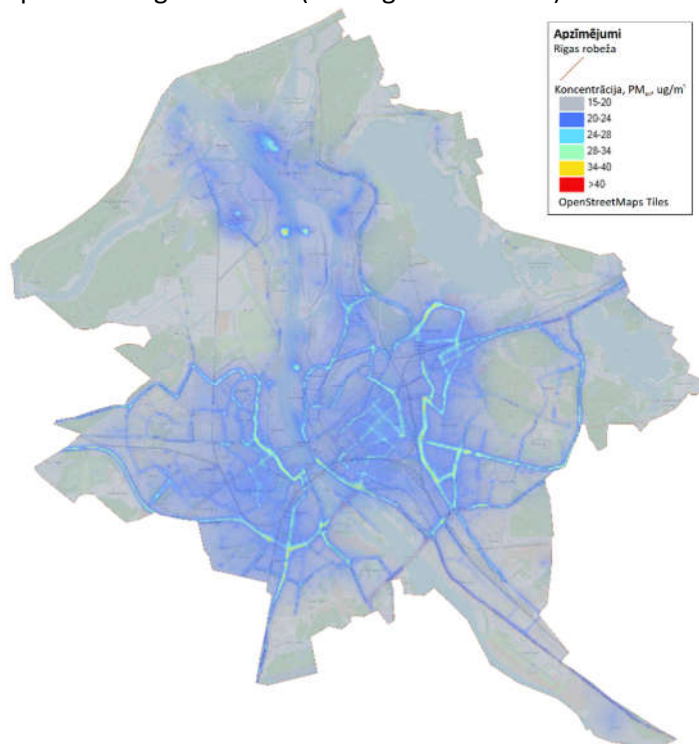

3.3.6. attēls. NO₂ piesārņojuma izkļiede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

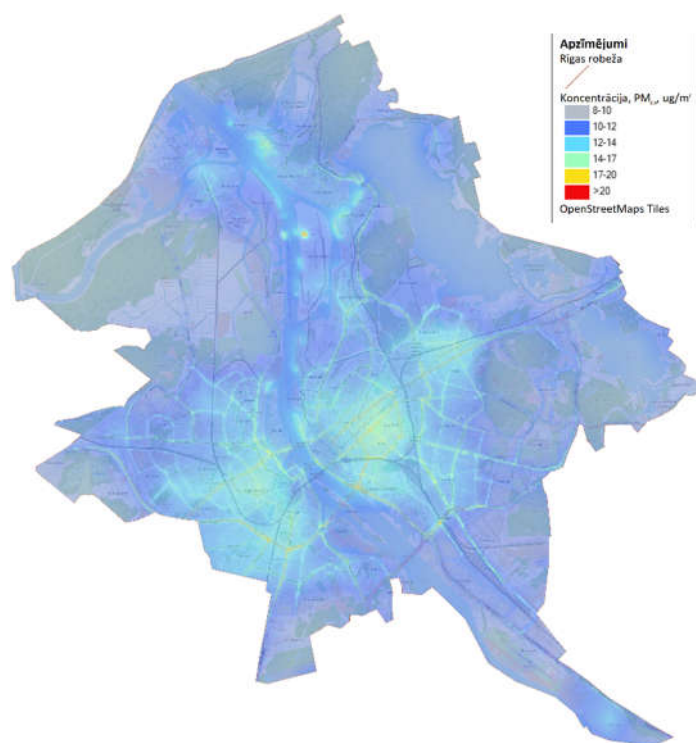
Daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma iespējamie pārsniegumi 2019. gadā atbilstoši novērtējuma rezultātiem identificēti ražošanas teritorijās, kur spēkā darba vides raksturojošie normatīvi (piemēram, Krievu salā), kā arī vairākos maģistrālo ielu krustojumos (skatīt 3.3.7. attēlu). Daļiņas PM₁₀ ietver gan daļiņas PM_{2,5} (sauktas arī par smalkajām daļiņām), gan daļiņas PM_{2,5-10} (rupjās daļiņas). Dažādiem piesārņojuma avotiem raksturīgs atšķirīgs šo frakciju sadalījums. Pilsētvidē smalkās daļiņas vairāk attiecināmas uz visa veida sadegšanas procesiem, t.sk. biomasas dedzināšana, transporta izplūdes gāzes u.c., savukārt rupjo daļiņu emisijas visbiežāk saistītas ar riepu un asfalta seguma nodilumu, smilts un augsnes daļiņām, būvniecības darbiem u.c. Visbiežāk viens piesārņojuma avots rada gan smalkās, gan rupjās daļiņas, t.sk. dažādu beramkravu pārkraušanas operācijas Rīgas Brīvostas teritorijā, biomasas dedzināšana u.c. Būtiskākie daļiņu PM₁₀ emisijas avoti Rīgā ir ražošanas uzņēmumi (aptuveni 31 % no kopējām daļiņu PM₁₀ emisijām 2019. gadā) un autotransporta kustība (aptuveni 31 %). Autotransporta emisijas aptver dzinēju darbības, riepu/bremžu nodiluma radītās daļiņu

emisijas un atkārtoti suspendētās daļiņas jeb daļiņas, kas ar riepām tiek atkārtoti tiek paceltas gaisā no ceļa virsmas. Gandrīz tikpat lielu daļu no kopējām PM_{10} emisijām sastāda vēl viens nozīmīgs piesārņojuma avots – individuālā apkure (aptuveni 27 %). Būtiskākais emisiju daudzums rodas no malkas un cita veida biomasas sadedzināšanas individuālajās apkures iekārtās. Daļiņu PM_{10} emisija palielinās, ja tiek izmantota zemas kvalitātes koksne, piemēram, mitra koksne, koksnes atgriezumi, kas satur dažādus piemaisījumus. Piesārņojuma apmēru ietekmē arī apkures iekārtas vecums un efektivitāte.

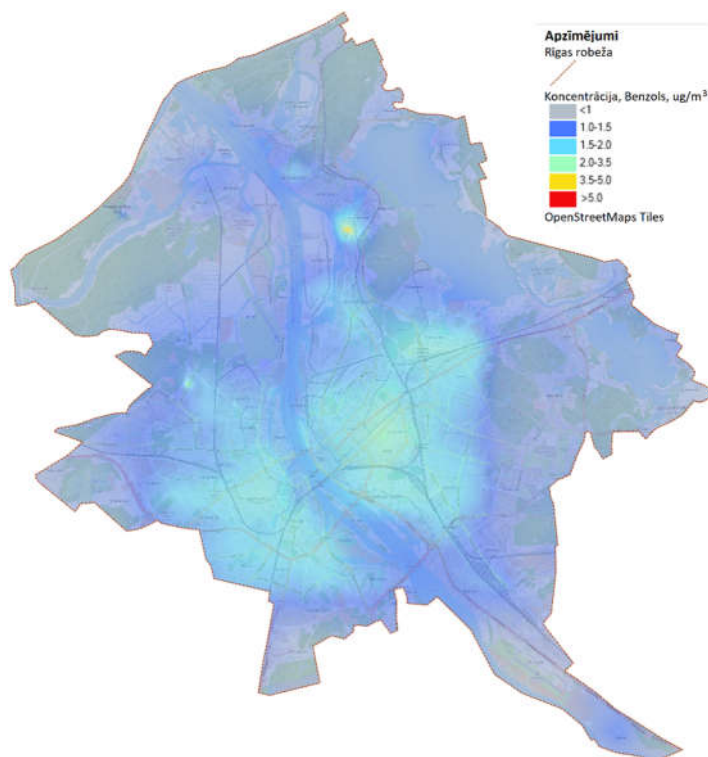
Daļiņu $PM_{2,5}$ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma iespējamie pārsniegumi tika uzrādīti dažu lielāko ielu krustojumu robežās. Analizējot dažādu avotu grupu devumu daļiņu $PM_{2,5}$ emisijās, jāizceļ individuālā ēku apkure (aptuveni 44%), kas seko ražošanas uzņēmumi (aptuveni 24%) un autotransports un kuģu satiksme (attiecīgi – 16 un 13%).

3.3.7. attēls. Daļiņu PM_{10} piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

3.3.8. attēls. Daļiņu $PM_{2.5}$ piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

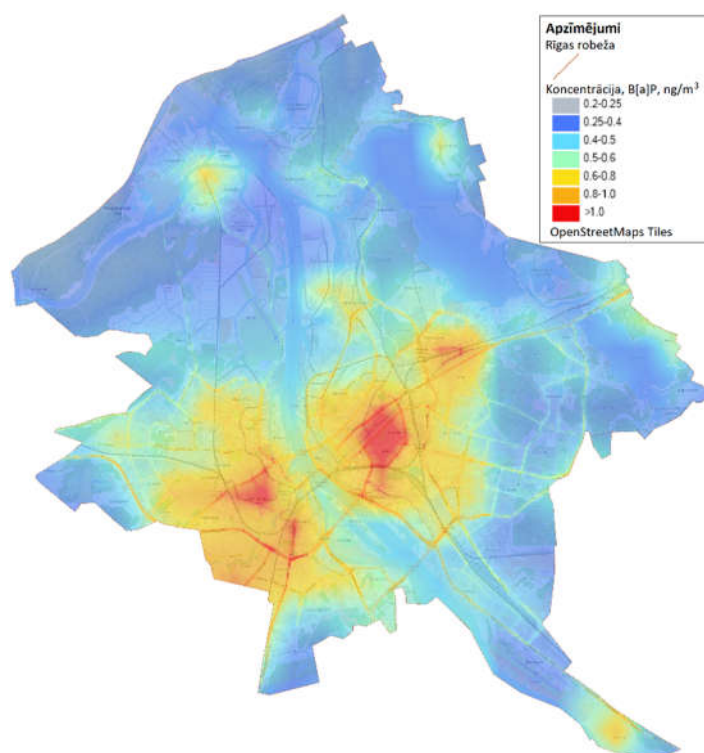

3.3.9. attēls. Benzola piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Benzols (C_6H_6) tiek emitēts no individuālajām apkures iekārtām, kas kā kurināmo izmanto koksni, ogles, šķidro kurināmo vai gāzi. Benzola izmešu avots Rīgas centrā ir transports, kas kā

degvielu izmanto benzīnu, bet Rīgas Brīvēstā – naftas produktu pārkraušanas darbības uzņēmumos³³. Paaugstināta benzola gada vidējā koncentrācija uzrādīta lielāko ielu krustojumu robežās, savukārt robežlieluma iespējamie pārsniegumi uzrādīti ostas uzņēmumu teritorijā (skatīt 3.3.9. attēlu). Gaisa kvalitātes novērtējumā ņemtas vērā citur neuzskaitītās benzola emisijas saskaņā ar 2020. gada Nacionālo gaisu piesārņojošo vielu inventarizācijas ziņojumu, kas sastāda aptuveni 44 % no kopējām benzola emisijām 2019. gadā.

Gaisa kvalitātes novērtējuma rezultāti 2019. gadā uzrādīja iespējamus benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas mērķlieluma pārsniegumus apkaimēs ar augstāku individuālās apkures iekārtu skaitu – Centrā, Avotos, Čiekurkalnā, Āgenskalnā, Ziepniekkalnā un citur (skatīt 3.3.10. attēlu). Benz(a)pirēna emisijas galvenokārt rodas koksnes un ogļu sadedzināšanas rezultātā, kā arī tas ir automobiļu izplūdes gāzu sastāvā (vairāk raksturīgs dīzeļmotoriem). Būtiskākais benz(a)pirēna emisijas avots Rīgā ir individuālā apkure, kas 2019. gadā veidoja aptuveni 72 % no kopējām benz(a)pirēna emisijām Rīgā. Autotransporta kustība 2019. gadā radīja aptuveni 10 % no kopējām benz(a)pirēna emisijām.

3.3.10. attēls. Benz(a)pirēna piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Gaisa kvalitāti pilsētā ietekmē virkne faktoru, kā arī citu plānošanas dokumentu īstenošana (īpaši – Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.-2025. gadam). Tomēr, ja pieņem, ka papildus pasākumi netiek īstenoti un AP2027 netiek apstiprināts, būtiski uzlabojumi gaisa kvalitātē Rīgas pilsētā nav sagaidāmi, īpaši, ņemot vērā, ka tādā gadījumā netiek izvirzītas papildus prasības tādiem būtiskiem gaisa piesārņojuma avotiem kā individuālā apkure, realizēti uz sabiedriskā transporta attīstību vērsti pasākumi un rasta iespēja nepieciešamības gadījumā Rīgas pilsētā ieviest zemo emisiju zonu.

³³ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes Vides uzraudzības nodaļa „Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2019. gadā”

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Gaisa kvalitāte	NO ₂ emisijas (t/gadā)		↵↗
	Daļiņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)		↵↗
	Benzola emisijas (t/gadā)	Stājas spēkā prasība par tvaiku savākšanas iekārtu uzstādīšanu (Likums par piesārņojumu)	↗
	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)		↔
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Mīlgrāvja iela 10 – Brīvības iela 73 – Kantora iela 32		↔
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %		↔
↗ Uzlabosies ↵↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↵↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.4. Vides troksnis

Saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu” (15.03.2001 ar grozījumiem, kas veikti līdz 05.01.2021) vides troksnis ir nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radīts āra troksnis, ko rada ceļu satiksme, dzelzceļa satiksme, gaisa satiksme, kā arī troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās. Ar vides trokšņa pārvaldību saistītie jautājumi Latvijā tiek regulēti, pamatojoties uz likuma “Par piesārņojumu” un MK 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (ar grozījumiem 02.10.2015., 09.08.2018. un 09.07.2019.) prasībām.

Rīgas pilsētā vides trokšņa piesārņojumu rada visi likumā “Par piesārņojumu” minētie vides trokšņa avoti – autosatiksme, kustība pa sliežu ceļiem, gaisa kuģi, kā arī rūpnieciskā darbība. Rīgas pilsētai ir izstrādātas un reizi 5 gados tiek atjaunotas trokšņu stratēģiskās kartes, kas ļauj novērtēt katra avota radīto piesārņojuma līmeni, paaugstinātam trokšņa līmenim pakļautā iedzīvotāju skaitu un teritorijas platības dinamiku. Aktuālākās trokšņa stratēģiskās kartes Rīgas pilsētai ir izstrādātas 2015. gadā (apstiprinātas ar 2015. gada 15. decembra Rīgas domes lēmumu Nr. 3331), bet 2020. gada septembrī ir uzsākta trokšņa stratēģisko karšu izstrāde-atjaunošana.

Saskaņā ar aktuālās stratēģiskās trokšņu kartes datiem nozīmīgākais vides trokšņa avots Rīgas pilsētā ir autotransports, kura kustības intensitāte pēdējo desmit gadu laikā ir pieaugusi gan Rīgas pilsētā, gan uz valsts autoceļiem Rīgas tuvumā. Autotransporta radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 230 tūkst. (35%) iedzīvotāju.

Dzelzceļa un tramvaja radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 12 tūkst. (2%) iedzīvotāju. Dzelzceļa satiksmes kontekstā ir novērojama slodzes samazināšanās, kuru galvenokārt ir sekmējis kritums kravas pārvadājumu apjomā, savukārt ar pasažieru pārvadājumu veikšanu saistītās trokšņa emisijas ir vērtējamas kā stabilas, jo nav novērojamas nozīmīgas pasažieru pārvadājumu intensitātes izmaiņas.

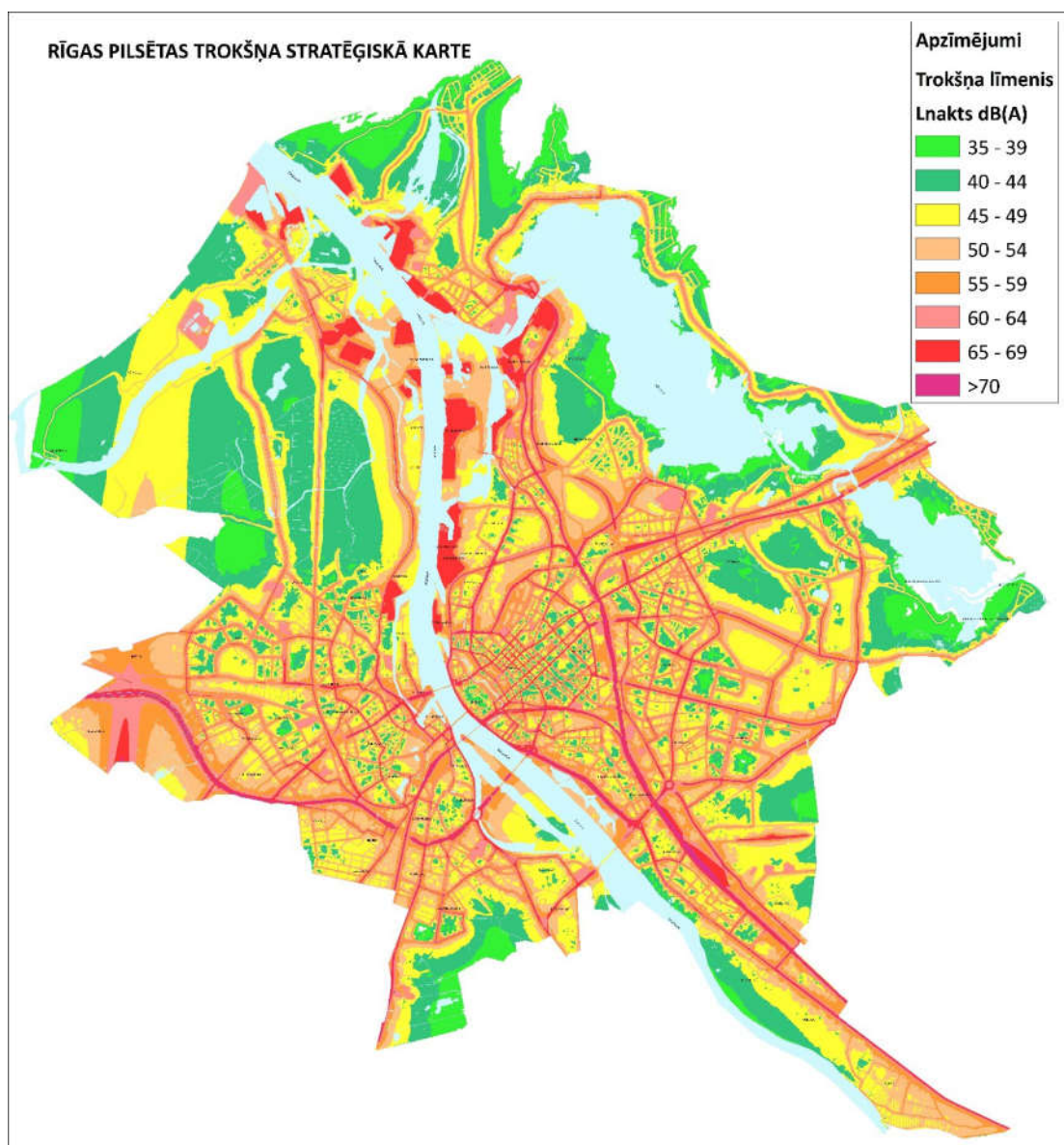
Gaisa kuģu radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo 170 iedzīvotāju. Lai gan lidostas "Rīga" apkārtotā gaisa kuģu radītajam trokšņa ietekmei ir pakļauts salīdzinoši neliels iedzīvotāju skaits un trokšņa līmenis gada vidējiem rādītājiem nav augsts plašās pilsētas teritorijās, gaisa kuģu radītā trokšņa ietekme ir uzskatāma par būtisku, jo maksimālais skaņas spiediena līmenis lidmašīnu pārlidošanas brīdī būtiski pārsniedz jebkura cita avota radīto trokšņa piesārņojuma līmeni.

Rūpnieciskās, t.sk. ostas darbības radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 2 800 iedzīvotāju. Ar rūpniecības sektoru saistītās trokšņa emisijas ir apgrūtinoši kvantitatīvi novērtēt, jo Latvijā nav izveidota visaptveroša sistēma rūpniecisko trokšņa avotu uzskaitē.

Visu trokšņa avotu radītais trokšņa piesārņojuma līmenis nakts periodā ir attēlots 3.4.1. attēlā. Plašāka informācija par trokšņu stratēģisko karšu izstrādi Rīgas pilsētai ir pieejama RD MVD mājas lapā³⁴.

2014. gada 7. janvāra MK noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" ir noteikti vides trokšņa piesārņojuma robežlielumi, kas tiek piemēroti atbilstoši apbūves teritorijas atļautajam izmantošanas veidam. Saskaņā ar Rīgas pilsētas trokšņa stratēģiskās kartes datiem vides trokšņa robežlielumi dienas periodā tiek pārsniegti apbūves teritorijās ar kopējo platību 39,5 km² (38,7% no kopējās teritoriju platības, kur atļauta dzīvojamā un publiskā apbūve), vakara periodā – teritorijās ar kopējo platību 57,3 km², bet nakts periodā – teritorijās ar kopējo platību 52,5 km².

³⁴ <http://mvd.riga.lv/parvaldes/vides-parvalde/vides-troksnis>

3.4.1. attēls. Kopējais trokšņa piesārņojuma līmenis Rīgas pilsētā nakts periodā

Izvērtējot trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātus, var secināt, ka trokšņa piesārņojuma līmenis ir nozīmīga vides problēma Rīgas pilsētā. AP2027 izstrādes ietvaros veiktās aptaujas rezultāti³⁵ liecina, ka, novērtējot vides kvalitātes uzlabošanu, 7,4 % respondentu ir norādījuši, ka viens no būtiskākajiem risinājumiem ir trokšņa piesārņojuma līmeņa mazināšana dzīvojamās zonās.

Atbilstoši 2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" prasībām Rīgas pilsētai ir izstrādāts un reizi 5 gados tiek atjaunots rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai. Rīcības plānā ir apzinātas tās darbības vides trokšņa piesārņojuma līmeņa un ietekmes samazināšanai, kurus Rīgas pašvaldības un pašvaldības uzņēmumi plāno realizēt laika periodā līdz 2027. gadam. Plānotās darbības ietver pasākumus,

³⁵ <https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2019/11/Aptaujas%20rezult%C4%81tu%20kopsavlikums.pdf>

kuru pamatmērķis ir samazināt trokšņa piesārņojumu, kā arī pasākumus, kuru izpildes rezultātā trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmenis varētu samazināties. Kā iespējamie pasākumi trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeņa samazināšanai ir minēti ielu tīkla pilnveidošana, autotransporta kustības ātruma un kravas automašīnu kustības ierobežošana, zemās grīdas transporta ieviešanas 2. posma realizācija, sabiedriskā transporta sistēmas un velotransporta infrastruktūras attīstības veicināšana, normatīvā regulējama pilnveidošana, kā arī identificētas darbības Rīgas pilsētas trokšņa pārvaldības sistēmas pilnveidošanai.

Rīcības plānā ir identificētas nozīmīgākās Rīgas pilsētas daļas, kurās novērojams zems vides trokšņa piesārņojuma līmenis, rekomendējot tās noteikt kā klusos rajonus, kuros nākotnē būtu pilnveidojams labiekārtojums, veicinot klusu, iedzīvotāju rekreācijai izmantojamu teritoriju pieejamību.

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos		↔
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	Palielinoties transporta infrastruktūras noslodzei un būtiski nesamazinoties iedzīvotāju skaitam, augstam trokšņa līmenim pakļauto iedzīvotāju daļa nākotnē palielināsies	↔ ↘
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %		↔
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	Palielinoties transporta infrastruktūras noslodzei un būtiski nesamazinoties iedzīvotāju skaitam, augstam trokšņa līmenim pakļauto iedzīvotāju daļa nākotnē palielināsies	↔ ↘
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	Īstenojot rīcības plānos trokšņa samazināšanai paredzētos pasākumus, samazināsies diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits	↗
↗ Uzlabosies ↔ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↔ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.5. Bioloģiskā daudzveidība

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un veicināšanai būtiskākās teritorijas Rīgā ir apstādījumu un dabas teritorijas. Saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam, apstādījumu un dabas teritoriju vienoto telpisko struktūru veido šādas funkcionāli atšķirīgas

pilsētas telpiskās struktūras vienības: apstādījumi (parki, skvēri, priekšdārzi, pagalmu apstādījumi, ielu un dzelzceļa joslu apstādījumi, krastmalu joslu apstādījumi), apbūve ar apstādījumiem, kapsētas, meža parki, meži, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un virszemes ūdens objekti (ūdenstilpes un ūdensteces), kā arī ģimenes dārziņi kā zemes pagaidu izmantošanas veids. Saskaņā ar TIAN (20.12.2005. Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 34.), apstādījumu un dabas teritorija ir dažādu funkciju, it īpaši ekoloģisko, rekreācijas un pilsētas tēla veidošanas funkciju nodrošināšanai saglabātas vai speciāli izveidotas, ar augiem apaugušas vai apaudzētas teritorijas.

Rīgas attīstības programmas 2014.–2020. gadam Pašreizējās situācijas raksturojumā minēts, ka, saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojumu 2006.–2018. gadam (ar grozījumiem) Rīgā ir 39% dabas teritoriju, no kurām 16% ir ūdeņu un 23% apstādījumu un dabas teritorijas. Taču saskaņā ar Rīgas attīstības programmā 2010.-2013. gadam iekļauto informāciju, sauszemes dabas teritorijas un dabiskās virszemes ūdens sistēmas aizņem 40,3% no pilsētas teritorijas jeb 122,65 km². Atšķirība ir neliela, kas var liecināt gan par dabas teritoriju samazināšanos, gan, iespējams, kartogrāfisko datu precizēšanu.

Bioloģiskās daudzveidības ziņā vērtīgākās teritorijas – meži, mežaparki, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, nozīmīgākās apbūves ar apstādījumiem teritorijas, kapsētas, lielākā daļa virszemes ūdens objektu un ģimenes dārziņu, atrodas ārpus Rīgas vēsturiskā centra. Taču dabas un apstādījumu teritorijas sastopamas arī Rīgas vēsturiskajā centrā. Īpaši nozīmīgi ir vēsturiskajā centrā esošie parki. Saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam, Rīgas administratīvajā teritorijā pavisam ir 33 parki un 73 skvēri. Rīgas vēsturiskajā centrā ir 4 parki – Esplanāde, Kanālmalas parks, Kronvalda parks un Vērmanes dārzs. TIAN (20.12.2005. Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 34.) noteikts, ka Rīgā ir 10 meža parki.

Meža, meža zemju, tai skaitā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kultūras un atpūtas parka “Mežaparks” un publiskajā lietošanā esošo apstādījumu) pārvaldīšanu un apsaimniekošanu veic SIA “Rīgas meži”. Kopējo apsaimniekoto Rīgas dārzu, parku, skvēru un apstādījumu platība ir 310 ha, kā arī uzņēmuma pārziņā ir Kultūras un atpūtas parka “Mežaparks” platība - 391 ha (SIA „Rīgas meži” Vidēja termiņa stratēģija 2019.–2025. gadam).

Saskaņā ar SIA “Rīgas meži”, kas nodrošina Rīgas pašvaldībai piederošo meža zemju, t.sk. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un meža parku, kā arī publiskajā lietošanā esošo apstādījumu, pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, izstrādāto Meža apsaimniekošanas plānu Rīgas pašvaldības mežiem Rīgas pilsētas teritorijā (plāns 2018.–2026. gadam), Rīgas pašvaldības īpašumā esošo meža zemju Rīgas pilsētas teritorijā, kas nodoti SIA “Rīgas meži” apsaimniekošanā, platība ir 4464,12 ha, no kura mežs sastāda 4365,75 ha (atbilstoši 2017. gada meža inventarizācijas datiem). Atbilstoši Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošo meža fonda zemju apsaimniekošanas koncepcijai visi Rīgas administratīvajā teritorijā esošie meži pieskaitāmi atpūtas jeb rekreācijas mežiem.

Rīgas pilsētā atrodas trīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas vienlaikus ir Natura 2000 teritorijas, – dabas parks “Piejūra” (dabas parkā kā dabas lieguma zonas iekļauti agrāk izveidotie dabas liegumi “Daugavgrīva” un “Vakarbulji”), dabas liegums “Vecdaugava” un dabas liegums “Jaunciems”, kā arī īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas nav noteikta kā Natura 2000 teritorija, dabas liegums “Krēmeri” (skat. 3.5.1. tabulu) un vairāki dabas pieminekļi (aizsargājami koki, viens ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis). Jaunākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija Rīgā (ietilpst daļēji Rīgas pilsētas teritorijā, daļēji Jūrmalas pilsētas

teritorijā) ir ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis – “Buļļu kāpas”, kas izveidota ar 17.12.2019. MK noteikumiem Nr. 683 “Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 17. aprīļa noteikumos Nr. 175 “Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem””. Papildus tam dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS atrodama informācija par 963 dažādiem aizsargājamiem kokiem.

Kā liecina dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS atrodamā informācija, uz 2021. gadu Rīgas pilsētas teritorijā ir izveidoti 12 mikroliegumi. Mikroliegumi izveidoti gan atsevišķu bezmugurkaulnieku sugu, gan augu sugu, gan arī aizsargājamu biotopu – mežu un pļavu biotopu, aizsardzībai.

3.5.1. tabula. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Rīgas pilsētas teritorijā (Dabas aizsardzības pārvalde <https://www.daba.gov.lv>)

Nr. p.k.	Nosaukums	Platība	Dibināšanas gads; Natura 2000 teritorijas kods un tips	Teritorijas izmantošanu un aizsardzību regulējošie tiesību akti	Dabas aizsardzības plāns
1.	Dabas parks "Piejūra" (NATURA 2000)	Kopējā platība 4180 ha, no tiem aptuveni 1200 ha Rīgas teritorijā	Dibināts 1962. gadā, NATURA 2000 kods - LV0301700, C tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai	09.11.2021. MK noteikumi Nr.740 "Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"	Dabas aizsardzības plāns 2020.-2031. gadam (VARAM rīkojums 1-2/66 (21.04.2020.)).
2.	Dabas liegums "Jaunciems" (NATURA 2000)	353 ha	Dibināts 1999. gadā; NATURA 2000 kods - LV0524600, B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.	21.02.2012. MK noteikumi Nr. 125 "Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"	Dabas aizsardzības plāns 2016. – 2026. gadam (VARAM rīkojums Nr. 175 (04.07.2016.))

Nr. p.k.	Nosaukums	Platība	Dibināšanas gads; Natura 2000 teritorijas kods un tips	Teritorijas izmantošanu un aizsardzību regulējošie tiesību akti	Dabas aizsardzības plāns
3.	Dabas liegums "Krēmeri"	15 ha	Dibināts 1993. gadā	16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas aizsardzības plāns 2007. – 2016. gadam (VARAM rīkojums Nr. 607 (17.11.2006.)). Saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K. Gerhada 2017. gada 9. februāra rīkojumu Nr. 1-2/24 "Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu" dabas lieguma "Krēmeri" dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2021. gada 31. decembrim.
4.	Dabas liegums "Vecdaugava" (NATURA 2000)	236 ha	Dibināts 1987. gadā; NATURA 2000 kods - LV0518300, B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.	30.01.2018. MK noteikumi Nr. 65 "Dabas lieguma "Vecdaugava" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".	Dabas aizsardzības plāns 2016. – 2026. gadam (VARAM rīkojums Nr. 175 (04.07.2016.))
5.	Dabas piemineklis "Buļļu kāpas"	679 ha	Dibināts 2019. gadā.	17.12.2019. MK noteikumi Nr 684 "Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Buļļu kāpas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"	Nav

ES nozīmes aizsargājamo biotopu kartēšana Rīgas teritorijā ir veikta laika posmā no 2015. līdz 2019. gadam. Nozīmīgākā Rīgas teritorijas daļa tika apsekota 2017. gadā, kad tika uzsākts projekts *Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā* jeb *“Dabas skaitīšana”*, kura ietvaros tika veikta ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizāciju visā Latvijas teritorijā. ES nozīmes biotopu apsekošana, kartēšana un novērtēšana tika veikta pēc vienotas metodikas (*“ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas un darbu organizācijas metodika”*, apstiprināta VARAM 22.07.2016.). Informācija par ES nozīmes biotopu platībām pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS, kur publicēta informācija par biotopu aizņemtajām platībām (telpiski dati), biotopu veidiem un to kvalitātes vērtējumu. Kopumā Rīgas teritorijā konstatēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība ir 6545.21 ha, kas ietilpst gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan atrodas ārpus tām. ES nozīmes aizsargājamo biotopu platības pa biotopu veidiem skat. 3.5.2. tabulā.

3.5.2. tabula. ES nozīmes aizsargājamie biotopi Rīgas pilsētas teritorijā

Nr.p.k.	Nosaukums, kods	Platība (ha)
1.	<i>Lagūnas, 1150*</i>	4,29
2.	<i>Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām, 1210</i>	0,76
3.	<i>Piejūras zālāji, 1630*</i>	31,87
4.	<i>Embrionālās kāpas, 2110</i>	2,65
5.	<i>Priekškāpas, 2120</i>	32,69
6.	<i>Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, 2130*</i>	220,02
7.	<i>Mežainas piejūras kāpas, 2180</i>	3531,16
8.	<i>Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, 3150</i>	2204,88
9.	<i>Upju straujtecēs un dabiski upju posmi, 3260</i>	109,24
10.	<i>Smiltāju zālāji, 6120*</i>	19,86
11.	<i>Vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāj, 6230*</i>	1,27
12.	<i>Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, 6270*</i>	9,81
13.	<i>Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, 6410</i>	2,89
14.	<i>Eitrofas augsto lakstaugu audzes, 6430</i>	6,08
15.	<i>Palieņu zālāji, 6450</i>	77,22
16.	<i>Mēreni mitras pļavas, 6510</i>	12,68
17.	<i>Parkveida pļavas un ganības, 6530*</i>	0,30
18.	<i>Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, 7120</i>	110,64
19.	<i>Veci vai dabiski boreāli meži, 9010*</i>	6,84
20.	<i>Veci jaukti platlapju meži, 9020*</i>	3,80

Nr.p.k.	Nosaukums, kods	Platība (ha)
21.	Staignāju meži, 9080*	121,01
22.	Ozolu meži, 9160	2,24
23.	Purvaini meži, 91D0*	7,68
24.	Aluviāli krastmalu un palieņu meži, 91E0*	25,34

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Bioloģiskā daudzveidība	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	Saglabājas un pastiprinās ietekmējošie faktori (eitrofikācija, klimata izmaiņas, piesārņojums (atkritumi), pilsētas attīstības veicināta zemes lietojuma maiņa (apbūve), invazīvo sugu izplatība), kas pasliktina aizsargājamo biotopu stāvokli un biotopu aizņemtās platības samazinās.	↘
	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	Pilsētas apbūves attīstības spiediena ietekmē faktiskā zaļo teritoriju platība samazinās (paplašinās apbūvētās teritorijas).	← ↘
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	Samazinoties zaļo teritoriju un sabiedrisko apstādījumu platībām pilsētas attīstības spiediena ietekmē, dabas un apstādījumu teritoriju pieejamība samazinās.	← ↘
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	Samazinoties zaļo teritoriju un sabiedrisko apstādījumu platībām pilsētas attīstības spiediena ietekmē, dabas un apstādījumu teritoriju samazinās un to stāvoklis pasliktinās, līdz ar to samazinās pozitīva vērtējuma īpatsvars.	↘
	Zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	Netiek izstrādāts plāns un netiek veicināta telpiski, kvalitatīvi un resurs-efektīvi mērķtiecīga dabas un apstādījumu teritoriju attīstība un uzlabošana, kā arī dabā balstītu risinājumu	↘

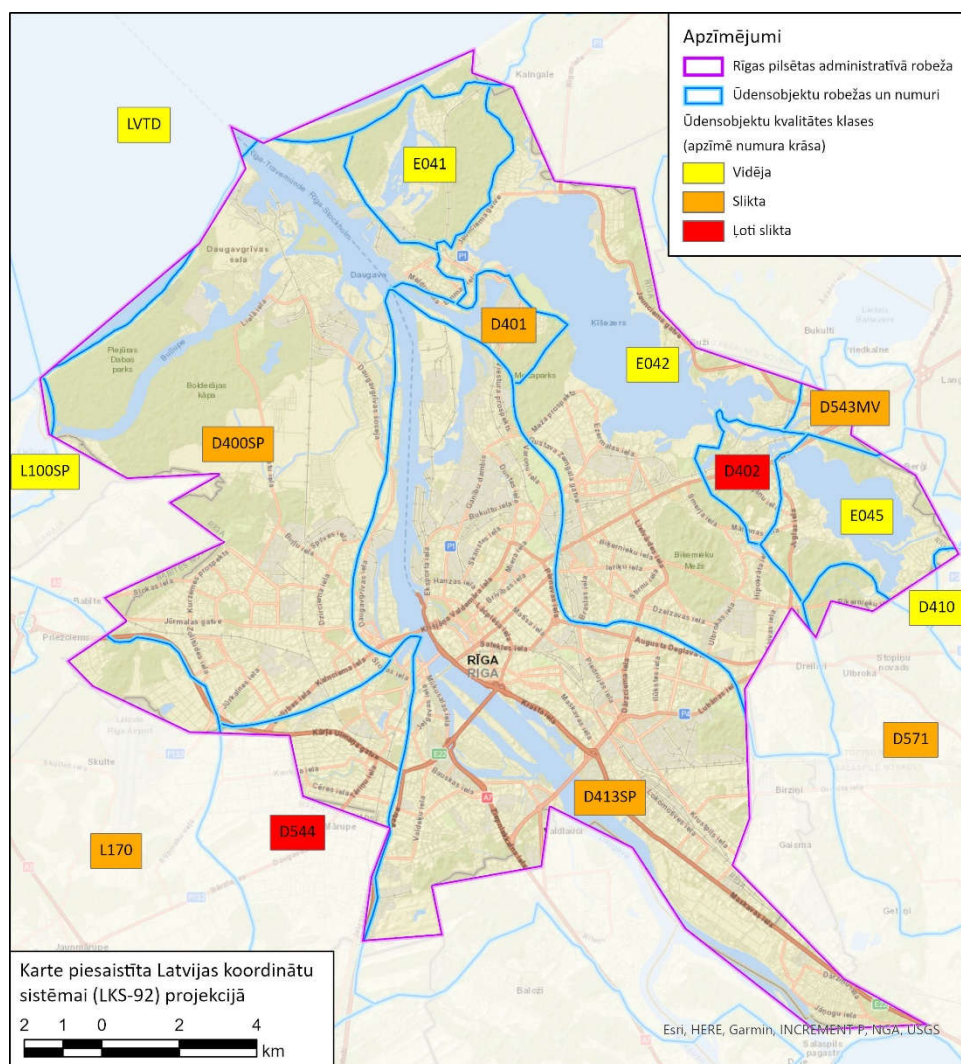
Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
		pielietošana klimata izmaiņu ietekmes, trokšņu mazināšanas un gaisa kvalitātes uzlabošanas plānošana un īstenošana, lai sasniegtu labu vides pilsētvides zaļo un zilo teritoriju kvalitāti, kas labvēlīgi ietekmē iedzīvotāju veselību, labsajūtu, un vēlmi būt fiziski, sociāli un ekonomiski aktīviem.	
↗ Uzlabosies ←↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ←↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.6. Ūdens kvalitāte un plūdu risks

Virszemes ūdeņu kvalitāte

Rīgas teritorijā ir vairāk nekā 30 ūdenstilpes un ūdensteces (upes, attekas, kanāli, meliorācijas grāvji, ezeri un dīķi). Tie aizņem 17,6 % no pilsētas teritorijas. Rīgas teritoriju aptuveni 31 km garumā šķērso Daugava. Pilsētas ziemeļaustrumu un austrumu daļā atrodas divi lieli ezeri – Juglas ezers (5,7 km²) un Ķīšezers (17,4 km²). Pilsētas teritorijā ietilpst arī vairāki nelieli ezeri: Bābelītis (6,9 ha), Gaiļezers (7,6 ha), Linezers (2,3 ha), Velnezers (3,5 ha); dīķi (Māras dīķis, platība 5 ha) un citas ūdenstilpes. Liela daļa no mazajām ūdenstecēm (Strazdupīte, Mailes grāvis, Šmerļupīte, Dreiliņupīte u.c.) ir aizbērtas vai aizsērējušas.

Rīgas pilsētas teritorijas lielākā daļa ietilpst Daugavas upju baseina teritorijā, tomēr neliela daļa ietilpst arī Lielupes sateces baseinā. Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos (UBAAP) 2009. – 2015. gadam un 2016. – 2021. gadam Rīgas teritorijā tika izdalīti 7 ūdensobjekti (ŪO), savukārt pēc ŪO robežu precizēšanas un jaunu ŪO izdalīšanas Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam projektam sabiedriskajai apspriešanai Rīgas teritorijā ietilpst 15 ŪO: 10 upju ŪO, t.sk. 2 stipri pārveidoti un 1 mākslīgi veidots, 5 ezeru ŪO, kā arī viens pārejas ŪO. Atbilstoši Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam projektā sabiedriskajai apspriešanai, Rīgas teritorijā neviena ŪO ekoloģiskā kvalitāte neatbilst izcilai vai labai, 7 ŪO ekoloģiskā kvalitāte ir novērtēta kā vidēja, 6 ŪO kā slikta, bet 2 ŪO (D402 Jugla un D544 Mārupīte) atbilst ļoti sliktai (skat. 3.6.1. tabulu).

3.6.1. attēls. Virszemes ūO izvietojums Rīgas pilsētas teritorijā un to ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls) (pēc Daugavas un Lielupes ŪBAAP 2022. – 2027. gadam projekta sabiedriskajai apspriešanai)

3.6.1. tabula. Rīgas teritorijā esošo ŪO ekoloģiskā kvalitāte (Daugavas un Lielupes UBAAP 2009. –2015., 2016. – 2021., 2022.-2027. (projekts sabiedriskajai apspriešanai))

ŪO kods	ŪO nosaukums	UBAAP			Kvalitātes mērķis	Slodzes/ietekmes
		2009.-2015.*	2016.-2021.*	2022.-2027		
D400SP	Daugava_6	Ļoti slikta	Ļoti slikta	Slikta	Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Punktveida piesārņojums (piesārņotās vietas) - Izklidētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi
D401	Mīlgrāvis	Laba	Vidēja	Slikta	Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi) - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi
D402	Jugla	._**	._**	Ļoti slikta	Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme - Rekreācijas slodze
D410	Mazā Jugla_2	Slikta	Vidēja	Vidēja	- Laterālās nepārtrauktības mērķis - Gareniskās nepārtrauktības mērķis - Ekoloģiskā caurplūduma mērķis	- Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme
D413SP	Daugava_5	Vidēja	Vidēja	Slikta		- Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi, piesārņotas vietas) - Izklidētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā slodze
D543MV	Juglas kanāls	._**	._**	Slikta	- Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Izklidētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme
D544	Mārupīte	._**	._**	Ļoti slikta	- Mērķis slāpekļa samazināšanai	- Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi) - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi

ŪO kods	ŪO nosaukums	UBAAP			Kvalitātes mērķis	Slodzes/ietekmes
		2009.-2015.*	2016.-2021.*	2022.-2027		
					<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis - Gareniskās nepārtrauktības mērķis 	<ul style="list-style-type: none"> - Urbānā ietekme
D571	Piķurga	..**	..**	Slikta	<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> - Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi) - Izklīdētais piesārņojums - Urbānā ietekme
E041	Vecdaugava	Vidēja	Vidēja	Vidēja	<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> - Izklīdētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme
E042	Ķīšezers	Ļoti slikta	Slikta	Vidēja	<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> - Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi, piesārņotas vietas) - Izklīdētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme
E043	Lielais Baltezers	Slikta	Slikta	Vidēja	<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis 	<ul style="list-style-type: none"> - Izklīdētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme
E045	Juglas ezers	Vidēja	Vidēja	Vidēja	<ul style="list-style-type: none"> - Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis 	<ul style="list-style-type: none"> - Punktveida piesārņojums (ražošanas notekūdeņi) - Izklīdētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Urbānā ietekme - Augšteces ŪO ietekme

ŪO kods	ŪO nosaukums	UBAAP			Kvalitātes mērķis	Slodzes/ietekmes
		2009.-2015.*	2016.-2021.*	2022.-2027		
					- Gareniskās nepārtrauktības mērķis	
L100SP	Lielupe_4	Vidēja	Vidēja	Vidēja	- Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Punktveida piesārņojums (piesārņotās vietas) - Izklidētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi - Tipoloģija
L170	Neriņa	._**	._**	Slikta	- Mērķis slāpekļa samazināšanai - Mērķis fosfora samazināšanai - Laterālās nepārtrauktības mērķis	- Punktveida piesārņojums (sadzīves un ražošanas notekūdeņi) - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi
LVTD	Rīgas jūras līča pārejas ūdeņi	Vidēja	Vidēja	Vidēja		- Punktveida piesārņojums - Izklidētais piesārņojums - Pārrobežu piesārņojums

*Izstrādājot UBAAP 2022.-2027. gadam, LVĢMC veica 2006.-2015. gada monitoringa rezultātu pārvērtēšanu un tabulā ir norādīts ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla novērtējums pēc vienotas metodikas 2006.-2019. gada datiem.

** Ūdensobjekti ir izdalīti UBAAP 2022.-2027. gadam, tādēļ nav pieejama informācija par ŪO ekoloģisko kvalitāti/potenciālu par UBA 1. un 2. ciklu.

Avots: LVĢMC, 2021

3.6.2. tabula. Upju un ezeru ūdensobjektu ķīmiskās kvalitātes novērtējums

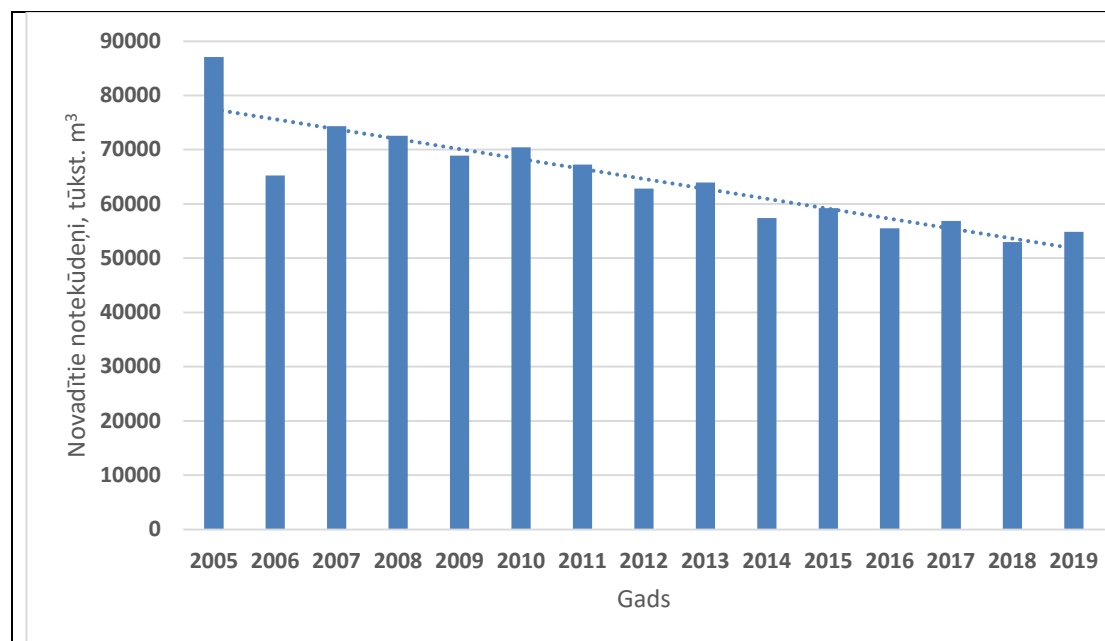
ŪO kods	ŪO nosaukums	Novērojumu stacija	Kopējā ķīmiskā kvalitāte - visas prioritārās vielas	Vielas, kas nosaka sliktu ķīmisko kvalitāti
D400SP	Daugava_6	Daugava, grīva	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī
D410	Mazā Jugla_2	Mazā Jugla, grīva	Slikta	Dzīvsudrabs ūdenī
D413SP	Daugava_5	Daugava, pie Rumbulas	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; heptahlori ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
E042	Ķīšezers	Ķīšezers, pretī Mežaparkam	Slikta	BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
		Ķīšezers, pretī Mīlgrāvja caurtekai	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī
E043	Lielais Baltezers	Lielais Baltezers, vidusdaļa	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; heptahlori ūdenī; BDE summa zivīs
E045	Juglas ezers	Juglas ezers, vidusdaļa	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
L100SP	Lielupe_4	Lielupe, Majori	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; fluorantēns ūdenī; heptahlori ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs

Avots: LVGMC, 2021

Lielākajā daļā ŪO kā būtiska slodze ir novērtēti hidromorfoloģiskie, kam seko biogēnu piesārņojums no punktveida un izkliedētajiem avotiem. Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam kā galvenais mērķis ir norādīts sasniegt vismaz labas ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla klases zemāko robežu visos ŪO/SPŪO, kā arī noteikti apsaimniekošanas mērķi, lai nodrošinātu biogēnu slodzes samazinājumu, ŪO nepārtrauktību un ekoloģisko caurlūdumu.

Hidromorfoloģiskie pārveidojumi upēs izpaužas ar gultnes dabiskuma, krastu dabiskuma un ūdens plūsmas dabiskuma izmaiņām, bet ezeru ūdensobjektos ir raksturojami galvenokārt kā hidroloģiskā režīma, dziļuma, substrāta sastāva un daudzuma, kā arī piekrastes zonas dabiskuma izmaiņas. Rīgas pilsētas teritorijā kā viens no visvairāk hidromorfoloģiski pārveidotākajiem ŪO ir minams ŪO D400SP, kura teritorijā atrodas Rīgas Brīvosta. Ostas teritorija aizņem 6348 ha, no tās 69% (4386 ha) ir ostas akvatorijs. Lai osta spētu apkalpot kuģus ar iegrimi līdz 14,5 m, upes posmā no grīvas līdz Vanšu tiltam notiek regulāri bagarēšanas darbi. Turklāt šajā ūdensobjektā atrodas arī 2 polderi, kuru kopējā platība aizņem vairāk nekā 28% no ūdensobjekta kopējās platības³⁶. Bez upju gultnes dabiskuma izmaiņām kā citi būtiskākie hidromorfoloģiskie pārveidojumi minami krastu taisnošana un nostiprināšana, HES ietekme, upju gultnes taisnošana, plūdu aizsargdambju izveidošana, hidroloģiskā režīma regulējums.

Par vienu no nozīmīgākajām piesārņojuma slodzēm uz virszemes ūdeņiem ir uzskatāms punktveida piesārņojums, ko rada sadzīves un rūpnieciskie notekūdeņi. Rīgas pilsētā notekūdeņi tiek novadīti vairāk nekā 70 izplūdes vietās, kā arī kopējais novadītais notekūdeņu apjoms pēdējo 5 gadu laikā ir aptuveni 55 000 tūkst m³ gadā (skat. 2.6.2. attēlu)³⁷.

3.6.2. attēls. Rīgas pilsētās novadīto notekūdeņu apjoms laika periodā no 2005. līdz 2019. gadam (pēc Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens” datiem)

³⁶ Daugavas UBAAP 2022.-2027. gadam projekts sabiedriskai apspriešanai. Pieejams:

<https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldiba>

³⁷ Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens”. Pieejams: http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=home_view

Rīgas pilsētas kanalizācijas tīklu veido divu tipu kanalizācijas sistēmas:

- 1) kopsistēmas kanalizācija, kas vienlaikus savāc gan sadzīves kanalizāciju, gan lietus notekūdeņus pilsētas centrālajā daļā;
- 2) dalītā kanalizācijas sistēma – pārējā Rīgas teritorijā.

Rīgas pilsētas kanalizācijas tīkla kopgarums 2019. gada beigās sasniedza 1191,5 km³⁸, un tā ir pieejama 98,3% Rīgas iedzīvotāju³⁹. Tomēr atsevišķos gadījumos apdzīvotās teritorijās nav izbūvēta centralizētā kanalizācijas sistēma un notekūdeņi tiek savākti individuālās attīrīšanas iekārtās vai uzkrāti individuālās izsūknējamās kanalizācijas bedrēs, tomēr nekvalitatīvi izbūvētas vai neatbilstoši uzturētas sadzīves kanalizācijas bedres vai lokālās attīrīšanas iekārtas var radīt grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu, kas tālāk nonāk ūdens objektos.

Virszemes ŪO ķīmiskā kvalitāte tiek vērtēta, balstoties uz monitoringa ietvaros konstatētajām prioritāro vielu koncentrācijām un normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem gada vidējām koncentrācijām. Saskaņā ar Daugavas UBAAP 2022.–2027. gadam projekta sabiedriskajai apspriešanai datiem, ķīmiskā kvalitāte Rīgas pilsētā ir vērtēta 7 ūdensobjektos (skat. 3.6.2. tabulu), kuros visos ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā slikta.

Saskaņā ar MK 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2. pielikumu, Daugava, Jugla, Juglas ezers un Ķīšezers ir noteikti kā prioritārie zivju ūdeņi un to hidroķīmiskajiem rādītājiem ir jāatbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem izvirzītajām prasībām.

Pazemes ūdeņu kvalitāte

Atbilstoši Daugavas UBAAP 2022. – 2027. gadam projektam sabiedriskajai apspriešanai, Rīgas pilsēta ietilpst 3 pazemes ūdensobjektos:

- Q1 - Kvartāra ūdens nesējslāņu komplekss;
- D11 - Pļaviņu-Amulas ūdens nesējslāņu komplekss;
- A8 - Arukilas-Amatas ūdens nesējslāņu komplekss.

Rīgas pilsētas teritorijā ir izdalīta riska zona “Rīgas teritorija no Rīgas jūras līča līdz izgāztuvei “Getliņi”, kur laika posmā no 20.gs. 60. -80. gadiem intensīvas pazemes ūdens ieguves rezultātā izveidojās Latvijas mērogā lielākā depresijas piltuve, kur notika strauja un ievērojama līmeņu krišanās un ūdeņu ar dažādu kvalitāti sajaukšanās, kā arī spiedienu izmaiņu rezultātā aktivizējās lejupejoša pazemes ūdeņu plūsma, kas samazināja pazemes ūdeņu aizsargātību pret virszemes piesārņojumu⁴⁰.

Lai gan Rīgas pilsētas teritorijās ir izvietotas 3 pazemes ūdeņu monitoringa stacijas (Jugla, Akmens tilts un Imanta), nav pieejama detalizēta informācija par pazemes ūdeņu kvalitāti Rīgas pilsētā.

Pazemes ūdens piesārņojuma izplatības areāli ir tieši saistīti ar apzinātajām un reģistrētajām piesārņotajām vietām Rīgas pilsētā. Tās ir:

- esošās un bijušās degvielas uzpildes stacijas/naftas bāzes;
- esošās un bijušās cieta sadzīves atkritumu izgāztnes;
- bijušās PSRS armijas daļu teritorijas;
- bijušās ķimikāliju un pesticīdu noliktavas;

³⁸ www.rigasudens.lv. Skatīts 2021. gada aprīlī

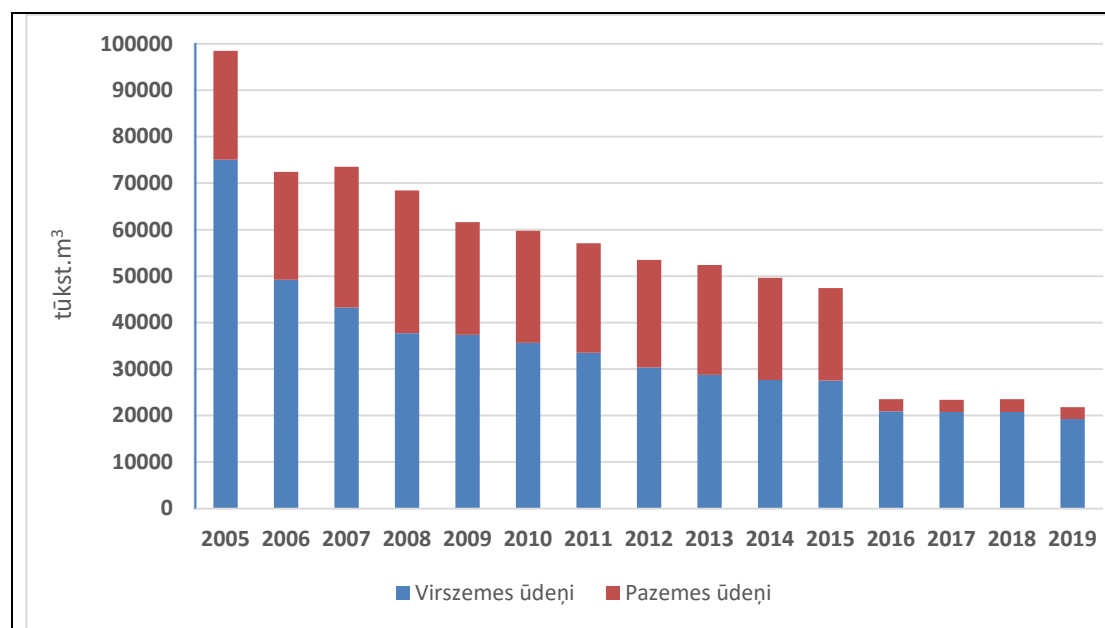
³⁹ Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums, 2017

⁴⁰ Daugavas UBAAP 2022.-2027. gadam projekts sabiedriskai apspriešanai. Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldiba>

- esošās un bijušās rūpnīcu teritorijas.

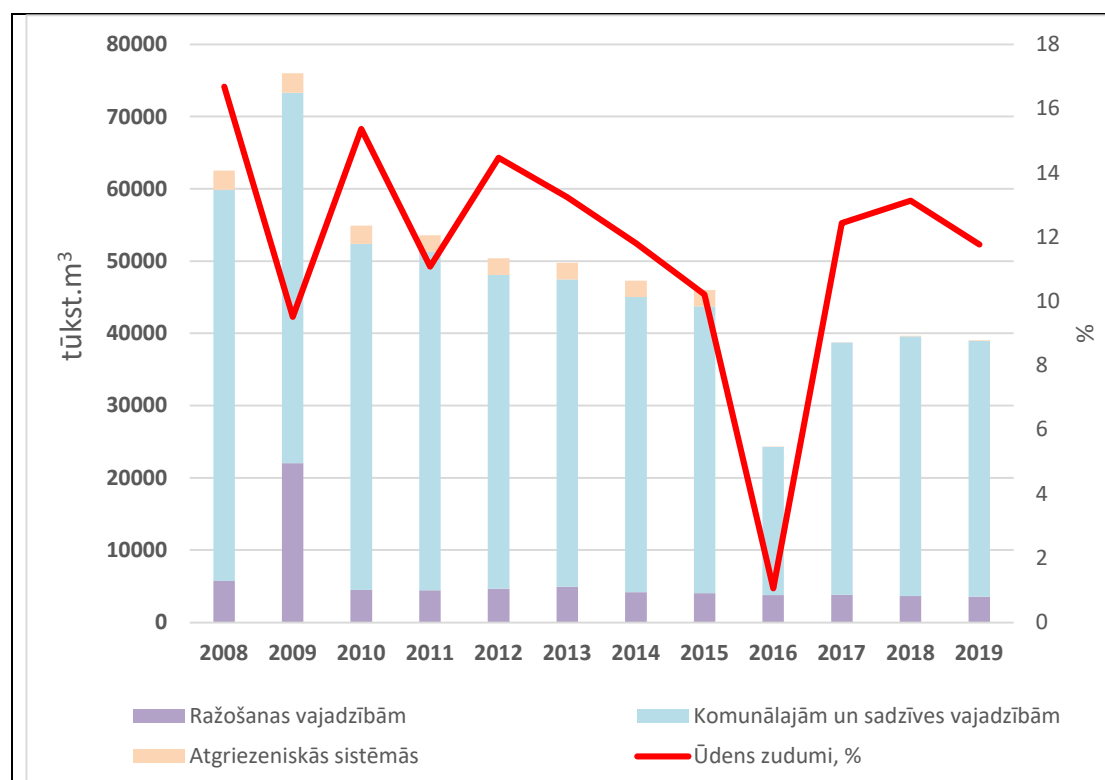
Ūdens ieguve

Ūdeņu kvantitatīvo stāvokli ietekmē ūdens ieguve no virszemes un pazemes ūdensobjektiem. Pēdējo 15 gadu laikā ūdens ieguves apjoms Rīgas pilsētā ir ievērojami samazinājies. Ja 2005. gadā tika iegūts gandrīz 100000 tūkst. m³ ūdens, tad laika periodā no 2016. līdz 2019. gadam gada laikā tiek iegūts nedaudz virs 2000 tūkst m³ ūdens, no kuriem lielākā daļa tiek iegūta no virszemes avotiem (skat. 3.6.3. attēlu).

3.6.3. attēls. Ūdens ieguves apjoma izmaiņas Rīgas pilsētā laika periodā 2005. līdz 2019. gadam (pēc Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens” datiem)

Iegūtā ūdens apjomu veido izmantotais ūdens (t.sk. ražošanas vajadzībām, kā arī komunālajām un sadzīves vajadzībām), ūdens, kas nokļūst atgriezeniskajās sistēmās, un ūdens zudumi. Rīgas pilsētā lielākā daļa no izmantotā ūdens (aptuveni 90 %) tiek lietots komunālajām un sadzīves vajadzībām. Ūdens zudumi laika periodā no 2005. līdz 2019. gadam ir samazinājušies, sasniedzot 11 – 13 % no izmantotā ūdens apjoma (skat. 3.6.4. attēlu).

3.6.4. attēls. Izmantotais ūdens apjoms un ūdens zudumi Rīgas pilsētā laika periodā no 2005. līdz 2019. gadam (pēc Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens” datiem)

Dzeramā ūdens ieguve un kvalitāte

Rīgā pilsētā ūdensapgāde tiek nodrošināta gan centralizēti, gan decentralizēti. Centralizēto ūdensapgādi Rīgas pilsētā veic SIA “Rīgas ūdens”. Pēc uzņēmuma sniegtajiem datiem⁴¹ Rīgas pilsētas ūdensapgādes tīklu kopējais garums 2020. gada beigās sasniedza 1482,5 km, taču pastāv atsevišķi individuālo dzīvojamo māju rajoni vai to daļas, kur šie pakalpojumi nav pieejami. Bez centralizētās Rīgas pilsētā plaši attīstīta arī decentralizētā ūdensapgāde, tas ir – atsevišķi dziļurbumi (artēziskās akas). Turklāt artēziskās akas izmanto gan dzeramā, gan tehniskā ūdens ieguvei, tās spēj nodrošināt atsevišķu rūpnīcu, ražotņu, firmu, kā arī individuālo dzīvojamo māju prasības pēc ūdens.

Lielākā daļa dzeramā ūdens patērētāju Daugavas kreisajā krastā ūdeni saņem no Daugavas upes baseina Rīgas HES ūdenskrātuves zonas. Rīgas pilsētas Daugavas labā krasta patērētājiem dzeramais ūdens galvenokārt tiek piegādāts no pazemes ūdensgūtnēm. Ūdens tiek iegūts no piecām pilsētas nozīmes ūdensgūtnēm - no pazemes urbumiem ūdensgūtnēs “Baltezers”, “Baltezers 1”, “Baltezers 2”, “Zaķumuiža”, “Rembergi”. Mazais Baltezers tiek izmantots pazemes ūdeņu papildināšanai ūdensgūtnēs “Baltezers” un “Baltezers 2”.

Pašreiz SIA “Rīgas ūdens” sagatavotā dzeramā ūdens kvalitāte pilnībā atbilst MK 2017. gada 14. novembra noteikumiem Nr. 671 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”.

⁴¹ www.rigasudens.lv. Skatīts 2021. gada aprīlī

Plūdu risks

Plūdu rašanos var noteikt vai veicināt dabiskie apstākļi (nokrišņi, gaisa temperatūra un mitrums, vēja ātrums un virziens, reljefs, augu sega, hidroģeoloģiskie un hidroloģiskie faktori) un to mijiedarbība, kā arī hidrotehnisko būvju bojājums⁴².

Kā galvenie plūdu cēloņi Latvijas teritorijās minami:

- pavasara pali un sniega kušana;
- ledus sastrēgumi un ledus iešana;
- intensīvs lietus;
- ilgstoši lietaini periodi;
- spēcīgs vējš (vētra), kas izraisa jūras uzplūdus piekrastē un upju grīvās;
- hidrotehnisko būvju avārijas.

Rīgas pilsēta atrodas Daugavas lejtecē pie Rīgas jūras līča, kā rezultātā, pastāvot noteiktiem klimatiskajiem apstākļiem, atsevišķas pilsētas teritorijas ir pakļautas applūšanas riskam. Balstoties uz plūdu riska kritērijiem un plūdu riska indeksu, Rīgas pilsēta ir noteikta kā nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija. Atbilstoši Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānam un plūdu riska pārvaldības plānam no 2022.-2027. gadam, Rīgas pilsētas teritorijai kopējais pavasara palu plūdu indekss ir 3,1, bet jūras vējuzplūdu 4,6 (maksimālais plūdu riska indekss - 5).

Rīgas pilsētas teritorijā, balstoties uz tās ģeogrāfisko novietojumu, hidroloģiskajiem un klimatiskajiem apstākļiem var izdalīt trīs galvenos dabisko cēloņu izraisītus plūdu veidus⁴³.

Vējuzplūdi

Rietumu vējš izraisa ūdens pieplūdi Rīgas līcī no Baltijas jūras caur Irbes šaurumu. Vēja virziena izmaiņu rezultātā no dienvidrietumiem uz ziemeļrietumiem ūdens līmenis Rīgas līcī turpina paaugstināties. Ūdens masas ar vēja spiedienu tiek dzītas uz dienvidiem un tālāk pa upēm uz augšu, appludinot upju tuvumā esošās zemākās teritorijas, tai skaitā Daugavas ielejas zemās teritorijas Rīgas pilsētā. Vēja ātrumam pārsniedzot 20-25 m/s, jūras ūdens līmenis krasta joslā vēju radīto uzplūdu rezultātā paceļas vairāk par 1 m, bet atsevišķos gadījumos – pat par 2 m. Ūdens līmeņi, kas tiek sasniegti vēju dzītu jūras uzplūdu rezultātā, pēdējo 15 gados ir ievērojami palielinājušies, Rīgas pilsētā diennakts laikā sasniedzot pat +2,50 m atzīmi virs jūras līmeņa⁴⁴. Pēc LVĢMC novērojumu datiem³ vislielākais uzplūdu skaits ir novērots ziemas periodā (novembris – janvāris), īpaši janvārī.

Pavasara pali

Pavasara palu ilgumu un lielumu nosaka klimatiskie apstākļi. Ilgāku laiku esot paaugstinātam ūdens līmenim applūst upju palienes. Pavasara palu izraisītie plūdi ir atkarīgi arī no upju teces straujuma, upes gultnes morfometriskajiem rādītājiem, maksimālās caurplūdes rādītājiem un upei pieguļošo platību reljefa.

⁴² Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: „Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

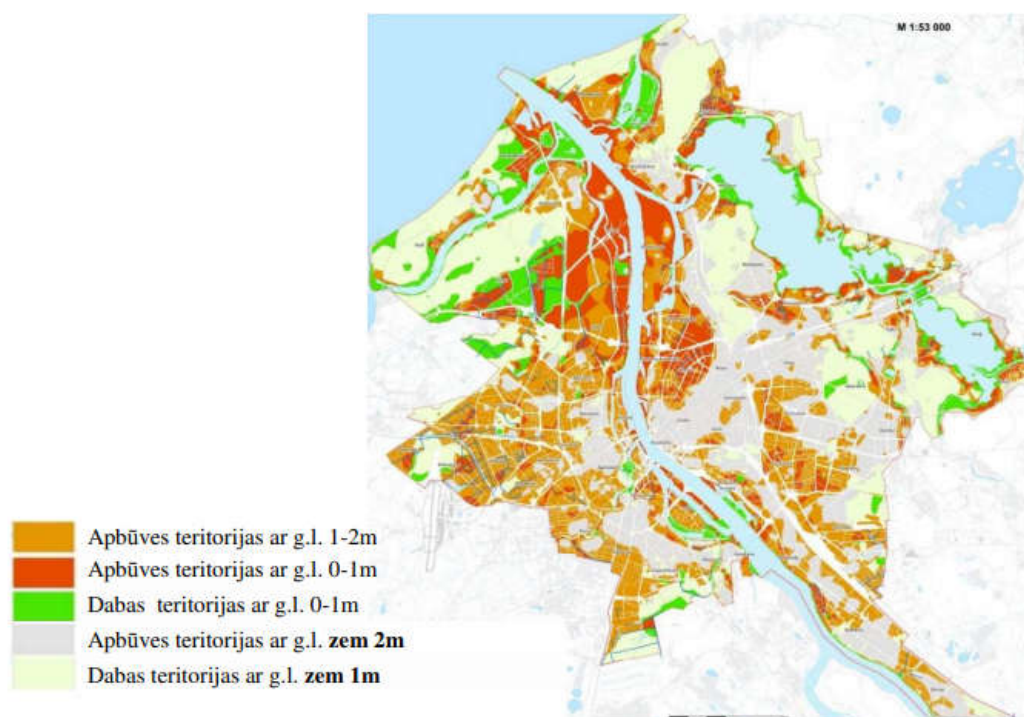
⁴³ Meliorācijas attīstības tematiskais plānojums. RD PAD, 2017

⁴⁴ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam, projekts sabiedriskajai apspriešanai. LVĢMC, 2021.

Daugavas lejtecē, pēc Rīgas HES izbūves krasi ir mainījies hidroloģiskais režīms, kā rezultātā Rīgas pilsētas teritorijā pavasara palu izraisīts plūdu risks ir mazāks nekā vējuzplūdu⁴⁵. Pavasara palu izraisītu plūdu apdraudētās teritorijas atrodas Daugavas, Buļļupes un Juglas upju teces līdzenumos⁴⁶.

Intensīvi nokrišņi

Rīgas pilsētas teritorijai raksturīgs augsts gruntsūdens līmenis, kā rezultātā ilgstoša lietus vai stipru lietusežu rezultātā, zeme nespēj absorbēt ūdeni un lietus ūdens savākšanas sistēmas tiek pakļautas straujam ūdens līmeņa pieplūdim. Kanalizācijas sistēmu kapacitātes trūkums lietus plūdu laikā, ko izraisa intensīvi un ilgstoši nokrišņi, palielina plūdu risku pilsētas teritorijā⁵. Rīgas pilsētā kā bīstams ir klasificējams nokrišņu daudzums virs 15 mm, ja nokrišņi turpinās 12 stundas un kā īpaši bīstams – sasniedzot 50 mm un vairāk, vismaz 12 stundu periodā⁵.

3.6.5.attēls. Gruntsūdens līmeņi apbūves, apstādījumu un dabas teritorijās⁵

Klimata pārmaiņu ietekmē pieaugot plūdu riskam, pieaug arī krastu erozijas risks, kuru nereti pastiprina antropogēnā darbība. Erozija ir krasta nogāzē esošo iežu un sanešu noskalošana un aiztransportēšana no kādas krasta zonas joslas. Rīgas pilsētas teritorijā nozīmīgākie krasta erozijas procesi vērojami jūras piekrastē un Daugavas krastos. Jūras krasta erozija Rīgas pilsētā turpina pastiprināties Daugavgrīvas salas austrumu daļā, kā arī Mangaļu pussalā. Rīgas pilsētas robežās kā būtiskākās krasta erozijas riska vietas ir Daugavas labais stāvkrasts Latgales

⁴⁵ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam. LVĢMC, 2021

⁴⁶ Meliorācijas attīstības tematiskais plānojums. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, 2017

priekšpilsētā, Dārziņos gar Daugavmalas ielu un Daugavas labais krasts Mangaļu pussalā⁴⁷. 2020. gadā VARAM veiktajā pašvaldību aptaujā par plūdu risku, Rīgas pilsētas pašvaldība norādījusi Ķīsezera rietumu krastu pie Rīgas Zoodārza, Rīgas Brīvostas teritoriju Daugavgrīvā Flotes ielas galā un Buļļu salu kā erozijas ietekmētas teritorijas⁴⁸.

Pamatojoties uz Ūdens apsaimniekošanas likuma 9. panta septīto daļu, 2020. gada 11. martā VARAM ir apstiprinājusi iespējamo plūdu postījumu vietu un plūdu riska kartes⁴⁹, kuras publicētas LVĢMC tīmekļvietnē un ir brīvi pieejamas sabiedrībai. Plūdu riska kartes aktualizētas 2019. gadā.

Plūdu kartēs ir attēlota pavasara plūdu un jūras vējuzplūdu applūšanas platība trīs plūdu riska scenārijiem:

- mazas varbūtības plūdi – ārkārtēji, ekstremāli plūdi, kas atkārtojas reizi 200 gados vai retāk (plūdi ar 0.5% pārsniegšanas varbūtību);
- vidējas varbūtības plūdi – plūdi, kas atkārtojas reizi 100 gados vai retāk (plūdi ar 1% pārsniegšanas varbūtību);
- lielas varbūtības plūdi – bieži plūdi, kas atkārtojas reizi 10 gados vai retāk (plūdi ar 10% pārsniegšanas varbūtību).

Atbilstoši Daugavas upju apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānam no 2022.-2027. gadam projektam, kurš šobrīd nodots sabiedriskajai apspriešanai, kopējās applūstošās teritorijas atkarībā no plūdu varbūtības, Rīgas pilsētas teritorijā sastāda:

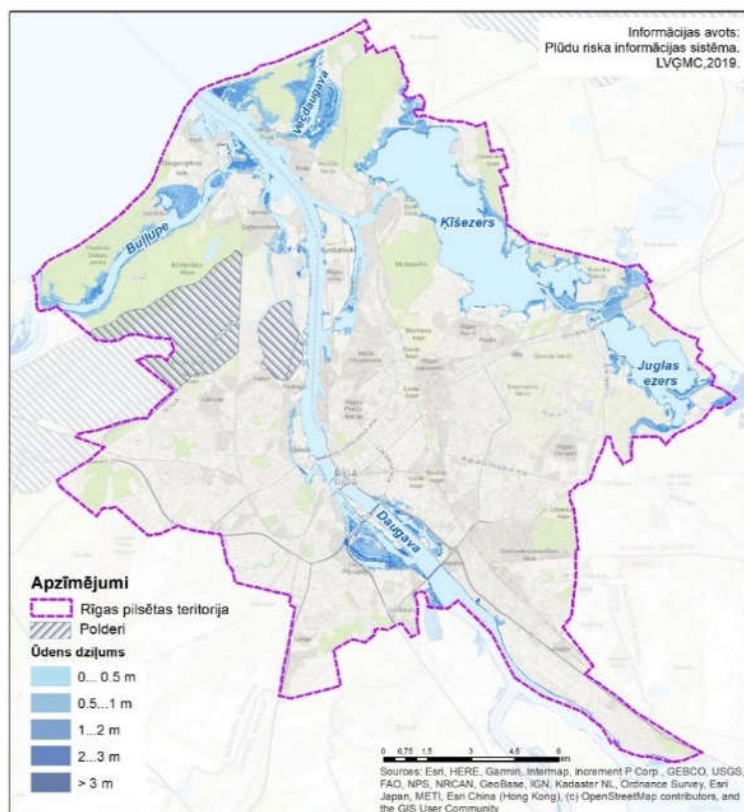
- 19,14 km² applūstošās teritorijas ar lielu plūdu riska varbūtību (10% vai vienu reizi 10 gados);
- 37,41 km² applūstošās teritorijas ar vidēju plūdu riska varbūtību (1% vai vienu reizi 100 gados);
- 45,44 km² applūstošās teritorijas ar mazu plūdu riska varbūtību (0,5% vai vienu reizi 200 gados).

Kopējās plūdu riskam pakļautās teritorijas pavasara plūdu un vējuzplūdu laikā, iekļaujot plūdu riska varbūtību 10%, 1% un 0,5% attēlotas 3.6.6. un 3.6.7.attēlā, savukārt informācija par plūdu riskam pakļauto teritoriju raksturlielumiem apkopota 3.6.3.tabulā.3.6.8.attēlā attēlots apdraudēto iedzīvotāju skaits vējuzplūdu applūstošajās riska teritorijās ar varbūtību 10%, savukārt 3.6.5.attēlā notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI) un potenciāli piesārņotas vietas, kuras atrodas vējuzplūdu applūstošajās riska teritorijās ar varbūtību 10%.

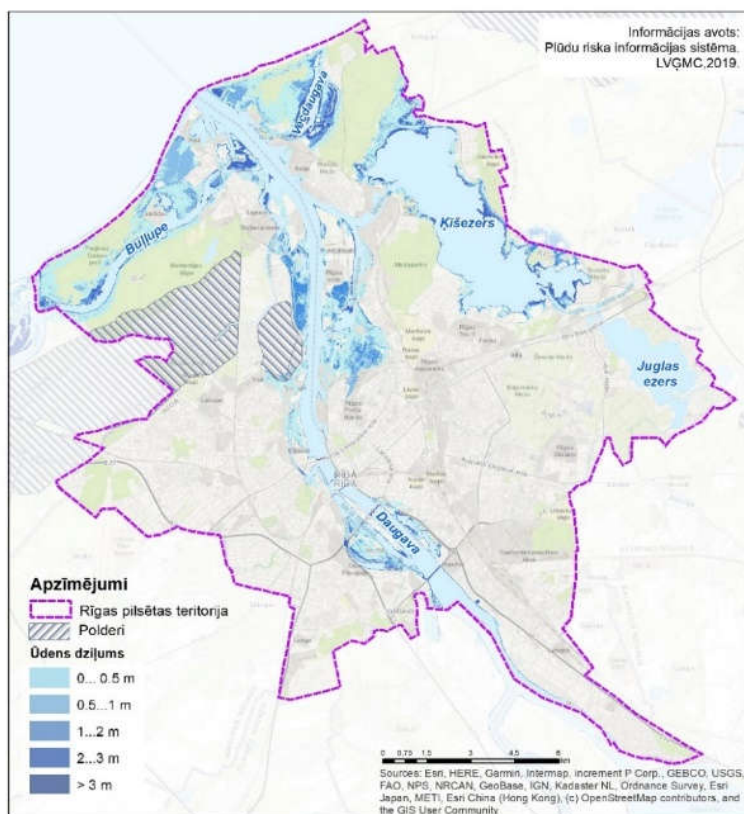
⁴⁷ Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats. SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment, 2019

⁴⁸ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam, projekts sabiedriskajai apspriešanai. LVĢMC, 2021

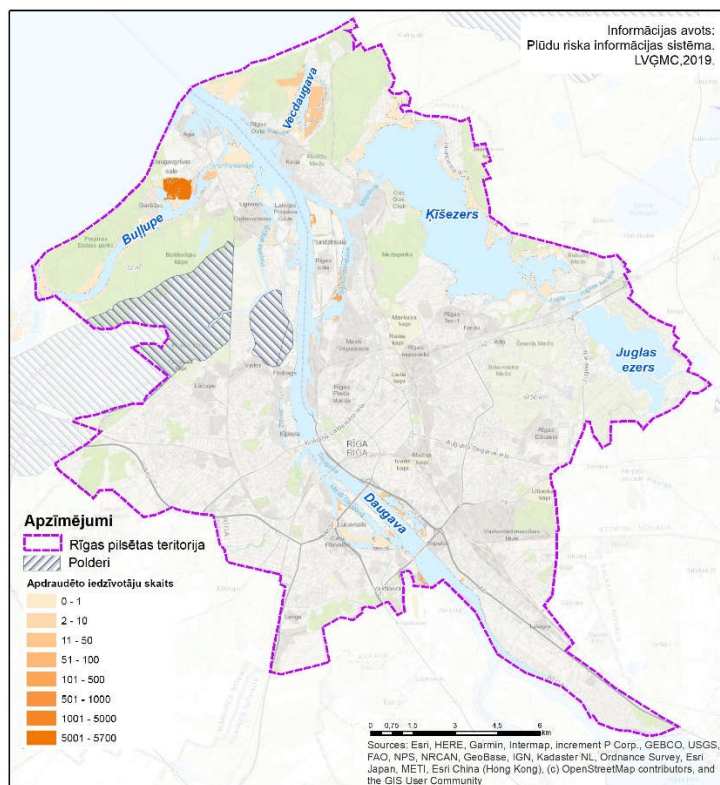
⁴⁹ Rīkojums Nr.1-/45 Par iespējamo plūdu postījumu vietu karšu un plūdu riska karšu apstiprināšanu. VARAM, 2020

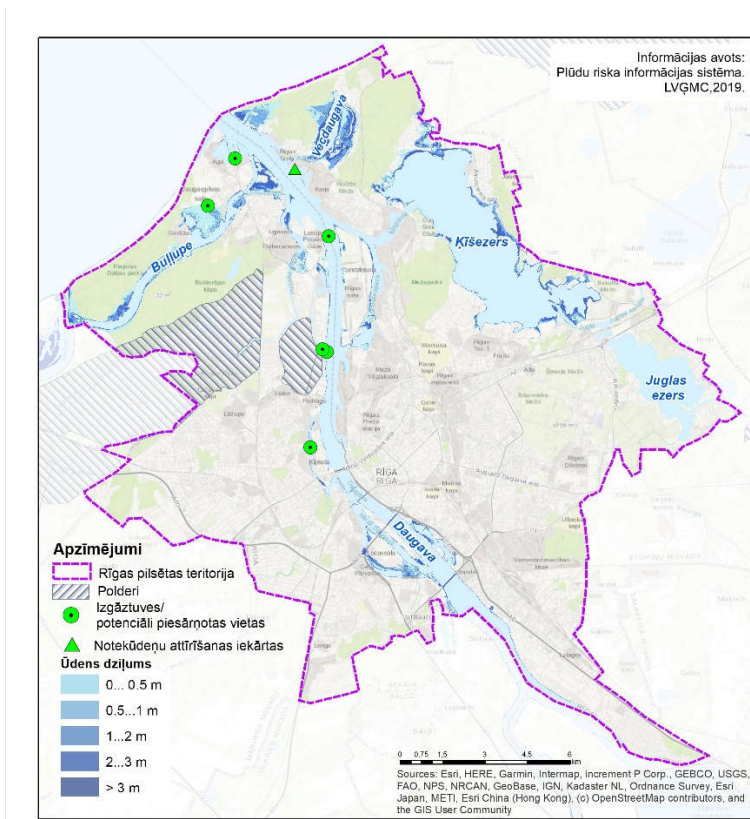
3.6.6. attēls. Kopējās applūšanas riskam pakļautās teritorijas pavasara palu laikā

3.6.7. attēls. Kopējās applūšanas riskam pakļautās teritorijas vējuzplūdu laikā

3.6.8. attēls. Apdraudēto iedzīvotāju skaits vējuzplūdu applūstošajās riska teritorijās ar varbūtību 10%

3.6.9. attēls. NAI, piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas vējuzplūdu applūstošajās riska teritorijās ar varbūtību 10%

3.6.3. tabula. Rīgas pilsētas plūdu apdraudēto teritoriju raksturlielumi⁵⁰

Raksturlielumi	Plūdu riska varbūtība		
	Liela – 10%	Vidēja – 1%	Maza – 0.5%
Pavasara plūdu laikā applūstošo teritoriju platība (km ²)	7.91	14.02	17.57
Vējuzplūdu laikā applūstošo teritoriju platība (km ²)	11.23	23.39	27.87
Pavasara plūdu laikā apdraudēto iedzīvotāju skaits	6 042	13 236	15 685
Vējuzplūdu laikā apdraudēto iedzīvotāju skaits	10 383	20 459	23 692
Pavasara plūdu laikā apdraudēto ēku platība (m ²)	97 632	279 087	430 293
Vējuzplūdu laikā apdraudēto ēku platība (m ²)	169 032	1 518 556	1 839 084
Pavasara plūdu laikā apdraudēto autoceļu garums, km (nozīme)	2.24 (lielas nozīmes); 11.15 (pārējie ceļi)	5.41 (lielas nozīmes); 52.14 (pārējie ceļi)	9.26 (lielas nozīmes); 69.65 (pārējie ceļi)
Vējuzplūdu laikā apdraudēto autoceļu garums, km (nozīme)	4.05 (lielas nozīmes); 35.1 pārējie ceļi)	16.68 (lielas nozīmes); 95.61 (pārējie ceļi)	24.09 (lielas nozīmes); 120.33 (pārējie ceļi)
Vējuzplūdu laikā apdraudēto polderu platība (ha)	-	4.19	17.43
Vējuzplūdu laikā apdraudēto NAI / ūdens ņemšanas vietu skaits	1 / -	2 / 1	3 / 2
Pavasara plūdu laikā apdraudēto ĪADT platība (ha)	279.89	346.2	447.46
Vējuzplūdu laikā apdraudēto ĪADT platība (ha)	371.8	687.76	747.62
Pavasara plūdu laikā apdraudēto PPV / izgāztuvju skaits	- / 6	- / 18	- / 23
Pavasara plūdu laikā apdraudētā kultūras mantojuma platība (ha)	17.34	44.75	126.26
Vējuzplūdu laikā apdraudētā kultūras mantojuma platība (ha)	115.58	154.53	185.74

Rīgas pilsētas robežās atrodas 4 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras ir uzskaitītas Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzē:⁵¹ dabas parks "Piejūra", dabas liegumi "Vecdaugava", "Krēmeri" un "Jaunciems". Visas teritorijas pilnībā vai daļēji applūst, un applūstošās teritorijas platība ir atkarīga no plūdu varbūtībām. Ņemot vērā Dabas aizsardzības plānus ĪADT, var secināt, ka iespējamā applūšana ne mūsdienās, ne arī tuvā vai tālā nākotnē neapdraud aizsargājamās dabas teritorijas un netraucē realizēt to dabas aizsardzības funkcijas. Gluži pretēji – saskaņā ar šobrīd izstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem, šajās teritorijās ir pat vēlama periodiska applūšana, tādējādi nav pieļaujama tādu pretplūdu aizsargbūvju veidošana, kas pārtrauktu šo teritoriju periodisku applūšanu. Pie dažādiem applūšanas scenārijiem iespējama

⁵⁰ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam, projekts sabiedriskajai apspriešanai. LVGMC, 2021

⁵¹ Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS

vairāku mikroliegumu applūšana. Visvairāk plūdi ietekmē mikroliegumus, kas atrodas tiešā virszemes ūdens objektu tuvumā.

Daugavas upes lejtecē atrodas vairāki rūpnieciski uzņēmumi, kuriem izsniegtas A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas un kuri ir pakļauti plūdu riskam. Vējuzplūdu applūstošajās riska teritorijās ar varbūtību 10%, daļēji atrodas Bolderājas kuģa remonta rūpnīca, WT Terminal, Osta Lejasvoleri, GAMMA-A, Rīgas kuģu būvētava, Rīga Bulk Terminal un Rīgas Centrālais Termināls. Informācija par uzņēmumiem, kuriem izsniegtas, A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, apkopota no Valsts vides dienesta piesārņojošo darbību kartes⁵².

Daugavas upju apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānam no 2022.-2027. gadam projektam, kurš šobrīd nodots sabiedriskajai apspriešanai, kā plūdu riska pārvaldības virsmērķis noteikts - samazināt ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību, tai skaitā, mazināt virszemes ūdeņu iespējamu piesārņojumu un krasta erozijas procesus jūras, upju, ezeru un HES uzpludinājumu krastos. Lai sasniegtu izvirzīto virsmērķi, īstenojami sekojoši plūdu riska mazināšanas pasākumi:

- krasta aizsargdambju izbūve un pārbūve;
- upes gultnes pārtīrīšana pilsētas teritorijas robežās;
- polderu aizsargdambju atjaunošana un polderu sūkņu staciju pārbūve;
- lietus ūdens kanalizācijas tīkla un virszemes notekūdeņu novadīšanas sistēmu sakārtošana un rekonstrukcija;
- meliorācijas sistēmu pārbūve un atjaunošana;
- jaļās infrastruktūras izveide.

Rīgas pilsētas teritorijā ir izveidoti 3 polderi (Spilves polderis un 2 Spilves lidlauka polderi) ar kopējo platību 14 km². Tikai Spilves lidlauka polderu teritorijas ir pakļautas plūdu riskam: 1% varbūtības plūdus tiek applūdināta zona 2,70 km² platībā, un 0,5% varbūtības plūdus – 2,92 km² platībā. Lai gan šo polderu sūkņu stacijas pašlaik nefunkcionē, aizsargdambji joprojām pastāv un sargā teritorijas pret tiešu applūšanu¹⁵.

Rīgas pilsētas pašvaldība 2020. gada VARAM veiktajā pašvaldību aptaujā par plūdu risku, norādījusi, ka lietus plūdu risks novērojams Krasta ielā, Strēlnieku ielā, Lāčplēša ielā, Skanstes ielas rajonā, Kvadrāta ielas rajonā un Kleistu ielas rajonā. Anketā tiek minēts, ka nepieciešams atjaunot meliorācijas sistēmas Rīgas pilsētā, kā arī Rīgas vēsturiskajā centrā nepieciešams ierīkot dalītu lietus notekūdeņu savākšanas sistēmu jau esošajās kopsistēmas vietās⁵³. Anketā norādīts, ka lietus ūdens sistēmas uzlabošana un ilgtspējīgu lietus ūdens risinājumu ieviešana veikta Ata ielas, Vagonu ielas, Augšielas rajonā.

Rīgas pašvaldība ir uzsākusi vairākus projektus, kuru mērķis ir samazināt lietus plūdu risku:

- No 2015.-2018. gadam Rīgas pilsētas pašvaldība iesaistījās Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas projektā Nr. CB187 "Integrēta lietus ūdens pārvaldība (iWater)", kura ietvaros izstrādātas rekomendācijas par Rīgas pilsētas pašvaldības specifikai piemērotāko

⁵² Piesārņojošo darbību karte. VVD, 2021.

⁵³ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam, projekts sabiedriskajai apspriešanai. LVĢMC, 2021.

lietus ūdens pārvaldības modeli, kā arī ir izstrādāts Rīgas pilsētai pielāgots lietus notekūdeņu pārvaldības un plānošanas instruments (ZIPI).

- 2019. gadā ir uzsākts projekts "Platforma integrētai sadarbībai ūdens resursu pārvaldībai (BSR WATER)", kura ietvaros paredzētas dažādas aktivitātes, kas ir saistītas ar iWater projektu, kā, piemēram, priekšlikumu izstrāde ilgtspējīgu lietus notekūdeņu novadīšanas sistēmu ieviešanas šķēršļu mazināšanai un atbalsta instrumentu labo prakšu apkopojums u.c.
- Projekta Skanstes teritorijas revitalizācijas 1.kārta, līdz 2022. gada beigām plānots izbūvēt ilgtspējīgu lietus ūdens sistēmu Skanstē. Paredzēta arī vienvirziena vārsta uzstādīšana Avotkalna ielas grāvja caurtekai zem Kanāla ielas.
- Līdz 2022. gadam plānots pabeigt īstenot projektu „Bolderājas pretplūdu pasākumi”. Projekta ietvaros tiek izbūvēts aizsargdambis plūdu risku novēršanai Bolderājā gar Lielo ielu posmā no Grants ielas līdz Kapteiņu ielai. Projekta realizācija samazinās augstu plūdu risku Bolderājas apkaimē, kā arī pasargās Bolderājas apkaimi no stipra ZR vēja radīto vējuzplūdu radītā ūdens līmeņa paaugstināšanās Buļļupē.
- Projekta "Spulgas ielas izbūve" ietvaros tiek plānots izbūvēt lietus notekūdeņu kanalizāciju, tādējādi samazinot lietus plūdu risku Ziepniekkalna teritorijā.
- Projekta "Kultūras un sporta kvartāla izveide Grīziņkalna apkaimē" (ID Nr. 5.6.1.0/17/I/001) ietvaros tiek īstenota kolektora izbūve. Paredzēta lietus kanalizācijas kolektora izbūve pa Vagonu ielu no Pērnavas ielas līdz Matīsa ielai, pa Matīsa ielu no Vagonu ielas līdz Valmieras ielai, pa Valmieras ielu no Matīsa ielas līdz Satekles ielai un pa Satekles ielu no Valmieras ielas līdz Lāčplēša ielai, tur izveidojot pieslēgumu esošajam maģistrālajam kolektoram. Projektā ir paredzēts izbūvēt lietus kanalizāciju, uz kuru novadīt ēkas jumta ūdeņus, virsūdeņus no laukumiem un ceļiem pie projektējamā objekta¹⁷

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	Īstenojot paredzētos pasākumus, uzlabosies ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte	↗
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	Palielināsies pieslēgumu skaits Rīgas pilsētas centralizētajai kanalizācijas sistēmai.	↖↗
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	Ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības notekūdeņu savākšanai un apsaimniekošanai, palielināsies attīrīto notekūdeņu īpatsvars.	↖↗
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	Palielināsies pieslēgumu skaits Rīgas pilsētas ūdensapgādes sistēmai.	↖↗
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	Plūdu riska apdraudētajās teritorijās pakāpeniski pieaug iedzīvotāju skaits. Īstenojot efektīvus pretplūdu pasākumus, ir	↖↘

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
		iespējams samazināt apdraudēto iedzīvotāju skaitu.	
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	Klimata pārmaiņu ietekmē prognozējams, ka paaugstināsies vējuzplūdu un lietus plūdu radītais risks. Īstenojot efektīvus pretplūdu pasākumus, ir iespējams samazināt apdraudēto teritoriju platību.	↔
↗ Uzlabosies ↖ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.7. Augsne un piesārņojums

LVĢMC uztur piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru.⁵⁴ Datubāzē ir pieejama informācija par 3 vietu kategorijām:

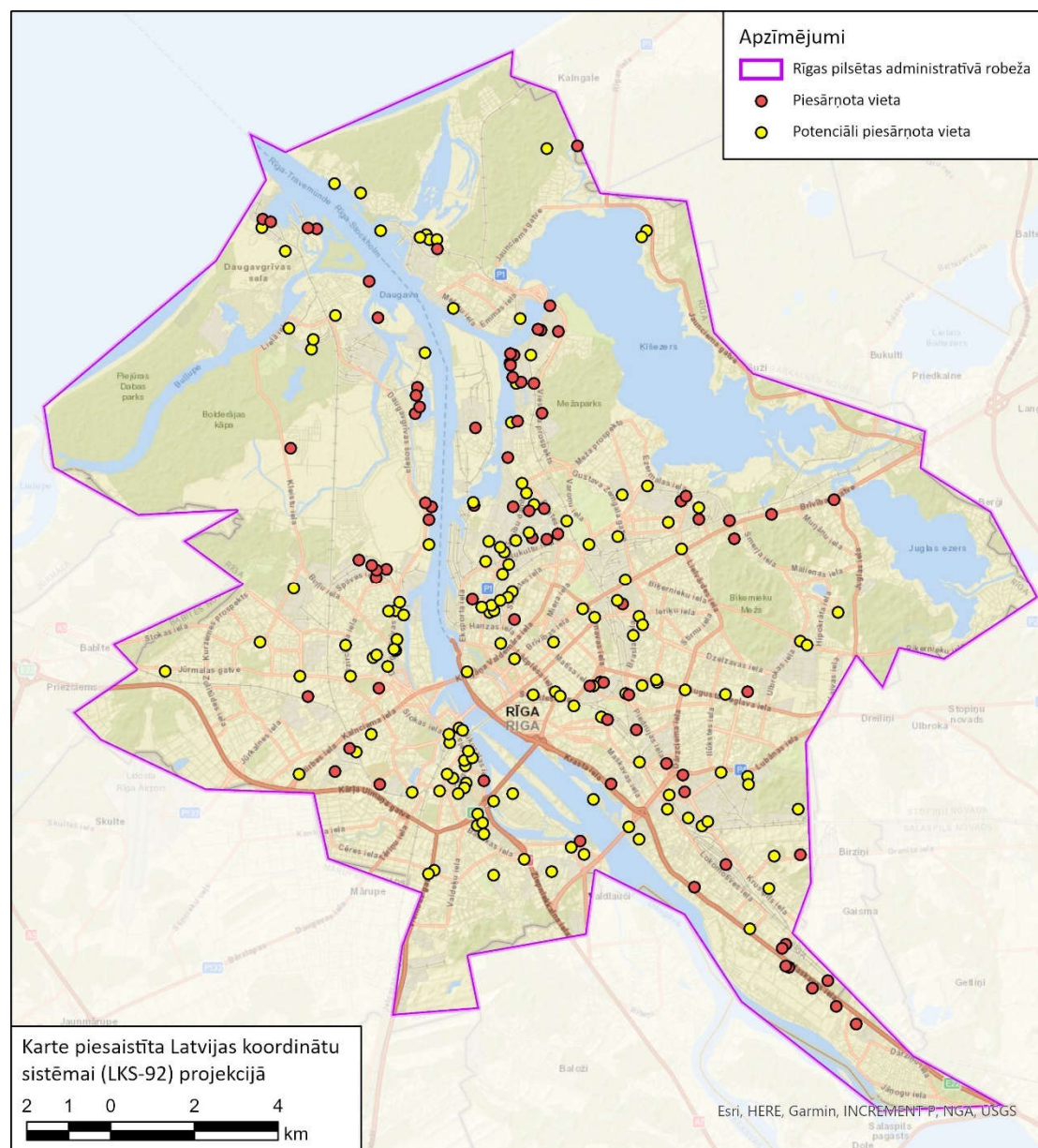
- nav piesārņota vieta⁵⁵,
- potenciāli piesārņota vieta,
- piesārņota vieta.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem, Rīgas pilsētā⁵⁶ ir izdalītas 86 piesārņotas vietas, 141 potenciāli piesārņota vieta un 28 vietas, kuras atbilst kategorijai “nav piesārņota vieta”. 3.7.1. attēlā norādītas Rīgas teritorijā reģistrēto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izplatība.

⁵⁴ Reģistrs skatīšanās režīmā ir pieejams visiem interesentiem LVĢMC mājas lapā: <http://parissrv.lvgmc.lv/>

⁵⁵ Apzināta vai pilnībā attīrīta vieta.

⁵⁶ No reģistra 19.03.2021

3.7.1. attēls. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Rīgā⁵⁷

No piesārņojuma sanācības viedokļa problemātiskākās ir tās piesārņotās vietas, kurās sastopams augsts piesārņojuma līmenis un vēsturiski veidojusies situācija, ka piesārņojuma radītājs ir pārtraucis savu saimniecisko darbību vai vairs nav sasniedzams.⁵⁸

Piesārņotās teritorijas var iedalīt pēc piesārņojuma izcelšanās avotiem:⁵⁹

- bijušās padomju armijas teritorijas;
- bijušie rūpniecības uzņēmumi;
- naftas bāzes un degvielas uzpildes stacijas;

⁵⁷ <http://parissrv.lv/gmc.lv/>

⁵⁸ Nacionālā programma Eiropas Reģionālās attīstības fonda apguvei, Vēsturiski piesārņotu vietu sanācija, 2006

⁵⁹ Rīgas teritorijas plānojuma 2006. - 2018.gadam grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats, Vides konsultāciju birojs, 2009

- bijušās legālās un nelegālās atkritumu izgāztuves;
- ar autotransportu un dzelzceļa apkalpošanu saistītie uzņēmumi;
- siltumražošanas uzņēmumi.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām⁶⁰, pašvaldība kā zemes īpašnieks ir atbildīga par tās īpašumā esošās teritorijās izvietoto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu likvidēšanu, līdz ar to pašvaldība var likvidēt tikai daļu no piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām.

Lai gan piesārņoto vietu sanācija ir komplicēts, laikietilpīgs un resursietilpīgs process, Rīgā tiek periodiski īstenoti piesārņoto vietu sanācijas projekti. Plaši sanācijas darbi tika īstenoti tādās vēsturiski piesārņotās vietās kā bijušās rūpnīcas "Alfa" teritorijā, bijušās ādu pārstrādes rūpnīcas "Kosmoss" teritorijā Kr. Valdemāra ielā 112/114 u.c..

Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojumā noteiktas sekojošas teritorijas, kurās piesārņojuma likvidēšana veicama prioritāri: Kleistu izgāztuve, Bukaišu izgāztuve, Teritorija Sarkandaugavā, Sarkandaugavas upīte, Kīleveina grāvis, Deglava ielas izgāztuve¹².

2015. gada decembrī tika pabeigta rekultivācija bijušajai Rīgas pilsētas atkritumu izgāztuvei "Kleisti" un A. Deglava ielas izgāztuvei.

Plašs vēsturiskā piesārņojuma areāls tika konstatēts Sarkandaugavā, kur piesārņojuma avoti galvenokārt saistīti ar bijušo PSRS militāro naftas bāzi, Mīlgrāvja naftas bāzi "LWE", kā arī ar Rīgas naftas eļļu rūpnīcu. Laika periodā no 2009. gada 8. oktobra līdz 2009. gada 18. decembrim tika īstenots projekts "Sagatavošanās pasākumi projekta "Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija Sarkandaugavas teritorijā"" ieviešanai. Kopumā tika veikta izpēte aptuveni 55 000 m² lielai platībai Sarkandaugavas un Mīlgrāvja satekas rajonā. Laika periodā no 2011. līdz 2017. gadam Latvijas – Šveices sadarbības programmas ietvaros tika realizēts projekts "Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā". Projekta mērķis bija uzlabot gruntsūdens, virszemes ūdens, kā arī augsnes un grunts kvalitāti piesārņotajās teritorijās, tādējādi, atjaunojot un uzlabojot piesārņoto vietu vides kvalitāti, samazināt piesārņojuma ieplūšanu Daugavā un tālāk Baltijas jūrā. Kopumā, projekta īstenošanas laikā no Sarkandaugavai un Mīlgrāvja kanālam pieguļošajām vēsturiski piesārņotajām teritorijām atsūknētas un nodotas reģenerācijai 1721 tonnas naftas produktu, kā arī izraktas un nodotas pārstrādei vairāk nekā 7122 tonnas ar viskoziem un asfaltveidīgiem naftas produktiem piesārņotas grunts.

2018. gadā izstrādāts Mūkusalas attīstības rīcības plāns, kas paredz Kīleveina grāvja attīrīšanu un labiekārtošanu.

Saskaņā ar RD MVD 2017. gadā sniegto informāciju nav uzsākti pētījumi vai izgāztuves sanācijas projekta izstrāde par Bukaišu ielas atkritumu izgāztuvi.

"Zemes pārskatā 2019"⁶¹ piesārņoto vietu reģistrā ir apkopota un publiski pieejama informācija par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu platību Latvijā no 2016. līdz 2018. gadam. Rīgā šajā laika posmā datu rezultāti nav mainījušies, piesārņotām vietām aizņemot 355,8 ha lielu platību, bet potenciāli piesārņotām vietām – 329,9 ha.

⁶⁰ Likums "Par piesārņojumu" 38.panta 2.daļa. Saeima. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/6075-par-piesarnojumu>

⁶¹ <https://raim.gov.lv/lv/node/209>

Ņemot vērā vēsturiski nelielo piesārņoto vietu platību samazinājumu Latvijā, kā arī to, ka saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras datubāzē apkopoto informāciju⁶², Latvija ir viena no nedaudzajām valstīm ES, kur nav pieejami atbalsta mehānismi vēsturiski piesārņoto vietu sanācijai, bez noteiktas rīcībpolitikas visdrīzāk nav sagaidāmas pozitīvas tendences arī nākotnē.

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	Bez noteiktas rīcībpolitikas nav sagaidāmas pozitīvas tendences	↔
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	Bez noteiktas rīcībpolitikas nav sagaidāmas pozitīvas tendences	↔
↗ Uzlabosies ↖ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↖ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

3.8. Kultūrvēsturiskās vērtības

Kultūras pieminekļu aizsardzību nodrošina gan valsts līmeņa normatīvie akti (t.sk., likums “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un MK noteikumi Nr. 474 “Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”), gan Rīgas pilsētas plānošanas dokumenti un saistošie noteikumi. Rīgas administratīvajā teritorijā visiem kultūras pieminekļiem, kas atrodas pilsētībūvniecisko pieminekļu teritorijā, aizsargjosla (aizsardzības zona) ir nulle, jo to saglabāšanu un aizsardzību paredz nodrošināt teritorijas plānojuma risinājumi. Rīgas vēsturiskais centrs kā vērtīga un aizsargājama kompleksa teritorija izdalīts arī likumdošanā – likums “Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums” (29.05.2003.) un MK 08.03.2004. noteikumi Nr. 127 “Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi”. Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr. 34 noteiktas prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai. Ņemot vērā Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas kultūrvēsturisko vērtību, tam ir izstrādāts atsevišķs teritorijas plānojums un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (07.02.2006. saistošie noteikumi Nr. 38. Saistošo noteikumu teksts izteikts jaunā redakcijā ar Rīgas domes 18.06.2013. saistošajiem noteikumiem Nr. 220), kuros detalizēti regulēta kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzība un teritorijas izmantošana.

Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti vairāk nekā 7370 pieminekļi, kas iedalīti sekojošās grupās: arheoloģija, arhitektūra, pilsētībūvniecības, vēsturiska notikumu vieta, kā arī industriālie, mākslas un vēstures pieminekļi. No tiem Rīgas pilsētas administratīvajās robežās atrodas 1496 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi (informācija par kustamajiem mākslas pieminekļiem drošības apsvērumu dēļ datu bāzes publiskajā daļā nav pieejama). Valsts kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti Rīgas pilsētas teritorijā esošie kultūras pieminekļi gan kā atsevišķi savrup esoši objekti, gan arī kā kompleksi pilsētībūvniecības pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas.⁶³

⁶²Eiropas Vides aģentūra, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/progress-in-management-of-contaminated-sites-3/assessment>

⁶³ Dati par aizsargājamo kultūras pieminekļu skaitu – no www.mantojums.lv

No aizsargājamiem kultūras pieminekļiem lielākās platības aizņem pilsētbūvniecības pieminekļi, to sastāvdaļas ir: pilsētu plānojums (ielas un laukumi to apbūves līnijās), celtnes, kulta celtnes, dzīvojamās ēkas, sabiedriskās ēkas, aizsardzības un inženiertehniskās būves, tautas celtniecības objekti, kapsētas dārzi un parki. Rīgā reģistrēti 5 pilsētbūvniecības pieminekļi: Rīgas vēsturiskais centrs; Pārdaugavas apbūves fragments (Nometņu iela, Meža iela, E.Smilģa iela, Talsu iela); Mežaparks, Ķīpsalas vēsturiskā apbūve, Kalnciema ielas koka apbūve. Visi 5 pilsētbūvniecības pieminekļi ir valsts nozīmes.

Visvairāk Rīgā ir tieši arhitektūras pieminekļu. Arhitektūras pieminekļi ir: celtnes, kulta celtnes, dzīvojamās ēkas, sabiedriskās ēkas, aizsardzības un inženiertehniskās būves, tautas celtniecības objekti, dārzi un parki. Rīgas arhitektūras mantojumā ir sastopami gandrīz visi stili.

Mākslas pieminekļi ir tēlotājas, dekoratīvās un lietišķās mākslas darbi un mākslas amatniecības izstrādājumi, kas raksturo vēsturisko stilu periodus un latviešu nacionālo mākslu, kā arī – pieminekļi un skulptūras, kas uzcelti Latvijas Republikas teritorijā un ir veltīti nozīmīgu notikumu un ievērojamu personību atcerei, kā arī kapu pieminekļi, glezniecības un dekoratīvās glezniecības darbi, altārglezņas u.t.t..

Arheoloģijas pieminekļi iekļauj senās dzīves vietas. Nozīmīgākais ir Vecrīgas arheoloģiskais komplekss teritorijā starp 11. novembra krastmalu, K. Valdemāra ielu, Aspazijas un Basteja bulvāriem un 13. janvāra ielu. Minētajā teritorijā līdz ar arheoloģisko kultūrslāni kā aizsargājami objekti ietilpst jebkuras vēsturiskās konstrukcijas un to paliekas.

Vēstures pieminekļi ir teritorijas, vietas, ēkas, būves, priekšmeti, kas var nodrošināt Latvijas vēstures nozīmīgāko notikumu un personu piemiņas glabāšanu. Kā raksturīgus piemērus var minēt Aleksandra vārtus Viesturdārzā, pieminekli A.Čakam, Nacionālo teātri u.c.. Bez tam Rīgā ir 14 valsts nozīmes vēsturisku notikumu vietas.

Kopējā kultūrvēsturisko pieminekļu klasifikācijā ietilpst arī industriālais mantojums. 1986. gadā tika izveidots saraksts, kurā bija 58 vietējās nozīmes tehnikas pieminekļi Rīgā.

1997. gada 4. decembrī Rīgas vēsturiskais centrs tika iekļauts UNESCO Pasaules kultūras mantojuma aizsargājamo pieminekļu sarakstā kā Pasaules kultūras mantojuma vieta Nr. 852. Pasaules kultūras un dabas mantojuma komiteja ir atzinusi, ka "Rīgas vēsturiskajam centram, kuru veido salīdzinoši labi saglabāties viduslaiku un vēlāko laiku pilsētas struktūra, ir ievērojama universāla vērtība, un to rada viduslaiku apbūve, jūgendstila arhitektūras daudzums un kvalitāte, kurai līdzīgas nav citur pasaulē, kā arī 19. gadsimta koka arhitektūra".

Pakāpeniski pieaug gan jaunu, gan Rīgas pašvaldības valdījumā pārņemto pieminekļu skaits, kas padara Rīgas pilsētas ārtelpu interesantu un pievilcīgu. 2014. gadā RPA "Rīgas pieminekļu aģentūra" uzskaitē bija 178 publiskajā ārtelpā esošie pieminekļi, un bilancē – 121 piemineklis (t.sk. Brīvības piemineklis un Rīgas Brāļu kapi, memoriāli, vēsturiskie un laikmetīgie pieminekļi, dekoratīvās skulptūras, vides objekti, piemiņas zīmes, piemiņas plāksnes). 2018.gadā publiskajā ārtelpā esošo pieminekļu skaits palielinājās līdz 190, savukārt bilancē – 137 pieminekļiem. Vienlaikus no 2014. līdz 2018. gadam tika uzstādītas 50 informatīvās zīmes. Neskatoties uz finanšu resursu trūkumu, pakāpeniski uzlabojas pieminekļu aprūpes

pakalpojumu kvalitāte. RPA "Rīgas pieminekļu aģentūra" sadarbojas gan ar valsts un pašvaldības institūcijām, gan nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām.⁶⁴

Degradētās teritorijas un vidi degradējošas būves

Eiropas Komisijas projekta CABERNET⁶⁵ (Concerted Action on Brownfield and Economic Regeneration Network) projekta materiālos degradētās teritorijas jēdziens ir skaidrots kā vieta (zeme, būves, nekustamais īpašums), kas iepriekš tikusi izmantota vai apbūvēta, bet pašlaik ir pamesta vai tiek nepilnīgi izmantota. Tā var būt pamesta, nolaista vai piesārņota vieta. Šī vieta var būt arī daļēji apdzīvota vai citādi izmantota. Degradētās teritorijas sastopamas visās Rīgas apkaimēs, tomēr liela daļa degradētu būvju koncentrējas Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā. Degradētās teritorijas un būves var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz apkārtējās telpas vizuālo uztveri un attīstību.

Saskaņā ar 2012. gadā sagatavoto SIA "Grupa 93" pētījumu⁶⁶ degradētās teritorijas statuss veido pārejas stadiju starp funkcionāli izmantotu teritoriju un neapbūvētu teritoriju, un ir identificēti vairāki kritēriji, pēc kuriem tiek noteikts, vai teritorija ir degradēta (t.sk., vizuālais piesārņojums, vides stāvoklis un piesārņojuma līmenis, būvju nolietojuma pakāpe, piekļūšanas iespējas u.t.t.). Degradētās teritorijas tiek iedalītas vairākās grupās:⁶⁷

- neefektīvi izmantotas ražošanas teritorijas un noliktavu apbūve, arī ostas teritorijā;
- bijušās armijas teritorijas (darbība tajās: ražošana, noliktavas, darbnīcas);
- dzīvojamā apbūve (ēkas avārijas stāvoklī);
- bijušās izgāztuves – piesārņotas vietas;
- pamestas vai neefektīvi izmantotas transporta infrastruktūras teritorijas (piemēram, Rīgas preču stacija);
- ekstensīvi izmantotas mazdārziņu teritorijas.

Saskaņā ar Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programmu,⁶⁸ degradēto teritoriju (arī objektu) noteikšana ir būtiska teritorijas plānojuma daļa, kas cieši saistās ar pašvaldības attīstības programmas ieviešanu un turpmāko pašvaldības proaktīvo darbību plānošanu. Ilgstoši pastāvot degradētajām teritorijām, tiek radīti draudi ilgtspējīgai pilsētas attīstībai, jo netiek nodrošināta efektīva pilsētas teritorijas izmantošana un tiek radīta negatīva ietekme uz blakusesošajām teritorijām. Veicinot degradēto teritoriju revitalizāciju, pilsēta nodrošina efektīvu tās teritorijas resursu izmantošanu, risina piesārņojuma problēmas, kā arī iegūst papildus teritorijas pilsētas attīstības vajadzībām. Tieši pilsētas attīstības kontekstā degradēto teritoriju revitalizācija ir īpaši nozīmīga, jo tādējādi no apbūvēšanas var tikt pasargātas pilsētas dabas teritorijas.

⁶⁴ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.-2020.gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojums par periodu no 2014. līdz 2018. gadam, Rīga, 2019

⁶⁵ CABERNET – Eiropas Komisijas projekts 2001.–2004. gadam, kurā darbojas ekspertu tīkls, lai veicinātu pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Projekta mērķis – veicināt teritoriju revitalizāciju ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

⁶⁶ Esošās situācijas izpēte jauktas apbūves, ražošanas un centra apbūves teritorijās un neapbūvēto zemesgabalu identificēšana Rīgas pilsētā. Metodika, SIA "Grupa 93", 2012.

⁶⁷ Rīgas dome, Pilsētas attīstības departaments, Pētniecības darbs Degradēto teritoriju izpēte Rīgas pilsētā, Atskaite, SIA "Grupa 93", Rīga, 2004

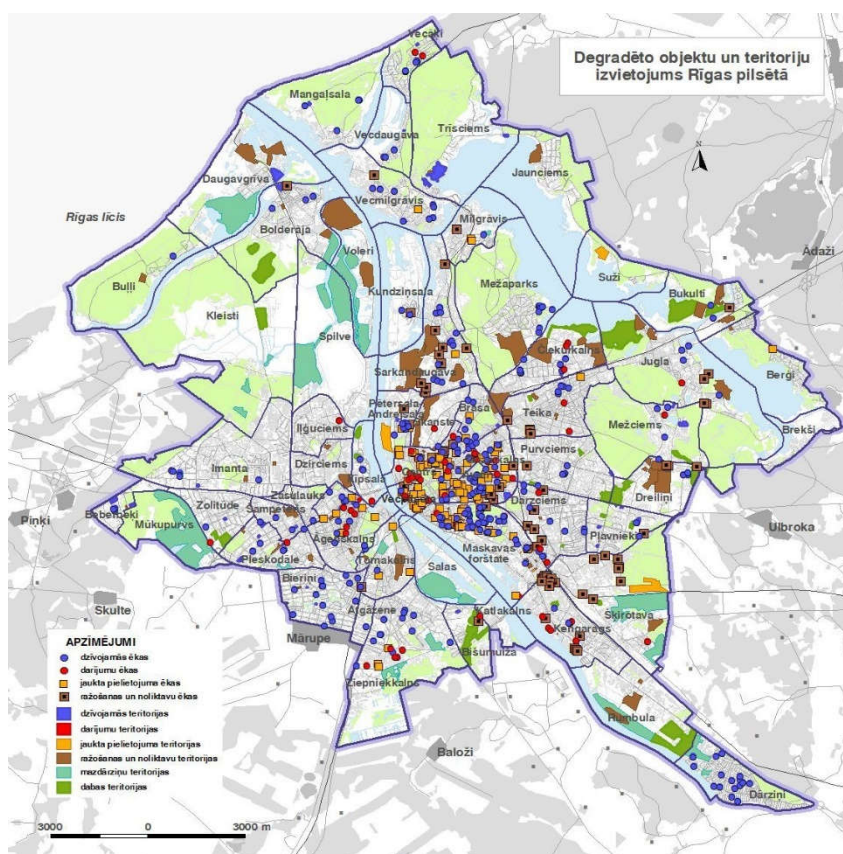
⁶⁸ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programma, 2009

Atbilstoši Rīgas domes Īpašuma departamenta tīmekļa vietnē sniegtajam sarakstam⁶⁹. Rīgā ir 234 A kategorijas grausti, 411 B kategorijas grausti un 74 C kategorijas vidi degradējošas būves. 27 no šiem objektiem atrodas valsts īpašumā, 12 atrodas pašvaldības īpašumā, taču pārējie ir privātīpašums, t. sk., kopīpašums. Būvju skaits, kurām piešķirts vidi degradējošas ēkas statuss gadu laikā ir pieaudzis (2015. g. – 390, 2016.g. – 453, 2017. g. – 590), taču jāmin, ka pēc Rīgas domes Īpašuma departamenta publiski pieejamajiem datiem arī sakārtoto objektu dinamikā ir novērojama augoša tendence, 2018. gadā sasniedzot 207 sakārtotu objektu skaitu, taču 2019. gadā tika sakārtoti 185 objekti. Pēdējo gadu laikā ir arī pieaudzis Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma kultūrvēsturiskā būvmantojuma saglabāšanai programmu ietvaros izmaksātais līdzfinansējums un īstenoto projektu skaits.

2012. gadā SIA “Datorkarte” veica degradēto teritoriju apsekojumu,⁷⁰ kā rezultātā tika sastādīta karte “Degradēto objektu un teritoriju izvietojums Rīgas pilsētā (3.8.1. attēls). Degradēto teritoriju lokalizācija (“blīvums”) pilsētā ir nevienmērīga. Jāatzīmē, ka kartē attēlotā informācija kopš 2012. gada nav aktualizēta, līdz ar to dažas teritorijas (t.sk., Krievu sala) tika revitalizētas un vairs nav klasificējamās kā degradētas. Lai varētu novērtēt faktisko stāvokli un īstenoto pasākumu efektivitāti attiecībā uz degradēto teritoriju revitalizāciju, nepieciešams aktualizēt degradēto teritoriju uzskaiti un īstenot degradēto teritoriju monitoringu (skat. 8. nodaļu).

⁶⁹Dati par graustu skaitu Rīgā – no <https://grausti.riga.lv/>

⁷⁰ “Degradēto teritoriju Rīgā apsekojums”, SIA “Datorkarte”, 2012

3.8.1. attēls. Degradēto objektu un teritoriju izvietojums Rīgas pilsētā⁷¹

Aspekts	Kritērijs	Paredzamās tendences apraksts	0 alternatīva
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	Pakāpeniski pieaug kultūrvēsturisko pieminekļu skaits un uzlabojas pieminekļu aprūpes pakalpojumu kvalitāte. Prognozējama līdzīga tendence nākotnē.	↵ ↗
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	Gan sakārtoto objektu skaita dinamikā, gan Rīgas pašvaldības līdzfinansējumā novērojama pieaugoša tendence. Prognozējama līdzīga tendence nākotnē.	↗
↗ Uzlabosies ↵ ↗ Nebūtiski uzlabosies ↔ Situācija nemainīga ↵ ↘ Nebūtiski pasliktināsies ↘ Pasliktināsies			

⁷¹ turpat

4. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

AP2027 īstenošanas būtiskāko ietekmju novērtējums tika veikts vairākos līmeņos, vērtējot katru no deviņām AP2027 prioritātēm un tajās noteiktos uzdevumus. Ietekmes identificētas un raksturotas uzdevumu līmenī; savukārt, vērtējot uzdevumu izpildes ietekmes, tika ņemtas vērā uzdevumu ietvaros noteiktās rīcības un investīciju projekti.

Ja prioritātes un uzdevumu izstrādes ietvaros tika identificēti alternatīvie attīstības risinājumi, tie tiek aprakstīti un arī izvērtēti 4.1. – 4.9. apakšnodaļās. Vērtējot uzdevumu īstenošanas ietekmes, aprakstītas tikai būtiskās identificētās ietekmes vai vērā ņemami apsvērumi, kuri ir nozīmīgi uzdevuma īstenošanas kontekstā. Savukārt katras apakšnodaļas noslēgumā sniegts pārskats ar vērtējumu attiecībā uz visiem vides aspektiem un salīdzināta AP2027 īstenošanas un 0. scenārija alternatīvas – attiecīgi, norādīts, kā attiecīgās AP2027 prioritātes īstenošana ietekmēs 0. scenārija ietvaros paredzamo tendenci.

Veicot uzdevumu īstenošanas ietekmes novērtējumu, tika vērtēta ietekme uz šādiem vides aspektiem:

- Klimata pārmaiņas
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana
- Gaisa kvalitāte
- Vides troksnis
- Bioloģiskā daudzveidība
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks
- Augsne un piesārņojums
- Kultūrvēsturiskās vērtības

Izvērtējums tika veikts, pamatojoties uz ietekmes vērtēšanas kritērijiem, kas noteikti, balstoties uz ārējos un Rīgas pašvaldības dokumentos noteiktajiem mērķiem un saistībām, kā arī pieejamajiem indikatoriem, kuri tiek izmantoti vides stāvokļa izmaiņu raksturošanai pašvaldībā. Ietekmes vērtēšana veikta, pamatojoties uz tabulā zemāk apkopotajiem kritērijiem.

Aspekts	Kritērijs
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē

Aspekts	Kritērijs
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem)
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā nešķirotu atkritumu apjomā, %
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā nešķirotu atkritumu apjomā, %
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa oksīdu emisijas (t/gadā)
	Daļiņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)
	Benzola emisijas (t/gadā)
	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Mīlgrāvja iela 10 – Brīvības iela 73 – Kantora iela 32
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti apkaimēs, %
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (% sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)
Ūdens kvalitāte un plūdu risks	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %
	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits
	Piesārņoto vietu platība
Kultūrvēsturiskās vērtības un ainava	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits

Aspekts	Kritērijs
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, skaits

Ietekmju raksturošanai izmantoti tabulā zemāk iekļautie simboli.

Simbols	Paskaidrojums
++	Nozīmīga pozitīva ietekme. Ļoti iespējams, ka prioritātes un uzdevumu īstenošana veicinās būtiskus kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/ aspekta kvalitātē; tiks sasniegti normatīvajos aktos un vadlīnijās noteiktie vides kvalitātes normatīvi.
+	Vērā ņemama pozitīva ietekme. Iespējams, ka prioritātes un uzdevumu īstenošana veicinās kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/aspekta kvalitātē, salīdzinot ar pamatstāvokli.
0	Ietekmes nav/ tā nav būtiska, vai ietekme nav zināma. Nav paredzamas kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējamas izmaiņas vides/ aspekta stāvoklī vai ietekme nav zināma (t.sk., dēļ informācijas trūkuma par pamatstāvokli), vai tā nav viennozīmīga.
-	Vērā ņemama negatīva ietekme. Iespējams, ka prioritātes un uzdevumu īstenošana veicinās kvantitatīvu vai kvalitatīvu vides stāvokļa/aspekta kvalitātes pasliktināšanos, salīdzinot ar pamatstāvokli.
--	Nozīmīga negatīva ietekme. Ļoti iespējams, ka prioritātes un uzdevumu īstenošanas rezultātā var tikt pārkāpti normatīvajos aktos noteiktie vides/ aspekta kvalitātes robežlielumi vai normatīvo aktu prasības vides jomā, vai var rasties būtiska negatīva ietekme uz vidi/ aspektu, salīdzinot ar pamatstāvokli.

Apakšnodaļās ietvertas arī tabulas ar ieteikumiem ietekmes mazināšanai vai risinājumiem, kas būtu ņemami vērā, īstenojot plānošanas dokumentu. Savukārt pēdējā apakšnodaļā (4.10. apakšnodaļa) sniegts apkopojums par ietekmju mijiedarbību.

Vērtējums veikts AP2027 projektam, kas izstrādāts pirms sabiedriskās apspriešanas, aktualizējot to pēc sabiedriskās apspriešanas, pamatojoties uz saņemtajiem komentāriem attiecībā uz Vides pārskata projektu, kā arī labojumiem, kas veikti AP2027.

4.1. Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā

Mērķis: Veicināt klimatam un iedzīvotājiem draudzīgu mobilitāti, padarot pieejamus daudzveidīgus pārvietošanās veidus un radot tam neieciešamo infrastruktūru.

2027. gadā Rīgā panākt:

- uz pusi lielāku riteņbraucēju īpatsvaru;
- par 5% mazāk automašīnu, kas šķērso pilsētas robežu;
- lielāku sabiedriskā transporta lietotāju īpatsvaru;
- 22% samazinājumu transporta radītajā CO₂ emisijā.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Klimata pārmaiņas: prioritātes ietvaros atspoguļoti svarīgākie ar klimata pārmaiņām saistītie izaicinājumi transporta sektorā, t.sk., Zaļajā Kursā noteiktais 90% transporta SEG samazinājums līdz 2050. gadam, lai sasniegtu klimatneitralitāti. Vērtējot Rīgas SEG “pēdu” lielākās emisijas identificētas tieši transporta sektorā. Prioritātē noteiktais rezultatīvai rādītājs paredz transporta sektora radīto CO₂ samazinājumu par 22% līdz 2027. gadam, kas ir ambiciozs mērķis, kura sasniegšanai nepieciešami koordinēti plaša mēroga pasākumi, kas būtiski samazinās automašīnu fosilās degvielas dzinējiem izmantošanu pilsētā.
- Gaiss, troksnis: autotransports ir nozīmīgs slāpekļa dioksīda, benzola, daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas avots, tāpat tas ir nozīmīgs trokšņa piesārņojuma avots, līdz ar to prioritāte atspoguļo aktuālos Rīgas pilsētas izaicinājumus šajos aspektos. Ja uzdevumu līmenī labi aptverti rīcību virzieni, kas vērsti uz sabiedriskā transporta sistēmas pilnveidošanu, t.sk. ilgtspējīgā transporta daļa pasažieru pārvadājumos palielināšanu (t.sk. dzelzceļa pārvadājumi), iedzīvotāju ilgtspējīgas izvēles stimulēšanu un paradumu, kas rada mazas emisijas, nostiprināšanu, tad vienlaikus jāatzīmē, ka gaisa un trokšņa piesārņojuma jomā noteiktie mērķi nebūs sasniedzami bez mazemisiju un bezemisiju privāto transportlīdzekļu skaita un alternatīvo degvielu izmantošanas pieauguma, kam nepieciešama, piemēram, atbilstošas infrastruktūras attīstība, kam prioritātes līmenī nav pievērsta pienācīga uzmanība. Minētie apsvērumi ņemti vērā programmas aktualizētajā versijā, un uzdevumi papildināti ar rīcībām, kas vērstas uz elektrotransporta uzlādes punktu attīstību. Tendences un prognozes, kas attiecināmas uz automobilizācijas līmeni Latvijā, satiksmes intensitātes izmaiņām RMA, liecina ka privātā autotransporta izmantošana palielināsies straujāk, nekā pasažieru skaits Rīgas sabiedriskajā transportā un reģionālajos maršrutos, kā arī pārvadājumos pa dzelzceļu. Paredzams, ka valsts īstenotā politika, pārbūvējot daļu noslogotāko autoceļu par ātrgaitas maģistrālēm palielinās areālu, no kura Rīga būs sasniedzama īsākā laika periodā. Šie izaicinājumi nav pietiekoši atspoguļoti AP2027 un, iztrūkstot atbilstošai rīcībpolitikai, nav sagaidāmas straujas pozitīvas izmaiņu tendences nākotnē.

4.1.1. Padarīt sabiedrisko transportu par Rīgas mobilitātes mugurkaulu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: attīstības programma ietver 17 rīcības, kas vērstas uz dažāda veida sabiedriskā transporta sistēmu attīstību un pilnveidošanu. Pozitīva ietekme uz norādītajiem aspektiem sagaidāma līdz ar sabiedriskā transporta pasažieru skaita pieaugumu, kas veicinās privātā autotransporta izmantošanas samazināšanos pilsētvidē un attiecīgi ar aspektiem saistīto emisiju apjomu samazināšanos (SEG emisijas, gaisu piesārņojošās vielas, trokšņa emisijas). Rīcības vērstas gan uz SIA "Rīgas satiksmes" sniegto sabiedriskā transporta pakalpojumu pilnveidošanu, gan reģionālo sabiedrisko transportu un dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem. Pēdējie no minētajiem īpaši uzsverami, jo potenciāli sniedz iespēju samazināt Rīgas robežu šķērsojošo jeb iebrucošā privātā autotransporta skaitu, kas rada būtisku pienesumu kopējā transporta sistēmā. Saskaņoti plānotas arī investīcijas, kas radīs tiešu slodzes samazinājumu līdz ar ūdeņraža elementu darbināmu un videi draudzīgu sabiedriskā transportlīdzekļu iegādi, kā arī veicinās rīcību izpildi, paredzot nepieciešamās infrastruktūras un labiekārtojuma izbūvi.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

4.1.2. Ieviest mobilitātes hierarhiju

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: rīcību plānā un investīciju plānā ir ietvertas vairākas rīcības, kuras paredz attīstīt gājējiem un velobraucējiem paredzēto infrastruktūru (gājēju ielu un pāreju izbūve, veloceļu tīkla paplašināšana u.c.), tādējādi veicinot gājēju un velobraucēju īpatsvara palielināšanos. Šāda veida pasākumi, kas veicina autotransporta izmantošanas samazināšanu, sekmējot pāreju uz ilgtspējīgu mobilitāti, samazina ar autotransporta izmantošanu saistītās gaisa piesārņojošo vielu, SEG un trokšņa emisijas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

4.1.3. Mobilitāti attīstīt sabalansēti

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: Rīcības plānā un Investīciju plānā ir ietvertas daudzveidīgas rīcības un projekti mobilitātes attīstībai – Investīciju plānā cita starpā ietverti 10 projekti, kas vērsti uz ielu pārbūvi vai jaunu ielu izbūvi; šādu projektu tiešais pienesums attiecībā uz klimata pārmaiņām, gaisa kvalitāti un troksni nav vērtējams viennozīmīgi, un lielāku pienesumu rada satiksmes drošības kritērijā. Būtisku pozitīvu ietekmi uz augstākminētajiem trim vides aspektiem radītu Rīcības plānā iekļautās zemās emisiju zonas ieviešana, kurai identificējama tieša, būtiska ilgtermiņa pozitīva ietekme klimata pārmaiņu, gaisa kvalitātes un trokšņa

piesārņojuma kontekstā. Tāpat pasākumi, kas veicina pāreju uz alternatīvo degvielu izmantošanu sabiedriskā transporta sektorā, kā arī plānotie pētījumi par ostas mobilitāti un integrāciju transporta sistēmā, var radīt ilgtermiņa ieguvumus attiecīgajos aspektos.

- Gaisa kvalitāte: Aktualizētā programmas versija papildināta ar rīcībām, kas paredz pretputekļu pasākumu īstenošanu ielās bez cietā seguma, kā arī precīzē rīcību paredzamos rezultātus, aktualizējot nepieciešamību ielu atjaunošanas laikā veikt cietā seguma ieklāšanu ielās ar grants segumu. Norādītās rīcības ir ar nozīmīgu pozitīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti lokālā mērogā, savukārt ietekme pilsētas mērogā būs atkarīga no īstenoto pasākumu mēroga.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

4.1.4. Veidot ērtu un drošu mobilitāti daudzveidīgas publiskās ārtelpas attīstībai

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: Rīcības plānā zem uzdevuma paredzēta rīcība – Publiskās lietošanas dzelzceļa līnijas Rail Baltica trases teritorijas lokālpilnošanas izstrāde –, kas nodrošinās Rail Baltica dzelzceļa līnijas integrāciju Rīgas centrālajā multimodālajā sabiedriskā transporta mezglā, tādējādi veicinot sabiedriskā transporta izmantošanu, iebraucot pilsētā ar vilcienu. Līdzīgi kā augstāk sniegtajos vērtējumos, arī šajā gadījumā sabiedriskā transporta savienojumu attīstība var samazināt nepieciešamību izmantot autotransportu. Savukārt Investīciju plāns koncentrējas uz labiekārtojuma projektiem, kas cita starpā ne tikai veicina labvēlīgākus apstākļus, pārvietojoties ar kājām, bet arī labiekārtojuma projektu ietvaros paredzētā koku stādīšana paaugstinās pilsētvides noturīgumu pret klimata pārmaiņām, īpaši karstuma viļņu laikā (radot noēnojumu un samazinot karstuma salas efektu).

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

4.1.5. Veicināt sadarbību mobilitātes jomā Rīgā un Pierīgā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: uzdevuma īstenošanai noteiktās rīcības ir primāri fokusētas uz sabiedriskā transporta attīstību un izmantošanas pieaugumu, izmantojot dažādus sadarbības modeļus. Šādi pasākumi, kas vērsti uz sabiedriskā transporta izmantošanas palielināšanu un privātā autotransporta izmantošanas nepieciešamības samazināšanu, var atstāt netiešu pozitīvu ietekmi uz SEG emisiju un gaisa piesārņojošo vielu, kā arī trokšņa emisiju samazināšanu, ko rada privātā autotransporta izmantošana.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↔ ↘	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	+
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↔ ↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔ ↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	0
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķīroto atkritumu apjomā, %	↔ ↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķīroto atkritumu apjomā, %	↔ ↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
	Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔ ↗
Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)		↔ ↗	+
Benzola emisijas (t/gadā)		↗	+
Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)		↔	++
NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Brīvības iela 73		↔	++
– Mīlgrāvja iela 10 – Kantora iela 32		↔	0
Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %		↔	+
Vides troksnis		Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔ ↘	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔	+
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↙	+
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↙	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↙	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↙↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↙↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↙↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↙	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↙	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↙↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

4.2. Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide

Mērķis: Izveidot kvalitatīvu, drošu, pieejamu, viegli uztveramu, dizainiski pārdomātu un vienotu pilsētvides tīklojumu, kurā cilvēki vēlas uzturēties, kur ir klātesoša daba, nodrošināta visaptveroša vides pieejamība un likvidētas formālās ierobežojošas barjeras. Panākt, ka līdz 2027. gadam pakāpeniski pieaug to rīdzinieku un pilsētas viesu skaits, kuri brīvo laiku pavada pilsētvīdē, respektīvi – ka publiskā ārtelpa kļūst par daudzfunkcionālu un pilnvērtīgu sabiedrisko aktivitāšu norises vietu.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Klimata pārmaiņas: prioritātes ietvaros stratēģiskajā daļā akcentēts viens no blīvi apbūvētas pilsētvides lielākajiem izaicinājumiem klimata pārmaiņu kontekstā – siltumsalas efekts, kas mainīga klimata ietekmē (tropiskās naktis, karstuma viļņi) paliek arvien aktuālāks, līdz ar to jānodrošina pielāgošanās pasākumu īstenošana, lai samazinātu ar siltumsalu saistītos riskus.
- Gaisa kvalitāte, vides troksnis: pozitīvi vērtējams tas, ka stratēģiskajā daļā ietverts uzdevums, kas vērsts uz to, lai mazinātu nepieciešamību iedzīvotājiem pārvietoties pilsētas ietvaros (vērtēts kumulatīvi ar 6. prioritātē ietvertajiem uzdevumiem, kas vērsti uz pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu).
- Bioloģiskā daudzveidība: prioritātes ietvaros stratēģiskā daļā identificē virkni zaļās infrastruktūras elementu un dabiskas vides teritoriju, kuru mērķtiecīga pārvaldība un apsaimniekošana ir nozīmīgs aspekts dzīves kvalitāti veicinošas pilsētvides un iedzīvotāju labsajūtas nodrošināšanai. Vides ekoloģisko aspektu respektēšana un dabas vides izmantošanas infrastruktūras uzlabošana, no vienas puses var palielināt slodzi uz bioloģisko daudzveidību, bet no otras puses, pārdomāta un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība samazina rekreācijas negatīvo slodzi uz ekosistēmām, piemēram, ūdenstilpju eutrofikāciju un ekoloģiskās kvalitātes pasliktināšanos
- Kultūrvēsturiskās vērtības: prioritātes fokusā ir pilsētvides publiskās ārtelpas attīstība, pasvītrojot, ka apkaimju attīstība veicama caur kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, kā arī spilgtu laikmetīgu iezīmju ieviešanu. Prioritātes īstenošanas ietvaros paredzēta virkne rīcību kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai un atjaunošanai. Tomēr, neskatoties uz to, stratēģiskajā daļā nav noteikti atbilstoši prioritātes un uzdevumu izpildes rādītāji.

4.2.1. Attīstīt apkaimju centrus, veicinot publiskās ārtelpas funkcionālo daudzveidību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas: vairākas uzdevuma ietvaros plānotās rīcības un pasākumi tiešā veidā attiecas uz apkaimju klimatnoturīguma palielināšanu. Īpaši akcentējama brīvkrānu pieejamības plāna pilsētvidē izstrāde – bezmaksas brīvi piekļūstama dzeramā ūdens pieejamība ir uzskaitīta starp prioritārajiem pasākumiem arī Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā laika posmam līdz 2030. gadam, norādot pašvaldības kā iesaistītās institūcijas pasākuma īstenošanā. Arī ūdensmalu labiekārtošana un publiski pieejamo zaļo teritoriju attīstība (t.sk., koordinēta dārzu un parku atjaunošana) palielina klimatnoturīgumu urbānajā vidē.
- Gaisa kvalitāte, vides troksnis: potenciāli pozitīva ietekme sagaidāma no uzdevuma ietvaros izstrādājamā Apkaimju centru attīstības plāna īstenošanas, ja tas spēs nodrošināt to, ka mazinās nepieciešamība pēc mobilitātes.
- Atkritumi un aprites ekonomika: uzdevuma ietvaros plānoto vides labiekārtojuma elementu (publiskās tualetes, atkritumu urnas) uzstādīšana atbilstoši plānotajām pilsētvides labiekārtojuma dizaina vadlīnijām, un to atbilstoša apsaimniekošana uzlabos publiskās ārtelpas pievilcību un funkcionalitāti, kā arī samazinās vides piesārņojuma risku. Brīvkrānu pieejamība var veicināt dzērienu plastmasas iepakojuma izmantošanas samazināšanu.

- Bioloģiskā daudzveidība: plānotās rīcības un pasākumi paredz atsevišķus pasākumus, kuru netiešā ietekme var lokāli samazināt negatīvo slodzi uz bioloģisko daudzveidību.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas Centrāltirgus apkārtnes revitalizācijas projekts var pozitīvi ietekmēt Centrāltirgus vēsturiskās apbūves kompleksa kultūrvēsturisko vērtību. Jaunu pieminekļu un piemiņas vietu izveidošana, kā arī jaunu mākslas un dizaina objektu integrēšana pilsvētvidē ilgtermiņā var radīt pozitīvu ietekmi uz pilsētas nākotnes kultūrvēsturiskā potenciāla attīstību.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Bioloģiskā daudzveidība: attīstot rekreācijas un atpūtas infrastruktūru apkaimēs, iespējama negatīva ietekme uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas platībām, piemēram, Mežaparka apkaimes teritorijās. Pasākumu plānošana un īstenošana veicama apzinot un respektējot dabas daudzveidības saglabāšanai nozīmīgus elementus.

4.2.2. Saglabāt, pilnveidot un ilgtspējīgi apsaimniekot zaļo infrastruktūru Rīgā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte: uzdevuma īstenošanai noteikti vairāki pasākumi, kas orientēti apstādījumu un zaļās infrastruktūras pilnveidošanu, meža teritoriju uzlabošanu un attīstību. Apstādījumi un zaļā infrastruktūra spēlē būtisku lomu mikroklimata regulācijā un siltumsalas efekta mazināšanā, kā arī uzlabo gaisa kvalitāti.
- Bioloģiskā daudzveidība: uzdevuma īstenošanai plānotie pasākumi plaši aptver plānošanas un rīcības aktivitātes Rīgas pilsētas teritorijas un piegulošajās mežu platībās, kā arī pilsētvīdē (zaļās infrastruktūras pilnveidošana, aizsargājamo koku saglabāšana). Projektu īstenošana zaļās infrastruktūras pilnveidošanai un sabalansētai izmantošanai atstās pozitīvu ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas Centrāltirgus teritorijas revitalizācija uzņēmējdarbības veicināšanai var pozitīvi ietekmēt Centrāltirgus vēsturiskās apbūves kompleksa kultūrvēsturisko vērtību.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.2.3. Veicināt plašāku pieejamību krastmalām un ūdens telpām un to lietojumu, kā arī attīstīt nepieciešamo infrastruktūru

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Bioloģiskā daudzveidība: uzdevuma īstenošanai plānotie peldvietu labiekārtošanas pasākumi mazinās rekreācijas negatīvo ietekmi uz ūdensobjektiem (piem., eitrofikācijas samazināšana), kas atstās pozitīvu ietekmi uz ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti.
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks: tiek paredzēti dažādi pasākumi virszemes ūdensobjektu un ūdensmalu izmantošanai (t.sk. normatīvo aktu un regulējumu izstrāde ūdensmalu attīstībai, piestātņu izbūvei u.c.), kas var atstāt ietekmi uz ūdensobjektu kvalitāti. Pozitīvi vērtējams, ka tiek paredzēts izmantot tādus ūdensobjektus un atbalstīt tādus virszemes ūdens izmantošanas projektus, kuri nerada apdraudējumu ūdens kvalitātei vai ūdens resursiem. Pie sasniedzamajiem

rezultātiem ir norādīts, ka tas nodrošinās ūdens objektu kvalitātes sasniegšanu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošajās ūdenstilpēs atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likuma prasībām. Tomēr jāatzīmē, ka paredzētie pasākumi nav tieši vērsti uz ūdens kvalitātes uzlabošanu ūdensobjektos un kvalitātes sasniegšanu.

- Augsne un piesārņojums: aktualizētā versija papildināta ar Zunda kanāla revitalizācijas projektu, ko paredzēts īstenot Dzirciema un Ķīpsalas apkaimēs. Ņemot vērā, ka potenciālajā projekta teritorijā Dzirciema apkaimes daļā, kas tieši pieguļ Zunda kanālam, ir reģistrētas 4 potenciāli piesārņotas vietas, pozitīva ietekme sagaidāma, ja projekta priekšizpētes ietvaros tiks nodrošināt šo vietu izpēti un tālāka aktivitāšu plānošana, balstoties uz izpētes rezultātiem.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.2.4. Saglabāt pilsētas kultūrvēsturisko ainavu, saudzējot un atjaunojot apbūves aizsardzības teritorijas

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: pozitīvi vērtējams, ka Nacionālā zooloģiskā dārza ēku rekonstrukcijas projekta ietvaros noteiktas energoefektivitātes prasības.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: uzdevuma īstenošanas ietvaros ir paredzēta virkne rīcību un projektu pieminekļu, vēsturisku ēku un citu kultūrvēsturiski svarīgu objektu rekonstrukcijai un restaurācijai. Aktualizētajā AP2027 redakcijā Rīcības plāns papildināts ar rīcībām “Definētas prasības vēsturiskās struktūras saglabāšanai un integrēšanai attīstības projektos” un “Vēsturisko industriālo un sabiedriskās lietošanas objektu saraksta izveidošana, piešķirot tiem pilsētai svarīgo vēsturisko objektu statusu”, kas var radīt būtisku pozitīvu ietekmi kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas kontekstā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.2.5. Veidot vienotu un pieejamu publiskās ārtelpas tīklojumu ar ērtu navigāciju un pārdomātu pilsētvides komunikāciju

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: nepārtrauktas gājējiem ērtas un patīkamas infrastruktūras īstenošanas projekti veicina pārvietošanos ar kājām, tādējādi samazinot autotransporta plūsmas pilsētā un ar to saistītās SEG, gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisijas.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: uzdevuma īstenošanas ietvaros paredzētas rīcības un projekti, kas ir vērsti uz kultūrvēsturisko vērtību popularizēšanu (Rekreācijas un kultūrvēstures ceļvedis – Mobilās aplikācijas izstrāde) un pieejamības uzlabošanu (Vecrīgas publiskās ārtelpas attīstības un pieejamības veicināšana).

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.2.6. Izveidot kompleksas pilsētvides pārvaldības modeli

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Bioloģiskā daudzveidība: nodrošinot informācijas apkopošanu (datu ievākšana), ekosistēmu pakalpojumu novērtējumu Rīgā, kā arī Rīgas metropoles areālā, un pilnveidojot informācijas pārvaldības sistēmas (ģeotelpisku datu uzturēšana un plaša pielietošana), var uzlabot dabas vērtību apzināšanas, ilgtspējīgas izmantošanas plānošanas un saglabāšanas pasākumu realizācijas sekmes.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: plānotās rīcības ir primāri vērstas uz informācijas apkopošanu un dokumentu izstrādi tālākam atbalstam lēmumu pieņemšanā. Īpaši jāatzīmē rīcība "Radīt un prototipēt pašvaldības un privātīpašnieku kumulatīvu aktivitāšu instrumentu ar pašvaldības līdzfinansējuma elementiem pilsētvidi degradējošu pazīmju novēršanai", kas ilgtermiņā var būtiski veicināt pilsētvidi degradējošo objektu un teritoriju revitalizāciju.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.2.7. Veidot pilsētas iedzīvotājiem un viesiem drošu pilsētvidi

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	0
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↙	+
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	+
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	++
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↗	0

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķīrotā atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķīrotā atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	+
	Dienų skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔↔	0
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ - Brīvības iela 73 - Mīlgrāvja iela 10 - Kantora iela 32	↔↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔↔	0
	Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔↔
Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %		↔↘	+
Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %		↔↔	+
Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)		↔↘	+
Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos		↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↘	+
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	+
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	+
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↙↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↙↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↙↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↙↘	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↙↘	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↙↗	+
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	+

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
1.	Energoefektīva apgaismojuma uzstādīšana	Realizējot fasāžu izgaismošanas projektus un apgaismojuma projektēšanas un izveides projektus, rekomendējams izvirzīt kā obligāto prasību energoefektīvu apgaismes ķermeņu izmantošanu (papildus tiem nosacījumiem, kas izvirzīti kā obligāta prasība atbilstoši MK noteikumiem Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība").	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā.</u> Zaļie publiskie iepirkumi horizontāli tiek skatīti 6. prioritātes 6.2. uzdevumā "Uzlabot pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbu, sadarbību un darbības koordinēšanu".
2.	Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm	Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku atjaunošanu, jāizvirza energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim).	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā</u>
3.	Apstādījumu izveidošana Centrāltirgus teritorijā un tās apkārtnē	Īstenojot Centrāltirgus un tās apkārtnes revitalizācijas projektus, ieteicams publiskajā ārtelpā nodrošināt apstādījumus. Atbilstoši Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstam Centrāltirgus un	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā</u>

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
		Spīķeru teritorijas ir noteiktas kā teritorijas ar augstu potenciālu apstādījumu izveidošanai, izmantojot plašu dažādu veidu apstādījumu klāstu.	
4.	Kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana RVC un RVC AZ	Veicot būvniecības un labiekārtošanas darbus RVC un RVC AZ, ņemt vērā teritorijas attīstības priekšnoteikumus, kas noteikti Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā.	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā</u>
5.	Sabiedrības vides apziņas veicināšana	Īstenojot pasākumus saistībā ar rekreācijai nozīmīgu mežu masīvu labiekārtošanu, papildus ieteicams veicināt sabiedrības vides apziņu par atkritumu neatstāšanu dabā. Ieteicams izmantot Dabas aizsardzības pārvaldes sadarbībā ar Pasaules dabas fondu izstrādātos informatīvās kampaņas "Dabā ejot. Ko atnesi, to aiznes" materiālus.	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā.</u> Aktualizētajā AP vides izglītībai paredzēta rīcība "Sabiedrības paradumu maiņas un izpratnes par pilsētvides un klimata pārmaiņu jautājumiem veicināšana", kas saistīta ar Zinātņu un inovācija centra izveidi, kā arī plānota Rīgas mežu rīcība: "Neformālas izglītības un interešu programmu piedāvājuma nodrošinājums par Rīgas pilsētas mežiem, dārziem un parkiem".
6.	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošana	Pašvaldībai, veicot iepirkumu par publiskās ārtelpas uzturēšanu, ieteicams papildus MK noteikumos Nr. 353 noteiktajiem kritērijiem, izmantot arī EK izstrādātos ZPI kritērijus, kas pieejam EK mājaslapā ⁷² .	<u>Ieteicams noteikt ZPI principu izmantošanu plānošanas dokumentā. Jāņem vērā īstenošanas gaitā.</u> ZPI horizontāli tiek skatīti 6. prioritātē 6.2. uzdevumā "Uzlabot pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbu, sadarbību un darbības

⁷² https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
			koordinēšanu". Uzdevuma apraksts paredz, ka "Iepirkumu process ir maksimāli caurskatāms, tiek ieviesti inovatīvie, sociāli atbildīgie un zaļie iepirkumi".
7.	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	Pilsētas zaļināšanas plāna sagatavošanu rekomendē ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030 un šāda plāna izstrāde un ieviešana dotu ieguldījumu vairāku AP2027 prioritāšu (piem., Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā, Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide, Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai, Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta un Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku) mērķu un uzdevumu sasniegšanai, kā arī palīdzētu risināt gaisa kvalitātes, klimata ietekmes mazināšanas un pielāgošanās, trokšņa negatīvās ietekmes mazināšanu u.c. jautājumus, tāpēc tieši uz šo uzdevumu fokusēta plānošanas dokumenta sagatavošana un īstenošanas uzsākšana būtu priekšnoteikums izvirzīto prioritāšu mērķu sasniegšanai. Tāpat ieteicams paredzēt vispusīga dabas un vides kapitāla novērtējuma veikšanu gan pašvaldības pārvaldītajās, gan arī citu īpašnieku apsaimniekotajās teritorijās, kas sniegtu atbalstu pilsētas attīstības ilgtspējības novērtējumam kopumā	<u>Nemts vērā.</u> Pilsētas zaļināšanas plāna izstrāde ir ietverta kā aktivitāte Rīcības plānā ietvertajā rīcībā "Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas izstrāde" (Projekta ID APS0529). Detālāka rīcību un projektu priekšlikumu iekļaušana tiks izvērtēta AP2027 aktualizācijas ietvaros pēc Pilsētas zaļināšanas plāna izstrādes.
8.	Rekreācijas un atpūtas infrastruktūras attīstība	Pasākumu plānošana un īstenošana veicama, apzinot un respektējot dabas daudzveidības saglabāšanai nozīmīgus elementus	<u>Jāņem vērā</u> <u>īstenošanas gaitā</u>
9.	Ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte	Plānojot virszemes ūdensobjektu un ūdensmalu izmantošanu, jāņem vērā ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte (skat. 3.6.1. tabulu)	<u>Jāņem vērā</u> <u>īstenošanas gaitā</u>
10.	Potenciāli piesārņoto vietu izpēte Zunda kanāla revitalizācijas projekta ietvaros	Pirms tālāku aktivitāšu plānošanas ir jānodrošina potenciāli piesārņoto vietu izpēte, kas var ierobežot vai mainīt aktivitāšu mērogu un īstenošanas termiņus. Konstatējot piesārņojumu,	<u>Jāņem vērā</u> <u>īstenošanas gaitā</u>

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
		jānodrošina atbilstošu pasākumu plānošana.	

4.3. Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai

Mērķis: Laba vides kvalitāte, kas labvēlīgi ietekmē iedzīvotāju veselību, labsajūtu, un vēlmi būt fiziski, sociāli un ekonomiski aktīviem. Veidot un uzturēt patīkamu, daudzveidīgu un klimata pārmaiņām pielāgotu vidi, kurā dabā balstīti risinājumi sekmē vides kvalitāti, pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu mazināšanu.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Klimata pārmaiņas: prioritāte pēc būtības fokusējas uz vidi un klimata pārmaiņām un to ietekmi. Stratēģiskajā daļā akcentēti abi klimata pārmaiņu politikas kontekstā aktualizētie jautājumi – klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām. Minēta arī zaļās infrastruktūras un pilsētas ekosistēmu nozīme klimatnoturīguma veicināšanai, kas atbilst arī ES pielāgošanās klimata pārmaiņām politikas virzieniem. Lai gan daļēji klimatnoturīguma kontekstā zaļās infrastruktūras attīstības projekti tiek paredzēti zem citas prioritātes (skat. cita starpā prioritāti “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide”).
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: plānošanas dokuments izvirza radīto atkritumu daudzuma samazināšanu kā vienu no plānošanas perioda izaicinājumiem līdzās visaptverošas atkritumu šķirošanas ieviešanas veicināšanai, atbalstam atkritumu otrreizējai izmantošanai un pārstrādei, kā arī bezatkritumu tehnoloģiju ieviešanai. Tomēr, jāatzīmē, ka šīs prioritātes ietvaros plānotās rīcības un investīciju projekti ir saistīti tikai ar radīto atkritumu apsaimniekošanu un neparedz pasākumus, kas veicinātu atkritumu neradīšanu.
- Gaisa kvalitāte: plānošanas dokuments stratēģiskajā daļā aptver būtiskākos uzdevumus gaisa kvalitātes jomā, proti, samazināt gaisa piesārņojumu un paplašināt centralizēto pakalpojumu pārklājumu un pieslēgumu skaitu, vai veicināt decentralizētu inovatīvu atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju, iekārtu un risinājumu ieviešanu, kur nav iespējami pieslēgumi centralizētai siltumapgādei. Kā būtiska un neatņemama labas gaisa pārvaldības sistēmas daļa, vērtējama arī uzraudzības sistēma un sabiedrības informēšana, kam stratēģiskajā daļā ir pievērsta atbilstoša uzmanība. Vienlaikus jānorāda, ka prioritātes rādītāji ir vērsti uz galvenokārt uz transporta radītā piesārņojuma novērtēšanu, līdz ar to nav tieši saistīti ar prioritātē definētajiem uzdevumiem.
- Vides troksnis: Plānošanas dokumentā vides troksnis iedzīvotāju veselību apdraudošs vides faktors un uzvirzīts uzdevums vides trokšņa piesārņojuma samazināšanai. Ņemot vērā, ka vides trokšņa pārvaldība Rīgas pilsētā tiek īstenota regulāri, novērtējot vides trokšņa piesārņojumu, kā arī izstrādājot un īstenojot

starpinstitucionāli saskaņotu rīcības plānu trokšņa mazināšanai, rīcības plāns un investīciju programma primāri ir vērsti uz šī pārvaldības modeļa saglabāšanu.

- Augsne un piesārņojums: prioritātes aprakstā identificēta nepieciešamība veikt sanācijas pasākumus apzinātajām piesārņotajām teritorijām un akvatorijām, kā arī realizēt attīrīto vietu labiekārtošanu un integrēšanu pilsētvidē. Atbilstoši pasākumi plānoti 3.2. uzdevuma ietvaros. Ņemot vērā, ka Rīgā piesārņotas vietas aizņem 355,8 ha lielu platību, bet potenciāli piesārņotas vietas – 329,9 ha (skat. 3. nodaļu), plānotais uzdevuma izpildes indikators (Attīrīto piesārņoto vietu platība, 5 ha (2027)), vērtējams kā nepietiekams.
- Bioloģiskā daudzveidība: prioritātes stratēģiskajā daļā kā viens no vides kvalitātes uzlabošanas uzdevumiem minēta bioloģiskās daudzveidības veicināšana un dabas vērtību saglabāšana, tomēr identificēti tikai atsevišķi rādītāji un paredzētie pasākumi situācijas uzlabošanai šajā jomā. Akcentēti pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumi, kuriem varētu būt pozitīvs ieguldījums bioloģiskās daudzveidības stāvokļa uzlabošanai, bet netiek uzsvērta dabiskos procesos balstītu risinājumu plašāka izmantošana.

4.3.1. Pilnveidot vides kvalitātes un klimata pārmaiņu ietekmes uzraudzības un sabiedrības informēšanas sistēmu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, ūdens kvalitāte un plūdu risks: uzdevuma ietvaros ir paredzētas rīcības un projekti, kuru mērķis ir uzlabot pieejamos datus un monitoringa sistēmu. Īpaši uz klimata pārmaiņu datu pilnveidi orientēti projekti iekļauj EUCityCalc projektu, kura mērķis ir sniegt atbalstu publiskā sektora institūcijām klimatneitralitātes plānošanas procesā, piedāvājot apgūt un lokalizēt perspektīvu modelēšanas pieeju un klimata politikas rīcību virzienu un scenāriju modelēšanas instrumentu, kā arī klimata scenāriju modelēšanas un monitoringa sistēmas projekti, kuri iekļauti rīcības plānā. Datu ieguves pilnveides un monitoringa sistēmas izveidošanas rīcības tiešā veidā neietekmē klimata pārmaiņu un plūdu riska aspektu, bet potenciāli rada būtiskas netiešas pozitīvas ietekmes (t.sk., palīdzot izvēlēties atbilstošus klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumus, pamatojoties uz faktiskām emisijām, kā arī noteikt jutīgākos un lielākam riskam pakļautos aspektus, kuriem nepieciešams stiprināt klimatnoturīgumu). Zem uzdevuma iekļauti arī sabiedrības informēšanas pasākumi energopratības un klimata jautājumos, kas arī atstāj netiešu pozitīvu ietekmi klimata pārmaiņu aspekta kontekstā.
- Gaisa kvalitāte: uzdevuma ietvaros paredzēta gan monitoringa sistēmas, gan brīdināšanas sistēmas uzturēšana, kas ir nozīmīgi gaisa kvalitātes pārvaldības sistēmas elementi. Zem uzdevuma iekļauti arī sabiedrības informēšanas pasākumi energopratības un vides jautājumos, kas arī atstāj netiešu pozitīvu ietekmi gaisa kvalitātes kontekstā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.3.2. Uzlabot vides kvalitāti

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma mērķis tiešā veidā attiecas uz vides stāvokļa uzlabošanu. Rīcības plānā iekļauti četri pasākumi, kas veicina energoefektivitātes uzlabošanas jautājumus, kā arī emisiju samazināšanu no kurināmā izmantošanas. Rīcības plānā ir iekļauts pasākums, kas veicinās AER īpatsvaru enerģijas ražošanā AS “Rīgas Siltums”. Jānorāda, ka atkarībā no izmantotā AER veida ietekmes var atšķirties – piem., biomasas izmantošanas īpatsvara palielināšana, var radīt negatīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti. Potenciālo negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti var mazināt, paralēli īstenojot citu rīcības plāna iekļauto projektu – “Gaisa kvalitātes aspektu ievērošana kurināmā izvēlē”, kur arī ka galvenais izpildītājs ir noteikta AS “Rīgas Siltums”. Tāpat pozitīva ietekme sagaidāma rīcības “Gaisa aizsardzības prasību iestrāde pilsētplānošanas dokumentos un pašvaldības saistošajos noteikumos” īstenošanas rezultātā.
- Vides troksnis: Rīcības plāns paredz palielināt ar trokšņa līmeni apmierināto iedzīvotāju skaitu Rīgas apkaimēs, uzturot klusos rajonus, kā arī izstrādājot rīcības plānu trokšņa samazināšanai un īstenojot tajā paredzētos pasākumus. Jāatzīmē, ka Investīciju plānā nav identificēta virkne trokšņa mazināšanas pasākumu, kas ir neatraujami saistīti ar transporta infrastruktūras sakārtošanu. Lai gan plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošana varētu sekmēt trokšņa piesārņojuma līmeņa samazināšanos, kā arī augstam trokšņa līmenim pakļautā iedzīvotāju skaita samazināšanos, tomēr definētās rīcības un projekti varētu būt nepietiekami gan Rīgas pilsētas pašvaldības, gan ES izvirzīto mērķu sasniegšanai.
- Bioloģiskā daudzveidība: uzdevuma mērķis vistiešāk skar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas aspektus, kas arī minēts uzdevuma formulējumā. Rīcības plānā ir iekļauti atsevišķi pasākumi, kas nodrošinās pozitīvu ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības un dabas vērtību saglabāšanu. Tāpat paredzēta plānošanas dokumentu izstrāde, kas var dot pozitīvu ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un uzlabošanas pasākumu plānošanai nākotnē..
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks: ir paredzētas rīcības, kuras vērstas uz esošā kanalizācijas tīkla atjaunošanu un pārbūvi, kas nākotnē sekmēs lietus ūdeņu atdalīšanu no sadzīves kanalizācijas. Tas mazinās kanalizācijas sistēmas pārslodzi un neattīrītu notekūdeņu iespējamo nonākšanu vidē. Būtisku pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti atstās jaunu lietus ūdens attīrīšanas risinājumu testēšana bīstamu vielu un toksīnu ieplūdes ierobežošanai Baltijas jūrā.
- Augsne un piesārņojums: Ir plānotas 2 rīcības un 2 projekti. Vienas rīcības ietvaros paredzēta potenciāli piesārņotu vietu izpēte, lai noteiktu nepieciešamos sanācijas pasākumus, nenorādot ģeogrāfisko piesaisti. Pārējie pasākumi vērsti uz pasākumu īstenošanu šādās teritorijās: Kīleveina grāvis, Sarkandaugavas kanāls, poligons “Getliņi” un piegulošā teritorija.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.3.3. Mazināt plūdu un krastu erozijas riskus

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, ūdens kvalitāte un plūdu risks: pretplūdu pasākumu īstenošana, kā arī meliorācijas sistēmu inventarizēšana vērtējama pozitīvi gan plūdu risku kontekstā, gan klimata pārmaiņu kontekstā, jo tie tiešā veidā ir saistīti ar pilsētas klimatnoturīguma paaugstināšanu. Pasākumi netieši uzlabos arī ūdens kvalitāti.

Aktualizētajā AP2027 redakcijā iekļauta rīcība preterozijas pasākumu īstenošanai Daugavas krasta posmam no Daugavmalas ielas 17 līdz Aroniju ielas galam. Tāpat aktualizētajā AP2027 ir iekļauti vairāki pasākumi, kuri vērsti uz dažādu grāvju un lietusūdeņu sistēmu sakārtošanu, kas viennozīmīgi atstās pozitīvu ietekmi gan uz plūdu risku, gan ūdens kvalitāti.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Bioloģiskā daudzveidība: pasākumu īstenošana mazajās ūdenstecēs var apdraudēt bioloģiskās daudzveidības elementus; īstenojot pasākumus, jācenšas nodrošināt ūdensteču ekoloģisko un dzīvotņu funkciju saglabāšanu.

4.3.4. Nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīviem un pieejamiem komunālajiem pakalpojumiem

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotās rīcības primāri fokusējas uz emisijas samazināšanu no individuālām iekārtām (piem., virszemes ūdensgūtvies dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas "Daugava" ūdens filtrācijas ēkas apkures sistēmas atjaunošana) un centralizēto siltumapgādes tīklu uzlabošanu, t.sk., īstenojot pilotprojektus par AER un zemāku emisiju alternatīvām individuālajās sadedzināšanas iekārtās. Investīcijas uzlabojumos apkures sistēmās var radīt tiešu pozitīvu ietekmi uz SEG un gaisa piesārņojošo vielu emisijas samazināšanu. Vienlaikus nav sagaidāms, ka pilotprojektu īstenošana ietekmēs prioritātes rādītāju gaisa aizsardzības jomā (monitoringa rezultāti Kantora ielā), jo apkaimē nav pieejama centralizētā siltumapgāde.
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks: Lai efektīvi izmantotu bioloģisko attīrīšanas staciju "Daugavgrīva", ir būtiski samazināt lietus notekūdeņu īpatsvaru kopsistēmas kanalizācijā. Investīciju plānā ir iekļauti projekti bioloģiskās attīrīšanas stacijas "Daugavgrīva" darbības un attīrīšanas efektivitātes uzlabošanai (pirmreizējā un otrreizējā nostādinātāja atjaunošana) atstās tiešu pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti. Tiks samazināta piesārņojošo vielu ieplūde vidē. Papildus, ir paredzēts ļoti plašs projektu klāsts pilsētas kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas modernizācijai un paplašināšanai, kas palielinās esošo centralizēto pakalpojumu pārklājumu un pieslēgumu skaitu. Līdz ar to tiks samazināti decentralizētie pakalpojumi un samazināta ietekme uz ūdens kvalitāti virszemes ūdens objektos un pazemes ūdeņos. Tāpat pozitīvi vērtējama jaunu attīrīšanas iekārtu un urbuma izbūve 7 daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām Mangaļsalā. Aktualizētajā AP2027 ir iekļauts projekts – ārpus Rīgas pilsētas ūdenssaimniecības aglomerācijas esošo apkaimju pievienošana centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kas palielinās ienākošo piesārņojuma apjomu attīrīšanas iekārtās "Daugavgrīva". Tā kā ir paredzēts uzlabot attīrīšanas efektivitāti attīrīšanas iekārtās "Daugavgrīva", kopumā projekts vērtējams pozitīvi, jo tas samazinās piesārņojuma nonākšanu no decentralizētajām sistēmām arī ārpus Rīgas ūdenssaimniecības aglomerācijas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.3.5. Nodrošināt vidi draudzīgas atkritumu saimniecības attīstību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: uzdevuma ietvaros plānotās rīcības ietver atkritumu šķirošanas laukumu izveidi, pāreja uz ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu kapsētās, kā arī BNA pārstrādes iekārtu attīstību un atkritumu apglabāšanas infrastruktūras attīstību poligonā "Getliņi". Šie pasākumi veicinās Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. – 2028. gadam noteikto mērķu sasniegšanu attiecībā uz BNA īpatsvara samazināšanu apglabājamo atkritumu apjomā. Pozitīva ietekme paredzama arī rīcībām un investīciju projektiem, kas saistīti ar dalīto atkritumu vākšanu, īpaši ja to ietvaros tiks nodrošināta tekstilmateriālu atkritumu un BNA šķirošana. Īpaši pozitīvi vērtējama plānotā rīcība, kas saistīta ar vienreizlietojamo produktu samazināšanu. Rīcība, cita starpā, paredz izveidot depozītsistēmu atkārtoti izmantojamiem traukiem ēdiena un dzērienu līdzņemšanai pasākumu vietās, kā arī ūdens pudeļu uzpildes iekārtu uzstādīšanu publiskajos pasākumos un pašvaldības iestādēs. Ieteicams prasību par depozītraukiem un ūdens pudeļu uzpildes iekārtu uzstādīšanu pasākumos noteikt pašvaldības saistošajos noteikumos.

Aktualizētais Rīcības plāns paredz izveidot centrus, kuros iedzīvotāji var atstāt otrreizējai izmantošanai lielgabarieta atkritumus un elektroierīces, kā arī salabot savas mantas, kuras var izmantot turpmāk. Kaut arī Rīcības plānā nav noteikts plānoto centru skaits un izvietojums, šādu centru izveides uzsākšana vērtējama pozitīvi aprites ekonomikas principu ieviešanas kontekstā.

Rīcība, kas saistīta ar kompostēšanas veicināšanu paredzot kompostu kastu iegādes atbalstu, komposta kastu izveidi pie mazām daudzdzīvokļu mājām, ēdināšanas iestādēm un izglītības iestādēm vērtējama pozitīvi kā pilotprojekts, lai izvērtētu iespēju īstenot šādus pasākumus pilsētvidē un to atbilstību sanitāro un higiēnas prasību nodrošināšanai.

Rīcības plānā ietvertā rīcība "Atkritumu reģenerācijas ar enerģijas atguvi iekārtu izveide Pierīgas AAR poligonā "Getliņi" nav vērtējama viennozīmīgi no vides politikas ieviešanas viedokļa. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028. gadam atkritumu sadedzināšana ar enerģijas atguvi ir minēta kā rīcība, kas palīdzētu sasniegt ES Poligonu direktīvā (1999/31/EK) noteikto mērķi samazināt apglabāto sadzīves atkritumu apjomu līdz 10% no radītā atkritumu daudzuma. Savukārt ES direktīvā "Par atkritumiem" (2008/98/EK) ietvertajā atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā enerģijas reģenerācijai ir noteikta zemāka prioritāte par atkritumu pārstrādi (skat. paskaidrojumu zemāk "Iespējamās negatīvās ietekmes").

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: īstenojot rīcību "Atkritumu reģenerācijas ar enerģijas atguvi iekārtu izveide Pierīgas AAR poligonā "Getliņi" paredzama negatīva ietekme uz aprites ekonomikas principu ieviešanu. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2020/852 "Par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai" (Taksonomijas regula) 17. pantā ir noteikts, ka saimnieciskā darbība būtiski kaitē aprites ekonomikai, tostarp atkritumu rašanās novēršanai un reciklēšanai, ja minētās darbības rezultātā būtiski palielinās atkritumu rašanās, sadedzināšana vai apglabāšana, izņemot nepārstrādājamu bīstamo atkritumu sadedzināšanu.

- Gaisa kvalitāte, ūdens kvalitāte: iespējama negatīva ietekme no jaunu atkritumu apsaimniekošanas darbību uzsākšanas, t.sk. atkritumu sadedzināšanas ar enerģijas atgūvi uz ūdens un gaisa kvalitāti. Ietekmes samazināšanai jānodrošina atbilstoši izvērtējuma procedūru veikšana likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" ietvaros.

4.3.6. Mazināt klimata pārmaiņas

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma īstenošanas pamatā ir noteikti projekti un rīcības, kas veicina energoefektivitātes paaugstināšanu un energoefektīvu risinājumu ieviešanu. Pasākumi attiecas gan uz pašvaldības ēkām, gan daudzdzīvokļu namiem, tādējādi īstenojot ES līmenī noteikto ēku dekarbonizācijas politiku. Uzdevuma īstenošanas ietvaros paredzēti ne tikai tiešie energoefektivitātes uzlabošanas projekti ēkās, bet arī rīcības, kas vērstas uz energoefektivitātes sistēmiskiem uzlabojumiem, piem., Rīgas pilsētas siltumapgādes koncepcijas izstrāde 2021.-2030.gadam, Energo pārvaldības sistēmas izveide, ieviešana un sertificēšana. Energoefektivitātes pasākumu īstenošanā identificētas potenciālas pozitīvas sinerģijas starp klimata pārmaiņu un gaisa kvalitātes jomām.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↙	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↖↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↖↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotā atkritumu apjomā, %	↔↗	+
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotā atkritumu apjomā, %	↔↗	+
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	+
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	+
	Dienų skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔↔	0
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ - Brīvības iela 73 - Mīlgrāvja iela 10 - Kantora iela 32	↔↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔↔	0
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔↔	+
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔↘	+
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔↔	+
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↔↘	+
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	+
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↘	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	+
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	+
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs – izcila, laba, vidēja, zema)	↘	+
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	+
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↔↗	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↔↗	+
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↔↗	+
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↔↘	+
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↔↘	+
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	+
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	+
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
1.	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	Pilsētas zaļināšanas plāna sagatavošanu rekomendē ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030 un šāda plāna izstrāde un ieviešana dotu ieguldījumu vairāku AP2027 prioritāšu (piem., Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā, Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide, Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai, Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta un Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku) mērķu un uzdevumu sasniegšanai, kā arī palīdzētu risināt gaisa kvalitātes, klimata ietekmes mazināšanas un pielāgošanās, trokšņa negatīvās ietekmes mazināšanu u.c. jautājumus, tāpēc tieši uz šo uzdevumu fokusēta plānošanas dokumenta sagatavošana un īstenošanas uzsākšana būtu priekšnoteikums izvirzīto prioritāšu mērķu sasniegšanai. Tāpat ieteicams paredzēt vispusīga dabas un vides kapitāla novērtējuma veikšanu gan pašvaldības pārvaldītajās, gana arī citu īpašnieku apsaimniekotajās teritorijās, kas sniegtu atbalstu pilsētas attīstības ilgtspējības novērtējumam kopumā.	<u>Nemts vērā.</u> Pilsētas zaļināšanas plāna izstrāde ir ietverta kā aktivitāte Rīcības plānā ietvertajā rīcībā "Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas izstrāde" (Projekta ID APS0529). Detālāka rīcību un projektu priekšlikumu iekļaušana tiks izvērtēta AP2027 aktualizācijas ietvaros pēc Pilsētas zaļināšanas plāna izstrādes.
2.	Jaunu atkritumu apsaimniekošanas darbību īstenošana	Iespējama negatīva ietekme no jaunu atkritumu apsaimniekošanas darbību uzsākšanas, t.sk. atkritumu	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā</u>

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
		sadedzināšanas ar enerģijas atguvi uz ūdens un gaisa kvalitāti. Ietekmes samazināšanai jānodrošina atbilstoši izvērtējuma procedūru veikšana likuma Par ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.	
3.	Trokšņa samazināšanas pasākumu īstenošana pie perspektīvajām maģistrālajām ielām	Plānošanas dokuments paredz īstenot rīcības un novirzīt investīcijas Rīgas pilsētas maģistrālā ielu tīkla sakārtošanai, piemēram, Austrumu maģistrāles būvniecības pabeigšanai. Šie projektu īstenošanas ietvaros ir paredzēti realizēt arī pasākumus trokšņa mazināšanai, kurus plānošanas dokumentā būtu lietderīgi identificēt.	Ieteicams iekļaut <u>AP2027 pārskatīšanas ietvaros, kā arī ņemt vērā īstenošanas gaitā.</u> Lokāli trokšņa samazināšanas pasākumi tiek paredzēti katra objekta būvprojekta ietvaros. Sadarbībā ar RD Satiksmes departamentu AP2027 aktualizācijas ietvaros tiks strādāts pie lokālu trokšņa mazināšanu risinājumu izpēti un īstenošanas jau realizētajos objektos, kuros ar citu attīstības projektu īstenošanu novērojams būtisks transporta plūsmas pieaugums.
4.	Risinājumi neregulētu piesārņojošu vielu piesārņojuma samazināšanai	Papildus neregulētu vielu pētījumiem, AP2027 neietver rīcības un projektus, kas vērsti uz to, lai samazinātu šo vielu (tādu kā mikroplastmasa, farmaceitiskās, īpaši noturīgās un mobilās ķīmiskās vielas) nonākšanu ūdens objektos.	Tiks ņemts vērā AP aktualizācijas procesā, veicinot iepriekš veikto pētījumu pēctecību.
5.	Nodrošināt lielāku attīrīto piesārņoto vietu platību 2027. gadā	Plānot papildus pasākumus pašvaldības īpašumos vai izstrādāt un īstenot atbalsta mehānismus vēsturiski piesārņoto vietu sanācijai	Ņemot vērā resursietilpību, kā prioritārie Pašvaldības sanācijas objekti AP2027 ieviešanas periodā ir izvirzītas

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Komentārs
			vēsturiski piesārņotās teritorijas - Kīleveina grāvis un Sarkandaugavas kanāls. Abas teritorijas ir noteiktas kā divas no sešām Vides politikas pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projektā ietvertajām nacionāli prioritāri sanējamām vēsturiski piesārņotajām vietām. Pašvaldība AP2027 ieviešanas gaitā turpinās darbu pie atbalstošu instrumentu izstrādes piesārņoto teritoriju sanācijas veicināšanai.

4.4. Kvalitatīva un pieejama izglītība

Mērķis: Nodrošināt Rīgā kvalitatīvu, kompetencēs balstītu, iekļaujošu un teritoriāli vienmērīgi pieejamu izglītību, kas atbilst nākotnes sabiedrības vajadzībām, attīsta izglītojamo talantus un spējas, kā arī rada drošu, atbalstošu vidi ar tālākizglītības iespējām.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

Prioritāte nav tieši vērsta un saistīta ar vides aizsardzības jomu, kā arī ar SIVN procesā vērtējamajiem aspektiem, izņemot dažas plānotās rīcības un aktivitātes, kas norādītas tālāk tekstā.

Vērtējot šādus uzdevumus:

4.4.1. Ieviest kompetenču pieeju vispārējās izglītības saturā

4.4.2. Pilnveidot pedagogu profesionālo kompetenci

4.4.3. Iesaistīt jauniešus lēmumu pieņemšanā

4.4.4. Veicināt sabiedrībā izpratni par iekļaujošu izglītību

nav konstatētas iespējamās pozitīvas vai negatīvas ietekmes.

4.4.5. Uzlabot iedzīvotāju neformālās izglītības piedāvājumu un pieejamību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Visas jomas: uzdevuma īstenošanas ietvaros plānotas vairākas rīcības, kas paredz izveidot kvalitatīvu vides izglītības piedāvājumu Rīgas nacionālajā zooskaidrībā. Uz jaunākajām zinātniskajām atziņām un politikas mērķiem balstīta vides izglītība ir būtisks instruments sabiedrības uzvedības maiņā, kas var atstāt netiešu pozitīvu ietekmi uz visiem skartajiem vides aspektiem.
- Klimata pārmaiņas: Investīciju plāna aktualizētajā redakcijā iekļauts jauns projekts, kura ietvaros paredzēts izveidot Rīgas zinātnes, inovāciju un klimata pārmaiņu centru (ZIKC). Projekta īstenošanas rezultātā ir paredzēts veicināt sabiedrības paradumu maiņu un izpratni par pilsētvides un klimata pārmaiņu jautājumiem.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.4.6. Nodrošināt daudzveidīgu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes programmu un aktivitāšu piedāvājumu un pieejamību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Visas jomas: Rīcības plānā ietvertā aktivitāte "Sabiedrības paradumu maiņas un izpratnes par pilsētvides un klimata pārmaiņu jautājumiem veicināšana" tiešā veidā var veicināt vidi draudzīgu uzvedības modeļu popularizēšanu un īstenošanu, t.sk. sabiedrības patēriņa paradumu maiņu, lai veicinātu ilgtspējīgu patēriņu un atkritumu neradīšanu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.4.7. Nodrošināt izglītības iestāžu infrastruktūras pieejamību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: Investīciju plānā iekļautā projekta "Rīgas Nacionālās sporta manēžas renovācija" īstenošanas ietvaros ir paredzēts nodrošināt ēkas energoefektivitātes uzlabošanu, tādējādi radot tiešu pozitīvu ietekmi klimata pārmaiņu un gaisa kvalitātes kontekstā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↔ ↘	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārējai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↔ ↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔ ↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔ ↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔ ↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔ ↗	0
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔ ↗	0
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	0
	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔	0
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Brīvības iela 73 – Mīlgrāvja iela 10 – Kantora iela 32	↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔	0
	Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↵	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔	0
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↵	0
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↵	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↵	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↵	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↵	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↵	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↵↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↵↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↵↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↵	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↵	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↵↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

4.5. Daudzveidīgu un kvalitatīvu mājojumu pieejamība

Mērķis: Veidot un īstenot atvērtu un uz vienlīdzīgiem nosacījumiem balstītu mājojumu lokālpolitiku Rīgā, kura iemieso nacionālos plānošanas dokumentos izvirzītos mērķus, lai kvalitatīvu dzīvojamo fondu padarītu pieejamu plašām sabiedrības grupām, kam šāds stabilitātes un pamattiesību nodrošināšanas atbalsts ir nepieciešams neatkarīgi no dzīvojamās platības īpašumtiesību statusa. Īstenojot mājojumu programmu, līdz 2027. gadam pēc atbalsta programmām atjaunot ne mazāk kā 1400 daudzdzīvokļu ēkas.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte: ņemot vērā, ka mājokļu energoefektivitātes līmeņa paaugstināšanas jautājumi skatīti 3. prioritātes kontekstā, šīs prioritātes ietvaros akcents klimata pārmaiņu kontekstā likts uz pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumu īstenošanu, atjaunojot novecojušo dzīvojamo fondu.
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: prioritātes ietvaros plānots ieviest aprites ekonomiku ēku būvniecībā, apsaimniekošanā, atjaunošanā un pārvaldībā, kā arī stiprināt ar ēku būvniecību, apsaimniekošanu un atjaunošanu saistīto speciālistu zināšanas un izpratni par ilgtspēju un aprites ekonomiku.

Vērtējot izvēlētos prioritātes rādītājus, pirmšķietami, rādītāja "Mājsaimniecību īpatsvars, kuras norādījušas atsevišķas problēmas sava mājokļa vidē - ... - apkārtējās vides piesārņojums, putekļi un citas vides problēmas dzīvesvietas tuvumā...", tendences izmaiņas varētu daudz būtiskāk ietekmēt citās prioritātēs plānotās rīcības un projekti.

4.5.1. Veidot un īstenot pārdomātu un uz vienlīdzīgiem nosacījumiem balstītu mājokļu programmu Rīgā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma īstenošanas ietvaros paredzēts veikt iedzīvotāju informēšanu, t.sk., par energoefektivitātes paaugstināšanu un pieejamajiem attīstības finansēšanas avotiem, tādējādi radot netiešas pozitīvas ietekmes klimata pārmaiņu un gaisa kvalitātes kontekstā.
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: uzdevuma ietvaros tiek plānota integrēta rīcības plāna izstrāde pārejai uz aprites ekonomiku pilsētībūvniecībā un vadlīniju izstrāde aprites ekonomikas principu ieviešanai ēku būvniecībā, apsaimniekošanā, nojaukšanā un pārvaldībā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.5.2. Nodrošināt mājokļu pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.5.3. Veicināt kompleksu dzīvojamā fonda atjaunošanu un sekmēt dzīves telpas uzlabošanu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma īstenošanas ietvaros paredzēts realizēt liela apjoma dzīvojamā fonda atjaunošanas darbus, kas citā starpā paredz uzlabot attiecīgo daudzdzīvokļu namu energoefektivitātes rādītājus, tādējādi radot tiešas pozitīvas ietekmes klimata pārmaiņu un gaisa kvalitātes kontekstā. Klimatnoturīguma kontekstā pozitīvi vērtējama aktualizētajā AP2027 iekļautā rīcība ilgtspējīgas zaļās infrastruktūras saglabāšanai dzīvojamo māju publiskajā ārtelpā.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas mājokļu attīstības tematiskā plānojuma izstrāde un Investīciju plānā iekļauto daudzdzīvokļu namu restaurācijas projektu īstenošana, ja nodrošināta, ievērojot kultūrvēsturisko ainavu un objekta kultūrvēsturisko vērtību, radīs pozitīvu ietekmi uz ainavām Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.5.4. Jaunu mājokļu attīstība

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

Nav konstatētas

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↔	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↔↗	+
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	+
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔↗	+
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	+
	Dienų skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔↔	0
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ - Brīvības iela 73 - Mīlgrāvja iela 10 - Kantora iela 32	↔↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔↔	0
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔↔	0
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔↔	0
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↔↘	0
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↘	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↔↗	0

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↔↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↔↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↔↘	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↔↘	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm	Veicot jaunu pašvaldības mājokļu būvniecību un paplašinot sociālo mājokļu fondu, jāizvirza energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim)	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
2.	Noteikt mērķa kritērijus būvniecības atkritumu reģenerācijas apjomam	Ieteicams pašvaldībai sadarbībā ar būvniecības nozari vienoties par mērķiem samazināt būvniecības un nojaukšanas atkritumus un, cik iespējams, atkārtoti izmantot materiālus.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
3.	Īstenot aprites ekonomikas principu ieviešanu pilsētībūvniecībā	Ņemot vērā to, ka vadlīniju un rīcības plāna izstrāde plānota līdz 2022. gada 31. decembrim, pārskatot plānošanas dokumentu, ieteicams paredzēt konkrētus pasākumus rīcības plāna ieviešanai.	Detālāka rīcību un projektu priekšlikumu iekļaušana tiks izvērtēta AP2027 aktualizācijas ietvaros pēc Vadlīniju aprites ekonomikas principu ieviešanai ēku būvniecībā, apsaimniekošanā, nojaukšanā un pārvaldībā izstrādes.

4.6. Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība

Mērķis: Panākt, ka Rīgas pašvaldībā ir caurskatāma, godīga, uz iedzīvotājiem orientēta pārvalde, ko nodrošina atbildīgi, iniciatīvas pilni un uz pastāvīgu izaugsmi vērsti darbinieki. Nodrošināt ērtus, pieejamus, lieku birokrātiju izslēdzošus pakalpojumus. Pašvaldības lēmumus balstīt datos un apspriest ar mērķgrupām. Nodrošināt, ka 2027. gadā 70% iedzīvotāju ir apmierināti ar pašvaldības darbu kopumā.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: stratēģiskā prioritāte no vides aizsardzības viedokļa cita starpā vērsta uz mobilitātes nepieciešamības mazināšanu, tādējādi papildinot prioritāti P1. Aktualizētā versija arī papildināta ar diviem nozīmīgiem rezultātiem rādītājiem – “Datu analīzei un modelēšanai pieejamo datu kopu skaits pašvaldības centralizētajā datu noliktavā un atvērto datu formātā” un “Pašvaldības departamentu īpatsvars, kuri ikdienas darbā izmanto datu analītikas risinājumu”. Rezultātu sasniegšanai cita starpā paredzēta pilsētas 3D modeļa izveide pašvaldības pilsētvides risinājumu modelēšanas vajadzībām, kas ir ļoti būtisks instruments, lai plānotu un īstenotu efektīvus pasākumus klimata pārmaiņu, gaisa kvalitātes un vides trokšņa pārvaldības jomās.
- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: nepietiekams uzsvars likts uz aprites ekonomikas principu pilnvērtīgu ieviešanu gan pašvaldības un tās iestāžu darbā.

4.6.1. Pilnveidot pašvaldību pakalpojumus t.sk. turpināt e-pakalpojumu ieviešanu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: Pašvaldības e-pakalpojumu nodrošināšana un citu pašvaldības sniegto pakalpojumu modernizācija, kas ir paredzēta uzdevuma īstenošanas ietvaros, sniegs iespēju vairākus pašvaldības sniegtos pakalpojumus saņemt attālināti, bez nepieciešamības klātienē apmeklējumiem, tādējādi potenciāli samazinot nepieciešamību pārvietoties pie attiecīgajiem pašvaldības pakalpojumu sniedzējiem, izmantojot transportu. Autotransporta izmantošanas samazināšana rada arī pozitīvu ietekmi uz SEG, gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisiju samazināšanu.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas digitāla dvīņa izstrāde, kas iekļauj pilsētas digitālo modeli, ko ātri un ērti varētu virtuāli "izstaigāt" un aplūkot, kā arī saglabāt liecības par objektiem ar vēsturiskās nozīmes pazīmēm, ko varētu izmantot kā liecības gadījumos pie nojaukšanas vai bojāšanas. Šāda digitālā modeļa izveide varētu palīdzēt izvērtēt objekta iekļaušanos vienotā pilsētvidē un nodrošināt objektu ar vēsturisko vērtību saglabāšanu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.6.2. Uzlabot pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbu, sadarbību un rīcības koordinēšanu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: uzdevuma ietvaros plānots uzlabot iepirkumu procesu, ieviest inovatīvus, sociāli atbildīgus un zaļos iepirkumus. Pašvaldības iestāžu darbs plānots ievērojot saudzīgu attieksmi pret dabu un klimata pārmaiņām. Plānošanas dokuments sākotnēji neietvēra konkrētas rīcības/investīciju projektus, kas būtu vērsti uz šī uzdevuma izpildi, tādēļ Vides pārskatā tika iekļauta rekomendācija paredzēt zaļā publiskā iepirkuma īstenošanu. Rekomendācija tika ņemta vērā, un Rīcības plāns papildināts ar rīcību, kas paredz ieviesti zaļos, inovatīvus un sociāli atbildīgus iepirkumus.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.6.3. Padarīt efektīvāku pašvaldības darbu, paaugstinot darbinieku kompetenci un uzlabojot darba apstākļus

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: Investīciju plānā iekļautie projekti pārejai uz bezemisijas un zemāku emisiju transporta līdzekļiem pašvaldības saimniecisko darbību veikšanai radīs pozitīvu ietekmi, samazinot gaisa piesārņojošo vielu un SEG emisijas no pašvaldības autoparka, vienlaikus tie vērtējami kā nepietiekami, lai nodrošinātu nacionālajos plānošanas dokumentos noteikto mērķrādītāju izpildi (par mazemisiju un bezemisiju, transportlīdzekļu skaitu caur publisko iepirkumu veiktajos pakalpojumos un piegādēs)⁷³. Aktualizētajā Rīcības plāna redakcijā iekļautas vairākas rīcības digitālo produktu un pakalpojumu attīstībai, kas var veicināt pašvaldības pakalpojumu attālinātu izmantošanu, samazinot nepieciešamību pēc transporta.
- Kultūrvēsturiskās vērtības: Pieminekļu parka Varoņu ielā 3 apkalpes ēkas un restaurācijas centra izbūve radītu netiešu pozitīvu ietekmi uz kultūrvēsturiski vērtīgo pieminekļu aizsardzību teritorijā.

Komentārs:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: uzdevuma ietvaros sākotnēji plānotās rīcības "Datorparka atjaunošana" īstenošana, kas paredzēja panākt to, ka vidējais datoru vecums Rīgas pilsētas pašvaldības struktūrvienībās nepārsniedz piecus gadus, palielinātu radīto elektronisko atkritumu apjomu. Aktualizējot AP2027 redakciju pēc sabiedriskās apspriešanas, šī rīcība tika svītrotā no Rīcības plāna.

⁷³ Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. Gadam, Rīga, 2020 (5.4. pasākums)

4.6.4. Nodrošināt koordinētu investīciju un nekustamā īpašuma pārvaldību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas: Investīciju plānā iekļautais projekts “Resursu efektīvas pilsētvides politikas veidošana (EURE)” paredz cita starpā palielināt atbalstu zaļās infrastruktūras risinājumu īstenošanai pilsētvidē, kas tieša veidā var veicināt pilsētas klimatnoturīgumu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.6.5. Sekmēt vienotu komunikāciju, informācijas un datu pieejamību

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: Rīcības plānā paredzēts izveidot apkaimju centrus, kuros būs pieejami vairāki pašvaldību sniegtie pakalpojumi vienuviet, samazinot nepieciešamību pēc vairāku fizisku vietu apmeklēšanas, kas samazina nepieciešamību pēc transporta izmantošanas, tādējādi novēršot ar to saistītās emisijas. SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” paredzētā rīcība “Ieguldījumi pētniecībā un attīstībā” iekļauj arī pētījumus un inovācijas klimatneitralitātes sasniegšanai. Savukārt aktualizētā versija papildināta ar projektu, kas paredz 3D modeļa izveidi pašvaldības pilsētvides risinājumu modelēšanas vajadzībām, kas ir ļoti būtisks instruments, lai plānotu un īstenotu efektīvus pasākumus klimata pārmaiņu, gaisa kvalitātes un vides trokšņa pārvaldības jomās.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas

Ar šādu uzdevumu īstenošanu saistītas iespējamās pozitīvas vai negatīvas ietekmes nav konstatētas:

4.6.6. Veicināt iedzīvotāju un NVO līdzdalību pašvaldībai būtisku lēmumu pieņemšanā un funkciju īstenošanā

4.6.7. Īstenot Rīgas stratēģisko interešu pārstāvniecību sadarbībā ar reģiona, valsts un ārvalstu institūcijām

4.6.8. Paaugstināt drošības uzturētāju darbības efektivitāti

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↵	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↵	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↵	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↵↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↵↗	+
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↵	0
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↵↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↵↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
	Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↵↗
Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)		↵↗	+
Benzola emisijas (t/gadā)		↗	+
Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)		↔	0
NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Brīvības iela 73 – Mīlgrāvja iela 10 – Kantora iela 32		↔	0
Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %		↔	
Vides troksnis		Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↵↵	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔	0
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↵↵	0
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↖	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↖	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↖↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↖↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↖↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↖	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↖	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↖↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Noteikt mērķi zaļā iepirkuma (ietverot aprītes ekonomikas principus) izmantošanai	Ieteicams noteikt kvantificētus mērķus Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprītes ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvaram pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem)	Irņemts vērā. Aktualizējot AP, 6.prioritātē ir izveidota jauna rīcība: leviest centralizētu iepirkuma procedūru Rīgas valstspilsētas pašvaldības iestādēs. Rīcībai paredzamiem rezultātiem definēts: leviesti zaļie, inovatīvie un

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
			sociāli atbildīgie iepirkumi. Pašlaik iepirkumu procedūru centralizācija ir procesā, tādēļ precīzu % vērtību noteikt nav iespējams, jo nav zināma bāzes vērtība.
2.	Izstrādāt aprites ekonomikas stratēģiju	Lai nodrošinātu to, ka aprites ekonomikas principi tiek pilnvērtīgi ieviesti gan pašvaldības un tās iestāžu darbā, gan ņemti vērā, īstenojot rīcības un investīciju projektus, ieteicams izstrādāt pašvaldības līmeņa vai RMA aprites ekonomikas stratēģiju.	<u>Jāņem vērā, pārskatot AP2027.</u>
3.	Īstenot aprites ekonomikas principu ieviešanu pašvaldības struktūrvienību un iestāžu darbā	Īstenot pasākumus, kas saistīti ar pašvaldības un to iestāžu darbinieku informācijas un kapacitātes celšanu par aprites ekonomikas principu izmantošanu darba pienākumu veikšanā; Īstenot pašvaldības pilotprojektus aprites ekonomikas principu ieviešanai (piem., biroja aprīkojuma un mēbeļu aprites ieviešana pašvaldības struktūrvienībās/iestādēs; pārtikas atkritumu samazināšana izglītības iestādēs u.c.).	<u>Jāņem vērā, pārskatot AP2027</u> atbilstoši Aprites ekonomikas rīcības plānā 2020. – 2027. ietvaros izstrādātajām vadlīnijām un atbalsta instrumentiem.
4.	Zaļā publiskā iepirkuma principu ieviešana datoru iepirkumā	Papildus MK noteikumos Nr. 353 noteiktajiem obligātajiem ZPI kritērijiem datoru iegādei ieteicams izmantot EK 2021. gadā publicētos ZPI kritērijus, kas pieejami Eiropas Komisijas mājaslapā ⁷⁴ .	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā</u>
5.	Veicināt naftas produktiem alternatīvu energoresursu izmantošanu	Nepieciešams veicināt attiecīgo transportlīdzekļu (īpaši CO ₂ emisiju mazietilpīgāko), bet jo īpaši bezemisiju transportlīdzekļu iegādi publiskajos iepirkumos	<u>Jāņem vērā īstenošanas gaitā.</u> Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāna 2022.-2030. gadam (izstrādes stadijā) uzstādītais mērķis ir Pilsētas 100% pāreja uz videi draudzīgiem bezemisiju

⁷⁴ https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/210309_EU%20GPP%20criteria%20computers.pdf

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
			transportlīdzekļiem savā autoparkā līdz 2030. gadam. Tāpat darbiniekiem jānodrošina sabiedriskā transporta mēnešbiļetes.

4.7. Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta

Mērķis: Veidot Rīgu par tādu pilsētu, kurā veseli un sociāli nodrošināti iedzīvotāji ir pamats pilsētas konkurētspējai un kurā tiek uzlabota veselības aprūpes pieejamība un sabiedrības veselība, lai tādējādi līdz 2027. gadam pieaugtu rīdnieku veselīgi nodzīvoto gadu skaits, tiktu novērsti priekšlaicīgas nāves gadījumi un ikvienam laikus tiktu sniegts adekvāts atbalsts situācijās, kad viņš pats vai ar ģimenes locekļu palīdzību netiek galā ar grūtībām. Darbspējīgajiem rīdniekiem – iespējas saglabāt ekonomisko aktivitāti arī tuvinieku aprūpes gadījumā. Veidot Rīgu kā pilsētu, kuras iedzīvotājiem ir motivācija un iespējas dzīvot fiziski aktīvi visa mūža garumā.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

Prioritāte nav tieši vērsta un saistīta ar vides aizsardzības jomu, kā arī ar SIVN procesā vērtējamajiem aspektiem, izņemot dažas plānotās rīcības un projektus, kas norādīti tālāk tekstā.

Iespējamās pozitīvas un negatīvas ietekmes nav identificētas šādiem uzdevumiem:

4.7.1. Nodrošināt modernus sociālās aprūpes un rehabilitācijas risinājumus, kas aprūpējamā tuviniekiem ļauj palikt ekonomiski aktīviem

4.7.2. Attīstīt starpnozaru sadarbību un integrētus risinājumus – vienota, saprotama, skaidra rīcība sociālo problēmu mazināšanā un novēršanā

4.7.3. Nodrošināt Rīgas sociālo pakalpojumu sistēmai nepieciešamos cilvēkresursus

4.7.4. Vairo informācijas tehnoloģiju pratību un izmantošanu praksē

4.7.6. Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto rīdzinieku integrāciju darba tirgū

4.7.7. Izveidot proaktīvu sociālo pakalpojumu administrēšanas sistēmu

4.7.9. Īstenot starpinstitucionālu, uz pierādījumiem balstītu sabiedrības veselības politiku

4.7.10. Veidot iekļaujošu pilsētu un veicināt dažādu sabiedrības grupu mijiedarbību sociālās atstumtības novēršanā, īpaši attiecībā uz sociāli neaktīvajiem un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem

4.7.11. Attīstīt un pilnveidot Rīgas nevalstisko sporta organizāciju atbalsta sistēmu, veicinot sporta organizāciju līdzdalību fizisko aktivitāšu pieejamības nodrošināšanā, kā arī veicināt iedzīvotāju interesi par sportu, veidot noturīgus sportošanas paradumus un motivēt uzlabot savus sportiskos sasniegumus

Netieša ietekme sagaidāma, īstenojot 4.7.5. un 4.7.8. uzdevumu ietvaros plānotās rīcības un/vai projektus:

4.7.5. Nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu sociālo palīdzību atbilstošā apjomā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: E-pakalpojuma "Iztikas līdzekļu deklarācija" ieviešana sociālās palīdzības izvērtēšanai attālināti radīs iespēju klientiem pieteikt sociālo palīdzību attālināti sev ērtā laikā un vietā, tādējādi mazinot nepieciešamību pēc fiziska apmeklējuma un ar to saistītā transporta izmantošanas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.7.8. Veicināt veselības aprūpes pieejamību un uzlabot veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu infrastruktūru

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas un gaisa kvalitāte: uzdevuma ietvaros paredzēti vairāki ēku atjaunošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas projekti, kas var radīt tiešu pozitīvu ietekmi klimata pārmaiņu un gaisa kvalitātes kontekstā, ja būvdarbu ietvaros tiek izvirzītas attiecīgas energoefektivitātes prasības.

- **Kultūrvēsturiskās vērtības:** uzdevuma īstenošanas ietvaros ir paredzēti SIA "Rīgas Dzemdību nams" "Vecās ēkas", Rīgā, Alojas ielā un SIA "Rīgas 1.slimnīca" ēkas Bruņinieku ielā 5, kas ir svarīga kā kultūrvēstures un arhitektūras piemineklis, atjaunošanas darbi. Šādu kultūrvēsturiski vērtīgu būvju atjaunošana, saglabājot to kultūrvēsturisko vērtību, vērtējama pozitīvi.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars apkaimēs, %	↙	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↖	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↖	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	0
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↖	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↖	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
	Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↖
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↖	+
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	+
	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔	0

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	NO2 gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ - Brīvības iela 73 - Mīlgrāvja iela 10 Kantora iela 32	↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔	0
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔	0
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔ ↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔	0
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↔ ↘	0
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔ ↘	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔ ↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↔ ↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↔ ↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↔ ↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↔ ↘	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↔ ↘	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔ ↗	+
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Energoefektivitātes prasību izvirzīšana būvēm	Veicot jaunu ēku būvniecību un esošo ēku atjaunošanu, jāizvirza energoefektivitātes prasības (nodrošinot atbilstību vismaz minimālajam energoefektivitātes līmenim)	Jāņem vērā īstenošanas gaitā
2.	Kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana RVC un RVC AZ	Veicot būvniecības un labiekārtošanas darbus RVC un RVC AZ, ņemt vērā teritorijas attīstības priekšnoteikumus, kas noteikti Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā

4.8. Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku

Mērķis: Veidot Rīgu kā valstiski un starptautiski orientētu zināšanu un inovāciju centru, radot atbalstošu vidi inovāciju attīstībai. Pilnīgāk izmantot pilsētas ekonomikas potenciālu, nodrošinot izcilu integrāciju valsts nozīmes un starptautiskajos mobilitātes tīklos, attīstot sadarbību RMA, efektīvāk izmantojot degradētās teritorijas, uzlabojot pilsētas tēlu un sekmējot investīciju, talantu un tūristu piesaisti. Panākt IKP rādītāja uz vienu iedzīvotāju izlīdzināšanos salīdzinājumā ar kaimiņvalstu metropoļu rādītājiem.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Prioritāte ir vērsta uz ekonomikas attīstību, kas saistīta ar transporta sistēmas un ražošanas tālāku attīstību. Apzinoties šīs prioritātes nozīmi pilsētas ilgtspējīgā attīstībā, SIVN ietvaros vērtēts, vai tiek nodrošināta un plānota vides un ekonomikas integrēta un līdzsvarota attīstība.

4.8.1. Integrēt starptautiskos multimodālos sabiedriskā transporta mezglus pilsētas struktūrā

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: multimodālu transporta mezglu izveide (t.sk., Rīgas pasažieru stacija un jūras pasažieru terminālis), kuros tiek integrēta gājējiem un velosipēdistiem ērta infrastruktūra un sabiedriskais transports, samazina nepieciešamību pēc privāta transporta izmantošanas, tādējādi radot pozitīvu ietekmi uz SEG un gaisa piesārņojošo vielu, kā arī trokšņa emisiju.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Gaisa kvalitāte un vides troksnis: lielu transporta mezglu izveide pilsētas centrālajā daļā radīs gaisa un trokšņa emisijas, kā arī palielinās piesārņojuma līmeni lokālā mērogā.

4.8.2. Attīstīt maģistrālās ielas, lai veicinātu pilsētas konkurētspēju

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Klimata pārmaiņas, gaisa kvalitāte un vides troksnis: Rīcības plānā un Investīciju plānā plānotās aktivitātes, kas vērtas uz maģistrālo transporta koridoru attīstīšanu un sakārtošanu Rīgas pilsētā, it īpaši aktivitātes, kas vērstas uz ostas teritorijas un ražošanas teritorijas apkalpojošā kravas transporta novirzīšanu no Rīgas pilsētas centrālās daļas, ir vērtējamas pozitīvi vides aizsardzības kontekstā. Transporta plūsmas kvalitātes uzlabošana potenciāli samazinās arī piesārņojošo vielu, t.sk. CO₂, un trokšņa emisijas.
- Ūdens kvalitāte un plūdu risks: Ir paredzēti dažādu ielu pārbūves projekti: lai pilnveidotu maģistrālo ielu tīklu un uzlabotu Rīgas Brīvostas un citu rūpniecības teritoriju sasaisti ar nacionālajiem un starptautiskajiem TEN-T transporta infrastruktūras tīkliem; Salu tilta un tā pievedceļu kompleksa (II kārtā) pabeigšana. Atbilstoši risinot lietus ūdeņu savākšanu un attīrīšanu, tiks samazināts iespējamais virszemes ūdeņu piesārņojums no ielām.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- Gaisa kvalitāte un vides troksnis: nozīmīgu transporta koridoru attīstība potenciāli radīs gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa palielinājumu tiešā koridoru tuvumā.

4.8.3. Stiprināt pilsētas sadarbības ekosistēmas un atbalstīt inovatīvas uzņēmējdarbības iniciatīvas

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana: Uzdevuma ietvaros plānots cita starpā atbalstīt iniciatīvas un organizācijas, kas papildina sadarbības un uzņēmējdarbības ekosistēmu vērtību ķēdes, ievēro aprites ekonomikas principus vai rada ilgtspējīgus produktus un pakalpojumus. Rīcības plānā ietvertās rīcības "Aprites ekonomikas principos balstīta materiālu maiņas punkta biznesa modeļa prototipa izstrāde un testēšana" īstenošanai paredzama būtiska pozitīva ietekme uz aprites ekonomikas principu ieviešanu. Īpaši pozitīvi vērtējams aspekts, kas paredz modeli veidot kā publiski atvērtu resursu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.8.6. Stiprināt pilsētas uzņēmējdarbības vidi, piesaistīt vietējās un starptautiskās investīcijas, t.sk. no starpnacionālajiem uzņēmumiem

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Ūdens kvalitāte un plūdu risks: Investīciju plāns paredz Skanstes teritorijas revitalizācijas 1. kārtu (būvniecība), veicot inženiertehnisko sagatavošanu, kas var atstāt ietekmi uz apkārtesošo teritoriju hidroloģiskajiem apstākļiem un veicinot

plūdu risku. Tomēr tiek pieņemts, ka inženiertehniskā sagatavošana notiks, nepasliktinot blakusesošo zemes gabalu situāciju, atbilstoši Skanstes apkaimes teritorijas lokālplānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem (15.12.2017.)

- **Kultūrvēsturiskās vērtības:** plānotie apjomīgie Skanstes teritorijas, kur atrodas liels degradēto teritoriju skaits, revitalizācijas darbi varētu kopumā labvēlīgi ietekmēt pilsētvides ainavu, ņemot vērā Skanstes teritorijas tuvumu Rīgas vēsturiskajam centram. Revitalizācija veicinās arī turpmāku teritorijas attīstību.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

- **Visi aspekti:** atsevišķas plānotās rīcības un projekti vērsti uz ražošanas, t.sk. piesārņojošo darbību, attīstību, kam potenciāli var būt negatīva ietekme uz vidi.

Iespējamās pozitīvas un negatīvas ietekmes nav identificētas šādiem uzdevumiem:

4.8.4. Uzlabot pilsētas tēlu un atpazīstamību, veicinot investīciju, tūristu, studentu un augsti kvalificētu speciālistu piesaisti

4.8.5. Nodrošināt tūrisma nozares atveseļošanu un mazināt tūrisma sezonālātāti, veicinot pieprasījumu pēc viesmīlības pakalpojumiem ārpus galvenās tūrisma sezonas

4.8.7. Sekmēt vidi degradējošu teritoriju efektīvāku izmantošanu

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	+
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	+
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↔ ↘	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↔ ↗	+
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔ ↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	+

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savāktā nešķirotu atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔↗	-
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔↗	-
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	-
	Dienų skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)	↔↔	+
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ - Brīvības iela 73 - Mīlgrāvja iela 10 Kantora iela 32	↔↔	+
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔↔	-
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔↔	0
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔↘	-
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔↔	-
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↔↘	-
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔↘	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↖↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↖↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↖↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↖↘	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↖↘	+
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↖↗	0
	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Ūdens kvalitāte un plūdu risks	Projektējot maģistrālo ielu pārbūves projektus, plūdu riska samazināšanai ieteicams izmantot zaļos risinājumus.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā AP2027 8.prioritātes Stratēģiskajā daļā iekļauta kā "iespēja".
2.	Jaunu un esošu piesārņojošo darbību attīstība	Jānodrošina nacionālajos normatīvajos aktos noteikto vides novērtējuma procedūru veikšana pirms paredzētās darbības īstenošanas.	Jāņem vērā īstenošanas gaitā

4.9. Daudzveidīga un autentiska kultūrvide

Mērķis: Nodrošināt kultūras pieejamību visā pilsētā dažādām iedzīvotāju grupām, atbalstot augstvērtīgas kultūras un mākslas norises, pilnveidojot kultūras iestāžu pakalpojumu klāstu un nodrošinot kultūras aktivitātes dzīvesvietas tuvumā. Sekmēt Rīgas iedzīvotāju līdzdalību kultūras radīšanā un kultūras pienesumu katra cilvēka izaugsmē. Veidot laikmetīgu kultūrvidi, kas stiprina pilsētas un apkaimju identitāti, aktivizē sabiedrisko dzīvi, iedzīvina publisko ārtelpu un ļauj attīstīties daudzveidīgām kopienām. Izmantojot kultūru kā rīku sabiedrības grupu mijiedarbībai, panākt iedzīvotāju savstarpējās uzticēšanās pieaugumu.

Prioritātes stratēģiskais vērtējums:

- Kultūrvēsturiskās vērtības: prioritāte stratēģiski attiecas uz kultūras pakalpojumu klāsta attīstību un pilnveidi, mazāk skarot kultūrvēsturiskos objektus un vērtības, kas aplūkotas citu prioritāšu kontekstā (tiešā veidā zem prioritātes “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide”). Neskatoties uz to, pilnveidojot kultūras pakalpojumus, var sekmēt apziņas veicināšanu un izglītošanu arī par kultūrvēsturiskām vērtībām, tādējādi sekmējot arī to aizsardzību un vērtību saglabāšanu.

4.9.1. Veicināt kultūras un kopienu iniciatīvas apkaimēs vietu identitātes un sabiedriskās dzīves pilnveidošanai

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas Brāļu kapu kā memoriālā muzeja izveide un centrālo vārtu iekštelpu remonta un interjera projekta realizācija pozitīvi ietekmēs valstiskās nozīmes memoriāla ansambļa aizsardzību. Uzdevuma īstenošanas ietvaros paredzēts rīkot kultūras mantoto un jaunradīto vērtību iedzīvināšanas projektu konkursus, kas var ilgtermiņā veicināt kultūras mantojuma izzināšanu un aizsardzību.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.9.2. Stiprināt profesionālās mākslas un kultūras procesu, atbalstot laikmetīgu un augstas kvalitātes saturu

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.9.3. Nodrošināt iespēju ikvienam rīdziniekam līdzdarboties kultūras procesā, t.sk. Dziesmu un deju svētku kustībā, tradicionālajās un mūsdienīgu amatiermākslas praksēs

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.9.4. Attīstīt publisko bibliotēku atbilstoši modernas bibliotēkas principiem un veidot atvērtus un iekļaujošus kultūras centrus

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Kultūrvēsturiskās vērtības: paredzētā Ave Sol koncertzāles restaurācija un pārbūve var labvēlīgi ietekmēt Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturisko ainavu.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

4.9.5. Palielināt pilsētas starptautisko konkurētspēju

Iespējamās pozitīvās ietekmes:

- Kultūrvēsturiskās vērtības: Rīgas Kongresu nama un tā priekšlaukuma un teritorijas atjaunošana un labiekārtošana var labvēlīgi ietekmēt Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturisko ainavu, kā arī paaugstināt paša objekta vērtību ilgtermiņa perspektīvā.

Iespējamās negatīvās ietekmes:

Nav konstatētas.

Prioritātes ietekmes vērtējums

Aspekts	Kritērijs	0. alternatīva	AP īstenošana
Klimata pārmaiņas	CO ₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu (2005), %	↔	0
	Kopējās SEG emisijas, CO ₂ ekvivalentos	↔	0
	Zaļo teritoriju īpatsvars pilsētā, %	↙	0
	Pilsētvides labiekārtojumi, kas risina pilsētas pielāgošanos klimata pārmaiņām no kopējiem pilsētvides labiekārtojumiem, %	↘	0
	Pašvaldības investīcijas zaļās infrastruktūras labiekārtošanai apkaimē	↘	0
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana	Īstenoti pašvaldības pilotprojekti aprites ekonomikas jomā atbilstoši Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumiem	↔↗	0
	Zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvars pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).	↔↗	0
	Radīto sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju, kg	↘	0
	Bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķīroto atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Tekstila atkritumu īpatsvars kopējā savākto nešķīroto atkritumu apjomā, %	↔↗	0
	Apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā savāktā apjoma, %	↗	0
Gaisa kvalitāte	Slāpekļa dioksīda emisijas (t/gadā)	↔↗	0
	Daiļņu PM _{2,5} emisijas (t/gadā)	↔↗	0
	Benzola emisijas (t/gadā)	↗	0
	Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā	↔	0

	robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM ₁₀ (Monitoringa stacija Brīvības ielā 73)		
	NO ₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m ³ – Brīvības iela 73 – Mīlgrāvja iela 10 Kantora iela 32	↔	0
	Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %	↔	0
Vides troksnis	Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↔	0
	Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim, %	↔ ↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni apkaimē dienā un naktī, %	↔	0
	Trokšņa piesārņojums no transporta (diskomfortam pakļauto iedzīvotāju skaits)	↔ ↘	0
	Rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	↗	0
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %	↔ ↘	0
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas, %	↔ ↘	0
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā, %	↘	0
	Pilsētas zaļināšanas plāns (Urban Greening Plan)	↘	0
	ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība (ha) un kvalitātes novērtējums (%), sadalījums kvalitātes klasēs - izcila, laba, vidēja, zema)	↘	0
Ūdens kvalitāte	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars, %	↗	0
	Kanalizācijas sistēmas pieejamība, %	↔ ↗	0
	Attīrīto notekūdeņu īpatsvars, %	↔ ↗	0
	Ūdensapgādes pakalpojumu pieejamība, %	↔ ↗	0
Plūdu risks	Plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaits	↔ ↘	0
	Plūdu apdraudēto teritoriju platība (ha)	↔ ↘	0
Augsne un piesārņojums	Piesārņoto vietu skaits	↔	0
	Attīrīto piesārņoto vietu platība, ha	↔	0
Kultūrvēsturiskās vērtības	Atjaunoto kultūrvēsturisko pieminekļu skaits/kopējais kultūrvēsturisko pieminekļu skaits	↔ ↗	0

	Valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kuri klasificēti kā A, B vai C kategorijas vidi degradējošās būves, sk.	↗	0
--	---	---	---

Ieteikumi ietekmes mazināšanai

Nr.	Ieteikumi ietekmes mazināšanai	Skaidrojums	Vai risinājums iestrādāts AP?
1.	Kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana RVC un RVC AZ	Veicot būvniecības un labiekārtošanas darbus RVC un RVC AZ, ņemt vērā teritorijas attīstības priekšnoteikumus, kas noteikti Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā.	Jāņem vērā <u>Istenošanas gaitā</u>

4.10. Jomu mijiedarbības novērtējums

	Klimata pārmaiņas	Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika	Gaisa kvalitāte	Vides troksnis	Bioloģiskā daudzveidība	Ūdens kvalitāte un plūdu risks	Augsne un piesārņojums	Kultūrvēsturiskās vērtības
Klimata pārmaiņas	N/A	-	Lielākoties identificējamas pozitīvas sinerģijas. Potenciāla negatīva ietekme uz gaisa kvalitāti iespējama gadījumos, ja tiek veicināta biomasas izmantošana (kas skaitās AER klimata kontekstā).	-	Pozitīvas sinerģijas sagaidāmas zaļās infrastruktūras īstenošanā. Jāņem vērā, ka, izvēloties zaļos risinājumus, zaļās infrastruktūras projekti var kalpot kā pozitīvs katalizators biodaudzveidības aizsardzības kontekstā.	Izteikti pozitīvas sinerģijas saskatāmas gadījumos, kas attiecas uz plūdu riska mazināšanu un zaļās infrastruktūras īstenošanu pilsētvidē (kas kalpo gan kā klimata adaptācijas pasākums, gan ūdens filtrācijas un slodzes mazināšanas pasākums).	Īstenojot ilgtspējīgus lietotus ūdens apsaimniekošanas risinājumus, var nodrošināt arī augstāku piesārņojuma filtrāciju.	-
Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika	Īstenojot Vides pārskatā ieteiktos pasākumus aprites ekonomikas principu ieviešanai,	N/A		-	Aprites ekonomikas principu ieviešana var samazināt riskus, kas saistīti ar dabas resursu un	Atkritumu samazināšana un atbilstoša apsaimniekošana samazina ūdensobjektu piesārņojuma riskus.	Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras modernizācijai, atkritumu savākšanas sistēmas	-

	sagaidāma pozitīva ietekme uz SEG emisiju samazināšanu.				biodaudzveidības noplicināšanu.		pieejamības uzlabošanai, kā arī iedzīvotājiem ērtas dalītās atkritumu vākšanas sistēmas ieviešanai paredzama tieša pozitīva ietekme uz piegružojuma un augsnes piesārņojuma mazināšanu	
Gaisa kvalitāte	Ļoti cieša pozitīva sinerģija identificēta attiecība uz pasākumiem, kas veicinās pāreju uz ilgtspējīgu mobilitāti, samazinot privāta autotransporta izmantošanu, un energoefektivitātes	-	N/A	Pozitīvas ietekmes gaisa kvalitātes un trokšņa samazināšanas kontekstā izteiktas pasākumiem, kas orientēti uz ilgtspējīgu mobilitāti un autotransporta izmantošanas samazināšanu.	Pasākumi, kas vērsti uz gaisa kvalitātes uzlabošanu un paskābinošo vielu emisijas samazināšanu rada pozitīvu ietekmi arī uz ekosistēmām.	-	-	Pasākumi, kas vērsti uz gaisa kvalitātes uzlabošanu un emisijas samazināšanu var radīt pozitīvu ietekmi arī uz kultūrvēsturiski vērtīgām ēkām un objektiem.

	paaugstināšanas pasākumiem.							
Vides troksnis	Potenciālas pozitīvas sinerģijas identificētas attiecībā uz ilgtspējīgas mobilitātes pasākumu īstenošanu, kas samazina gan SEG, gan trokšņa emisijas.	-	Pozitīvas ietekmes gaisa kvalitātes un trokšņa samazināšanas kontekstā izteiktas pasākumiem, kas orientēti uz ilgtspējīgu mobilitāti un autotransporta izmantošanas samazināšanu.	N/A	-	-	-	-
Bioloģiskā daudzveidība	Zaļās infrastruktūras un dabā balstītu risinājumu pielietošana klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumos var nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu atbilstošās teritorijas un apstākļus.	Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanai paredzama pozitīva ietekme uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kas var izpausties kā eitrofikācijas slodzes mazināšana uz jutīgām ekosistēmām,	Gaisa kvalitātes uzlabošanai paredzama pozitīva sinerģija. Slāpekļa savienojumu emisiju samazināšana samazinās eitrofikācijas slodzi uz dabiskām ekosistēmām.	-	N/A	Pozitīvas sinerģijas saskatāmas pasākumos, kas attiecas uz zaļās infrastruktūras īstenošanu pilsētvidē. Lietus ūdeņu filtrācija samazinās piesārņojuma slodzi uz dabiskām ūdeņu ekosistēmām, samazinās	Piesārņojuma slodzes mazināšana var atstāt pozitīvu ietekmi uz dabiskām ekosistēmām, piemēram, saldūdeņu ekosistēmām.	Kultūrvēsturisko vērtību, kas saistītas ar vēsturiskajiem parkiem, uzturēšana var sniegt pozitīvu ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, jo veciem apstādījumu kokiem ir noteikta loma dažādu, tajā skaitā retu,

		piemēram, ūdeņu ekosistēmām vai sauso priežu mežu ekosistēmām.				eutrofikāciju. Potenciāla negatīva ietekme iespējama, ja plūda risku mazināšanas pasākumu ietvaros tiek pārveidotas dabiskas ūdensteces vai to krasta zonas.		sugu dzīvotņu nodrošināšanā.
Ūdens kvalitāte un plūdu risks	-	-	-	-	Pasākumi, kas vērsti uz ūdensobjektu piesārņojuma novēršanu un ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanu, rada pozitīvas mijiedarbības ūdens ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības kontekstā.	N/A	-	-
Augsne un piesārņojums	-	-	-	-	-	Pasākumi, kas vērsti uz piesārņoto teritoriju sanāciju un	N/A	-

						sakopšanu var novērst riskus, kas saistīti ar piesārņojuma nokļūšanu ūdensobjektos.		
Kultūrvēsturiskās vērtības	-	-	-	-	-	-	Kultūrvēsturisko objektu atjaunošana un uzturēšana ilgtermiņa var novērst teritorijas/ ēkas degradāciju un ar to saistīto potenciālo negatīvo ietekmi uz augsnes piesārņojumu (pamestās ēkās ierasti novērojams piesārņojuma risks).	N/A

5. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un SIVN izstrādes būtiskākās problēmas

5.1. Alternatīvas un to izvēles pamatojums

Plānošanas dokumenta izstrādes ietvaros tika identificēti divi alternatīvu veidi:

1. Stratēģiskās alternatīvas: AP2027 definē galvenās pilsētas attīstības prioritātes un stratēģiskos horizontālos virzienus, kuru izvēlē tika aplūkoti dažādi alternatīvie risinājumi. Alternatīvie scenāriji raksturoti 5.1.1. tabulā. Vērtējot vides aizsardzības aspektus, izvēlētie risinājumi nerada potenciāli negatīvas ietekmes, nodrošina vides aspektu integrāciju plānošanas dokumentā un ir saskaņoti ar vides politikas mērķiem.
2. Investīciju plāna alternatīvas: atlasot projektus Investīciju plāna gala versijai, tika veikta iekļauto projektu prioritizēšana. Prioritizēšana tika nodrošināta darba grupās, izmantojot iepriekš saskaņotu metodiku, kas balstās uz 12 kritērijiem. Viens no iekļautajiem kritērijiem tiešā veidā attiecās uz projekta vides sniegumu – **“Klimata pārmaiņu mazināšana un adaptēšanās tām”**. Pārējie izmantotie kritēriji – uzturēšana; piešķirts finansējums; piešķirta mērķdotācija; atbilstība nacionāla līmeņa un pašvaldības attīstības dokumentiem; projekta integritāte; projekta gatavība un pēctecība; projekta finansēšanas ilgtspēja un rezultātu ilgtspēja; iestādes prioritāte; kopienu attīstība; sociālā iekļaušanās; pilsētas konkurētspēja. Attiecīgi, kā prioritārie Investīciju plāna gala redakcijā iekļaujамie projekti tika izvēlēti tie, kuriem tika piešķirts augstākais kumulatīvais punktu skaits.

5.1.1. tabula. Alternatīvie scenāriji AP2027 izstrādē

Nr. p.k.	Izvēlētais risinājums	Alternatīvais risinājums
1.	Balstoties uz konsultācijām ar Rīgas domes iestādēm, organizējot dažādus iesaistes pasākumus (radošās darbnīcas, iedzīvotāju aptauja), tika nolemts jaunajā attīstības programmā izvirzīt 9 prioritātes.	Jaunajā attīstības programmā ietvert 12 virzienus/prioritātes, kuri tika identificēti, veicot iepriekšējās attīstības programmas izvērtējumu.
2.	Lai nodrošinātu, ka visu satiksmes organizāciju jautājumu vidū nepazustu finanšu ziņā mazāk ietilpīgi, bet pilsētai nepieciešami projekti, kas saistīti ar ilgtspējīgu mobilitāti, kā arī, lai nodrošinātu, ka lielle satiksmes infrastruktūras objekti tiešā veidā nekonkurē ar ilgtspējīgajiem pārvietošanās veidiem, tika lemts satiksmes infrastruktūras jautājumus skatīt divās prioritātēs – 1. prioritāte “Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā” un 8. prioritāte “Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku”.	Saglabāt sektorālu pieeju un visus ar mobilitāti un satiksmes infrastruktūru saistītos aspektus apvienot vienā prioritātē.

3.	Tika nolemts saglabāt 2. prioritāti “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide” kā atsevišķu prioritāti, lai uzsvērtu šī aspekta nozīmīgumu un nepieciešamību īpaši koncentrēt resursus nākamo septiņu gadu laikā dzīves vides kvalitātes uzlabošanai. Tas atšķiras no līdzšinējās pieejas, kad bieži pilsētvides kvalitāte tika skatīta kopā ar dabas un vides kvalitātes jautājumiem.	Ņemot vērā to, ka pilsētvides aspekts horizontālā veidā attiecas uz vairākām prioritātēm (it īpaši cieša saikne ar 1. un 3. prioritāti), šādu prioritāti atsevišķi neizdalīt, lai izvairītos no tēmu pārklāšanās un uzsvērtu publiskās telpas veidošanas komponenti kā būtisku papildinošu elementu veidojot, piemēram, satiksmes infrastruktūru, domājot par dabas aizsardzību vai kompleksu mājokļu revitalizāciju
4.	Nodalīt vides aspektu, kas ietver klimatnoturību, ilgtspēju un bioloģisko daudzveidību, kā arī negatīvo faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un vides kvalitāti atsevišķā prioritātē – “Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai” (sākotnējais nosaukums: <i>Pielāgota pilsētas ekosistēma vides piesārņojuma un klimata pārmaiņu mazināšanai</i>)	Visu informāciju saistībā ar vides izmaiņām un tās uzlabošanu ietvert vienā prioritātē – “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide”.
5.	Saistībā ar projekta <i>Rail Baltica</i> tiešu ietekmi uz mobilitāti, pilsētvidi un pašas pilsētas konkurētspēju, izdalīt tā ietverošās tēmas 1. prioritātē “Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā”, 2. prioritātē “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide” un 8. prioritātē “Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku”.	Pamatojoties uz projekta <i>Rail Baltica</i> lielo ietekmi uz Rīgas pilsētas attīstību, kā arī pilsētvides izmaiņām un finanšu apjomus tā realizēšanai, izveidot atsevišķu prioritāti, kas palīdzētu vienuviet koncentrēt visus ar Rail Baltica īstenošanu saistītos projektus.
6.	Veselības, sporta, integrācijas un sociālos aspektus ietvert zem vienas prioritātes – “Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta” (sākotnējais nosaukums: <i>Veselīga un sociāli iekļaujoša pilsēta</i>), ņemot vērā to, ka tas viss veicina rīdzinieku veselību un labklājību. Veselības, sporta un integrācijas aspekti atspoguļojas vairākās prioritātēs. Brīvpieejas sporta infrastruktūra parādās pie 2. prioritātes “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide”, lielle investīciju projekti sporta infrastruktūrā, kas veicina pilsētas starptautisko atpazīstamību un stimulē augstu sasniegumu sportu parādās pie 8. prioritātes “Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku”, skolu sporta laukumi un profesionālās ievirzes un interešu sporta	Atsevišķi veidot katrai nozarei savu prioritāti, izdalot, sociālās aprūpes un pakalpojumu nozari, veselības un sporta nozares.

	<p>izglītība pie 4. prioritātes “Kvalitatīva un pieejama izglītība”, savukārt, tautas sporta veicināšana, kā arī sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām tautas sporta attīstībai atspoguļojas 7.prioritātē “Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta””. Veselības aspekti arīdzan atspoguļojas vairākās prioritātēs - 3.prioritātē “Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai” un 2.prioritātē “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide” parādās dzīves vides ietekme uz iedzīvotāju veselību, bet 7.prioritātē atspoguļojas uz veselības aprūpi un veselības politikas veidošanu attiecināmās aktivitātes. Arī integrācijas jautājumi caurvij vairākas prioritātes - primāri tie tiek skatīti 7. prioritātē, bet parādās arī 4.prioritātē, domājot par iekļaujošu izglītību un dažādām sociālās atstumtības riska grupām, kā arī 9.prioritātē kultūras dažādības kontekstā.</p>	
7.	<p>Papildus prioritātēm noteikt piecus AP2027 stratēģiski horizontālos virzienus, kuri atspoguļojas vairākās AP2027 prioritātēs un kuriem ir īpaša nozīme IAS 2030 izvirzīto attīstības mērķu realizēšanā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pilsētas konkurētspēja; • klimata pārmaiņu mazināšana un adaptēšanās klimatam; • Rīgas kopienu iesaiste un pilnvarošana; • Rīgas metropoles areāla sadarbība un attīstība; • Iekļaujoša sabiedrība. <p>Horizontālais virziens – “iekļaujoša sabiedrība” tika iekļauts balstoties uz saņemtajiem komentāriem pēc sākotnējās Stratēģiskās daļas projekta redakcijas diskusijām, kā arī pēc saņemtajiem priekšlikumiem prioritātes – “Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta” ietvaros. Izveidojot šo jauno horizontālo virzienu, tiek uzsvērtā nepieciešamība uz iekļaujošas sabiedrības aspektiem skatīties starpnozariski –</p>	<p>Sākotnēji tika noteikti četri horizontālie virzieni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pilsētas konkurētspēja; • Klimata pārmaiņu mazināšana un adaptēšanās klimatam; • Rīgas kopienu iesaiste un pilnvarošana; • Rīgas metropoles areāla sadarbība un attīstība.

	domājot par pakalpojumu, resursu un informācijas pieejamību visām iedzīvotāju grupām.	
8.	6. prioritātes "Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība" ietvaros ir izveidota rīcība "Rīgas pilsētas Apkaimju iedzīvotāju centra izveidošana, kas nozīmē esošo 3 izpilddirekciju reorganizācija par Rīgas domes Apkaimju iedzīvotāju centru ar filiālēm Centra apkaimē, Maskavas forštates apkaimē, Āgenskalna apkaimē, Bolderājas apkaimē un Vecmīlgrāvja apkaimē. Atbilstoši pilotprojektam, plānošanas perioda ietvaros, izvērtēt iespēju plašināt apkaimju centru ģeogrāfiju.	Turpināt pašvaldības pārvaldības modeli ar Departamentiem un izpilddirekcijām, kā tas bija līdz šim.

5.2. SIVN izstrādes būtiskākās problēmas

SIVN tika izstrādāts, analizējot pieejamo informāciju un izvērtējot AP2027 prioritātes, uzdevumus, Rīcības un Investīciju plānus. Tā kā dokumentā iekļautie projekti un rīcības ne visās situācijās ir gana detalizēti, tad, izvērtējot atsevišķus aspektus, nebija iespējams noteikt kopējo ietekmes apjomu un to, vai ar noteiktajām rīcībām un pasākumiem pietiks, lai sasniegtu programmā noteiktos rezultātos rādītājus. Tāpat jānorāda, ka, gatavojot 3. nodaļu un vērtējot iespējamo indikatoru attīstību nākotnē, daudzos gadījumos pilnvērtīga vērtējuma veikšanai trūka datu, un tādos gadījumos tendences attīstības prognozes tika noteiktas, pamatojoties uz ekspertu vērtējumu. Vides pārskata sagatavošanas laikā netika konstatētas citas būtiskas problēmas.

6. Iespējamie kompensējošie pasākumi

Atbilstoši likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktajam kompensējošie pasākumi ir jāparedz tādos gadījumos, ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) vai Latvijā sastopamās ES prioritārās sugas vai biotopus šajās teritorijās. Šādus kompensējošos pasākumus veic, lai nodrošinātu paredzētās darbības veikšanas vai plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmju līdzsvarošanu un teritorijas vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43(6) pants nosaka, ka „ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenošanai tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai”. Likuma 43. (7) pants nosaka, ka „ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās ES prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenošanai tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs” vai arī „plānošanas dokumentu īstenošanai”

arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas”.

Gadījumos, ja konkrētās plānotās rīcības var būtiski ietekmēt Natura 2000 teritoriju, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1 panta nosacījumiem novērtē tās ietekmi uz Natura 2000 teritoriju. Šādā gadījumā ietekmes uz vidi izvērtēšana tiks veikta, ekspertiem rūpīgi izvērtējot ar pasākuma īstenošanu saistīto ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, izvērtējot dažādas alternatīvas un iespējas negatīvo ietekmju samazināšanai.

7. Plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes

Īstenojot AP2027, nav sagaidāma būtiska pārrobežu ietekme.

8. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998., ar grozījumiem, kas spēkā ar 17.06.2020.) nosaka, ka kompetentā institūcija (šajā gadījumā - Vides pārraudzības valsts birojs) MK noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par vides pārskatu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi (monitoringa ziņojums).

Vides pārraudzības valsts birojs ir izstrādājis metodiskos norādījumus monitoringa veikšanai plānošanas dokumentiem. MK 2004. gada 23. marta noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Ņemot vērā izvērtētā plānošanas dokumenta saturu un tā ietekmes novērtējumu, tiek rekomendēts monitoringam izmantot indikatorus (kritērijus), kas uzskaitīti 2.1. nodaļā pieejamajā tabulā un izmantoti, veicot plānošanas dokumenta ietekmes vērtējumu. Papildus 2.1. nodaļā uzskaitītajiem kritērijiem, rekomendēts nodrošināt arī visaptverošu degradēto teritoriju monitoringu, kas palīdzētu identificēt prioritārās teritorijas attīstībai un revitalizācijai.

9. Kopsavilkums

AP2027 ir Rīgas pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā tiek ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, tiek noteiktas pašvaldības vidēja termiņa prioritātes, Rīcības plāns, Investīciju plāns, kā arī AP2027 īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. AP2027 izvirzītie rīcības virzieni skar visas pašvaldības pārziņā esošās jomas un nozares.

AP2027 turpina īstenot IAS 2030 noteiktos mērķus un attīstības konceptus, kas tiecas veidot ilgtspējīgu pilsētu, kuras pamatā ir līdzsvarota sociālo, ekonomikas un pilsētvides aspektu mijiedarbība. Rīgas ilgtermiņa attīstības mērķi ir:

- Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība;
- Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika;
- Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide;
- Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole.

Attīstības programmā ir definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni, ar kuriem pašvaldības iestādes pastiprināti strādās turpmākajā plānošanas periodā, tādējādi nodrošinot virzību uz pilsētas ilgtermiņa mērķu sasniegšanu:

1. Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā;
2. Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide;
3. Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai;
4. Kvalitatīva un pieejama izglītība;
5. Daudzveidīgu un kvalitatīvu mājokļu pieejamība;
6. Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība;
7. Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta;
8. Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku;
9. Daudzveidīga un autentiska kultūrvide.

Katrai prioritātei ir noteikts sasniedzamais mērķis, identificēti izaicinājumi un iespējas, izvirzīti sasniedzamie uzdevumi un paredzēti prioritātes un uzdevumu izpildes rādītāji jeb indikatori, un tie kopā veido AP2027 stratēģisko daļu.

Lai novērtētu AP2027 iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, plānošanas dokumentam tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros tiek sagatavots Vides pārskats. Vides pārskata projekts AP2027 ir sagatavots saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums". SIVN process tika uzsākts 2020. gada jūlijā, un Vides pārskatu sagatavoja SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment".

Būtiskākās vides jomas, kurās tika analizētas iespējamās ar plānošanas dokumentu saistītas vides problēmas, kā arī aprakstīts esošais stāvoklis, ir šādas: klimata pārmaiņas, atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana, gaisa kvalitāte, vides troksnis, bioloģiskā daudzveidība, ūdens kvalitāte un plūdu risks, augsne un piesārņojums, kā arī kultūrvēsturiskās vērtības. Visām šīm jomām tika veikts plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmju novērtējums un piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai. Ietekmju novērtējums tika veikts plānošanas dokumenta uzdevumu līmenī (vērtējot arī rīcības un investīciju projektus, kas noteikti uzdevuma īstenošanas ietvaros).

Veicot AP2027 SIVN, izvērtējot SIVN izstrādes laikā pieejamo informāciju, vērtēšanas procesā netika konstatēti izslēdzoši faktori, kas AP2027 apstiprināšanu un īstenošanu padarītu neiespējamu. Plānošanas dokumenta īstenošanas gadījumā primāri sagaidāmas pozitīvas ietekmes uz vides stāvokli. Tas neizslēdz iespēju, ka būtiskas negatīvas vai izslēdzošas ietekmes

atsevišķiem plānošanas dokumentā iekļautajiem risinājumiem var tikt identificētas citu normatīvajos aktos noteikto procedūru ietvaros (t.sk., ietekmes uz vidi novērtējuma procesā vai ietekmes uz *Natura 2000* novērtējuma procesā). Tomēr, lai mazinātu vai novērstu ietekmes, kas var rasties AP2027 īstenošanas kontekstā, vides pārskata 4. nodaļā ir iekļautas tabulas ar rekomendācijām ietekmes mazināšanai un vides stāvokļa uzlabošanai. Šie risinājumi ir vai nu iestrādājami plānošanas dokumentā, vai ņemami vērā tā īstenošanas ietvaros.

Zemāk sniegts secinājumu apkopojums par katru no vērtētajām vides jomām.

Klimata pārmaiņas

- Klimata pārmaiņu ietekmē pilsētvidē viens no aktuālākajiem izaicinājumiem ir karstuma viļņi un siltuma salas efekts. Nākotnē arī sagaidāms, ka pieaugs dienu skaits ar stipriem nokrišņiem.
- Lai gan kopējās CO₂ emisijas Rīgā pret 2010. gadu ir samazinājušās, tendence nav stabila. Transporta sektora radītajām SEG emisijām ir novērota pieaugoša tendence.
- AP2027 iekļauj daudzveidīgas rīcības ilgtspējīgas mobilitātes veicināšanai. Ņemot vērā transporta sektora devumu Rīgas SEG emisiju bilancē, pasākumi, kas orientēti uz fosilo degvielu izmantojošā privāta autotransporta lietošanas samazināšanu un alternatīvu, videi draudzīgāku pārvietošanās veicināšanu, vērtējami pozitīvi klimata pārmaiņu kontekstā.
- Programmā iekļauti vairāki pasākumi klimatnoturīguma veicināšanai un ievainojamības mazināšanai, t.sk., dzeramā ūdens brīvpieejas krānu uzstādīšana publiskās vietās, zaļās infrastruktūras risinājumu ieviešana pilsētvidē.
- Veicot ēku būvniecību un pārbūvi, jānodrošina energoefektivitātes prasību ievērošana.

Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomikas principu ieviešana

- Pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas principu ieviešanā ir norādīts kā viens no galvenajiem rīcības virzieniem Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027. gadam. Plānā īpaši izceltas preču atkārtotas izmantošanas iespējas jauniem biznesa modeļiem. Pašlaik pašvaldības līmenī tiek īstenoti atsevišķi projekti, kas veicina pāreju uz aprites ekonomiku, tomēr trūkst integrētas pieejas.
- Viena no valstī noteiktajām prioritātēm atkritumu apsaimniekošanas jomā, kas attiecas arī uz pašvaldībām, ir atkritumu rašanās novēršana. Valstī kopumā sadzīves atkritumu daudzums kopš 2010. gada ir palielinājies par apmēram 20% un 2019. gadā sasniedza 800 413 t. Rīgas pilsētā radīto sadzīves atkritumu daudzums pēdējo piecu gadu laikā ir bijis salīdzinoši stabils, vidēji periodā sastādot 260 000 t jeb aptuveni 33% no valstī kopumā radītā sadzīves atkritumu apjoma. Tomēr, samazinoties iedzīvotāju skaitam Rīgas pilsētā, aprēķinātajam radīto sadzīves atkritumu apjomam uz vienu iedzīvotāju vērojama ilggadīga pieaugoša tendence.
- AP2027 ir iekļauti vairāki pasākumi atkritumu šķirošanas veicināšanai un atkritumu neradīšanai (piem., depozītsistēmas izveide atkārtoti izmantojamiem traukiem ēdiena un dzērienu līdžņemšanai pasākumu vietās; atkārtoti izmantojamu lielgabarieta preču un elektroierīču pieejas centru izveide; dzeramā ūdens brīvkrānu uzstādīšana publiskās vietās).

- Īstenojot rīcību "Atkritumu reģenerācijas ar enerģijas atguvi iekārtu izveide Pierīgas AAR poligonā "Getliņi"" paredzama negatīva ietekme uz aprites ekonomikas principu ieviešanu, jo tā neveicinās atkritumu rašanās samazināšanu.
- Potenciāla vērā ņemama pozitīva ietekme sagaidāma no integrētajiem pasākumiem pārejai uz aprites ekonomiku pilsētбūvniecībā un aprites ekonomikas principu ieviešanai ēku būvniecībā, apsaimniekošanā, nojaukšanā un pārvaldībā.
- Ieteicams veicināt zaļā publiskā iepirkuma piemērošanu pašvaldībā un noteikt kvantificētus mērķus zaļā publiskā iepirkuma (ietverot aprites ekonomikas principus) izmantošanas īpatsvaram pašvaldības iepirkumos (% no visiem iepirkumiem).

Gaisa kvalitāte

- Rīgas pilsētā tiek veikts gaisa kvalitātes monitorings, kura rezultāti liecina par vairāku piesārņojošo vielu robežlielumu vai augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumiem (t.sk., NO₂, PM₁₀).
- Atbilstoši gaisa kvalitātes modelēšanas rezultātiem, būtiskākie NO₂ emisijas avoti pilsētvidē ir autotransports (aptuveni 60 % no kopējā NO₂ emisiju daudzuma Rīgā 2019. gadā, izņemot sabiedrisko transportu; sabiedriskā transporta devums – aptuveni 4%), decentralizētās apkures iekārtas (aptuveni 12 %), kuģu satiksme (aptuveni 11 %), ražošanas un siltumapgādes uzņēmumi (aptuveni 10 %), būtiskākie daļiņu PM₁₀ emisijas avoti Rīgā ir ražošanas uzņēmumi (aptuveni 31 % no kopējām daļiņu PM₁₀ emisijām 2019. gadā), autotransporta kustība (aptuveni 31 %) un decentralizētās apkures iekārtas (aptuveni 12 %). Tieši decentralizētās apkures iekārtas ir arī nozīmīgākais daļiņu PM_{2,5} un benz(a)pirēna emisiju avots (attiecīgi – 44% un 72%). Savukārt benzola gadījumā bez decentralizētajām apkures iekārtām jāmin arī transports, kas kā degvielu izmanto benzīnu, bet Rīgas Brīvēstā – naftas produktu pārkraušanas darbības uzņēmumos. Lielākajā daļā gadījumu augstākās piesārņojuma koncentrācijas korelē ar intensīvi noslogotāko ielu tīklu, jo šajās teritorijās summāri veidojas vislielākās piesārņojuma līmeņa vērtības. Vienlaikus, plānojot rīcības, kas vērstas uz piesārņojuma samazinājumu, ir jāņem vērā dažādo emisijas avotu grupu devums summārajā koncentrācijā.
- Autotransports ir nozīmīgs dažādu piesārņojošo vielu emisijas avots, līdz ar to AP2027 iekļautie ilgtspējīgas mobilitātes veicināšanas un privātā autotransporta izmantošanas samazināšanas pasākumi ir novērtēti ar būtisku pozitīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti. Šajā aspektā pozitīvi vērtējams tas, ka AP2027 ietver arī uzdevumus, kas vērsti uz to, lai mazinātu nepieciešamību iedzīvotājiem pārvietoties pilsētas ietvaros, t.sk. nodrošinot labāku un efektīvāku attālinātu pakalpojumu pieejamību.
- Pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti sagaidāma, īstenojot rīcības, kas vērstas uz energoefektivitātes paaugstināšanu, centralizētās siltumapgādes pakalpojumu pārklājumu un pieslēgumu skaitu paplašināšanu, kā arī decentralizētu inovatīvu atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju, iekārtu un risinājumu ieviešanu teritorijās, kur nav iespējami pieslēgumi centralizētai siltumapgādei.
- Kā būtiska un neatņemama labas gaisa pārvaldības sistēmas daļa, vērtējama arī uzraudzības sistēma un sabiedrības informēšana, kas aptverta ar AP2027.
- Nozīmīgākās negatīvās ietekmes uz gaisa kvalitāti lokālā mērogā saistāmas ar jaunu transporta koridoru un mezglu izbūvi, kas potenciāli radīs gaisa piesārņojuma līmeņa palielinājumu tiešā koridoru tuvumā, tāpat arī gaisa aspektam, cita starpā, pievēršama pastiprināta uzmanība, īstenojot rīcības un projektus, kas vērsti uz ražošanas, t.sk. piesārņojošo darbību, attīstību.

Vides troksnis

- Rīgas pilsētā jau kopš 2007. gada regulāri tiek veikta vides trokšņa stāvokļa izvērtēšana, izstrādājot trokšņa stratēģiskās kartes, kā arī rīcību plānošana un īstenošana vides trokšņa ietekmes mazināšanai, kas izpaužas gan kā tehnisku risinājumu izmantošana, piemēram, trokšņa barjeru izbūve, transportlīdzekļu kustības ātruma ierobežošana u.c., gan kā normatīva regulējuma pilnveidošana.
- Autotransports viennozīmīgi ir uzskatāms par nozīmīgāko trokšņa avotu, kura ietekmei pakļauto iedzīvotāju skaits tuvākajā nākotnē varētu pieaugt, ņemot vērā vispārējās tendences, kas saistītas ar privātā transporta izmantošanas intensitātes pieaugumu, kā arī valsts līmeņa plāniem, kas saistīti ar Rīgas sasniedzamības uzlabošanu.
- AP2027 iekļautie ilgtspējīgas mobilitātes un privāta autotransporta izmantošanas samazināšanas pasākumi varētu kavēt prognozējamo trokšņa līmeņa pieaugumu Rīgas pilsētā vai pat samazināt trokšņa līmeni atsevišķās pilsētas daļās, tomēr tie varētu būt nepietiekami, lai sasniegtu Eiropas Komisijas izvirzītos mērķus trokšņa ietekmes mazināšanai līdz 2030. gadam.
- Pozitīvi ir vērtējama AP2027 ietvertā apņemšanās arī turpmāk regulāri novērtēt trokšņa piesārņojuma līmeni Rīgas pilsētā, izstrādāt rīcības plānus trokšņa ietekmes mazināšanai, kā arī īstenot plānos ietvertos pasākumus.

Bioloģiskā daudzveidība

- Bioloģiskā daudzveidība pilsētā un dabas teritorijas kopumā ir neatsverami nozīmīgas iedzīvotāju labjūtas, sabiedrības veselības un pilsētas attīstības nodrošināšanai, to vēl jo uzskatāmāk iespējams novērtēt saistībā ar COVID-19 pandēmijas radīto situāciju, kad ievērojami pieaug sabiedrības pieprasījums pēc dzīvās dabas vides. Tas vienlaikus radīja būtisku slodzi uz dabas daudzveidību, jo nepieciešamā infrastruktūra nebija piemērota šādu slodžu uzņemšanai.
- Rīgas pilsēta ir bagāta gan ar daudzveidīgām iedzīvotāju atpūtai un rekreācijai piemērotām dabas teritorijām, gan ar teritorijām, kas nozīmīgas ieguldījumam bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai valstī kopumā. Pilsētas teritorijā pilnībā vai daļēji ietilpst piecas valsts nozīmes īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un konstatēti ES nozīmes aizsargājamo biotopu 6545.21 ha platībā. Papildus tam SIA "Rīgas meži" pārvalda un apsaimnieko plaša pilsētai piegulošo mežu platības, kurām ir milzīgs potenciāls atpūtas un rekreācijas pakalpojumu nodrošināšanai.
- Nozīmīgs solis dabas teritoriju un pārējās zaļās un zilās infrastruktūras efektīvas un ilgtspējīgas pārvaldības nodrošināšanai ir šo resursu precīza apzināšana un mūsdienīgu datu pārvaldības sistēmu izmantošana, kas var būtiski uzlabot gan šo resursu aizsardzību, gan sabalansētu un pārdomātu izmantošanu.
- AP2027 ietvarā plānotie pasākumi plaši aptver plānošanas un rīcības aktivitātes Rīgas pilsētas teritorijas un piegulošajās mežu platībās, kā arī pilsētvidē. Projektu īstenošana zaļās infrastruktūras pilnveidošanai un sabalansētai izmantošanai atstās pozitīvu ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Ūdens kvalitāte un plūdu risks

- Lielākajā daļā ŪO Rīgā kā būtiska slodze ir novērtēti hidromorfoloģiskie pārveidojumi, kam seko biogēnu piesārņojums no punktveida un izkliedētajiem avotiem. Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam ir izvirzīts mērķis sasniegt vismaz labas ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla klases zemāko robežu visos ŪO/SPŪO, kā arī noteikti apsaimniekošanas mērķi, lai nodrošinātu biogēnu slodzes samazinājumu, ŪO nepārtrauktību un ekoloģisko caurplūdumu.
- Ķīmiskā kvalitāte Rīgas pilsētā ir vērtēta 7 ūdensobjektos (skat. 3.6.2. tabulu), kuros visos ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā slikta.
- AP2027 ir paredzētas rīcības, kuras vērstas uz esošā kanalizācijas tīkla atjaunošanu un pārbūvi, kas nākotnē sekmēs lietus ūdeņu atdalīšanu no sadzīves kanalizācijas. Tas mazinās kanalizācijas sistēmas pārslodzi un neattīrītu notekūdeņu iespējamo nonākšanu vidē. Būtisku pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti atstās jaunu lietus ūdens attīrīšanas risinājumu testēšana bīstamu vielu un toksīnu ieplūdes ierobežošanai Baltijas jūrā.
- Investīciju plānā ir iekļauti projekti bioloģiskās attīrīšanas stacijas "Daugavgrīva" darbības un attīrīšanas efektivitātes uzlabošanai (pirmreizējā un otrreizējā nostādīnātāja atjaunošana), kas atstās tiešu pozitīvu ietekmi uz ūdens kvalitāti. Tiks samazināta piesārņojošo vielu ieplūde vidē. Papildus, ir paredzēts ļoti plašs projektu klāsts pilsētas kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas modernizācijai un paplašināšanai (t.sk. jaunu attīrīšanas iekārtu un urbuma izbūve 7 daudzdzīvokļu mājām Mangaļsalā). Tas palielinās esošo centralizēto pakalpojumu pārklājumu un pieslēgumu skaitu, līdz ar to tiks samazināta ietekme uz ūdens kvalitāti virszemes ūdens objektos un pazemes ūdeņos.
- AP2027 paredz vairāku pretplūdu pasākumu īstenošanu, kā arī meliorācijas sistēmu inventarizāciju, kas vērtējams pozitīvi gan plūdu risku kontekstā, gan klimata pārmaiņu kontekstā. Pasākumi netieši uzlabos arī ūdeņu kvalitāti.

Augsne un piesārņojums

- Rīgas pilsētā ir izdalītas 86 piesārņotas vietas un 141 potenciāli piesārņota vieta.
- Lai gan piesārņoto vietu sanācija ir komplicēts, laikietilpīgs un resursietilpīgs process, Rīgā tiek periodiski īstenoti piesārņoto vietu sanācijas projekti. Rīgā piesārņotas vietas aizņem 355,8 ha lielu platību, bet potenciāli piesārņotas vietas – 329,9 ha.
- AP2027 3.2. uzdevuma izpildes ietvaros ir paredzēta piesārņoto teritoriju sanācija. Plānotais uzdevuma izpildes indikators (Attīrīto piesārņoto vietu platība, 5 ha (2027)), vērtējams kā nepietiekams, ņemot pašreizējo piesārņoto vietu platību Rīgā. Tiek rekomendēts plānot papildus pasākumus pašvaldības īpašumos vai izstrādāt un īstenot atbalsta mehānismus vēsturiski piesārņoto vietu sanācijai.

Kultūrvēsturiskās vērtības

- Rīgas pilsētas administratīvajās robežās atrodas 1496 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi.
- 1997. gada 4. decembrī Rīgas vēsturiskais centrs tika iekļauts UNESCO Pasaules kultūras mantojuma aizsargājamo pieminekļu sarakstā kā Pasaules kultūras mantojuma vieta.

- Degradētās teritorijas un būves var radīt būtisku negatīvu ietekmi uz apkārtējās telpas vizuālo uztveri un attīstību. Uz SIVN izstrādes brīdi nav pieejami aktuāli dati par degradēto teritoriju skaitu Rīgas pašvaldības teritorijā. Savukārt aktuāla informācija par degradējošām būvēm ir pieejama Rīgas domes Īpašuma departamenta tīmekļa vietnē. Atbilstoši pieejamajai informācijai Rīgā ir 234 A kategorijas grausti, 411 B kategorijas grausti un 74 C kategorijas vidi degradējošas būves.
- AP2027 iekļauj virkni rīcību un projektu, kas orientēti uz kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un atjaunošanu un RVC un RVC AZ ainavas aizsardzību (piem., Rīgas Centrāltirgus apkārtnes revitalizācijas projekts).
- Pozitīvi vērtējama AP2027 rīcība "Radīt un prototipēt pašvaldības un privātīpašnieku kumulatīvu aktivitāšu instrumentu ar pašvaldības līdzfinansējuma elementiem pilsētvidi degradējošu pazīmju novēršanai", kas ilgtermiņā var būtiski veicināt pilsētvidi degradējošo objektu un teritoriju revitalizāciju.

Plānošanas dokumenta izstrādes ietvaros tika identificēti divi alternatīvu veidi – stratēģiskās alternatīvas un investīciju plāna alternatīvas. Vērtējot vides aizsardzības aspektus, izvēlētie stratēģiskie risinājumi nerada potenciāli negatīvas ietekmes, nodrošina vides aspektu integrāciju plānošanas dokumentā un ir saskaņoti ar vides politikas mērķiem.

AP2027 stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros pie sniegtās plānošanas dokumenta uzdevumu detalizācijas nebija iespējams identificēt kompensējošo pasākumu nepieciešamību, realizējot kādu no projektiem. Savukārt, atlasot projektus Investīciju plāna gala versijai, tika veikta iekļauto projektu prioritizēšana, izmantojot vienotus kritērijus, kuru starpā viens no iekļautajiem kritērijiem tiešā veidā attiecas uz konkrētās rīcības vai projekta vides sniegumu – "Klimata pārmaiņu mazināšana un adaptēšanās tām". Līdz ar to vides apsvērumi ņemti vērā, arī investīciju projektu prioritizēšanas procesa stadijā.

Īstenojot AP2027, nav sagaidāma būtiska pārrobežu ietekme.

1. pielikums. Sabiedriskās apspriešanas materiāli

1.1. Publikācijas laikrakstos

Business Intervju

TNERSHIP NETWORK

Sabiedrība par velti nevarat runāt, jo līdz galam nav skaidrs, kā mācību process tiks reorganizēts. Ņemot vērā to, ka piecu mācību skolu aizvācība 05. jūnijā, bet šogad uzņemām 110. vietas, ir jānodrošina rezervācija, kas ir jāatjauno, gan runājot par mācību procesu, gan praksei. Šogad man ir jāceļ dibināt fonda, jo mūsu absolventi un sadarbības partneri iepriekš ir izstrādājuši vērtības ziedot līdzekļus mācību procesu modernizācijai un uzlabošanai. Man tā šķiet interesanta ideja, jo fonds var piešķirt arī stipendijas un sniegt citas priekšrocības. Es redzu, ko un kā darīt. Mācīties mums ir lielā un grandiozā plānā – mēs gribam attīstīties.

Kas jāņem vērā, lai atvērtu privāto vidusskolu un veiksmīgi darbotos tajā nozvej?

Šobrīd šis process ir daudz vienkāršāks, ja salīdzinām ar laiku, piemēram, pirms diviem gadiem. Pasaūk visas organizācijas ir pēdējās digitālās, tās skaidri IZM. Vairākus izglītības saturu centus un citas izglītības institūcijas. Visa informācija ir pieejama internetā, arī dokumentu iesniegšana tiek organizēta elektroniski, kā rezultātā process ir kļuvis ieviešanai vieglāks. Tie ir pandēmijas plaušas, citādi visa sistēma mums joprojām būtu akmeņu kalnā. Būsim par to gribējis raudāt, jo tehniski jau viss bija iespējams, taču nerīta izmantošana. Tagad

66 Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) sniegtā informācija liecina, ka septembrī darbu uzsāks 71 privāta vidusskola, kas ir par trim skolām vairāk nekā pagājušajā mācību gadā.

ses. Viss ir uz rokām un pulka un visu līdz tam, kas notiek skolā.

Kā kopumā vērtējat izglītības jomu Latvijā – kā ir galvenās problēmas?

Šobrīd, manuprāt, izglītības sistēma ir uz pareizā ceļa, taču veids, kā tas tiek panākts, nav līdz galam atrisināts. Sākumā ir jānodrošina mērķi un tikai pēc tam jānodrošina rīcīgums par mācību procesu uzskaiti. Mums viss ir acīmredzīgi – sākam mācību procesu, bet materiālu nav. Kompetenču pieeja nav slihta, jo tā ir vēsta uz to, ka mēs redzam to gala rezultātu. Izaicinājums ir saviļņot saprāt, ko viņi reāli prot. Lielākā problēma izglītības sistēmā ir tā, ka jaunieši to nezina, viņi zina, kādu diplomu ir ieguvuši, bet neprot skaidri definēt, ko viņi prot. Šobrīd katrs modulis profesionālajā izglītībā ir tālā vienā prasme. Es uzskatu, ka tas modelis ir labs un to vajag attīstīt. Es pati divus gadus dzīvoju Kanādā un interesējos par izglītības sistēmu tur, kā arī skatījos, kā tas izskatās pie mums. Man, kā šobrīd mēs esam savā ziņā pieredzējuši Kanādas izglītības sistēmu, taču lielākas mīnas ir mācību materiālu un metodiku trūkums. Par to, uz kādas bāzes mēs būsim izglītība, bija jāpadomā jau pirms tam. Ja pedagogiem netiek dots izstrādātais materiāls, arī mācību kvalitāte, visticamāk, būs sliktāka. Es ceru, ka šobrīd mums būs iespēja to kvalitatīvi celt. Pēdējās divas gadus laikā izglītības sistēma pieredzējusi ļoti lielas izmaiņas, šobrīd vajadzētu vairāk strādāt pie kvalitātes. ☺

PAZIŅOJUMS

PAR RĪGAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.-2027. GADAM 1. REDAKCIJAS PUBLISKO APSPRIEŠĀNU UN STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VIDES PĀRSKATA PROJEKTA SABIEDRISKO APSPRIEŠĀNU

Pamatojoties uz Rīgas domes 18.08.2021. lēmumu Nr. 795 (prot. Nr. 31, 12. §) "Par Rīgas attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas un vides pārskata projekta nodrošināšanu publiskajai apspriešanai un atzinuma saņemšanai" ir uzskatīta Rīgas attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas publiskā apspriešana un vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana.

Attīstības programma ir vidēja termiņa pilsētas attīstības stratēģiskais ieviešanas rīks Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam izvirzīto ilgtermiņa attīstības mērķu samērīgāšanai, izstrādāšanai un ieviešanai septiņos gados. Tāpat ir izstrādāta dokumenta izstrāde uzskaitē ar Rīgas domes 21.11.2021. lēmumu prot. Nr. 39, 87. §).

Vienlīdzīgi sabiedriskajai apspriešanai tiek nodots attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projekts.

Publiskā apspriešana notiks no 2021. gada 2. septembra līdz 4. oktobrim.

Jaunajā attīstības programmā definētas deviņas prioritātes, kas galvenie attīstības virzieni un to mērķu īstenošanas virzieni, uzturēšanu, prioritāri iekārtējot un uzturēšanu uzpildes virzieni, kā arī tām atbilstošas rīcības un investīciju projekti, kas apkalpo rīcības plānā un investīciju plānā.

Attīstības programmai veikta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un izpildes vides pārskata projekta, lai novērtētu iespējamo ietekmi uz vidi un notekū paņēmumu negatīvās ietekmes novēršanu vai mazināšanu.

Publiskā apspriešana laikā īsteno interesenti aicināts iepazīties ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un vides pārskata projekta:

- Rīgas domes tīmekļvietnē www.riga.lv
- Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta tīmekļvietnē www.paa.riga.lv
- valsts vietnē www.apsprieciba.gov.lv
- klātienē Rīgas pilsētas Apmēģinājuma centrā 31. Eduarda Smiģeļa ielā 31, Eduarda Smiģeļa ielā 46 un ielā 43A.

Publiskā apspriešanas sākuma vietas konferences rādītāji MS 2021. gada 2. septembra plānā 17.30 un 18.00. Pārskatīt vides pārskatu, vides pārskatu un Pilsētas attīstības departamenta pasākumu konti. Lai saņemtu atbildi uz jautājumiem, aicinām iepriekš reģistrēties www.rdpaa.lv līdz 7. septembra plānā 18.00.

Vēlām uzmanīties, ka sarakstā: varbūt piedalīties šajā izpildes vides pārskata projekta, kā arī saņemot šīs ziņojuma individuāli katram reģistrētajam dalībniekam.

Publiskā apspriešanas laikā plānotas vairākas tematiskas tikšanās un diskusijas:

- sanikums darbinā "Vides pieredze";
- tikšanās ar jauniešiem;
- tikšanās ar apkārtnes iedzīvotāju organizācijām;
- publiskā diskusija "Uzņēmējdarbība un konkurētspēja";
- sanikums "Klimats un vide";
- publiskā diskusija "Mobilitāte".

Rakstiskus ierosinājumus un priekšlikumus par attīstības programmas 1. redakcijas vides pārskata projekta var iesniegt līdz 2021. gada 4. oktobrim (ieskaitot):

- elektroniski portālā www.gesulivija.lv;
- vēstulē uz e-pastu padzi@riga.lv;
- pa pastu (pašta zīmogs līdz 2021. gada 4. oktobrim), adresējot Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam, Amatu ielā 4, Rīga, LV-1050;
- klātienē Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Klientu apkalpošanas centrā, Amatu ielā 4, Rīgā vai jebkurā Rīgas pilsētas Apmēģinājuma centrā Klientu apkalpošanas punktā (Daugpilsēti ielā 31, Eduarda Smiģeļa ielā 46, ielā 43A, Gobas ielā 6A, Brīvības ielā 49/51).

Sniegtos ierosinājumus un priekšlikumus par attīstības plānošanas dokumentu, ņemot vērā, vārdu, uzvārdu un pārstāvību (iedzīvotāji, skolēni, bērnus organizācijas, uzņēmumi, iestādes pārstāvji utml.).

Rīgas sabiedriskā līdzdalība atbildīgā persona: Daina Petersona (e-pasts daina.petersona@riga.lv; tālruna numurs 28446809).

Rīgas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādātājs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Amatu ielā 4, Rīga, LV-1050, tālrunis 67105816, e-pasts padzi@riga.lv, www.rdpaa.lv.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata izstrādātājs: SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", Vīlandes ielā 3-6, Rīga, LV-1010, tālrunis 67242411, e-pasts elie@environment.lv, www.environment.lv.

Virzīs zemāku PVN likmi pārtikai

Pievienotās vērtības nodokļa [PVN] samazināšana visai pārtikai – šo priekšlikumu Lauksaimniecības padome [LOSP] šoruden atkal aktualizēs valdībā.

SANDRA DIEZIŅA

Diskusija par PVN samazināšanu pārtikai radīja pretējas reakcijas. Ekonomisti jebkādā veidā, kā mazāks nodoklis, turklāt šī lēmuma rezultātā valsts budžets zaudē ienākumus. Savukārt zemnieki argumentē ar pozitīvajiem

Cenu samazinājums – nepietiekams

Latvijas Bankas ekonomists Oļegs Krasnojorovs nosauc vairākus argumentus, kāpēc PVN likmes samazināšana pārtikai nebūtu vēlama. Savā blogā viņš apgalvo, ka zemāka PVN likme, augļiem un dārzeņiem, kas jau spēkā trīs gadus, nesniedz deviņus vajadzī-

go rezultātus. Krasnojorovs izpētījis, ka faktiskais cenu samazinājums augļiem un dārzeņiem pēc PVN likmes maiņas bija 9,8%, nevis 13,2%, kāda būtu zemāka PVN pilnā ietekme uz cenām. Savukārt Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārtikas ekonomists Aleksējs Nilssens aprēķinājis, ka reālais cenu samazinājums ir bijis 11,7%. Tāpat, pēc Krasnojorova domām, publiskajā telpā pieejamie vērtējumi bieži pārpalnē pozitīvo ietekmi uz nozari. Piemēram, bieži tiek citēts apgrozījums. Tomēr nozares sniegums ir visai līdzīgi tautsaimniec-

Kooperatīvās sabiedrības "Baltijas dārzeņi" valdes priekšsēdētājs Jānis Bušs: "Redzam ieguvumus no PVN likmes samazināšanas augļiem un dārzeņiem, tāpēc samazinātā PVN likme būtu jāpiemēro visai pārtikai."

bas kopīgiem rādītājiem, tādejādi to diez vai varētu uzskatīt par zemākas PVN ietekmes apstiprinājumu," uzskata ekonomists. Par to, lai patērētājiem augļi un dārzeņi izmaksātu nedaudz lētāk, faktiski samaksā valsts budžets – ar zemākiem nodokļiem iedzīvotājiem, uzskata ekonomists. Zemākā PVN likme pārtikai arī nepalīdzētu iedzīvotājiem ar zemākiem ienākumiem, tieši otrādi – ieguvi būtu iedzīvotāji ar augstākiem ienākumiem, kas pārtikai ir ēdīviem lietišķu summu.

Saskaņot ieguvumus

Savukārt kooperatīvās sabiedrības "Baltijas dārzeņi" valdes priekšsēdētājs Jānis Bušs skaidro, ka reālais cenu samazinājums augļiem un dārzeņiem ir bijis un tas ir pozitīvs. "11,7% cenu samazinājums 300 miljonu eiro vērtā dārzeņu tirgū nozīmē, ka septemni 35 miljoni eiro palikusi pārējo rīcībā. Tas ir nozīmīgs ieguvums, un iedzīvotāji par šo naudu ir nopelnīti ko citu, samaksājot PVN. Kā tad nodokļu ieguvumus radīs citā nozarē," saka Bušs. Viņš arī sīcina sprast, ka dārzeņu cenas nenosaka audzētāji, bet gan veikalā, orientējoties uz situāciju starptautiskajā tirgū, līdzē nosot pamata teikt, ka ražotāji vai veikalā gūst virsroku uz li rēķina. Kopumā pārtikas cenas Latvijā esot vienas no zemākajām Baltijā. "Nesen Lauksaimniecības tirgus veicināšanas centrs izplatīja informāciju, ka Latvijā pārtikas cenas ir vienas no augstākajām Baltijā. Tā nav – jāskaidro, ko un kā salīdzina. Ar dārzeņu cenām manipulēt ir ļoti viegli – var jaukt vietējos un importa dārze-

ņus, veco un jauno ražu, tirgus un veikalā cena, fastu un nefastu produkciju, atlaist akciju cenas ar cenām, kurām netiek piemērotas atlaides, kādas ciparus vajag, tādas var atrast," saka Bušs. Viņš salīdzināja viena veikalā tika cenas, tas pārliecinoši parādīd, ka Latvijā ir zemākas dārzeņu cenas Baltijā.

Bušs atgādina – augļu un dārzeņu PVN likmes samazināšanas vēsture aizsākās 2012.–2014. gadā, sadarbojoties ar Lauksaimniecību organizāciju sadarbības padomi. "Jau tālāk bija izstrādāts, ka tirgus jāskaidro. Daudzi, kas tajā darbojas, nodokļu samaksāja – tādu bija pat līdz 40%, un plaši tika izmantoti PVN "karuseļi". Legālie uzņēmēji šādos apstākļos nebija konkurētspējīgi," atceras Bušs. Gada beigās PVN samazināšanai tika bijušas Finanšu ministrijai, jo valsts budžetam ietot sečen 48 miljoni eiro. Taču dārzkopju aprēķini liecināja – ietekme uz valsts budžetu būs tikai 5–7 miljoni eiro. Kā izrādījies īstenībā? Bušs stāsta, ka, pēc Valsts ienākumu dienesta datiem, reālā ietekme uz valsts budžetu PVN likmes samazinājuma rezultātā ir tikai 3,5 miljoni eiro – uz pusi mazāk, nekā iepriekš tika paredzēts. Nesaprotu finanšu ministra argumentus. Viņš saka – mērs, mēs sakām – balts. Jā, nenoliedzami ir 3,5 miljoni eiro samazinājums no pievienotās vērtības nodokļa, bet jāraugās kopumā. Nozare ir attīstījies, pieaugusi nodarbinātība, palielinājušās algas. "Baltijas dārzeņi" tagad jau ir kooperatīvs ar 16 biedriem. 2019. gadā nodarbinājām

520 darbiniekus un nodokļos samaksājām trīs miljonus eiro, bet pērn jau nodarbinājām 600 cilvēkus un nodokļos esam samaksājusi jau gandrīz četrus miljonus eiro. Tātad mēs, tikai viena organizācija, esam nodokļos samaksājusi par miljoni vairāk, bet nozares mērģā šie skaiti būs daudz lielāki," domā Bušs.

Bušs uzskata, ka nepieciešams samazināt PVN visai pārtikai, kā arī jāsamazina darbspēka nodokļi. Turklāt tas jādara kontekstā ar pārējo Baltijas valstu nodokļu politiku, domājot par potenciālajiem investoriem. Viņš vērt uzmanību uz to, ka lielākā daļa ES valstu darbspēka samazinātā PVN pārtikai un Latvijai nevajadzētu būt izņēmumam. "Somijā samazināto PVN pārtikai lievies 2009. gadā, Rumānijā – 2013. gadā, Ungārijā – 2015. gadā, bet Slovēnija – 2016. gadā. Par kādu anahronismu runā Latvijas Bankas ekonomists?" prasa "Baltijas dārzeņu" valdes priekšsēdētājs, atbildot uz Krasnojorova teikto, ka "tas, ko redzam citur, var izrādīties anahronisms, kas rīka veidoit sen atpakaļ kādu lobiju grupu mīļdarbības ietekmē un šobrīd pastāv vien Inerces pēc". Tiesa, ar LIU šī gada sākumā veiktajā pētījumā "Vietējas pārtikas ķēdes krīzes un pēckrīzes laikā Latvijā" secinājusi, ka viens no risinājumiem pārtikas ķēdes noturības stiprināšanai krīzes un pēckrīzes laikā būtu PVN samazināšana pārtikai. LOSP vadītājs Edgars Treibergs norāda, ka jautājumu par PVN samazināšanu pārtikai valdība solījusi risināt ar lauksaimnieki sekos līdzī, lai tas tiktu pildīts.

PAZIŅOJUMS

PAR RĪGAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2027. GADAM 1. REDAKCIJAS PUBLISKO AISPRIEŠĀNU UN STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMA VIDĒS PĀRSKATA PROJEKTA SABIEDRISKO AISPRIEŠĀNU

Pamatoposies uz Rīgas domes 18.08.2021. lēmumu Nr. 795 (prot. Nr. 31, 12, 5). "Par Rīgas attīstības programmas 2021.–2027. gadam 1. redakcijas un Vides pārskata projekta nodotānu publikācijai apspriestānai un atzinamu saņemšanu" ir uzskatīta Rīgas attīstības programmas 2021.–2027. gada 1. redakcijas publikācija apspriestānai un vides pārskata projekta sabiedriskā apspriestānai.

Attīstības programma ir vidēja termiņa pilsētas attīstības stratēģiskais lēmums un rīks Rīgas ilgspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam izvirzīto ilgtermiņa attīstības mērķu samērīgānai, turpmākajos septiņos gados. Teritorijas attīstības plānošanas dokumenta izstrāde uzskatā ar Rīgas domes 21.11.2018. lēmumu (prot. Nr. 39, 87, 5).

Vienlaikus sabiedriskajai apspriestānai tiek nodots attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projekts.

Publiskā apspriestāna norisinās no 2021. gada 3. septembra līdz 4. oktobrim.

Jaunajā attīstības programā definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni un to mērķu sasniegšanai izvirzīti uzdevumi, prioritāri raksturojami un uzdevumu izpādes rādītāji, kā arī tiem atbilstošas rīcības un investīciju projekti, kas apņemti rīcības plānā un investīciju plānā. Attīstības programmai veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un ieviestā vides ietekmes novērtēšana vai mazināšana.

Publiskās apspriestānas laikā līvēns Interests aicināts iepazīties ar attīstības programmas 1. redakciju un vides pārskata projektu:

- Rīgas domes tīmekļvietnē www.riga.lv;
- Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta tīmekļvietnē www.rdpad.lv;
- valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatiija.lv;
- klātienē Rīgas pilsētas Apkalpju iedzīvotāju centra trīs vietās: Daugavpils ielā 31, Klātienē Rīgas pilsētas Apkalpju iedzīvotāju centra trīs vietās: Daugavpils ielā 31, Eduarda Smiļģa ielā 46 un Ierliņu ielā 43A.

Publiskās apspriestānas sanāksme video konferences režīmā MS ITAMS vidē notiks 8. septembrī plkst. 17.00, un tiks pārraidīta www.riga.lv, www.rdpad.lv un Pilsētas attīstības departamenta "Facebook" kontā. Lai saņemtu aktīvu dalības ieteikumu, aicinām iepriekš reģistrēties www.rdpad.lv līdz 7. septembra plkst. 18.00.

Vērtām uzmanību, ka sanāksmē varēs piedalīties tikai identificētas un reģistrētas personas. Saitē uz sarakstiem tiks nosūtīta individuāli katram reģistrētajam dalībniekam.

Publiskās apspriestānas laikā plānotas vairākas tematiskās tikšanās un diskusijas:

- sanāksme darbinīka "Vides pieramība";
- tikšanās ar jauniešiem;
- tikšanās ar apkalpju iedzīvotāju organizācijām;
- tikšanās ar uzņēmējiem;
- sanāksme "Klimats un vide";
- publiskā diskusija "Mobilitāte".

Rakstiskus ierosinājumus un priekšlikumus par attīstības programmas 1. redakciju un vides pārskata projektu var iesniegt līdz 2021. gada 4. oktobrim (ieskaitot):

- elektroniski portālā www.geolatiija.lv;
- sūtīt pa e-pastu pad@riga.lv;
- pa pastu (pastā zīmogs līdz 2021. gada 4. oktobrim), adresējot Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam, Amatu ielā 4, Rīga, LV-1050;
- klātienē Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Klientu apkalpošanas centrā, Apkalpošanas punktā (Daugavpils ielā 46, Ierliņu ielā 43A, Gobas ielā 6A, Brīvības ielā 31, Eduarda Smiļģa ielā 46, Ierliņu ielā 43A, Gobas ielā 6A, Brīvības ielā 49/53).

Sniedzot ierosinājumus un priekšlikumus par attīstības plānošanas dokumentu, lūdzam norādīt vārdu, uzvārdu un parastāvību (iedzīvotājs, skolēns, kādas organizācijas, uzņēmuma, iestādes pārstāvis utml.).

Par sabiedrības līdzdalību atbildīgā persona:
Daina Pētersone (e-pasts daina.petersoneriga.lv; tālruna numurs 28446809).

Rīgas attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādātājs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Amatu ielā 4, Rīga, LV-1050, tālrunis 67105816, e-pasts: pad@riga.lv, www.rdpad.lv.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata izstrādātājs: SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", Vīlandes ielā 3-6, Rīga, LV-1010, tālrunis 67242411, e-pasts: elae@environment.lv, www.environment.lv.

Viedierīce septiņgadīgajam

Latvijā bērns pēc personiskās viedierīces tiek vidēji septiņu gadu vecumā, vēsta mobilo sakaru operators SIA "Tele2" pārstāvi, atsucoies uz pētījumu centra "SKDS" veikto aptauju. 77% no aptaujātajiem vecākiem,

kurjiem ir bērni, atzinusi, ka bērniem ir sava viedierīce – visbiežāk tas ir viedtelefons un dators. Vidēji dienā manto trīs stundas un 46 minūtes. 59% aptaujāto norādījuši, ka viedierīce iegādāta tieši bērnam vajadzībām, bet 35% minējuši, ka bērnam iedots kāda cita ģimenes locekļa iepriekš lietots telefons. Aptaujā secināts, ka puse bērnu vecumā no diviem līdz četriem gadiem lieto viedierīces.

1.2. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

RĪGAS DOMES PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS DEPARTAMENTS

Amatu iela 4, Rīga, LV-1050, tālrunis 67012947, e-pasts: pad@riga.lv

Rīgas attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas un Vides pārskata projekta publiskās apspriešanas sanāksme

PROTOKOLS

Rīgā

2021. gada 8. septembrī

Nr. 45

Sanāksme tiek atklāta plkst. 17.00.

Sanāksme norisinās *MS TEAMS* platformā un tiek pārraidīta www.rdpad.lv, www.riga.lv un Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta *Facebook* kontā.

Sanāksmes dalībnieki: saraksts pievienots pielikumā.

Sanāksmi vada: Inese Pabērza

Sanāksmi protokolē: Elīna Ledaine

Darba kārtība:

1. Sanāksmes atklāšana un ievadvārdi
2. Rīgas pilsētas izpilddirektora uzruna
3. Rīgas attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas prezentācija
4. Vides pārskata projekta prezentācija
5. Diskusiju sadaļa
6. Noslēgums

Sanāksmes gaita:

1. Sanāksmi atklāj Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Cilvēkresursu un komunikācijas nodaļas vadītāja I.Pabērza un sniedz ievadvārdus

Rīgai šis ir liels laiks, šis septembra mēnesis, jo sabiedrības viedoklim tiek nodoti 2 fundamentāli Rīgas plānošanas dokumenti – Rīgas teritorijas plānojuma pilnveidotā redakcija un Rīgas attīstības programmas 1. redakcija. Paldies visiem, kas ir raduši laiku pievienoties.

Turpinājumā tiek izklāstīti sanāksmes nosacījumi, darba kārtība un iespējām iesaistīties diskusijā pēc prezentāciju aizvadišanas. Iepazīstina ar attīstības programmas un vides pārskata projekta izstrādātājiem un prezentētājiem šajā sanāksmē.

1

2. Rīgas pilsētas izpilddirektora J.Langes uzruna

Esiet sveicināti pirmajā publiskās apspriešanas sanāksmē par Attīstības programmu 2021.–2027. gadam I. redakciju un vides pārskata projektu. Šis ir finiša etaps ilgākam darbam, kur Rīgas domes speciālisti dažādu tematisko grupu ietvaros ir strādājuši, diskutējuši un meklējuši labākos risinājumus kā sasniegt Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam uzstādītos mērķus. Lai tos sasniegtu, pašvaldība ir izvirzījusi 9 prioritātes, kas pēc būtības būs virzieni, kuros tiks ieguldīti pašvaldības līdzekļi jeb investīcijas turpmāko 7 gadu laikā. Tādēļ mēs sagaidām, ka Rīgas iedzīvotāji būs aktīvi, izteiks savus viedokļus un priekšlikumus, kurus mēs attiecīgi arī vērtēsim un pēc iespējas iekļausim pilnveidotajā redakcijā. Mūsu mērķis ir apstiprināt šo attīstības programmu līdz novembra mēnesim ieskaitot, un es gribu pateikt paldies visiem Rīgas pilsētas pašvaldības darbiniekiem, kas ir bijuši iesaistīti programmas rakstīšanā, it īpaši G.Ruskulam un L.Danefeldei. Vēlreiz aicinu visus rīdziniekus būt aktīviem un sniegt savu atgriezenisko saiti, jo šī ir mūsu pilsēta un mēs plānojam to, kāda tā būs nākamajos 7 un vairāk gados.

3. Rīgas attīstības programmas 2021.–2027. gadam I. redakcijas prezentācija

Prezentāciju sniedz Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes vadītājs G.Ruskuls un Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece L.Danefelde.

4. Vides pārskata projekta prezentācija

Prezentāciju sniedz SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve O.Meļņičenko.

5. Diskusiju sadaļa

M.T.: Paldies G.Ruskulam par profesionālu darbu un prezentāciju! Diemžēl mani pārsteidza mazā uzmanība, kas veltīta 8. sadaļai. Ar šādiem pasākumiem mēs nesasniedzim Tallinas līmeni uzņēmējdarbības veicināšanā un investīciju piesaistē 10 gadu laikā. Arī pārējo pasākumu izpilde būs apšaubāma, jo nebūs pietiekami budžeta ienākumi.

G.Ruskuls atbild: Jā, mēs apzināmies, ka konkurētspējas prioritāte vēl ir jāuzlabo, tādēļ tematiskajā sanāksmē-publiskajā diskusijā “Uzņēmējdarbība un konkurētspēja” mēģināsim nonākt pie secinājumiem. Rīgā ir izvirzītas arī prioritārās teritorijas, līdzīgi kā Tallinā, un tās ir vairākas – Skanste, Zināšanu jūdze, Granīta iela, teritorija Maskavas forstatē, kas pieslēgsies Rail Baltica mezglam, kuras ir pietiekami dažādas, lai būtu iespējams veicināt uzņēmējdarbību. Liela nozīme uzņēmējdarbības attīstībā ir saistīts ar infrastruktūru – ceļi, apgaismojums u.c.

N.L.: Vai Rīgas pašvaldību darbinieki, būdami Eiropas valstīs, ir pievērsuši uzmanību tieši piepilsētas attīstībai? Savrupmāju un zaļās zonas attīstībai? Vai Eiropas galvaspilsētas apmeklējot, Rīgas pilsētas darbinieki ir sastapuši augstceltnes blakus savrupmājām?

G.Ruskuls atbild: Jā, un visvairāk mēs iedvesmojamies no Ziemeļeiropas pilsētām – Oslo, Helsinkī, Stokholma, Kopenhāgena un arī flāmu pilsētām, kas bija arī ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pamatā – Ģente un Antverpene. Tās ir mūsu paraugs, kādām ir jābūt pilsētām –

kompaktām, bet tajā pašā laikā ap kurām ir izveidotas rekreācijas zonas, tādēļ arī mēs esam ļoti aktīvi Rīgas metropoles areāla sadarbības jautājumos. Labā ziņa ir tas, ka pašvaldības SIA "Rīgas meži" īpašumi atrodas arī ārpus pilsētas, kas ir liels potenciāls, lai mēģinātu apstādināt suburbanizāciju. Ja komentāra sniedzējs vairāk domāja par piepilsētu pilsētas teritorijā, tad tieši tā arī ir paredzēts, ka pilsētā ir vairākas teritorijas, kas atvēlētas arī privātmājām. Potenciāli nākotnē ļoti vērtīgas teritorijas ir, piemēram, Rumbulā, kurā varētu attīstīt mājokļu būvniecību blakus ūdensmalām un tādā veidā arī apstādināt vidusslāņa došanos uz Pierīgu un piedāvāt diezgan kvalitatīvu dzīves vidi pilsētā.

N.L.: Vai Rīgas pašvaldības darbinieki, kuri veido stratēģisko programmu, arī apmeklē citas Eiropas valstu galvaspilsētas / Kopenhāģenu, Berlīni, Stokholmu vai citas? Kuri vizuālie arhitektoniskie momenti viņus iespaido? Vai, esot šajās galvaspilsētas, tiek novērtēts šo Eiropas pilsētu kultūras mantojums - vēsturiska arhitektūra?

G.Ruskuls atbild: Rīga ir UNESCO pilsēta un Pilsētas attīstības departamenta kolēģi ir pastāvīgi šajā tīklā ar UNESCO pilsētām visā pasaulē, ne tikai Eiropā. Mūsu filozofija, kas ir ielikta arī Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (turpmāk – RIAS2030), ka katrai paaudzei ir jādod savas laikmeta iezīmes, līdz ar to pilsētas attīstībā jābūt gan restaurācijai, konservācijai, gan arī jāatrod jaunas iespējas, kurās iespējams atstāt mūsu paaudzes devumu pilsētas attīstībā.

N.L.: Vai 1. lpp. par degvielas un trokšņu emisijām kādā būvprojektā ir pietiekošs un nopietns, lai secinātu par īstenu un patiesu vērtējumu uz vidi? Vai Jums būtu vēlme saņemt identisku novērtējumu par būvprojekta ietekmi uz vidi no kādas citas Eiropas galvaspilsētas, tad Jums būtu ko salīdzināt / jūsu Rīgas un kādas citas Eiropas valsts pilsētas viedoklis? Kādi soļi būtu veicami, ja vienā no Rīgas apkaimēm tiek veikts būvprojekts, kurš četrkāršos vides piesārņojumu – gan degvielas, gan trokšņu līmeni?

O.Meļņičenko atbild: Šāda līmeņa jautājumi nav vērtējami Rīgas attīstības programmas 2021.–2027. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumā, bet konkrēta būvprojekta ietvaros. Pastāv normatīvais regulējums, kas šo visu reglamentē, īpaši, ja runa ir par piesārņojošo darbību.

A.Kāla papildina: Iespējams šajā gadījumā mēs nerunājam par piesārņojošo darbību, bet pilsētas attīstības kontekstā vienmēr ir jāatceras, ka piesārņojumu vai vides izmaiņas notiks vienmēr, kamēr pilsēta apkārt attīstīsies. Izšķirošais ir jautājums, vai šie vides normatīvi netiek pārsniegti darbības rezultātā un tas arī attiecīgi katrā procedūrā tiek vērtēts un, manuprāt, šīs procedūras ir pietiekamas, lai nodrošinātu šo atbilstību ievērošanu.

A.K.: Kāda ietekme uz bioloģisko daudzveidību ir pilsētas prasībai obligāti pļaut ēku piegulošo teritoriju?

A.Kāla atbild: Neapšaubāmi no zaļās pieejas – jo mazāk tiek aizskarta daba, jo labāk, bet ir jāsaprot, ka pilsētā vienmēr sadzīvos daba ar cilvēkiem un šis kompromiss ir jāmeklē. Ja runājam par platībām pie ēkām, tad tās tomēr lielākoties ir zālieni nevis zālāji un tiem lielas ietekmes vai devuma bioloģiskajā daudzveidībā nav, tādēļ Vides pārskata projektā ir sniegta rekomendācija par pilsētas zaļināšanas plāna izstrādi, jo, skatoties no jaunā regulējuma puses, jaunās pieejas Eiropas Savienībā, tad būtu svarīgi, ka tieši zaļajās teritorijās, parkos vai skvēros tiktu noteiktas šādas īpašas teritorijas, kurās saudzīgi darboties, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību. Uz šo jautājumu nav viennozīmīga atbilde un iespējams arī attīstības

programmas ietvaros konkrētus centimetrus vai ko citu šādā veidā neregulējam, taču pilsētas zaļināšanas plāns ir mehānisms kā uz to virzīties.

N.L.: Biotopu daudzveidību veidošanos tiešā veidā iznīcina 20 cm pļaušanas likums!

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

G.Ruskuls: Pievienojos A.Kālai, ka plānā ir ielikts bioloģiskās daudzveidības stratēģija, kā to arī prasa Eiropas Zaļais kurss. Pilsētai ir vairākas pilotteritorijas, kurās tiek audzēta garā zāle. Aicinu skatīties pozitīvi, jo izmaiņas, manuprāt, būs.

G.K.: Labdien! Kā Ķengaraga Lokomotīves ielas apkaimes aktīvists, vēlos izteikt sekojošus priekšlikumus par "Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatu": Lūdzu, Vides pārskatu papildināt ar pašvaldības plāniem vides trokšņa mazināšanai starp Daugmales un Šķīrotavas stacijām Rīgā (Lokomotīves ielas daudzdzīvokļu māju aizsardzībai no līdzās esošās dzelzceļa infrastruktūras trokšņa). Vides pārskatā (90.-96. lpp.) nav nevienas atsauces uz Šķīrotavas apkaimi, lai gan tā atrodas paaugstināta trokšņa diskomforta zonā. VAS "Latvijas dzelzceļš" savā "Rīcības plānā dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30'000 vilcieniem gadā laika periodam no 2019.-2023. gadam", nepiedāvā nekādus risinājumus trokšņa mazināšanai dotajā teritorijā. Latvijas dzelzceļš savā plānā vien norāda, ka ir mērījis troksni pie ēkas Lokomotīves ielā 40. Tas nav derīgs arguments, jo Lokomotīves iela no Daugmales līdz Šķīrotavas stacijai un tālāk līdz Višķu ielai - ietver daudz plašāku teritorijas areālu, nekā vien teritoriju pie ēkas Lokomotīves ielā 40. Lūdzu, ņemt vērā, ka Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā: teritorijas plānošanas, būvniecības un vides lietās 2008-2012 otrajā sadaļā - vides aizsardzība noteikts:... 3.4."Pašvaldībai ir pienākums savā teritorijā kontrolēt vides stāvokli". Ievērojot augstākminēto, kā arī piesardzības principu, lūdzu papildināt Vides pārskatu ar atsauci uz trokšņa piesārņojuma problēmu mūsu apkaimē, kā arī norādi, ka Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam jākontrolē, lai VAS "Latvijas dzelzceļš" veic taustāmus pasākumus trokšņa līmeņa samazināšanai līdz tas sasniedz to līmeni, kas neizsauc trokšņa diskomfortu. Lūdzu pēc publiskās apspriešanas sanāksmes rakstiski informēt mani par dotā priekšlikuma ietveršanu Vides pārskatā.

I.Pabērza: Paldies par komentāru, tas tika pārsūtīts vides pārskata projekta izstrādātājiem SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment".

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

G.K.: Lūgums, Ruskuļa kungam, viņš pieminēja Rīgas mežus. Vai tiek vērtēts apstāklis, ka pašvaldības SIA "Rīgas meži" veiktā mežu retināšana, piemēram, līdzās Dārziņu dzelzceļa stacijai, vairo trokšņu piesārņojumu, jo koku blīvums tieši dabiski slāpē troksni.

A.Kāla atbild: No trokšņa pārvaldības viedokļa zaļā zona vai meži nekad netiek uzskatīti kā pastāvīgs risinājums trokšņa samazināšanai. Lielākoties nopietnu problēmu gadījumā ir jāveic pastāvīgi risinājumi – trokšņu sienas, vaļņi, vai citi pasākumi. Protams īslaicīgi tas rada trokšņu pieaugumu, bet tas, kas ir minēts attīstības programmā, ir darbs gan pie stratēģisko trokšņu karšu atjaunošanas, gan jauna rīcības plāna sagatavošana ar konkrētiem pasākumiem, kur ļoti nozīmīgi būtu nodrošināt plānā noteikto pasākumu realizāciju un rast līdzekļus to īstenošanai.

M.Dz.: Tika minēts, ka Eiropas mērķi ir daudz augstāki par šajā plānā izvirzītajiem, piemēram, uz skaņas emisijām. Vai tika pētīts, kas konkrēti būtu šie ambiciozie darbi, lai tomēr šos mērķus sasniegtu?

A.Kāla atbild: Par trokšņu emisijām – skaidrs, ka mums šīs pārsnieguma teritorijas ir plašas. Šis vērtējums tiek veikts visā Eiropā pēc vieniem un tiem pašiem trokšņu līmeņiem vidē. Man vēlreiz jāatgādina, ka veids, kā to darīt, ir veikt trokšņu novērtējumu un plānot konkrētas rīcības trokšņa līmeņa samazināšanai. Attīstības programma nav instruments, kurš plānos konkrētos pasākumus, bet tas starp rīcībām ietver šī rīcību plāna izstrādi un pasākumiem nepieciešamo līdzekļu novirzi.

A.K.: Pastāstiet, lūdzu, sīkāk par zemo emisiju zonu - kas un kad ir plānots?

L.Danefelde atbild: Prezentācijas laikā pieminēju šo būtisko rīcību, kas ir paredzēta rīcības plānā "Zemo emisiju zonas ieviešana" ietvaros. Ietvars šādām aktivitātēm ir gan RIAS2030, gan Nacionālais Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030.gadam, kas Rīgai ir uzlicis saistošu prasību līdz 2022. gada beigām izstrādāt rīcības programmu zemo emisiju zonas ieviešanai, kura jāievieš līdz 2027. gadam. Šobrīd par konkrētiem ierobežojošiem risinājumiem vai konkrētām teritorijām ir nedaudz pārāgri runāt, jo tas tiks apzināts priekšizpētes ietvaros, kuru Pilsētas attīstības departaments plāno uzsākt tuvākajā laikā. Dažādi scenāriji ir arī apskatīti Rīgas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros, tālāk tiks uzsākts darbs pie detālāku risinājumu izstrādes un arī šī procesa ietvaros tiks apzināta sociālekonomiskā ietekme uz teritorijām, kas ir ne tikai potenciālajā zemo emisiju zonā, bet arī tai pieguļošajā teritorijā.

A.S.: Skatos, ka ir minēti vairāki velo projekti Ziepniekkalnu ceļš, Slokas iela, bet, kas paredzētas ar promenādi, veloceļu starp Rumbulu un Dārziņiem?

L.Danefelde atbild: Šobrīd rīcības plānā un investīciju plānā mēs redzam aktivitātes, kas ir saistītas ar šo veloceļu Centrs-Ķengarags-Rumbula-Dārziņi, bet konkrēti posmi investīciju plānā šobrīd paredzēti posmā no Vanšu tilta līdz Dzelzceļa tiltam, kā arī posmā starp Ķengaraga ielu un Kaņiera ielu. Tuvāk Dārziņu teritorijai attīstība ir saistīta ar publiskās ārtelpas pilnveidi, šobrīd īstenošanā atrodas projekts, kas paredz piknika vietu iekārtošanu pie gājēju-velosipēdistu ceļa Mazjumpravas muižas apkaimē. Tāpat Satiksmes departaments paralēli attīstības programmas izstrādei strādā pie velokonceptijas aktualizācijas, kura rīcības plāna izstrādes ietvaros tiks izvērtētas citu posmu realizācijas iespējas un tālāk šie potenciālie projekti tiks integrēti investīciju plānā tā aktualizācijas procesā. Šo ierosinājumu piefiksējām un nodosim Satiksmes departamenta kolēģiem kā potenciālo posmu, kas ir jāizvērtē velokonceptijas aktualizācijas ietvaros.

A.S.: Paldies par izsmeļošajām atbildēm. Cik man zināms Rīga ir pēdējos gados ieguldījusi lielu darbu un līdzekļus, lai no privāto zemju īpašniekiem atsavinātu veloceļiem nepieciešamos īpašumus. Un te izrādās šis projekts vairs šobrīd nav aktuāls.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

M.Z.: Vai iedzīvotāji var rēķināties ar projekta stadijā esošā centralizētās kanalizācijas izbūves projekta pabeigšanu Imantas 1.-4. līnijās?

A.S.: Rumbulas un Dārziņu apkaimēm, kā nākotnes privātmāju rajoniem, kur noturēt rīdziniekus, ir milzīgs potenciāls, bet, tur nav nekādas infrastruktūras kanalizācijas un ūdens. Zināms, ka Rumbulā ar ir vairāki lieli investoru īpašumi, kuri ir pateikuši, ka kamēr te netiks

izbūvētas ielas un pilsētas komunikācijas, nekādas būvniecības un investīcijas nebūs iespējams. Vai ir tieši plānots turpmākajos gados, augstāk minēto apkaimju teritoriju attīstīšana pilsētas līmenī?

I.Pabērza: Mēs noteikti šajā vakarā nevaram atbildēt par kanalizācijas izbūvi katrā konkrētajā Rīgas ielā vai teritorijā. Kopumā raugoties, kolēģi, kāds ir attīstības programmas ietvars attiecībā uz šīs infrastruktūras attīstību?

L.Danefelde atbild: Apzinātās vajadzības Rīgas pilsētā ir gana plašas, kas ir mērāmas vairākos desmitos miljonu, līdz ar to pašvaldība aktīvi centīsies nākamajā plānošanas periodā strādāt pie šo tīklu paplašināšanas, kas arī 3. prioritātes ietvaros ir izvirzīts kā viens no mērķiem un uzdevumiem. Konkrēti runājot par Imantas piemēru, investīciju plāna ir iekļauts projekts, kas paredz ūdenssaimniecības attīstību Imantas apkaimē, tā īstenošanas termiņš ir 2023. gada beigās.

G.Ruskuls papildina: Visi ūdenssaimniecības projekti atrodas zem 3. prioritātes, kur ir minētas arī apkaimes un summas. Mēs ļoti labi saprotam, ka ūdens un kanalizācijas tīkliem ir jābūt pieejamiem visiem iedzīvotājiem, saņemam arī lielu spiedienu no Dārziņu un Mangaļsalas iedzīvotājiem, taču viņi neatrodas tā saucamajā ūdens aglomerācijā. Rīcības plānā ir ietverta rīcība veikt tehniski ekonomiskos pamatojumus abām minētajām teritorijām. Nepieciešams saprast, ka līdzīgi kā plūdu gadījumā, ir sarežģīti šādus projektus veikt attālākās apkaimēs, kurās ir mazs iedzīvotāju blīvums, jo ir ļoti grūti piesaistīt ārējo finansējumu.

M.K.: Vai ir paredzēts izplānot atkritumu laukumus, kur izvietot daudzus konteinerus? Teritorijas māju pagalmos nepietiek mašīnām, sašķīrotajiem atkritumiem un vēl jābūt zaļajai zonai. Tikai 18 konteineri tekstila materiāliem ir piliens jūrā.

I.Pabērza konsolidē jautājumu: Kāda varētu būt šķīroto atkritumu sistēmas attīstība Rīgā? Pašreizējais konteineru daudzums šķīrošanai konkrētajai rīdzinieci ir par maz. Kādi ir attīstības programmā paredzētie plāni attiecībā uz šo jomu?

G.Ruskuls atbild: Rīcības plānā esam to iestrādājuši, bet tas ir nepietiekami, ko ir identificējusi arī komentāru sniedzēja. Gatavojot attīstības programmai pilnveidoto redakciju, mēs noteikti iestrādāsim vairums izmaiņas saistībā ar atkritumu šķīrošanu.

A.S.: Labvakar! 1. prioritātē, vai tiešām saprātīgi skatīt autotransporta īpatsvara izmaiņas modālajā sadalījumā uz pašvaldības robežas? Tas izslēdz, piemēram, pilsētas iekšienē izveidojamo stāvparku ietekmi uz šo rādītāju. Vai tad nav svarīgāk panākt autosatiksmes intensitātes samazināšanos centrā un attiecīgi veikt šo uzskaiti uz tā saucamā pilsētas "mazā transporta loka"?

L.Danefelde atbild: Jā, acīmredzot neesmu izteikusies pārāk precīzi. Plānos neapšaubāmi ir samazināt iebraucošo transportu, bet modalitātes sadalījumā vairāk ir domāts par īpatsvaru pilsētas lietojumā autosatiksmes kontekstā. Mērījumi tiek veikti pēc mājsaimniecību aptaujas, iegūtie dati ir gana apjomīgi, tiek analizēta iedzīvotāju pārvietošanās no punkta A uz punktu B un kā attiecīgajā nogrieznī cilvēks ir pārvietojies ar dažādiem pārvietošanās veidiem, rezultātā iegūstot modalitātes sadalījumu. Iebraucošo automašīnu skaits modalitātes sadalījumā netiek tieši ietverts.

A.S.: 7. prioritātē, kāpēc rādītājs par pilsētas budžeta izlietojuma īpatsvaru norādīts tikai sociālajai jomai?

G.Ruskuls atbild: Par pārējiem jautājumiem vēl neesam vienojušies. Kā iepriekš prezentācijā minējām, prioritāšu ierindojums neatbaid šo jomu svarīgumu, līdz ar to katrs gads iedos balsojumu, kurām prioritātēm būs vairāk līdzekļu, tādēļ ir ļoti svarīgi, lai projekti būtu kārtoti prioritārā secībā un tos prioritārākos arī realizētu. Šī gada budžeta prioritātes ir pirmsskolas izglītības iestādes, infrastruktūra un sociālie jautājumi.

A.S.: Uz kādu jomu rēķina tiks īstenots šī īpatsvara pieaugums sociālajai jomai?

G.Ruskuls sniedz atskatu par aizvadīto semināru "Ceļā uz kopīgo", kas tika rīkots attīstības programmas izstrādes ietvaros. Dalībnieku viens no uzdevumiem bija salikt pilsētas prioritātes, ņemot vērā konkrētu budžetu, kā rezultātā tika radīta sapratne, cik sarežģīti ir plānot pilsētu.

A.S.: Paldies par izsmeļošām atbildēm! Ja jau gadu no gada izlietojuma īpatsvars pa jomām mainīsies atkarībā no Rīgas domes politisko prioritāšu izmaiņām, manuprāt, zūd jēga likt rādītājos fiksēto budžeta izlietojumu.

M.K.: Kādi pretplūdu pasākumi ir paredzēti pret vēja uzplūdiem Daugavā, kas rada plūdus Ķīšezerā, Juglas Baltezera kanālā, Juglas ezerā un arī Pierīgā Lielajā un Mazajā Baltezerā? Ja skatās pieejamā izveidotajā plūdu kartē, tad 100 gadu plūdi vairākas apkaimes stipri appludina, piemēram, Bukultu apkaimi ap 80% no esošās apbūves. Informācija par plūdiem ņemta no Daugavas baseina plūdu riska kartes, kas tika izveidota projekta Rīga pret plūdiem ietvaros. Ja iespējams, vai var pakomentēt par plūdiem, prezentācijā minēja tikai par pavasara palu plūdiem. Tomēr Rīgā galvenie plūdu riski ir vējuzplūdi Daugavas grīvā. Taču prezentācijā un dokumentos tas netiek uzsvērts.

G.Ruskuls atbild: mums ir izveidots pretplūdu plāns "Rīga pret plūdiem" uz 2035. gadu un 2050. gadu, kas atbaid, kāda būs applūšanas teritorija globālās sasilšanas u.c. jautājumu ietvaros. Tas ko pilsēta var darīt, ir mēģināt piesaistīt līdzekļus. Iepriekšējā plānošanas periodā to izdevās izdarīt tikai Bolderājā, jo šajā apkaimē bija iespējams sasniegt kritisko masu saistībā ar iedzīvotāju blīvumu, taču citās apkaimēs blīvums nav tik liels, lai varētu piesaistīt ārējo finansējumu. Pašlaik rīcības plānā ir ietverta rīcība pēc multikritēriju analīzes izvērtēt visus esošos projektus un noteikt, kuru virzīt uz finansējumu.

S.T.: Labdien! Vēl, lūdzu, par pilsētas mežiem, kas ir lielisks potenciāls līdzeklis iedzīvotāju dzīves kvalitātes, fiziskās un mentālās veselības nodrošināšanai, kā arī var risināt citus uzdevumus. Diemžēl daudzas pilsētas mežu teritorijas nevar pilnvērtīgi izmantot to nesakoptības un labiekārtojuma trūkuma dēļ. Kas ir plānots, lai Juglas, Šampētera, Šmerļa un citu mežu vērtīgo teritoriju resursu Rīgas iedzīvotāji varētu izmantot pilnvērtīgi ikdienas fiziskām aktivitātēm un atpūtai?

K.V.: Tika minēts, ka tiek plānots palielināt koku skaitu pilsētā; vai tiek plānots palielināt arī aizņemtās koku platības?

K.Miška-Idū atbild: Šobrīd rādītājs ir noteikts atbilstoši RIAS2030, kas ir 23% kā sasniedzamais mērķis no zaļo teritoriju īpatsvara Rīgā. Salīdzinot ar Eiropas pilsētām, šis rādītājs ir gana augsts un mūsu mērķis ir nodrošināt tā nemainību, vairāk koncentrējoties nevis uz zaļo teritoriju īpatsvara palielināšanu, bet gan to kvalitāti un pilnveidošanu. Saistībā ar meža teritoriju kā resursu rekreācijai iedzīvotājiem attīstības programmā ir paredzētas vairākas rīcības, ko īsteno gan Mājokļu un vides departaments, gan pašvaldības SIA "Rīgas meži", kas ietver Mežaparka izveidi esošajās meža teritorijās, mežu masīvu pilnveidošanu u.c. Tāpat ir ietverta arī publisko apstādījumu kvalitātes pilnveidošana, ietverot arī skvēru un parku

teritoriju jaunveidošanu, ne tikai labiekārtošanu. Plānos ietilpst arī pašvaldības SIA "Rīgas meži" attīstības stratēģijas izstrāde nākamajiem simts gadiem, lai ilgstošākā laika posmā iegūtu redzējumu, uz kuriem virzāties, lai saglabātu Rīgas dabas bagātību un varētu ilgtspējīgi izmantot arī turpmāk.

K.V.: Kā Rīgas dome vērtē stratēģiskā novērtējuma uz vidi ekspertu secinājumu, ka nav pietiekami risināta piesārņoto vietu sanācijas problēma? Vai plāno pilnveidot programmu attiecībā uz šo secinājumu?

L.Danefelde atbild: Jāapzinās, ka sanācija ir ļoti resursu ietilpīgs process, līdz ar to pilsēta ir apzinājusi šīs potenciāli piesārņotās teritorijas, kurās nākotnē ir prioritāri veicama sanācija. Viena no tām ir Kīleivina grāvis un Sarkandaugava, kurām ir izstrādāti arī sanācijas projekti, bet investīcijas to īstenošanai ir mērāmas vairākos desmitos miljonu, līdz ar to pilsēta aktīvi mēģina strādāt pie ārējā finansējuma piesaistes. Ņemot vērā to, ka mēs konkurējam par ļoti nelielu summu, kas pieejama no Eiropas Savienības finansējuma Darbības programma ietvaros, kā arī ir strādāts arī pie citu ārējo finanšu instrumentu piesaistes, taču līdz šim tas nav veicies sekmīgi. Attiecībā uz piesārņotajām vietām, kas atrodas privātīpašumā, apzināties, ka ir jāstrādā pie efektīvāku atbalsta mehānismu izstrādes, ko sadarbībā ar privātīpašniekiem mēģināsim risināt. Vides pārskatā ir iekļauts komentārs, ka atbalsta mehānisma trūkums pastāv arī valsts mērogā.

A.Kāla: L.Danefelde ļoti precīzi iezīmēja problēmu loku. Zinot, kā šīs vietas tiek apzinātas, iespējams virkne no potenciāli piesārņotajām vietām patiesībā būtu atbrīvojamas no šī statusa, līdz ar to tas arī ir tāds sistēmiskas pieejas jautājums. Kopumā problēma ir apzināta un domāju, ka pilsēta ir gatava pie tā strādāt.

G.K.: Jautājums Katrīnai, vai var lūgt Rīgas domei un Rīgas namu pārvaldniekam uzrunāt iekšpagalmu teritoriju zemes īpašniekus, lai, vienojoties ar tiem, Rīgas namu pārvaldnieks varētu piedāvāt iedzīvotājiem (piedāvājuma veidā) iekšpagalmos stādīt kokus? Pēdējie koki Rīgas dzīvojamās zonās stādīti vēl padomju laikos. Jaunus kokus vietā nestādot pēc gadiem 15-20 Rīgas mikrorajonos koku vienkārši nebūs.

K.Miška-Idū atbild: iekšpagalmu jautājums iespējams šobrīd pilnībā neatspoguļojas esošajās rīcībās, bet mēs to esam identificējuši, aktīvi strādājam pie iekšpagalmu attīstīšanas, t.sk. apzaļumošanas, plānu izstrādes nepieciešamības virzības. Šis jautājums noteikti tiks virzīts uz Mājokļu kompetenču centru tā izveides ietvaros.

M.T.: Tallinā ir jau kādas 5 teritorijas līdzīgas kā mēs plānojam Granīta ielā. Mūsu investīciju un tūrisma aģentūras gada budžets ir 2 miljoni euro, līdzīgas struktūras budžets Tallinā ir 16 miljoni euro. Un tomēr 80% bērnu nodrošinājums 2027. gadā ar pirmsskolas iestādēm varbūt ir par vājām ambīcijām? Saistībā ar sanāciju – kad to veicam Sarkandaugavā un iezīmējam šo teritoriju investīciju piesaistei uzņēmējdarbībai?

G.Ruskuls atbild: Mēs apzināties, ka iespējams mazliet provokatīva ir rādītāja mērķa vērtība saistībā ar izglītības iestādēm. Tā tika noteikta kopā ar nozares speciālistiem, apzinoties, ko 7 gados iespējams sasniegt, bet ir skaidrs, ka politiskās ambīcijas ir daudz lielākas – 100% vietu nodrošinājums pirmsskolas izglītības iestādēs. Līdz ar to noteikti būs diskusijas un, visticamāk, uz pilnveidoto redakciju šī ambīcija būs daudz lielāka, atbilstoši uzstādījumam. Saistībā ar sanācijas projektiem, abi jau ir iezīmēti, arī investīciju plānā ir sagatavoti projekti, tikai jāmēģina piesaistīt līdzekļus.

N.L.: Kā Rīgas pilsēta redz sevi Eiropā vai viņa jūtas Eiropā? Vai ir apzināts tas, ka Rīgai ir teju tūkstoš gadu vēsture ar ļoti dziļiem no Eiropas veidojošiem kultūras slāņiem? Vai par to ir domāts gan no tūristu, gan iedzīvotāju puses? Vai viņi redzēs arī kultūrvēsturisko pusi?

G.Ruskuls atbild: Jā, mēs redzam sevi Eiropā, mēs esam Ziemeļeiropas pilsēta. Tāpat mums ir bijuši arī speciāli veidoti komandējumi uz Oslo, Helsinkiem un Kopenhāgenu, kur 3 dienu laikā tikām iepazīstināti ar to, kā viņi risina klimata, mājokļa un pilsētvides jautājumus, no kā esam ļoti iedvesmojušies. Ziemeļeiropā esam ne tikai ģeogrāfiski, bet tas nozīmē arī Ziemeļeiropai atbilstošu caurspīdīguma demokrātiju un atvērtību.

N.L.: Jūs pārgājāt uz vidi, tas ir pavisam cits jautājums, bet es tieši runāju par pilsētu arhitektūru, par viņu saknēm. Tāpat man ir papildus jautājums, vai esat devušies arī uz Vācijas pusi?

G.Ruskuls atbild: Mēs esam Hanzas pilsēta, ļoti daudz strādājam ar Hamburgu, Brēmeni un Rostoku. Arhitektūra un kultūrvēsturiskais aspekts mums ir svarīgs, iepriekš arī minēju, ka Pilsētas attīstības departamentā ir nodaļa, kas strādā ar UNESCO, jūs variet nākt un aprunāties ar kolēģiem par to, kādā veidā sadarbojamies. Saistībā ar daudzdzīvokļu māju būvniecību, arī Ziemeļeiropas pilsētās tomēr ir vietas, kur vērojama kompakta apbūve un tiek mazāk attīstītas neapbūvētas teritorijas, bet piedāvātie mājokļi ir ļoti kvalitatīvi. Varbūt tādos liberālos plānošanas laikos, ko piedzīvoja iepriekšējais teritorijas plāns, parādījās arī debesskrāpji, kuri nav mums raksturīgi, bet tagad vairāk ejam uz mūsu mentalitātei atbilstošu mājokli.

N.L.: Vai Rīgas pilsēta ir domājusi par efektīvāku, taisnīgāku, kontaktu ar iedzīvotājiem gadījumā, ja ir doma veikt kādu būvprojektu - kā vislabāk būtu saņemt kontaktu ar tuvējo iedzīvotāju - kurš ir svarīgāks viedoklis celtniecībai - iedzīvotājs, kurš dzīvo 20m no jauna būvprojekta vai iedzīvotājs, kurš dzīvo 300m no būvprojekta?

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

N.L.: Vai Rīgas pilsēta domā par kultūrvēsturiskas vides saglabāšanu Rīgas piepilsētā? Un to identitāte? Vai Rīgas pilsēta nedegradē Rīgas pilsētas kultūrvēsturisko vidi ar būvprojektiem, kuri neatbilst valstisku institūciju atzinumiem, apbūves kontekstam vēsturiskai apbūvei?

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

N.L.: Vai Rīgas pilsēta sadarbojas un ņem vērā nacionālas kultūras mantojuma pārvaldes ieteikumus un atzinumus – pārvalde, kura vislabāk spēj noteikt apkārtnes vēsturisko vērtību, vai arī Rīgas pilsēta vēlas ignorēt Latvijas valsts institūciju vērtējumus?

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

N.L.: Vai Rīgas pilsēta vērs uzmanību arī jauno būvprojektu arhitektūrai - vai šis būvprojekts iekļaujas vai neiekļaujas apkartēja arhitektūrā?

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

N.L.: Ja mēs runājam par šo ļoti askētisko stilu arhitektūrā, tad protams ir ļoti pazīstamais "Ķīnas mūris", līdzīgi kā Ziepniekkalnā, kas pēdējais ir radies un tās ir dažāda stila. Saistībā ar jaunajiem modeļiem, kā piemērus varētu minēt Kopenhāgenu, kur ir uzbūvēts jauns ciemats.

Manā skatījumā jūsu attīstības programmas 1. redakcijā ir runa arī par šo agrāko padomju ēku stāvokli. Varbūt ir iespēja šīs visas ēkas, kuras savā veidā izskatās nedaudz futuristiski, pārveidot un varbūt kaut kas ļoti interesants var sanākt, jo iedziļinoties vai palasot arhitektūras žurnālus, viens no vissvarīgākajiem momentiem pēc ēku stabilitātes ir ēku ornamenti, kas ir ēku dvēsele. Bet, vai jūs esat, apmeklējot šīs Eiropas galvaspilsētas, kur savrupmājām blakus tiek būvētas daudzstāvu ēkas, esat redzējuši kā zaļajos rajonos šīs jaunās būves iekļaujas.

G.Ruskuls atbild: pirmkārt, gribētu pateikt, ka Jūs esat akcentējis diezgan dažāda līmeņa plānošanas jautājumus, kur daudzi ir par teritorijas plānojumu nevis attīstības programmu. Par ārvalstu gūto pieredzi noslēdzot, Gvido Princis, Rīgas pilsētas arhitekts ir ņēmis dalību mājokļu komisijā Eiropā (Urban Agenda ietvaros) un tur galvenā sadarbība ir ar Vīni. G.Princis arī vadīja 5. prioritātes izstrādi, kas ir saistīta ar mājokli. Runājot par privātmāju un daudzdzīvokļu māju sadursmi, kaut kur vienmēr tā robeža ir. Tas, kas ir minēts RIAS2030, pārejai starp privātmājām un daudzdzīvokļu mājām ir jābūt pakāpeniskai, aicinu iepazīties ar attiecīgo paragrāfu stratēģijā. Protams, ka jaunie objekti ienāks, kaut kāda pilsētas metamorfoze notiek, bet RIAS2030 ir noteikts, ka jaunajiem projektiem jārespektē vēsturiskās apkaimes atmosfēru.

N.L.: Tad es saprotu, ka šis ceļš mums iedzīvotājiem ir pareizs, uz kuriem ejam, jo diemžēl, ja būs projekts, kas mūsu vēsturiskajā apkaimē ienāk, viņš sajauc ļoti daudz komponentu.

M.Ž.: Leitlanda kungs saskatījis būtisku balto plankumu dokumentā. Rīgas centra un Vecrīgas loma un ieguldījumi to sakopšanā nenolasās. Varbūt ir kāda apakšprogramma.

G.Ruskuls atbild: Jā, mums ir plānots gan apkaimju centra attīstības plāns, gan arī potenciāla atsevišķa programma Rīgas vēsturiskajam centram. Manuprāt, ka Centra apkaimē un Vecrīgas apkaimes iedzīvotājiem nebūtu jāpārdzīvo, jo tās pārmaiņas, kas būs saistībā ar zemo emisiju zonas ieviešanu, paņems līdzīgu ne tikai mobilitātes pārkārtojumus, bet arī atbrīvos telpu publiskajai ārtelpai. Grūtākais ir to nesamazināt, jo inženierkomunikācijas gar ielām limitē iespēju stādīt kokus, pat ja pilsētai ir tāds plāns, bet es varu teikt, ka šajā septiņgadē Centra apkaimē publiskā ārtelpa izmainīsies ne tikai eksperimentu laikā, bet arī permanentos risinājumos.

N.L.: Lasīju jūsu programmā par pašvaldību komunikāciju ar apkaimes iedzīvotājiem, paldies, ka šo visu minējāt. Jautājums, kā pašvaldība plāno uzlabot sadarbību ar iedzīvotājiem?

G.Ruskuls atbild: Papildus iepriekš minētajam, mēs iesim plašumā ar apkaimju iedzīvotāju centriem, lai tas apkalpes areāls būtu pēc iespējas mazāks. Esam arī rakstījuši ieteikumu Apkaimju iedzīvotāju centram par tā klientu apkalpošanas centra izveidi Ziepniekkalnā.

N.L.: Saistībā ar zaļajām zonām tika minēts, ka nav nepieciešams tās paplašināt, bet jā saglabā tās, kuras jau ir. Tieši Ziepniekkalnā ir noteikta problemātika, jo līdz ar daudzstāvu ēku paaugstināšanos, šī zaļā zona izzūd.

I.Pabērza, sniedzot kopsavilkumu iepriekš paustajam, jautā: kāda ir tā Rīgas zaļā vīzija, zaļais ceļš, publiskās ārtelpas zaļās krāsas saglabāšanas plāns?

K.Miška-Idū atbild: Kā jau minēju, mēs šobrīd koncentrējamies uz saglabāšanu, labiekārtošanu un kvalitātes pilnveidošanu, jo pilsētā ir daudz zaļās teritorijas, kuras nav pilnvērtīgi izmantojamas vai sakoptas un nesniedz piensumu, kādu to varētu nest. Jāatgādina, ka ir arī Zaļās infrastruktūras un apstādījumu tematiskais plānojums, kuru ņemam un ņemsim vērā attīstības programmu ieviešot un iniciējot dažādus pilsētvides projektus. Līdz ar to noteikti Ziepniekkalnā šī problemātika arī jau ir identificēta un iezīmēta konkrēta zaļā

infrastruktūra, kas jāpilnveido un attīstības programmas ietvaros tiks pakāpeniski ieviesta. Tāpat plānots veidot arī zaļos koridorus, zaļos un zilos savienojumus, kas ir ļoti būtiski gan vides aizsardzībai, gan klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai, kā arī Rīgas metropoles areāla kontekstā vedam daudz sarunas arī ar kaimiņu pašvaldībām par zaļā loka saglabāšanu ap Rīgu.

M.K.: Daudzas pilsētas Eiropā – Berlīne, Londona, arī ASV atsakās no stāvvietu minimuma jaunajos projektos. Kāpēc Rīga turpina tos pieprasīt, un vai ir cerība to beigt? Šie stāvvietu minimumi sadārdzina dzīvokļu cenas, veicina auto centrismu, tiek iznīknota pilsētas zeme, pieaug attālumi, ko veic iedzīvotāji. Attīstības departamentam nebija neviena jēdzīga argumenta, kāpēc ir vēlme atstāt stāvvietu minimumu.

G.Ruskuls atbild: Tas ir teritorijas plānojuma jautājums, kas ir ļoti sarežģīts. Mēs vēlamies ilgtspējīgus risinājumus, bet tajā pašā laikā, vai attīstītāji, kas publiski saka, ka viņi arī ir par zaļo attīstību, savā ziņā to nepārlīks uz pilsētu ielu pleciem, vai tas nepārpildīs ielas. Satiksmes departamentam drīz beigsies iepirkums saistībā ar auto novietņu koncepciju un līdz ar zemo emisiju zonas ieviešanu pilsētas vēsturiskajā centrā, visticamāk, būs izmaiņas saistībā ar autostāvvietām, bet mums jau tagad Brasas apkaime signalizē, lai neaiztiekam automašīnas uz ielām. Saistībā ar jaunajiem projektiem ir diskusija, joprojām ir argumenti abās pusēs.

M.K.: Stāvvietu minimuma saglabāšana ir pretrunā ar vides aizsardzību politiku, investīciju atbalstu, pieejamu mājokļu attīstību, citu pārvietošanās veidu atbalstu (mobilitāti).

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pieņemto priekšlikumu apkopšanas tā tiks norādīta.

K.V.: Par stāvvietām, mūsu apkaimē dēļ tā, ka jaunus projektos nav ielānāts pietiekami autostāvvietu skaits, mašīnas tiek novietotas mazajās blakus ielās, pie privātmājām, radot apgrūtinājumu satiksmei. Tā kā ir atbalstāma stāvvietu plānošana, taču, ja tas nav vajadzīgs pašiem dzīvokļa īpašniekiem var arī iznomāt citiem.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pieņemto priekšlikumu apkopšanas tā tiks norādīta.

M.K.: Jautājums Katrīnai, kā saglabāt zaļo zonu gar piebraucamiem ceļiem? Viņi nekad nav zaļi. Visu laiku mašīnas izbrauc, jo viņām kaut kā jātiec vienai otrai garām. Varbūt autostāvvietas ierīkot apakšzemes? Būs saglabāta zaļā zona virs tām.

K.Miška-Idū atbild: Ļoti konkrēts jautājums, kas vairāk ir vērsts uz apsaimniekošanas pusi. Es domāju, ka mums noteikti varētu palīdzēt kolēģi no Mājokļu un vides departamenta, ja kāds ir pieslēdzies. Šo jautājumu piefiksēšu un pakonsultēšos ar kolēģiem par konkrētiem risinājumiem piebraucamo ceļu zaļumu uzturēšana.

G.K.: Vai var uzzināt, kā Rīgas vietvara plāno mazināt daudzdzīvokļu ēku iekšpagalmu pieblīvētību ar iedzīvotāju auto? Auto neapšaubāmi kaut kur ir jānovieto, bet to skaitam pieaugot, pagalmi visas mašīnas absorbēt nespēs. Agrāk būvēja garāžu kooperatīvus. Varbūt rezervēt vietu jaunu stāvlaukumu ierīkošanai?

L.Danefelde atbild: G.Ruskuls jau iepriekšējā jautājumā pieskārs šim jautājumam, ka autonovietņu politika ir izstrādes procesā. Šobrīd varu teikt, ka investīciju plānā ir ietverti arī atsevišķi projekti, kas vērsti uz pagaidu automašīnu novietnēm tieši sarkano līniju robežās, tādējādi atslogojot ielu un radot drošību operatīvajam transportam veiksmīgi piekļūst daudzdzīvokļu māju iekšpagalmos. Atgādināšu, ka rīcības plāns un investīciju plāns ir dinamisks un reizi gadā tiek aktualizēts un šie paralēlie nozaru politikas plānošanas

dokumenti, kas detalizē attīstības programmas risinājumus, nodrošina atgriezenisko saiti. Līdz ko nozare ir precizējusi un detalizējusi atbilstošos risinājumus, mēs aktualizācijas procesā attiecīgās rīcības un investīcijas, kas ir vērstas uz attīstību, iestrādājam rīcības plānā un investīciju plānā.

G.Ruskuls papildina: Jā, tiešām tiek meklētas dažādas iespējas un metodes. Es gribētu aktualizēt komentāru tērzētavā par to, ka stāvvietu skaita regulējums ir attīstības programmas jautājums. Varbūt Jūs varat mums iedot ceļa karti, mēs labprāt paskatīsimies, kā varam šo standartu risināt attīstības programmas ietvaros.

S.B.: Godīgi sakot, es vēl ar jūsu programmu līdz galam neesmu pilnībā iepazinies, bet noteikti izlasīšu. Jūs protams ejat pareizā virzienā uz kompakta pilsētas veidošanu, bet ir viena liela problēma, ja jūs, piemēram, vērotu cilvēku pārvietošanās ģeogrāfiju pilsētā, tad viņi ir spiesti pārvietoties ļoti lielus attālumus ikdienišķu vajadzību dēļ, kas ir atkal attīstības programmas integrēts jautājums kopā ar vispārējo valsts attīstības plānošanu. Līdz ar to ir jautājums, ko mēs varam darīt, lai cilvēkiem nevajadzētu lietot automašīnu, jums ir jādomā kā attīstīt pilsētu, lai cilvēkiem nebūtu tālu jābrauc uz skolu, lai mācītos turpat mikrorajonā, lai darbavietas būtu tuvāk. Vai jūs ziniet, ka centrs ir ļoti neapdzīvots, centrā ir koncentrētas ļoti daudzas darbavietas un cilvēki vienkārši ir spiesti braukt uz turieni. Protams, nākošais jautājums ir par vienlīdzīgu apkaimju attīstību, kas tiks darīts, lai cilvēki mikrorajonos atteiktos no automašīnām un atbrīvotu iekšpagalmus, lai tajos beidzot atrastos kvalitatīva dzīves telpa. Šie visi ir tādi ilgstoši jautājumi, par ko jums kā lielākai pilsētai ir jādomā kopā ar valsts attīstību, likumdošanu un integritāti, kurā virzienā iet. Ja mēs gribam kompakta pilsētu, tad mums ir jādomā par visām apkaimēm un perifēriju. Un vēl, ja ļausiet pilsētai izplesties, tad atcerieties, ka pilsētas uzturēšana kļūst arvien dārgāka, jo cilvēku prasības pieaug.

L.Danefelde atbild: Jūs ļoti precīzi ieskicējāt attīstības programmas mērķus un uzdevumus, mēs esam par tādu priekšnosacījumu radīšanu, lai cilvēkiem būtu iespēja izvēlēties ilgtspējīgus pārvietošanās veidus, vienlaicīgi nodrošinot iespēju pārvietoties arī ar automašīnām tiem cilvēkiem, kuriem objektīvu iemeslu dēļ tas ir nepieciešams. Saistībā ar pakalpojumu pieejamību, arī ar to tiek strādāts un viens no aspektiem, kas iekļauts attīstības programmā ir mazināt nepieciešamību pēc mobilitātes. Mājsaimniecību aptauja, ko pieminēju sanāksmes laikā, arī ir analizējusi un pētījusi šos pārvietošanās paradumus.

S.B.: Šogad ļoti labu maģistra darbu uzrakstīja viens students tieši par apkaimju integritāti, par Āgenskalnu un Imantu, norādot ļoti labus priekšlikumus kā uzlabot dzīves kvalitāti un drošību, ja vēlaties, iepazīstieties. Vēl gribēju aicināt izmantot dažādus pētījumus, kas ir ļoti objektīvi, nekomerciāli un ar ļoti labu ievirzi.

L.Danefelde: Aicinu sniegt komentārus līdz publiskās apspriešanas beigām.

M.K.: Ja uz ielas būtu maksa par stāvvietām, nebūtu problēmu ar to trūkumu. Pilsētai nav pienākums nodrošināt iedzīvotājus ar bezmaksas stāvvietām.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

S.B.: Protams.

M.K.: Papildus bezmaksas stāvvietas neatbrīvos pagalmus, jo tāpat cilvēki tur tuvāk logiem. Šīs bezmaksas stāvvietas tikai motivēs vēl vairāk iedzīvotājiem nopirkt auto. Auto nav tikai transporta līdzeklis - tas ir arī statusa priekšmets. Savukārt tiem, kas izvēlas dzīvi bez auto, ir jāgaida gadiem, kamēr auto braucēji paši gribēs mainīt savus ieradumus.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

K.V.: Jautājums tika pacelts saistībā ar jaunajiem daudzdzīvokļu projektiem, kas rada apkaimēs papildus slodzes, jo jaunās ģimenes, kas tajos iegādājas dzīvokļus ir ar auto. Tāpēc ir svarīgi, ka arī jaunajos dzīvokļus tiek plānotas arī stāvvietas.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

M.K.: Un ko darīt tiem, kam auto nav un nevajadzēs? Kāpēc jāmaksā lielāka maksa par dzīvokli, kam tiek uzspiesta stāvvietas?

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

K.V.: Vai tiešām ir kāda māja, kur netiek "izpirktas" stāvvietas? Man pieredze rāda, ka pirmos izpērk dzīvokļus ar stāvvietām. Un tad attīstītājs "iespiež" vēl vienu stāvvietu, jo dzīvokli nevar pārdot.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

M.K.: Lielākā problēma ir, ka stāvvietas ir grūti uzbūvēt daudzstāvu, jo regulējums to neatbalsta. Tātad katrai mājai apkārt ir asfalta tuksnesis. Gaiļezernami.lv un lindenholm projekti, iesaku apskatīties.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

A.S.: Pamanīju, ka rīcības programmā remontējamo D kategorijas ielu sarakstā ietverts salīdzinoši maz noslogotais A.Grīna bulvāris, taču to krustojošā Slokas ielas posmā no Kalnciema ielas līdz Uzvaras bulvārim, kura ir krietni noslogotākā un kārtīgi izdragāta, nav iekļauta.

Piezīme: Atbilde uz komentāru sanāksmes laikā netika sniegta. Noslēdzoties publiskajai apspriešanai, pie saņemto priekšlikumu apkopošanas tā tiks norādīta.

6. Noslēgums

G.Ruskuls: Liels paldies par iesaisti, ceru, ka pēc sanāksmes ir radusies lielāka izpratne par to, kas ir ietverts programmā. Atšķirībā no citiem gadiem, mēs esam drosmīgi pateikt, kas mums attīstības programmā nav iekļauts, nevis izveidot tādu kā sapņu grāmatu, kad pie ieviešanas sāktos daudz diskusiju. Šodien ievēroju, ka bija pieslēgušies daudzi no apkaimju organizācijām, kas nozīmē, ka solis, kad tika pasludināts, ka apkaimju organizācijas ir viens no labākajiem komunikāciju veidiem, jo aptver plašu spektru ģeogrāfiskajā kopienā, kuru tā pārstāv, ir attaisnojies. Mums noteikti būs arī interesanta sanāksme ar apkaimēm, kas norisināsies 21. septembrī, tāpat arī citas tematiskās sanāksmes dos vairāk fokusētu sarunu, jo šodien runājam par visu programmu. Manuprāt, mēs esam atvērti un godīgi arī izvērtēsim un norādīsim, ko no saņemtajiem priekšlikumiem esam ņēmuši vērā un ko nē. Vēlos piebilst, ka daudzi jautājumi, kas izskanēja, bija adresēti arī teritorijas plānojumam, kura publiskā apspriešanas sanāksme norisināsies klātienē 16. septembrī.

I.Pabērza noslēdz sanāksmi, aicina būt aktīviem un sekot līdzi aktuālajai informācijai.

Pielikumā: Sanāksmes dalībnieku saraksts.

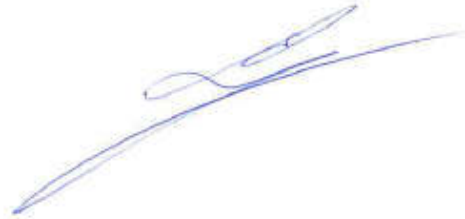
Sanāksme tiek slēgta plkst. 20.18.

Cilvēkresursu un komunikācijas
nodaļas vadītāja

I. Pabērza

Protokolēja

E. Ledaine

Sanāksmes dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Paraksts
1.	M.D.	piedalās tiešsaistē
2.	D.P.	piedalās tiešsaistē
3.	L.Danefelde (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāve)	piedalās tiešsaistē
4.	O.Meļņičenko (SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāve)	piedalās tiešsaistē
5.	O.K.	piedalās tiešsaistē
6.	I.Pabērza (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāve)	piedalās tiešsaistē
7.	E.L.	piedalās tiešsaistē
8.	A.K.	piedalās tiešsaistē
9.	V.R.	piedalās tiešsaistē
10.	G.Ruskuls (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvis)	piedalās tiešsaistē
11.	M.T.	piedalās tiešsaistē
12.	M.K.	piedalās tiešsaistē
13.	E.R.	piedalās tiešsaistē
14.	K.Š.	piedalās tiešsaistē
15.	I.E.	piedalās tiešsaistē
16.	M.J.	piedalās tiešsaistē
17.	E.J.	piedalās tiešsaistē
18.	J.U.	piedalās tiešsaistē
19.	J.Lange (Rīgas pilsētas izpilddirektors)	piedalās tiešsaistē
20.	J.M.	piedalās tiešsaistē
21.	S.T.	piedalās tiešsaistē
22.	K.Miška-Idū (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāve)	piedalās tiešsaistē
23.	I.G.	piedalās tiešsaistē
24.	A.	piedalās tiešsaistē
25.	G.K.	piedalās tiešsaistē
26.	R.S.	piedalās tiešsaistē

27.	M.Z.	piedalās tiešsaistē
28.	N.L.	piedalās tiešsaistē
29.	D.J.	piedalās tiešsaistē
30.	S.B.	piedalās tiešsaistē
31.	R.K.	piedalās tiešsaistē
32.	V.H.	piedalās tiešsaistē
33.	A.K.	piedalās tiešsaistē
34.	K.M.	piedalās tiešsaistē
35.	M.Dz.	piedalās tiešsaistē
36.	G.L.	piedalās tiešsaistē
37.	A.Kāla (SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāve)	piedalās tiešsaistē
38.	A.T.	piedalās tiešsaistē
39.	K.V.	piedalās tiešsaistē
40.	I.G.	piedalās tiešsaistē
41.	M.J.	piedalās tiešsaistē
42.	L.V.	piedalās tiešsaistē
43.	V.	piedalās tiešsaistē
44.	L.V.	piedalās tiešsaistē
45.	M.K.	piedalās tiešsaistē
46.	I.	piedalās tiešsaistē
47.	M.K.	piedalās tiešsaistē
48.	I.L.	piedalās tiešsaistē
49.	G.P.	piedalās tiešsaistē
50.	S.P.	piedalās tiešsaistē
51.	L.K.	piedalās tiešsaistē
52.	I.S.	piedalās tiešsaistē
53.	A.K.	piedalās tiešsaistē
54.	I.G.	piedalās tiešsaistē
55.	V.K.	piedalās tiešsaistē
56.	I.G.	piedalās tiešsaistē
57.	B.B.	piedalās tiešsaistē